

İSKENDER ÖKSÜZ KİTABI

EDİTÖRLER

Alperen OKUR
Emirhan Gençay GÜL
Fatma Zehra OKUR CERİT
Konuralp ERCİLASUN

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

İSKENDER ÖKSÜZ KİTABI

Editörler

Alperen OKUR

Emirhan Gençay GÜL

Fatma Zehra OKUR CERİT

Konuralp ERCİLASUN

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

2025

Kapadokya Üniversitesi Yayınları: 105

Kültürel Çalışmalar Serisi: 6

ISBN: 978-625-97393-4-2 (Basılı)

ISBN: 978-625-97393-5-9 (Elektronik)

DOI: [10.35250/kun/9786259739359](https://doi.org/10.35250/kun/9786259739359)

URL: <https://hdl.handle.net/20.500.12695/3446>

© Mayıs 2025

İSKENDER ÖKSÜZ KİTABI

EDİTÖRLER

Alperen Okur

Emirhan Gençay Gül

Fatma Zehra Okur Cerit

Konuralp Ercilasun

© Copyright, 2023, KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ

Sertifika No: 43348

Bu eser Creative Commons "[BY-NC-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)" (Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş) Lisansı ile lisanslanmıştır. Bu lisans, kullanıcıların eser sahibine atıf vermek koşuluyla eseri sadece ticari olmayan amaçlar için kullanmalarına ve uyarlamalarına izin verir. Buna ek olarak kullanıcıların eseri uyarlamaları hâlinde aynı veya uyumlu bir lisans kapsamında başkalarıyla paylaşmaları koşulunu getirir.

Seri Editörleri: Sinan Akıllı & Duygu Oylubaş Katfar

Kapak Tasarım: Barış Özhan

Sayfa Tasarımı: Adem Şenel

Baskı ve Cilt: Bizim Buro Basım Evi (Sertifika No: 42488)

Kitapta yer alan metinlerle ilgili telif hakkından doğacak tüm sorunlar yazarın sorumluluğu altındadır. Bu kitapta yayımlanan metinlerin içeriklerinden yazarları sorumludur. Metinler, yazarların kendi düşüncelerini yansıtmaktadır.

Okur, A., Gül, E. G., Okur Cerit, F. Z., Ercilasun, K. (Ed.) (2025). *İskender Öksüz Kitabı*. Nevşehir:

Kapadokya Üniversitesi Yayınları.

240 s, 16x23.5 mm.

ISBN: 978-625-97393-5-9

DOI: [10.35250/kun/9786259739359](https://doi.org/10.35250/kun/9786259739359)

Anahtar sözcükler: 1. İskender Öksüz 2. Türk milliyetçiliği, 3. kültür ve milliyetçilik 4. dostluk ve hatıra

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

yayinevi@kapadokya.edu.tr

kapadokya.yayinlari.kapadokya.edu.tr

0(384) 353 5009

www.kapadokya.edu.tr

İSKENDER ÖKSÜZ KİTABI

Editörler

Alperen OKUR

Emirhan Gençay GÜL

Fatma Zehra OKUR CERİT

Konuralp ERCİLASUN

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

2025

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	9
Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR	
SÖZ BAŞI.....	13
Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN	
İSKENDER ÖKSÜZ: ÇORAK VADİNİN NADİR ÇİÇEĞİ.....	15
Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU	
AFACAN'IN BABASI	19
Dr. Afşar ÇELİK	
İSKENDER ÖKSÜZ İLE UZUN BİR ÖMÜR.....	24
Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN	
BİLGE BİR AKIL VE ÖZGÜRLÜKÇÜ BİR RUH: PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ	31
Ali DOĞAN	
BİLGİYE DOYMAYAN BİR BİLGİN.....	34
Alperen OKUR	
GERÇEK BİR TÜRK MİLLİYETÇİSİ: İSKENDER ÖKSÜZ	36
Aybars ÖZTUNA	
O BİZİM İSKO'MUZ.....	39
Banu ZORLUTUNA	
İSKENDER AMCA	40
Doç. Dr. Bekir Tümen SOMUNCUOĞLU	
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ ÖĞRENİLECEK BİR ŞEYDİR!.....	42
Berkan SÖZER	
BİR DOSTLUĞUN ÖYKÜSÜ.....	47
Prof. Dr. Bilge ERCİLASUN	
MERAK ETMEYİN, ÇİÇEKLER BÜYÜR	58
Buğra KAVUNCU	
İSKENDER ÖKSÜZ: BİLİM, TEKNOLOJİ, TARİH, KÜLTÜR, SANAT VE ASIL ŞİİR... 60	
Dr. Buket KÖREMEZLİ	

BENİM DEDEM DEĞİŞİK BİR DEDE	63
Bulut OKÇU	
TÜRKÇÜLÜĞÜN KARAKTERİSTİĞİ: İSKENDER ÖKSÜZ	65
Dr. Burçin ÖNER	
BİR MÜNEVVERİN AYDINLIĞI	71
Doğukan ALTIPARMAK	
TÜRKÇENİN GÖLGESİNDE: İSKENDER ÖKSÜZ VE TÜRKÇE YAZI ATÖLYESİ	73
Duran Can GAZİOĞLU	
İSKOCUĞUM	77
Elif KALIPÇI	
MİLLİYETÇİ BİR DÜŞÜNÜRÜN FİKRÎ ÖZELLİKLERİ: İSKENDER ÖKSÜZ'ÜN DÜŞÜNSEL PROFİLİ	79
Emre BAYIR	
O BİZİM CAN HOCAMIZ	91
Fatma Zehra Okur Cerit	
İSKENDER ÖKSÜZ ÜZERİNE	94
Funda Firuz AKTAN	
BİR BAŞKA RESİM	96
Füsun MENŞURE	
DUYGUNUN AKLA, AKLIN ÜLKEYE YÖNELDİĞİ BİR HAYAT: İSKENDER ÖKSÜZ	100
Dr. Gözde KILIÇ YAŞIN	
MODERN BİR AKINCI BEYİ: İSKENDER ÖKSÜZ	104
Hakan PAKSOY	
TÜRK AKADEMİSİNİN İDEALİST HOCASI: İSKENDER ÖKSÜZ	109
Doç. Dr. Halil İbrahim ÜNSER	
AİLEDEN BİRİ	111
Hasan KALLİMCİ	
HÖRMETLİ HOCAM	115
Prof. Dr. Hasip SAYGILI	
İSKENDER ÖKSÜZ HOCAMIZ	118
Hatice Begüm MURATHAN	

İSKENDER 'HOCA'	119
İbrahim KİRAS	
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN YAŞAYAN HAFIZASI: İSKENDER ÖKSÜZ	122
Dr. İkbal VURUCU	
İSKENDER HOCAM	127
Prof. Dr. İlber ORTAYLI	
İSKENDER ÖKSÜZ	128
İlhan KESİCİ	
İSKENDER ÖKSÜZ	132
İlteriş METİN	
İSKOS DEDE - GÜLER YÜZLÜ BİLGE	136
Kaan KALIPÇI	
İŞINSU ABLAM, İSKENDER ÖKSÜZ AĞABEYİM	138
Kadriye ÖNKUZU ŞAHİN	
KENDİ GÖK KUBBEMİZİ TAÇLANDIRAN BİR BİLGE	141
Kâmil ENGİN	
İSKENDER HOCA VE "MİSYON" NASIL YAZILIR?	144
Konuralp ERCİLASUN	
TANIDIĞIM İSKENDER ÖKSÜZ	147
M. Bahadırhan DİNÇASLAN	
İSKENDER AĞABEY	151
Mahir DURAKOĞLU	
İSKENDER ÖKSÜZ HOCAM	156
Metin GÜRÜ	
YAŞI OLMAYAN ADAM	158
Mustafa Hakan ÜNSER	
TUĞCUGİL'DEN ÖKSÜZ'E: MÜTHİŞ BİR ÖMRÜN KARŞISINDA SAYGI DURUŞU	161
Müsavat DERVİŞOĞLU	
O BENİM ABİM	164
Namık Kemal ÖKSÜZ	
İSKENDER HOCA: TÜRKÇE SEVDALISI BİR BİLGE	166
Prof. Dr. Nasrullah UZMAN	

BAŞKA TÜRLÜ BİR DOKTOR: HAZİNE HARİTALARININ KORUYUCUSU	168
Naz KALIPÇI	
AZERBAJCAN'DAN GÖRÜLEN İSKENDER HOCA.....	170
Prof. Dr. Nesib L. NESİBLİ	
ÖKSÜZ HANESİ.....	173
Nevin ÇELİK	
KİM BU AYHAN TUĞCUGİL?	175
Osman ÇAKIR	
GERÇEĞİN PEŞİNDE	188
Dr. Ömer DÖNDERİCİ	
ESKİ YENİ MİLLİYETÇİ ÇATIŞMASI VE İSKENDER ÖKSÜZ	193
A. Selim BABAĞLU	
SİMYACI	196
Servet AVCI	
PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ İÇİN ANI YAZISI	199
Prof. Dr. Şakir ERKOÇ	
ALTIŞ YILA YAKIN BİR DOSTLUK HİKÂYESİDİR İSKENDER ÖKSÜZ.....	204
Şevket Bülent YAHNİCİ	
BİLİM ÖNCELİKLİ MİLLİYETÇİLİK.....	208
Taha AKYOL	
ŞAMANDIRAYI KORUYAN AYDIN: PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ	212
Talat ŞALK	
AYHAN TUĞCUGİL'İ TANIMAK	214
Turgay BOSTAN	
PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ AĞABEYİM.....	217
Turgay TÜFEKÇİOĞLU	
PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ'E DAİR	220
Prof. Dr. Umay TÜRKEŞ GÜNAY	
DOSTLUKLARI YAZMAK ÇETİN MESELE	222
A. Yağmur TUNALI	
"İNSAN DEDİĞİN" RADYO SÖYLEŞİSİ	229
Prof. Dr. İskender Öksüz'ün 22.10.2011 tarihinde katıldığı TRT Ankara Radyosunda yayınlanan programı -12:30	

TAKDİM

Zamanın Ötesinde Bir Bilge: Prof. Dr. İskender Öksüz'e Saygıyla

Türk bilim ve düşünce hayatının müstesna şahsiyetlerinden biri olan Prof. Dr. İskender Öksüz, sadece içinde yaşadığı toplumun değil, çağının ilerisinde düşünebilen, teknolojiye ve topluma aynı ölçüde nüfuz edebilen bir bilge kişiliktir. Bilimdeki derinliği, fikir dünyasındaki berraklığı ve yaşama biçimindeki zarafetiyle, geçmiş yıllarda yalnızca eserler değil; birçok insan için izler, yollar ve ilham bırakmıştır.

1945 yılında İzmir'de dünyaya gelen İskender Öksüz, Ege Üniversitesinden sonra TÜBİTAK bursuyla gittiği Yale Üniversitesinde, Prof. Dr. Oktay Sınanoğlu'nun danışmanlığında yaptığı yüksek lisans ve doktora çalışmalarıyla hem bilimsel hem de fikrî derinliğini pekiştirmiştir. Orta Doğu Teknik Üniversitesinde bölüm başkanlığı, rektör yardımcılığı ve rektör vekilliği gibi önemli görevleri ülkemizin içinden geçtiği en kritik yıllarda üstlenmiş, Türkiye Atom Enerjisi Komisyonu üyeliği ve yurt dışındaki görevleriyle bilim ve teknoloji politikalarının şekillenmesinde etkin roller almıştır.

Ancak onun hikâyesi yalnızca bir bilim insanının hikâyesi değildir. Aynı zamanda Türk milliyetçiliğinin fikir sahasında da güçlü bir kalem, dirayetli bir savunucu ve üretken bir mütefekkidir. *Töre, Devlet, Bozkurt, Türk Yurdu* gibi dergilerde ve çeşitli gazetelerde kaleme aldığı yazılar; "*Millet ve Milliyetçilik*", "*Bilim, Din ve Türkçülük*", "*Türk'üm Özür Dilerim*", "*Niçin Geri Kaldık?: Tarih-Devlet-Ekonomi-Yönetim*", gibi eserleri, onun entelektüel cesaretinin ve toplumsal duyarlılığının ifadesidir.

Kapadokya Üniversitesi ile ilişkisi, resmî görevinden çok önce başlamıştır. Kurucumuz Alev Alatlî ile olan dostluğu, onu Üniversitemizin fikrî inşasında daima yanında kılmıştır. Bu dostluk, yalnızca iki düşünürün karşılıklı saygısı değil, aynı zamanda bilim ve fikir hayatının uçlarında kurulan köprülerin hikâyesidir. Alev Alatlî, özellikle "*Schrödinger'in Kedisi*" serisinde İskender

Hoca'nın bilimsel katkılarını, sosyolojik çözümlemelere ve derin sezgilere çevirmiş, yaratıcı evrenine katmıştır.

Prof. Dr. İskender Öksüz, 2021 yılından itibaren Üniversitemizde resmî olarak görev yapmaya başlamış ve hâlen görevine devam etmektedir. Özellikle pandeminin zorlu koşullarında, Üniversitemizin *YouTube* kanalında yayımlanan “*Murakabe Günleri*” ve “*İnsanlık ve Gezegenin Geleceği*” başlıklı program serilerinde hem konuşmacı hem de moderatör olarak yer almıştır. Bu yayınlar, düşüncenin zor zamanlarda bile kesintiye uğramayacağını kanıtlamıştır.

Daha sonra başlattığımız “*Prof. Dr. İskender Öksüz ile Bilime Yolculuk*” video dizi serisi, Türkiye’de nadir rastlanan kalitede bir popüler bilim eğitimi örneğidir. “Bilim ne değerlidir?” sorusuyla başlayıp; Bacon’dan Galile’ye, kuantum teorisinden oyun teorisine, sanayi devriminden Endüstri 4.0’a, Kuhn’a kadar uzanan konularla, hem öğrencilerimize hem de geniş izleyici kitlelerine sade ama derinlikli bir anlatımla ulaştırılmıştır. Bu içerikler, yalnızca bir ders dizisi değil, aynı zamanda üniversitemizin “topluma hizmet” misyonunun vücut bulmuş hâlidir.

Ayrıca Üniversitemizde düzenli olarak verdiği “*Üniversite Nedir? Ne Değildir?*”, “*Üniversitede Hoca Olmak*”, “*Türkçe ile Eğitim*”, “*İzlenç Hazırlama*”, “*Ders Anlatım Teknikleri*”, “*Teknoloji ile Öğretme*” ve “*Değerlendirme Yöntemleri*” gibi seminerlerle, genç akademisyen kuşaklarımıza meslekî rehberlik etmiş, onlara yalnızca öğretim tekniklerini değil, bir akademik duruşu da aşlamıştır.

Hocamızın Üniversitemize bir başka önemli katkısı da yürüttüğü **Türkçe Yazı Atölyesi** olmuştur. Burada kelimelerle bağı zayıf, yazı yazmaya cesaret edemeyen öğrencilerimize Türkçenin gücüyle kendilerini ifade etmenin yollarını açmış, kalem tutmanın yalnızca bir teknik değil, bir fikir inşası olduğunu göstermiştir.

Bunların dışında Hocamız öğrencilerimiz ile düzenli **kariyer ve akademik danışma** faaliyetlerine dinamik bir biçimde katılmaya devam etmektedir. Ayrıca verdiği **Girişimcilik** dersi Üniversitemiz genelinde öğrencilerimize genç yaşlardan itibaren reel sektöre girme motivasyonu veriyor.

İskender Hoca'nın çağının ne kadar önünde olduğunu bir başka kanıtı da **yapay zekâ** konusundaki erken ve etkin ilgisidir. Bundan iki yıl kadar önce, henüz bizler yapay zekâ destekli ilk asistanlarımızla çalışmaya başlarken, kendisi bu teknolojiyi yazılım ve kodlama alanında uygulamaya başlamış, teknolojinin sadece geçmişi değil, geleceğiyle de meşgul olduğunu göstermiştir. Bu örnek bile tek başına, onun ne kadar dinamik ve **yenilikçi** bir zihin olduğunu anlamaya yeterlidir.

Bugün elinizde tuttuğunuz bu kitap, yalnızca bir akademisyenin değil; bir fikir adamının, bir yol göstericinin, bir münevverin portresini çizmek amacıyla derlenmiştir. Bu kitap, onu tanıyanların, ondan öğrenenlerin ve ona saygı duyanların ortak bir vefa nişanesidir.

Sayfalar ilerledikçe görülecektir ki, Prof. Dr. İskender Öksüz'ün hayatı yalnızca başarılarla örölmüş bir akademik özgeçmiş değil; aynı zamanda bir inanç, bir duruş, bir mücadele ve bir idealin hikâyesidir. O, nasıl iyi bir Türk olunur sorusunun cevabını hayatıyla vermiş; örneklüğünü kararlı bir zarafetle sergilemiştir.

Kendisine minnet ve şükranlarımızı sunuyor; Hocamız için sağlıklı uzun bir ömür niyaz ediyor, onun fikirlerinin, öğretilerinin ve hayat tarzının, gelecekte de nice genç dimağa ilham kaynağı olmasını diliyoruz.

Saygı ve muhabbetle...

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR

SÖZ BAŞI

İskender Öksüz İçin Ne Yazmalı?

Başlıktaki soruya ilk cevabım şudur: Kendisini Türk milliyetçisi hesap eden herkes İskender Öksüz'ü okumalıdır. Türk milliyetçilerinin entelektüel hayatında son zamanlarda görülen şiddetli çoraklık, İskender Öksüz'ün kitap ve yazılarıyla bir nebze olsun gideriliyor.

İskender'i 1960'ların ilk yıllarından beri tanırım. İzmir Türk Ocağı'nın gençlik kolunu birlikte kurduk, faaliyetleri birlikte yürüttük. Irkçı ve şaman kabul edildiğimiz için Ocak'tan birlikte kovulduk. Altmış yıllık bir dostluk. Fakat bu satırları "kadim" dostluğumuzun yüzü suyu hürmetine yazmıyorum. Uzaktan tanımış olsaydım da o benim için yine Türk milliyetçiliğinin en önemli aydınlarından biri olacaktı. 1970'lerde *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*, son yıllarda da *Millet ve Milliyetçilik* kitapları. Sadece bu iki eser, İskender Öksüz'ü son dönem Türk milliyetçiliği teorisyenlerinden biri saymamız için yeterlidir. Onun teorisyenliğini ilk fark eden rahmetli Reha Oğuz Türkkan olmuştu. Ve yanılmıyorsam 1970'lerin sonuna doğru bunu Töre dergisinde de yazmıştı. 1940'ların bu haşarı çocuğu, ırkçılık – Turancılık davalarındaki işkencelerden sonra ABD'ye gitmiş, yirmi yıldan fazla orada yaşamış, ülkeye dönünce yine milliyetçilikle ilgili yazı ve faaliyetlerine başlamıştı. O da 1970'lerden beri Türkiye'deki entelektüel boşluğun farkındaydı ve bunun sıkıntısını çekiyordu. İşte bu ruh hâliyle İskender Öksüz'deki ışığı görmüştü.

Tabii ki Türk milliyetçiliği fikir sahası tamamen boş değildi. Gökâlplardan, Akçuralardan sonra 1930'larda Atsız devri başlamıştı. Turancı Nihâl Atsız'ın yanında Mükrimin Halil, Remzi Oğuz gibi Anadolucular vardı. İkisi de Atsız'ın dostuydu. Anadolucu tarafı ağır basan Mümtaz Turhan gerçek mada bir ilim ve fikir adamıydı. Kültür değişmelerinin mahiyetini ondan öğrenmiştik. Güçlü sezgisiyle o, Erol Güngör'ü keşfetmiş ve bize kazandırmıştı.

Unuttuklarım olabilir ama 1940-1960 arası için iki düşünürümüzü mutlaka anmalıyım: Sadri Maksudi Arsal ve Peyami Safa. Onları okumazsak bir yanımız eksik kalır.

Osman Turan, İbrahim Kafesoğlu, Mehmet Kaplan, Muharrem Ergin... İlmî çalışmaları yanında fikir yazıları da yazan hocalarımızdı.

Sonra İskender Öksüz ve benim “ağabey” dediğimiz nesil: Galip Erdem, Erol Güngör, Mustafa Kafalı, Mehmet Eröz, Necmettin Hacıminoğlu. Bu isimlere ekleyeceğimiz isimler elbette var: Dünder Taşer, Muzaffer Özdağ, Fikret Eren.

İşte bu nesilden sonraki en önemli isim İskender Öksüz’dür. Fen bilimlerinden gelen analitik ve metodik bir zihinle sosyal meselelerde fikir yürüten değerli bir düşünce adamı. Tabii ki düşünmek ve zekâ yetmez. Sürekli okuma ve çalışma ile zihnî üretimin geliştirilmesi gerekir. İskender Öksüz bunu başarıyla yapan ender fikir adamlarımızdan biridir.

1970’lerin dağdağalı günlerinde Töre dergisini, eşi Emine Işınsu ile birlikte ne büyük gayretlerle çıkarıyordu. Dergi faaliyetinin içindeydik ve görüyorduk. Töre, bu karı koca sayesinde Türk milliyetçileri ve ülkücüler için bir okul olmuştu. Işınsu’nun romanları, Öksüz’ün fikir yazıları gençleri besliyordu. Tabii Töre’de yazan ağabey neslimizin yazıları da.

Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN

İSKENDER ÖKSÜZ: ÇORAK VADİNİN NADİR ÇİÇEĞİ

Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU

Türkiye'nin bilim ve düşünce hayatı, zorlu iklim koşulları ve sınırlı su kaynakları ile bilinen, kurak bir ekosistemi andırır. Burada ancak belirli bir kısımda bulunan canlılar ile bunları saran cansız çevrelerinin süreklilik arz eden karşılıklı ilişkilerinin yarattığı, döngüsel doğal bir düzen vardır. Bitki türlerinin oldukça sınırlı olduğu bu ortamda, su kaybını asgariye indirmek için uyum kabiliyetleri geliştirmiş olanlar varlığını sürdürebilmektedir. Bu türler, derin kökleri, kalın yaprakları ve suyu uzun süre saklama yetenekleriyle dikkat çeker. Bu çöl ortamında hayatta kalmayı başaran nadir bitki türlerinden biri, *Welwitschia mirabilis*, Namibya çölünde bulunan ve dünya üzerinde nadir olarak görülen bir çiçek türüdür.* Tarihimizde asker ve yönetici bol miktarda bulunurken, düşünür sayısının kıtlığı bilinen bir kusurumuzdur. Hem bu yönüyle hem de düşünürlerimiz bu zorlu çevreye uyum sağlayarak düşünceyi yaşatma çabası bakımından, İskender Hoca'nın, bu bitkiye benzediğini düşünürüm.

Türk düşünce hayatında etkili olan düşünce ve bilim insanlarımızın önemli ortak bir özelliği, pozitif bilimlerden elde ettikleri nesnel düşünce becerilerini, sosyal bilimler alanına taşımış olmalarıdır. Bunun en bilinen örneğini Ziya Gökalp teşkil eder. 1896'da, ülkenin bunaltıcı havasında kendine bir yol çizmeye çalışan Gökalp, güç şartlarda İstanbul'a giderek Baytar Mektebine kaydını yaptırmıştı. Tarihimizde bilimsel niteliklere sahip ilk veteriner hekimliği mektebi olarak, 1842 yılında açılan *Askerî Baytar Mektebi*, öncelikle ordunun veteriner hekim ihtiyacının karşılanması amacıyla kurulmuştu. Buradaki öğrenimi sırasında Gökalp, temel bilimler ve özellikle pozitif bilimlerin ona kattığı gözleme dayalı (ampirik) ve nesnel bakış açısıyla ülkedeki siyasi düşünce akımlarını tanımayla çalışmıştır. Jön Türkler'den İbrahim Temo ve İshak Sükûti ile

* Bu bitki, çöl iklimine son derece iyi uyum sağlamış ve 300-1500 yıl kadar ömre sahiptir. *Welwitschia*, yalnızca iki yaprak ile büyür, ancak bu yapraklar zamanla genişler ve uzunlukları birkaç metreye kadar ulaşabilir. Bitki ilk olarak Avusturyalı botanikçi Friedrich Welwitsch (1806-1872) tarafından 1860 yılında Angola'nın güney kesimindeki Namib çölünde keşfedildiği için onun adı verilmiştir. D.J.Von Willert, "Welwitschia mirabilis—New Aspects in the Biology of an Old Plant", *Advances in Botanical Research*, Volume 11, 1985, Pages 157-191.

dostluk kurmuş, İttihat ve Terakki Cemiyetine burada iken katılmıştır. Daha sonraki içtimaiyat çalışmalarına da yansıtığı bu yaklaşımı, ona kuşağı içinde üstünlük sağlamıştır.

İskender Hoca da Gökalp gibi 1966 yılında mezun olacağı Ege Üniversitesi Kimya-Fizik Bölümünde Bölümünde temel bilimler okumuştur. Daha sonra Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun yurtdışı bursuyla ABD’de Yale Üniversitesine kabul edilmiş. Burada, 1968’de yüksek lisansını 1969’da da doktorasını tamamlayarak öncelikle bir bilim insanı olarak temayüz etmiştir. 1968-1979 yılları arasında; Orta Doğu Teknik Üniversitesinde bölüm başkanlığı, rektör yardımcılığı ve rektör vekilliği, yine aynı yıllarda senato üyeliği yanı sıra Türkiye Atom Enerjisi Komisyonu 7. Dönem üyeliği, Atom enerjisi konusunda bakan danışmanlığı görevlerinde bulunmuştur. . 1981-1987 yılları arasında, Suudi Arabistan’da bulunan University of Petroleum and Minerals’da akademik ve idari görevler, bilgisayar destekli öğretim koordinatörü, yeni öğretim üyesi seçimi ve terfi komitesi üyeliği gibi görevleri onun özgeçmişine yansıyan bu türden faaliyetleri arasında kendini gösterir.

İskender Hoca, bilim insanı olarak elde ettiği deney veya gözleme dayanan nesnel bakış açısını, Gökalp’in yaptığı gibi, uzak kalamadığı toplum ve düşünce hayatına uygulayarak, anlaşılmazlığın esas kabul edildiği öznel konulara, somut yaklaşımlar ortaya koymayı başarabilmiştir. Gökalp, düşüncelerini topluma ulaştırırken nesir yanında manzum dilini de kullanmışken, İskender Hoca yazılarına, hiciv ve mizahı bir çeşni olarak yerleştirerek bunu gerçekleştirmeye gayret etmiştir. Bu şekilde bilim adamlığı dışında düşünce ve cemiyet adamı olarak yeni bir kariyer inşa etmiştir. *Töre-Devlet Yayınevi* yöneticiliği, *Türk Ocağı Hars Heyeti* ve *Yönetim Kurulu üyeliği*, *Milli Düşünce Merkezi Yönetim Kurulu üyeliği*; *Töre, Devlet, Bozkurt, Türk Yurdu* dergilerindeki yazıları toplum üzerinde kalıcı etkiler bırakmıştır. Üniversiteler, dernekler, televizyonlar, dijital ortamlar, kamu ve özel kuruluşlarda verdiği konferans ve söyleşileri ile bu etkisini geniş bir şekilde tabana yaymıştır. *Son Havadis, Yeni Ufuk, Ay yıldız* ve son olarak *Karar* gibi gazetelerde köşe yazarlığı yapmış ve yapmaktadır. Bu arada; *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi- Millet ve Milliyetçilik- Bilim, Din ve Türkçülük- Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler- Türk’üm Özür Dilerim-Niçin Geri Kaldık?- Çin Dünyayı Ele Mi Geçiriyor?* (Konuralp Ercilasun ile birlikte) gibi her biri çok bilinen eserleri ile Türk düşünce hayatındaki haklı yerini almıştır. Bu eserlerinin bir kısmını *Ayhan Tuğçugil* müstearıyla kaleme alması sebebiyle hâlâ toplumda ayrı bir şahsiyet olarak tanınması, onun bu etkisinin başka bir göstergesidir. Bu duruma en iyi tanıklık edenlerden biri de eski Dışişleri Bakanlarımızdan (1962- 1965), Büyükelçi *Feridun Cemal Erkin* (ölm. 1980)

olmuştur. Besteci Ulvi Cemal Erkin'in de kardeşi olan *Feridun Cemal Erkin*, onun Ayhan Tuğcugil, müstearıyla yazdığı *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı eseri hakkında şu ifadeleri kullanır:

*“Millet nedir? Milleti tarifini her millî toplum kendi görüşleri ve yararları açısından öznel bir tarzda ileri sürmüştür. Ben kavramın eski ve fakat en belîğ deyim veçhile (efradını cami, ağyarını mani) tam toplayıcı tarifini Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi başlıklı mükemmel eserde buldum. Millet ve milliyetçiliği ağızdan kapma, ciddilikten arınmış, yüzeysel olarak değil, bilimsel bir tarzda incelemek isteyenlere bu güzel eseri okumalarını hararetle önermek isterim. Yazar, diyor ki: “Millet, dil, kültür, din, soy, vatan, tabiiyet, ülkü, tarih, menfaat birliklerinin bir kaçının veya hepsinin (bence hepsini demek daha isabetli olur) belirlediği bir cemiyet birimidir.”**

Bu vesile ile Ahmet Bican Hoca'yı anlatırken kullandığımız bir değerlendirmeyi, burada İskender Hoca için de tekrar etmek isterim. *“Bildığımız kadarıyla Hoca'nın yarım asrı aşan bir sürede değişmeden kalan yakın bir çevresi vardır. Her biri tek başına bilgi, ilim, irfan ve erdem kaynağı seçkin kişilerin oluşturduğu bu çevre, aynı zamanda birbirlerini besleyen yüksek bir mektep gibidir. Edebiyatçı, yazar, sanatçı, düşünür, bilim insanı, siyaset ve devlet adamlarının oluşturduğu bu hale, Mehmet Emin Yurdakul, İsmail Gaspıralı, Yusuf Akçura, Ziya Gökalp, Ağaoglu Ahmet, Ömer Seyfettin, Halide Edip, Mehmed Fuad Köprülü gibi kurucu aydın kuşağından oluşan, İkinci Meşrutiyet döneminin Türk ocağı çevresinin âdeta bugüne uyarlanmış hâli gibidir. Türk milletinin yaşadığı mahşer zamanlarında, onun ilelebet var olması için mücadeleye atılmak için hazır bekleyen kuşakların sorumluluğunda olan bir muhittir sözünü ettiğimiz. İşte Ahmet Hoca, vatanseverlik, fedakârlık, vefakârlık sınavından geçmiş, samimi ve uyumlu böyle bir çevrenin mensubudur. Bu seçkin muhite sonrada pek çok değerli şahsiyet dâhil olsa da bilhassa onun çekirdeğinde bulunan muhteşem dörtlüye değinmek gerekir. Bunların en büyüğü ve ağabey konumundaki 1934 doğumlu rahmetli Mustafa Kafalı Hocamızdır. Ondan biraz küçük olan 1940 doğumlu saygın devlet adamı rahmetli Sadi Somuncuoğlu ve sonra 1943 doğumlu Ahmet Bican Ercilasun Hocamız gelir. 1945 doğumlu olan İskender Öksüz Hocamız bu muhteşem manzaranın mütemmim cüzünü teşkil eder. Aralarındaki fikir, inanç, ülkü uyumu kadar birbirlerine olan sevgi ve saygıları da hep imrenilecek bir seviyede olmuştur.”***

* Feridun Cemal Erkin, *Dışişlerinde 34 Yıl Madrid, Paris, Londra Büyükelçiliği*, III. Cilt, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2008, s. 362, 363.

** Abdullah Gündoğdu, “Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun Türk Dünyasının Hülasasıdır”, *Ses Bayrağımız Türkçenin Sancaktarı Ahmet Bican Ercilasun Kitabı*, Ed. H. Paksoy, Buğra Yayınevi, Ankara 2024, ss.48-53.

İskender Öksüz'ün, bilim zihniyeti ve nesnel yaklaşımları ile karmaşık millet ve toplum hayatına ilişkin değerlendirmeleri, meselelere özgün çözümleri ile vurgulamaya çalıştığımız üstünlükleri elbette bundan ibaret değildir. Hoca'yı yakından tanıyan şanslı yüzlerce kişiden biri olarak tanıklık ettiğimiz hasletlerini yansıtan pek çok yönüne değinmek bu yazı konusunun sınırlarını aşmaktadır. Onun mütefekkir yönünün yanı sıra insani hasletleri, kibarlığı, nezaketi, vefakârlığı, kadirşinaslığı, dostluğu, kararlı millet ve vatan sevgisi, buna tanıklık eden başkaları tarafından mutlaka vurgulanacaktır. Onun 5 Mayıs 2021 tarihinde vefat eden ünlü romancı eşi Emine Işınsu anısına "*Emine Işınsu Roman Ödülü*" düzenlenmesi için gösterdiği çabalarını yakından gözlemlemiş biri olarak, eşine olan sevgi ve saygısını, millet ve toplum için nasıl kalıcı edebî, fikrî ve sanat faaliyetine dönüştürme başarısını da yine yazı konusu ettiğimiz, onun nesnel yaklaşım tarzıyla alakalı buluyorum. Türk milletini kurtaracak olan en sağlıklı yol da "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." diyen büyük Atatürk'ün veciz ifadesinde anlamını bulan, İskender Hoca'nın da hayat gayesi yaptığı bu yol olsa gerektir.

AFACAN'IN BABASI

Dr. Afşar ÇELİK

Şehirli Bir Milliyetçinin Aykırılığı

Öyle ya ben çocukken kaçımızın evinde bir köpek vardı ki? Ama o konuya sonra döneceğim. Siz bundan hoşlanmazsınız şimdi. Ne de olsa hangi mezhapte kelpe, “tahir” dendiği tartışmasına girecek olursak -ki biz milliyetçiler böyle şeyleri tartışıp da ahiret mevzularında kerpiç kokulu huzurlara ermenin hayalini pek severiz- lafın sonu gelmez.

Bir övgü yazmanın en kolay yolu, övülecek kişinin hayat hikâyesini açıp “Vay efendim, kaç yaşında neler de yapmış?!” falan demektir. Kaldı ki ben, bu anlamda, kendisine “amca” diye seslendiğim insanı, aslında burada yazan çoğu kişiden çok daha az tanıyorum.

Öyleyse neden, yazdığı hemen hemen hiçbir şey umursanmayan hele de Demirtepe’de hiç kimsenin görmediği, kimin nesi olduğu bilinmeyen birinden, genç yaşında ABD’nin zirve üniversitelerinden birinden doktora derecesi almış koskoca bir Hoca hakkında yazması istendi?

Neden böyle yazdım şimdi ben?

Çünkü çoğumuz için İskender Öksüz, yetenekleriyle, zekâsıyla, birikimiyle bizi kendisine hayran bırakan bir “hoca”. Hoca olmaktan memnun olduğuna şüphemiz yok. Sorun, bizim “hocalıktan” ne anladığımız ya da beklediğimiz.

Amaaan! Neler de diyorum ben?

Küçüktüm ufacıktım.

Top oynadım, acıktım.

Ol masal tozu ışılan rüya evinde, iki güzel insan ve bir köpecikle karşılaşım. Uzun tüylü bir köpekti hatırladığım. Babama göre ben saksı çiçeği bir çocuktum (köylü olmamanın tarifiydi bu), köpecikten azıcık ürkmüştüm. Ama ne sevimliydi görseniz. Uzun tüylü bir şeydi ve küçücük, bana pek büyük görünmüştü.

Sonracığıma...

Yolda buldum bir erik.

Daha yirmilerimin başındaydım. Alageyikçe bir güzellik içime sızdı. İnce mi ince sızılı mı sızılı satırlar geldi tüy gibi omzuma kondu. Ben farkında değildim ama aslında güzellik nereden gelir onun izini bulmuştum, “Küçük Dünya’yı” okumuştum.

Kaptı bir alageyik...

Hayır... Ben bir ölçüde alıştım ama yine de o satırlarda, uzak şehirlerin, titrek ışıklarını görür gibi olmuştum.

Geyik kaçtı, ormana...

Yıllar geldi, geçti. Ben kız kardeşim İlay’ın isim anası Işınsu Teyze’nin birkaç kitabını daha okudum ama... Sonra bir söyleşide sevgili eşiyile ilgili söylediklerini okuyunca bir kez daha gözlerim buğulandı.

Biz ki kadınlı erkekli oturmayı ayıp sayan, kadınlarına “Hanımlar İcra Heyeti” kurup onlara hadlerini duyuran, mümkünse aşktan, muhabbetten dem vurmuyup kadınları yok sayan, anlı şanlı “dava adamları” değil miydik?

Nereden mi çıktı bu “hadsizlik”? Nereden mi çıktı bu polemik? Şuradan ki *abilerim...* Hemen hemen hepimiz, eşlerimizi eve tıkıp da milliyetçiliği bir köylü erkeği meşgalesi hâline getirirken, yazdıklarıyla Türk kadını var eden ve kendisinden sonra bir başka kadın yazar yetiştirmemiz gerektiğini hiç aklımıza getirmediğimiz Emine Işınsu Öksüz, sevgili Hocamızın evdeşiydi.

Bindim bir ak doğana...

Tamam da bunların İskender Hoca ile ne ilgisi var, değil mi? Şu ilgisi var güzel kardeşim: Biz taşralı adamlardık. Bununla da övünürdük. Milliyetçiliğimiz ıslak ayak kokulu mescitlerde mayalanmış, zift kokulu erkek sohbetlerinde pişirilmişti. Bunların içinde hele ki “aklı ve dini eksik” kadınların ne işi vardı, değil mi?

Oysa işler öyle değildi. Çünkü kelimeleri, memleketin duru dere yataklarındaki taşlar gibi bulup da onları ıslık ıslık kolyeler gibi dizen bir Türk kadınının akıyla atomların serseriliğini sezip de onları hesaplayan bir Türk erkeğinin akı, kalplerinin en güzel atışlarıyla birleşmişti ve aslında bütün “CVlerin”, resmî özgeçmişlerin ötesinde işler üretmişti. Onlar birbirlerini sevmiş, bir akdoğana binmişlerdi.

Doğan yolu şaşırdı,

Kaf Dağı’ndan aşırıldı...

Ne yazık ki Türk halkı da yolunu şaşırmıştı. Milliyetçilik bambaşka adamların, bambaşka bir zihniyetin elinde kalmıştı. Artık bir tuhaf çiftti onlar. Neden her yere beraber gidiyorlardı? İnsan karısının elini tutar mıydı? Sık sık onu

anar mıydı? Hele hele onun yanında gülümser miydi? Yani şimdi bunun “Türk İslâm ahlâkında” ne yeri vardı?

Bir eşik aşılmıştı ve Işınsu Teyze'm dağın yanlış tarafında kalmıştı. Allah'tan yanında evdeşi vardı. Öyle ki bazıları İskender Amca'yı, “Emine Işınsu'nun soyadıyla” tanıyordu, telefonda İskender Işınsu ile konuşmak istiyordu. O bundan gocunuyor muydu? Elbette hayır... Hatta “Işınsu” soyadıyla anılmak ona gurur bile veriyordu.

(Bilgelik taslamak istemem ama parmağımızla gösterdiğimiz yer, İskender Öksüz'ün CVsi değildir. Evdeşinin varlığına, yeteneğine ve kalbine verdiği değer ve önemlidir.) Görünen oydu ki biz bambaşka dağlara sapmış, bambaşka yamaçlarda kalakalmıştık...

Attı beni bir göle;

Gölden çıktım bir çöle,

Ben el yordamıyla o yamaçlarda yolumu bulmaya çalışırken İskender Amca, nefis bir kitapla gölden çıktığım çölde bana bir pusula verdi: “Türk'üm Özur Dilerim”. Kitap güncel tartışmalar üzerinden, genel ilkelere nasıl ulaşılabileceğini anlatan nefis bir popüler siyaset felsefesi kitabıydı. Alıntıları metnin içine yerleştirilmiş, yedirilmiş, okur dostu bir işti. Pek sevmiştim. Pek çoğumuzun hiç ilgilenmediği, *gâvur* illerinden haber veriyor, *ecnebi* âlimlerin kitaplarını kurcalıyordu.

Tamam da başka? Ne yazık ki ona denk, onunla aynı şeyleri gören, dahası aynı medeni esasları gözetken hele de felsefi düşünen yazar sayısı pek azdı. İşte Türk düşünce hayatının çölü de buydu.

Her gün bir şeyler konuşuyor, her gün kavga ediyor ama ne yaptığımızı bir türlü biz de bilmiyorduk. O ise küçük şehirlerimizde, köylerimizde, isimlerini dahi duymadığımız insanlardan, kitaplardan bahsediyordu. Biz kendi kabuğumuzun içine büzülmüş, geçmişin hayalleriyle avunurken o bize sürekli dünyanın nereye, nasıl gittiğini anlatıyordu. “Nasıl, niçin” diye soruyordu. Çoğumuza belki garip geliyordu ama “felsefe yapıyordu”.

Yazıya bir yerde bir Alageyik girdi...

İyi de neden girdi?

Bu yazı nereye savrulur, nereye gider?

Çoğu milliyetçi, İskender Amca'da bir dâhi milliyetçi görür. Hiç de haksız sayılmazlar amma ve lâkin...

Ben zeytinli, incirli ve dahi Akdeniz güneşli çocukluğumun altın ışıklı hatıralarından bakınca onda, alageyiğinin elinden tutmuş, kalbinde hem Turan

güzelinin hem de sevdiceğinin sevgisini barındıran mütebessim bir “amca” bulurum.

İskender Amca, doğduğu memleketin has altın kızılı bereketli toprağından ayrılmadan, bilgiye uzanan bir zeytin ağacı gibidir. İnancın kireç taşı Türk yamaçlarına kök salmış ve Araplaşmadan Müslüman, partizanlaşmadan milliyetçi kalmıştır. Bilginin kaynaklarına doğrudan el uzatmış ama mesela Amerikanlaşmamıştır.

Peki ama bunu nasıl başarmıştır? Nasıl hem eşine sevgisini hiç çekinmeden göstermiş, hem bildiğini, inandığını çekinmeden söylemiştir?

O bir şehirlidir. O bir Türk şehirlisidir.

O, kendi içine kapalı, kendini yineleyen, bundan memnun olan, ancak ve yalnız kendine yeten Anadolu taşrasının milliyetçiliğini de bağına basan ama bununla yetinmeyen bir Türk milliyetçisidir. İlerlerken yabancılaşmaktan korkan, yürürken hep bir gözü arkaya bakan mütereddit Türk muhafazakârlığını müşfikçe kucaklar ama ona yürümesi gereken yolu göstermekten geri durmaz.

Bu yüzden o “istenen bir okur yazar/hoca” değildir. O, “ihtiyacımız olan” bir hocadır.

Bu arada “ağabeyden”, “hocadan”, kallavi hiyerarşilerden geçilmeyen kefli-kafli milliyetçiliğimizin içinde o, güleç tevazuuyla bir vaha gibidir.

Bu tevazuuyla İskender Öksüz, bizi, pişmiş düşüncelerle doyurmak yerine düşünmeye teşvik eder. Onu okurken “Neden, niçin?” diye düşünür, cehaletimizin farkına varırız.

Biz ne yapmışızdır? Taassubu muhafazakârlık sanıp da ezberlediğimiz yollardan ayrılmaktan korkmuşuzdur. Köylü-taşralı cehennem korkularımızla ezberlerimize sımsıkı sarılmışızdır. Milliyetçiliği taşralılığın, taşralılığı milliyetçiliğin gereği saymışızdır.

O ise, yolunu kaybetmekten korkmaz, şehrin karmaşık, civcivli, gürültülü-patırtılı sokaklarına öylece dalar. Biz elimizdeki maarif takviminden bilgilenmeye çalışır ve kendi evimizde milliyetçilik sayıklarken o, şehrin bilinmeyen sokaklarında bir kitapçı buluverir ve bize hiç duymadığımız ülkelerden bir sürü şeyler öğretir.

Çünkü o, amelle imanın birbirine karıştırıldığı korkulu muhafazakâr/muataassıp toplum yaşantısı içinde, kendi başına ve kendi aklıyla yürüyen şehirli bir Türk aydınıdır.

Çünkü o, insanların erdemlerini yitirip de köpekleşmeye başladıkları şu devirden yarım asır önce küçük bir oğlanın yüzünü yalayıp da onun içindeki saflığa dokunan o tatlı köpeği beslemiş, şehrli bir Türk aydınıdır.

Bu yüzden de biraz “aykırıdır”.

Siz “hoca” bildiniz, ben “amca” bildim. Yıllar geçti, nice sevdiklerimiz gitti...

Yıllar geçtikçe kimi anılar silindi, kimileri silikleşti... Kimileri peri tozlu lambaderlerle aydınlanan salonlarla hatıralarımızın çocukluk kütüphanelerine işlendi.

Evet, İskender Amca pek muzip ve güneşli İzmir'in, güleç yüzüdür.

Bilinen yüzüyle o anlı şanlı bir hocadır.

Dizleri, avuçları, deli deli oynarken her gün yarılmış, zeytinin dalından inmeyen haşarı bir Adana çocuğu için ise o, “Afacan'ın babasıdır”.

Not: Ben gene de sözü Galip Amca'm gibi bitirmek isterim.

Tanrı Türk'ü Korusun!

İSKENDER ÖKSÜZ İLE UZUN BİR ÖMÜR

Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN

1961 yılı olmalı. Demek ki 64 yıl önce. Gençlere göre galiba uzun bir ömür. Bana göre?... Her hâlde daha göreceğimiz şeyler var diye düşünüyorum. İyi şeyler. Ülkemizin aydınlıklara doğru kanatlanan mutlu bir geleceği. İskender de ben de mutlaka böyle bir geleceği görmeliyiz. O hâlde 64 yılı kısa bir ömür olarak da düşünebilirim.

1961 yılı olmalı. İzmir'in Basmane semtinde, Altınordu Parkı'nın başında bir kahvehanenin üst katı. Geniş bir salon. Türk Ocakları'nın İzmir Şubesi bu salonda faaliyet gösteriyor. Şube başkanı ilkokul öğretmeni Kemal Fedai Coşkun. Heyecanlı ve ateşli bir Türk milliyetçisi. Ocağın büyükleri... Mali müşavir Hüsamettin Gülcür. Sakin, okuduklarını hazmetmiş, yavaş fakat derinden konuşan ve gençleri etkileyen Türkçü ağabeyimiz. Kibar ve güleç yüzlü Mesut Kahratlı. Şen şakrak iki arkadaşı Ruhi Cebeci ve Özer Hiçyılmaz. Biri şair, biri ressam. Türkçü söylemlerine sık sık neşeli kahkahalar eşlik ediyor. Bir başka öğretmen: Kemal Fedai'nin arkadaşı ve onun gibi Köy Enstitüsü mezunu İsmail Hakkı Acar. Ve bir eczacı büyüğümüz. Haftalık Adalet gazetesinin ateşli yazarı Halil Tireli. Ve ilk Kazak yüzümüz Hasan Oraltay. Orhun vadisinden çıkmış bir Göktürk gibi. Uzun boylu ve yakışıklı. Efsane lider Ali Bek Hakim'in oğlu.

Ve liseli gençler. Atatürk Lisesi'nin iki yıldız öğrencisi. Özer Ağabeyin kardeşi Muzaffer Hiçyılmaz ile İskender Öksüz. Akranlarım olan bu iki gençten hangisi daha zeki diye düşünüyorum sık sık. İskender, Amerikan Kütüphanesi'nde de çalışıyor ve daha o zaman çok iyi İngilizce biliyor. Kuyumcu Ömer Işık ve Karşıyakalı Hasan Kalaycıoğlu. Hüsamettin Ağabey, Ömer'in kuyumcu dükkânına sık sık uğruyor. Gerekli işlem yapılmış, Ömer'in hücrelerine girilmiştir. Galiba Hasan Kalaycıoğlu da aynı işlemde geçmişti. Hareketli ve sevimli Hasan'ın ocağa alıştırdığı Motor Teknik Yüksek Okulu öğrencileri ile gençler kadrosu çoğalıyor.

Türkçülük, Yahya Kemal, Namık Kemal tartışılıyor. Anadoluculuk mu Turancılık mı? Atsız'ı zaten biliyoruz. Hüsamettin Ağabeyin telkinleriyle Nurettin Topçu'nun kitaplarını da okuyoruz. Karar vereceksek ikisini de bilmeliyiz.

Konuşuyoruz, tartışıyoruz ve karar veriyoruz: Bizler Turancıyız. Hüsamettin Ağabey, bilerek ve tartışarak bir hükme varmak daha kalıcı olur diye düşünüyor. O bizim ilk mütefekkir mürşidimiz. O zamanın tenha İzmir’inde nice geceler Basmane’den Konak’a doğru konuşarak, tartışarak, arada bir durup fikirleri içimize sindirerek yürüdüğümüzü hatırlıyorum. Hüsamettin Ağabey, İskender ve ben. Bazen de birkaç arkadaşımız daha.

Namık Kemal tartışmasında Gülcür ve Coşkuner karşı karşıya. Tartışmalarını dinliyoruz. Kemal Fedai heyecanlı, Hüsamettin Gülcür sakin. Tane tane konuşuyor. Sonra biz gençler, İskender, Muzaffer ve ben, onların tartışmalarını değerlendiriyoruz. Tabii gönlümüz hep Hüsamettin Ağabeyden yana. Namık Kemal büyük bir vatansever ama henüz... Zamanın şartlarını hesaba katmayı çok sonra öğreneceğiz.

Heyecanlarımız da var elbette. Maarif sisteminizin öğretmediği marşları ocakta öğreniyoruz. Harbiye Marşı, İzmir’in dağlarında çiçekler açar... Hepimiz birer bozkurdur ve ocak salonunda seslerimiz yankılanıyor.

Bir ara gizliliğin cazibesine kapılıyoruz. Sisteme itiraz eden aykırılarız ya biz, Pazar günleri gizlice toplanıyoruz. İkbâl sinemasının yanındaki sokakta, Hasan Kalaycıoğlu’nun araba malzemesi satan dükkânında. Gizli gizli Siyon protokollerini okuyoruz. Protokoller, Makyavel’in Prens’i gibi. Yahudilerin gizli siyasetnamesi. Bu eserdeki usulleri uygulayarak dünyayı idare ettiklerine inanıyoruz. Biz de dünyayı idare etmeye kalkıştığımızı göre bu kitaptaki usulleri iyice sindirmeliyiz. Her hafta bir bölümünü okuyup iyice hazmediyoruz. Toplantıyı İskender idare ediyor. Fakat bir şartı var: Disiplin. Bunun için de hepimize disiplin ruhu verecek olan bir yazıyı okumalıyız. Önce o yazıyı okumalı, sonra protokollere geçmeliyiz. Yazıyı da İskender tespit ediyor: Atsız’ın “Otuz Ağustos ve Türk Ordusu”. Yazı, *Millî Yol* dergisinin 31 Ağustos 1962 tarihli sayısında çıktığına göre bizim gizli toplantılarımız 1962’nin güz aylarında olmalı. Demek ki biz İzmir’in Türkçü gençleri, kim bilir kaç hafta her pazar günü, hep birlikte “Otuz Ağustos ve Türk Ordusu” yazısını okumuşuz.

O sıralarda birkaç eylemimiz de var. Adalet gazetesinde ateşli yazılar yazan genç bir kız arkadaşımız, Kemeraltı Caddesi’nin Konak’a yakın köşesindeki bir bayiden ahlaksız resimler basan bir dergiyi alıp parçalamaya ve yüksek sesle protesto etmeye başlıyor. Biz de tesadüfen oradan geçiyormuş havalarındayız. Kız arkadaşımıza destek veriyoruz; bravo diyerek alkışlıyoruz. Tabii protestoya başka katılanlar da oluyor. Köy enstitüleriyle ilgili bir açık oturumda solcular, bizim hatibimiz Kemal Fedai’ye saldırıyorlar. Bir anda salon karışıyor. Hep birlikte toplantıyı terk ediyoruz. İkbâl sinemasında oynayan Yılanların

Öcü filmini de protesto edecektik ama bir anda çevremizin sivil polislerle sarılı olduğunu fark ediyoruz. Acemi eylemcilerdik. “İskender merhaba!”, “Ahmet sen de mi buradasın?” diye yüksek sesle birbirimize bağırarak kendimizi açığa çıkarmıştık.

Sadece sistem aykırı bulmuyordu bizi. Bir süre sonra Türk Ocağı İzmir yönetimi de bizi aykırı buldu. Biz sivri gençlerdik, “şaman” suçlamasıyla ocaktan atıldık. Olsun varsın, işte Türkçüler Derneği kurulmuştu. *Millî Yol* dergisinden takip ediyorduk. Hüsametdin Gülcür’ün başkanlığında İzmir Türkçüler Derneği’ni kurduk. Her hafta *Millî Yol* dergisini heyecanla takip ediyoruz. Hele Atsız’ın yazısı varsa... İsmet Tümtürk’ün, Nejdet Sançar’ın, Zeki Sofuoğlu’nun yazılarını bir hamlede okuyorduk. Fakat o kıdemli Türkçülerin arasına İzmir’den genç bir Türkçü de katılmıştı: İskender Öksüz. Onun birkaç yazısı eski ve tecrübeli bir yazarmış gibi dergide yer almıştı. İzmirli Türkçü gençler olarak bundan ne kadar da gururlanmıştık! Bir de Son Havadis gazetesinde Gökhan Evliyaoglu ile Peyami Safa’yı her gün merakla okuyorduk. Gökhan Evliyaoglu’nun, İskender’in bir mektubuna da yer vermesi o günlerde bizi gururlandıran diğer bir olaydı.

Nejdet Sançar’ın İzmir’de konferans verdiği gün de çok heyecanlıydık. 1963 yılı olabilir. Galiba konferans, Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği’nin Kemeraltı’ndaki salonunda verilmişti. Konferanstan sonra Sançar’ın etrafını sarmış, sorularımızla kendisini epeyi yormuştuk. Fakat İskender bununla da yetinmedi. Nejdet Hoca, Avukat İhsan Koloğlu’nun misafiriydi ve İskender her nasılsa Koloğlu’nun Karşıyaka’daki evini öğrenmişti. Geceleyin eve baskın yaptık. Öyle meraklı gençlerdik işte. Meraklı ve atılğan. Ama en meraklımız galiba İskender’di.

Sonra birbirimizi kaybettik. 1963 Güz’ünde ben İstanbul’a gittim. Türkoloji öğrencisi oldum. İskender, 1962’de başlamış olmalı, Ege Üniversitesi’nde kimya tahsil etti; 1966’da ABD’ye gitti. İki üç yıllık parlak bir lisans üstü öğrenimden sonra, 1969’da Yale’den doktor unvanını alarak vatana döndü. 1968-1981 arasında Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak çalıştı. O hadisesi günlerde rektör vekilliği dahi yaptı.

İskender vatana döndüğü zaman ben Erzurum’da idim. Atatürk Üniversitesi’nde Türk dili asistanı olarak görev yapıyordum. Ara sıra mektuplaştık. Kendisine Türkçüler Derneği kurucularından İzzet Yolalan’ın kızı Bilge Yolalan ile evlendiğimi, “senin anlayacağın Türkçülere karıştık işte.” diye haber vermişim. İskender bu ifademi hatırladıkça güler.

1971'de Töre macerası başladı. Ben de Hacettepe Üniversitesi'ne geçtim ve yine birleştik. Ama o da ne? İskender'in *Töre*'de bir yazısı çıkıyor. Lirik mi desem, santimental mı desem... Şiir gibi bir yazı işte. Fakat ben bir metin tahlilcisi, bir satır altı okuyucusuyum ya, yazıya sindirilmiş Işinsu ilgisini fark ediyorum. Nitekim birkaç ay sonra evleniyorlar. Işinsu ve İskender'in ellerinde büyüyor *Töre*. Döneminin önemli bir fikir ve sanat dergisi oluyor. Erol Güngör'ü gerçek anlamıyla *Töre*'deki yazılarıyla tanıdık. *Yol* dergisinden de biliyorduk ama oradaki yazıları daha çok Marksizm'in tenkidi üzerineydi. *Töre*'de bir sosyolog, bir kültür bilimcisi olarak keşfettik Erol Beyi. Necmettin Hacıminoğlu benim hocamdı ama fikir yazılarıyla *Töre*'de onu daha iyi tanıdım. Mustafa Kafalı Irak ve İran Türklüğünü anlatıyordu. Mehmet Eröz ağabeyim Alevi Türklüğü için âdeta çırpınıyordu. Erzurum'da oda arkadaşım, ben çok iyi tanıyordum ama milliyetçi kamuoyu Yetik Ozan'ı (Turgut Günay'ı) şair olarak *Töre*'de tanıdı. Daha kimler ve kimler... Fakat bu bir *Töre* dergisi yazısı değil ki... İleride *Töre*'nin tarihini kaleme alacak olanlar, bütün bu fikir ve sanat adamlarını Işinsu ve İskender Öksüz'ün bir araya getirdiğini elbette yazacaklardır. Daha kıdemlilerden Reha Oğuz Türkkan, Tarık Buğra, Mehmet Çınarlı da *Töre*'de yazmışlardı.

Töre'nin bir yazarı daha vardı: Ayhan Tuğcugil. Her ay dergide fikir sistemini örüyordu. Gökalp'tan sonra, Sadri Maksudi'den sonra milliyetçiliği bir sistem olarak ele alan pek olmamıştı. Tuğcugil şimdi bu işi yapıyordu. Onun fen bilimlerinden gelen sistemleştirici kafası şimdi sosyal bir alanı da sistemleştirmeye çalışıyordu. Tuğcugil'in sistem dizisi başlayınca kendi hesabıma her ay *Töre*'yi ipe çeker olmuştum. Ben bir dil bilimciydim, dil yazıları kaleme alıyordum ama dil meselesinin bu kadar sistemli bir şekilde bir fikir sistemine yerleştirilebileceğini düşünemiyordum. Tuğcugil'in İskender Öksüz olduğunu biz biliyorduk fakat geniş kamuoyu bilmiyordu. Onun ilk ana eseri, *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* böyle doğdu. Kendisi de gençliğinden beri milliyetçiliği sistemleştirmeye çalışan Reha Oğuz'un bu eseri heyecanla karşıladığını biliyorum. *Töre*'de bunu yazmıştı; her karşılaşmamızda da bunu heyecanla ifade etmekten âdeta zevk alıyordu. Türk milliyetçilik tarihinin başta gelen eserleri arasında yer aldığına inandığım *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*, hele o günlerin havasında bir ışık gibi parlamış, ruhlarımızı heyecanlandırmış, beyinlerimizi zenginleştirmişti.

Töre için ayda birkaç defa toplanıyoruz. Mehmet Önal, Peyami ve Aynur Çelikcan, Meriç Coşkun, Osman Çakır, Murat Bardakçı gibi gençler de toplantılara katılıyorlar. Hem fikren yetişiyorlar, hem de derginin mutfağını hazırlıyorlar. Murat daha o zaman bir entelektüel. Türk musikisinin teorisini biliyor,

Osmanlı metinlerini okuyor. Şair sesli Yağmur Tunalı, *Töre*'nin ve Öksüz ailesinin bir ferdi gibi. Ve hâlâ öyle.

1970'ler ölüm kalım mücadelelerinin yapıldığı yıllardı ama fikirsiz ve sanatsız değildi. Bazen bizim evde, ama daha çok Öksüz ailesinin evinde sık sık bir araya geliyoruz. Işınsu'nun Galip dediği, bizim Galip Abi dediğimiz Galip Erdem'le zenginleşiyor; bazen uzak hayallere dalıyoruz. Sadi Somuncuoğlu ile ayaklarımız yere basıyor. İbrahim Metin ile neşeleniyoruz. Endişeli günlerimiz, sevinçli günlerimiz oluyor. Abdi İpekçi'nin vurulduğu haberi geldiğinde yine oradaydık ve ne kadar üzölmüş, endişelenmiştik.

12 Eylül bir balyoz gibi inmişti tepemize. Ölkücüler birer birer toplanmış, zindanlara atılmıştı. Türkeş ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin ileri gelenleri Dil Okulu'na konmuştu. Ne yapabildik, ne yapmalıydık, bunları konuşuyorduk. İçeride olan bazı arkadaşlarımızın ailelerini ziyaret ediyorduk. Galip Erdem âdeta Hızır olmuş, her yere yetişmeye çalışıyordu. Hepimizden "mektup" topluyordu. Öğretim üyeleri olarak darbecilerin başını ziyaret edelim diye düşündük. Ankara'dan bir İskender bir de ben vardık. İki kişi kalınca tabii ki böyle bir ziyaret olmadı. Oturup darbecilerin başına birer mektup yazdık.

1981'de Öksüz ailesi Suudi Arabistan'a gitti. İskender oradaki bir üniversitede altı yıl öğretim üyeliği yaptı. *Töre*'nin sahipliğini Yaşar Eşmekaya'ya bırakmışlardı. Derginin hazırlanması bize kalmıştı. Muhtar Tefikoğlu da aramıza katılmıştı ve dergiyi dört yıl daha çıkarmayı başarmıştık. Ama İskender ve Işınsu yoktu ve herhâlde *Töre* artık eski havasında değildi.

Dostlarımız 1987 yılında döndü ve tekrar buluştuk. *Töre* artık yoktu ve eskisi kadar çok bir araya gelemiyorduk. Türkiye'nin siyaseti bir tuhaf olmuştu. Hava kirlenmişti. Fikir ve sanat yoktu. Her şey ayağa düşmüştü. Bir tek şey vardı bizi heyecanlandıran: Bağımsızlığına kavuşan Türk dünyası. 1990'lar bitince o heyecanı da kaybetti Türkiye. Ortadoğu bataklığına doğru hızla yuvarlanmaya başladık. Müslümanlık ulvi makamından indirilmiş, süfli ağızlarda sakız olmuştu. Süfli ağızların sakat din anlayışları toplumu sarmaya başladı ve bu sakat anlayış, kendilerine milliyetçi diyenlere de bulaştı. Artık din metafizik bir kavram değildi; gönüllerde yaşayan bir mürebbi değildi; bir ahlak, bir vicdan değildi. Şadırvanların temiz suyu değil, devlet dairelerinin lavabolarını ve etrafını kirleten topuk suyu idi. Abdest sanki temizlik için değil, etrafı kirletmek içindi. İbadetin saklanan ulvi sırları, koridorlara, meydanlara saçılmıştı. Buna dini yaşamak diyorlardı. Kendilerine milliyetçi, ölkücü diyenlerin ağızlarında dahi Türk'ten çok günah ve sevap kelimeleri vardı.

Bir de tabii “analar ağlamasın” aldatmacasıyla bölücülere verilen tavizler. Artık ülkeyi yönetenler ve televizyonlarda arzıendam edenler Türk’ten bir etnik grup olarak bahsetmeye başlamışlardı. Ağızlarını “Türk, Kürt, Laz, Çerkez...” diye açıyorlardı. Sanki asırlardan beri bu ülkenin sahibi biz Türkler değildik. Sanki Türklüğü benimsemiş olan Kürt, Laz, Çerkez asıllıyı Türk’ten ayırıyorduk. Millet ile etnisitenin ayrı kategoriler olduğunu unutmuştuk. Neredeyse Türk olmaktan utanır hâle gelmiştik. Soyularının bir ucuna bir etnik grup karışmış olanlar gururla “Çerkez, Laz, Gürcü, Boşnak, Arnavut...” olduklarını söylemeye başlamıştı. Hava kirlenmiş, Türklüğün üzerini sis bürümüştü. *Türk’üm Özür Dilerim* kitabı bu iklimde doğdu. Fakat bu İskender Öksüz’ün kitabıydı; ayak takımının seviyesinde olmayacaktı elbette. Sık sık Ernest Gellner’e atıf yapıyor ve “ortak yüksek kültür”den bahsediyordu. Ortak yüksek kültür olmazsa millet, etnisiteye dönüşür ve işte o zaman diğer etnisiteler de ayrılık davası güderlerdi. Kavramlar, İskender’in tahlilci zihninde birbirinden ayrılıyor, hangi kavramın hangi kategori içinde ele alınması gerektiği gösteriliyor ve böylece her bir kavram daha bir berraklaşıyordu. “Hükümetçe teşkilatlandırılan hükümet dışı organizasyon”ları, İngilizceden kısaltılmış biçimiyle GONGO’ları da bu kitaptan öğreniyorduk.

Türk’üm Özür Dilerim’in hemen arkasından *Niçin?* yayımlanıyor. Aşağı yukarı aynı dönemde hazırlanan bu kitaplardan birincisi, yer yer bazı iddialara cevap içeren güncel konulara girse de aslında milliyetçiliğin teorisine ağırlık verir. “Niçin?” sorgular ve uygulama ağırlıklıdır. Tarihin niçin önemli olduğu, nasıl verilmesi gerektiği örnekler ve karşılaştırmalarla anlatılır. Devlet niçin vardır? Demokrasi, disiplin... Bunlar birbirine zıt kavramlar mıdır? Öksüz’ün tahlilci zihniyle soruların cevabını bulur gibi olursunuz. Ama o sizi düşünmeye, kendi tahlillerinizi yapmaya, kendi sonuçlarınızı bulmaya davet eder. En azından, yazdıklarının arka planında bu davet vardır. Öksüz’ün sağlık ve bilişim sektörlerinde yıllarca yaptığı yöneticiliğin de bu esere yansındığını görürsünüz. Öksüz, asıl mesleğinin dışındaki konulara girince de bir talebe gibi o konuları öğrenmeye başlar. Öğrenir de. Hem de en iyi şekilde. Girdiği yeni konularda fikir üretecek, yaratıcı olacak derecede. Zaman zaman düşünmüşümdür, İskender acaba sadece kimyacı, fiziko-kimyacı olarak kalsa mıydı diye. Belki o alanda çok daha büyük başarılar elde ederdi. Belki değil şüphesiz. Fakat bir milliyetçilik teorisyenine sahip olamazdık.

Yıllardır eskimeyen dostluklarımız elbette devam ediyor. Fakat Sadi Somuncuoğlu son yıllarda bizi Millî Düşünce Merkezi’nde de bir araya getirdi. Orada da fikir üretmeye devam ediyoruz. Kirlenen Türkiye iklimi nasıl temizlenebilir, diye düşünüp duruyoruz. İskender’in son eserlerinden *Millet ve Milliyetçilik* işte

bu merkezdeki faaliyet ve tartışmaların sonucudur. Fakat elbette İskender'in birikiminin ve yenilikçi tarafının eseri. Artık Türk milliyetçilerinin elinde güçlü bir silah vardır. "Dünya küreselleşmeye doğru gidiyor; milliyetçilik modası geçmiş bir ideolojidir" diyenlere karşı güçlü bir silah. Hayır öyle değildir, tam tersine modern dünya milliyetçiliğin altın çağını yaşıyor. Gelişmiş dünyanın en önemli sosyolog ve siyaset bilimcilerine dayanarak İskender Öksüz bunu ispat ediyor. İspat, tabii bizdeki aydınlara ve onların ağızlarının içine bakanlara karşı. Yoksa Avrupa ve ABD'nin ve diğer gelişmiş ülkelerin aydınları, bilim adamları bunun farkında. Bizim aydınlarımız ise Türkiye'ye tam tersini yansıtıyor. *Millet ve Milliyetçilik* eserini, *Bilim, Din ve Türkçülük* ile *Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler* kitapları izledi. Bir de Konuralp Ercilasun'la birlikte hazırladıkları *Çin Dünyayı Ele mi Geçiriyor?* Çin konusun, Çin'in gücünü ve emellerini merak edenler bu son kitabı mutlaka okumalıdır.

İskender Öksüz hâlâ faal bir beyin ve hâlâ üretiyor. *Karar* gazetesi ile Millî Düşünce Merkezi sitesinde Cuma ve Pazar günleri çıkan yazılarını büyük bir merakla bekliyorum. O benim gençlik arkadaşım ve onunla çok övünüyorum.

Türkçü doğduk, Türkçü yaşamaya devam ediyoruz. Ülkemizin aydınlık geleceğini görmeye biz Türkçülerin hakkı var diye düşünüyorum. Sisler dağılmalı ve aydınlığı görmeliyiz. Bilimle, bilim zihniyeti ile.

BİLGE BİR AKIL VE ÖZGÜRLÜKÇÜ BİR RUH: PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ

Ali DOĞAN

Lise öğrencisi iken 1977’de Erzincan’da Ülkü Ocaklarının düzenlediği eğitim seminerlerine katıldım. Bu seminerlerde okutulan kitaplardan birisi Ayhan Tuğcugil’in *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* idi.

1978’de Ankara’ya geldiğimde Beşevler’deki Şeker Öğrenci Yurdunda kalıyordum. Yurt müdürümüz rahmetli Özdemir Karaduman idi. Adını duyduğum ve çok merak ettiğim rahmetli Galip Erdem ağabey sık sık Özdemir ağabeyi ziyarete gelirdi. Arada bir bizler de bu sohbetlere katılırdık. Rahmetli Galip Ağabey ile ilk katıldığım sohbette tanıştım.

O sohbetlerde Galip ağabey bize sorular sorardı. Erzincan’da Ülkü Ocaklarının eğitim seminerlerine katıldığımı söylediğimde o seminerlerde hangi kitapları okuduğumu sordu. Kitaplar arasında *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*’ni de saydığımda “Haa bizim İskender’in yazdığı...” dedi. Ben “Hayır Ayhan Tuğcugil’in” diyerek düzeltmeye kalkınca, Ayhan Tuğcugil’in İskender Öksüz olduğunu söyledi.

Evet, İskender Öksüz ismini ilk orada duydum. Ve romanlarından beslendiğimiz, ülkücülüğümüzün kökleşmesinde çok etkili olan Emine Işınso ile evli olduğunu da o zaman öğrendim.

Rahmetli Sadi Somuncuoğlu ağabeyin kurduğu Millî Düşünce Merkezindeki bir seminerde Emine Işınso ve İskender Öksüz’ü ilk kez gördüm.

TRT’de birlikte çalıştığımız Yağmur Tunalı ağabey beni kendileri ile tanıştırdı. O günden sonra birçok toplantıda ve etkinlikte birlikte olduk.

Tavizsiz bir Türk milliyetçisi/Türkçü olan, kitaplarını okuduğum İskender ağabey ile tanışmanın yanı sıra, kendi evinde, Yağmur Tunalı ağabeyin evinde birçok beraberliğimiz oldu. O özel sohbetlerine dahil olmak şansını elde etmek büyük bir imkândı. Düşüncelerime yeni ufuklar açtı. Dolayısıyla bende bıraktığı etki ve izlenimler bulunmaz değerdedir.

Hayatta bazı insanlar vardır ki sadece akademik başarılarıyla değil, fikirleriyle, duruşlarıyla ve yazılarıyla da sizde iz bırakırlar. İşte Prof. Dr. İskender Öksüz de bu nadir insanlardan biridir.

İskender ağabeyi benim gözümde farklı kılan önemli özelliklerden biri, akademik disiplinle özgür düşünceyi harmanlayabilmesidir.

Kimya alanında uzmanlaşmış bir bilim adamı olmasına rağmen -ki çok kimse kimyacı olduğunu bilmez- toplumsal meselelerden felsefeye, tarihten edebiyata, dinden millet ve milliyetçiliğe, özellikle Türk milliyetçiliğine geniş bir yelpazede düşünen, üreten biridir.

Onu dinlediğinizde ya da yazılarını okuduğunuzda, yalnızca bilgiye ulaşmazsınız; eleştirel düşünmeyi ve sorgulamayı da öğrenirsiniz. O, ezberleri bozan, klasik bakış açılarını sarsan ve insanları düşünmeye sevk eden Türk milliyetçisi/Türkçü bir akademisyen, düşünür ve yazardır.

İskender ağabeyin Türkçesi ve üslubu önemlidir. Yazar olarak, sahip olduğu engin bilgiyi akademisyen edasıyla değil, ortalama aydınının, lise seviyesindeki insanların anlayabileceği bir sadelikle aktarabilme yeteneğine sahip olması nadir rastlanır bir özelliktir.

Onun bilimsel düşünceyi gündelik yaşamla buluşturma çabası, bilim insanı kimliğini çok daha değerli kılar. Kimya alanındaki teknik konuları anlatırken bile sadece formüller ve kuramlarla sınırlı kalmaz, bilimin felsefesine ve insan yaşamındaki yerine de vurgu yapar.

İskender ağabey, bir düşünce adamıdır. Katıksız bir Türk milliyetçisi/Türkçüdür. Bilimin sınırlarını aşarak, felsefi ve siyasi tartışmalara da girmekten asla çekinmez.

Kitaplarında, konuşmalarında ve gazete/dergilerdeki yazılarında, aklı öncelemesini ve özgür düşünceye bağlılığını hemen hissedersiniz.

İskender ağabey, bilimden edebiyata, tarihten sosyolojiye kadar geniş bir düşünce sahasında üretken olmuştur.

Beni en çok etkileyen yönlerinden biri de bağımsız düşünce özelliğidir. Herhangi bir dogmaya veya ezbere bağlı kalmadan, her şeyi akıl süzgecinden geçirerek değerlendirir. O, kimseye boyun eğmeyen, fikirlerini açıkça ifade eden ve düşüncelerini cesurca savunan bir entelektüeldir. Türkiye’de fikrî cesaretin giderek azaldığı bir dönemde, özgürlükçü bir ruh taşıyan İskender ağabey her zaman bilimin ve aklın sınırlarına bağlı kalır.

Kendi düşüncelerine ters olan görüşlere bile hoşgörülle yaklaşır, ancak her fikrin daima sorgulanması gerektiğini vurgular. Ona göre, insanın en büyük gücü aklıdır ve bu akıl, ancak özgür bir ortamda gelişebilir.

Onun eserleri, yalnızca akademik dünyaya değil, her yaştan insana hitap eden bir içeriğe sahiptir.

İskender ağabey, yaptıklarıyla Türkiye’de bilimi ve felsefeyi geniş kitlelere anlatabilen nadir isimlerden biri olarak, okuyan/düşünen zihinler tarafından her zaman ilgiyle takip ediliyor.

İskender ağabey, bana öyle gelir ki çağının ötesinde düşünebilen nadir bir bilge kişiliktir. Onun fikirleri, yazıları ve duruşu biz Türk milliyetçileri arasında bilinse ve okunsa da yeterince anlaşıldığını söyleyemeyiz. Günümüzün entelektüel dünyasında yeterince anlaşılmadığı da rahatlıkla söylenebilir.

İskender ağabey ile tanışmış olmak, sohbetlerinde bulunmak, karşılıklı konuşmak, fikirlerinden beslenmek benim için büyük bir şanstı. O, bana nasıl özgür düşüneceğimi öğretti diyebilirim.

Bana kattığı fikrî beceriler dışında hayat şekli ve karakter yapısı, huzur veren gülümsemesi, merak duygusu ve bildiklerini aktarma becerisi, bilgece yaş almışlığı, içindeki çocuğu hiç kaybetmemesi, ailesine ve arkadaşlarına vefası, alçak gönüllüğü, bilgeliğini göze sokmaması, duygu ve düşüncelerini iyi ve güzel ifade etmesi, hayatı sevmesi, hayatın en olumlu ve en verimli şekilde nasıl yaşanacağı konusunda da örnek olması çok değerlidir.

Onunla bir arada iken hayatın sırlarını anlama yolunda ilerlediğimi hissettim. Yaşamının ne kadar güzel bir şey olduğu düşüncesi her zaman bizimleydi.

İskender ağabey ile görüşmelerimiz ve uzun sohbetlerimizden sonra derin bir mutluluk ve fikrî doyum hissi yaşadım ve yaşıyorum.

BİLGİYE DOYMAYAN BİR BİLGİN

Alperen OKUR

2013 yılında, bugünküne (Mart 2025) benzer haberlerle sarsıldığımız gündü. Bugünden baktığımızda “Tarih tekerrürden ibarettir.” lafının ispatı olacak günler... Bölücü terör örgütünün on binlerce insanımızın canına kastederek istediklerinin, masa başında bir anlaşmayla verilebileceği konuşuluyor, böylece terörün biteceği söyleniyor; Türk milleti, anaların gözyaşı üzerinden utanmazca manipüle ediliyor; verilecek taviz ve tanınacak ayrıcalıkların terör örgütünün amacına ulaşması anlamına geleceği, ahmakça yorumlarla gölgenmeye çalışılıyordu.

İşte böyle umutsuzluğa sürüklendiğimiz bir ortamda bir grup Türk aydını, 27 Mart 2013’te Ankara’dan Türk milletinin akliselimine seslendi.

“Tarihin bu dönemecinde Türk milleti adına hareket edenleri uyarıyoruz!”

1. *Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin kurucusu ve sahibi olan Türk Milleti’nin adı, vatandaşlık tarifinden ve Anayasa’dan çıkarılamaz.*

2. *Devletimizin eşit ve şerefli üyeleri olan aziz vatandaşlarımız, ırklara ve mezheplere ayrıtırlamaz.*

3. *Anadolu coğrafyasında Selçuklu ile başlayıp Osmanlı ile devam eden Türk Milleti’nin kesintisiz egemenliğini esas alan büyük Atatürk’ün kurduğu millî devlet yapısı ortadan kaldırılamaz.”*

Millî Düşünce Merkezi öncülüğünde yazılan bu kısa ama etkili metin, birçok değerli devlet adamı, akademisyen ve vatansever tarafından imzalanmıştı. Bildiriyi okuyan Prof. Dr. İskender Öksüz’ü ve Millî Düşünce Merkezini bu vesileyle tanıdım. Hoca’nın her yazısını ve Millî Düşünce Merkezinin faaliyetlerini takip etmeye başladım.

Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi, Türk’üm Özür Dilerim, Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler, Niçin Geri Kaldık, Millet ve Milliyetçilik ile Bilim, Din ve Türkçülük kitaplarını bir solukta okudum. *Alt Akıl: Diktatörler ve Aptallar* başucu kitabım oldu. O kitabı okuduktan sonra fark ettim ki bu yaşıma kadar, olaylara ve durumlara bakış açım, Hoca’nın bahsettiği o aptallıkla, adını koyamadığım

bir yarı gerçekçilik arasında gidip gelmiş. O kadar sade ve net bir dille yazılmış bu kitapları okuduktan sonra, eğitiminden geçememiş olmanın bahtsızlığına hayıflandım. Ama 2020 yılında hiç beklemediğim bir şekilde, kısmen de olsa öğrencisi olabilecek bir durumda buldum kendimi.

O yıl, bir paylaşım yaptığım yorumdan sonra bünyesinde birbirinden değerli büyüklerimiz ve genç arkadaşlarımızın bulunduğu Millî Düşünce Merkezi ailesine katıldım. İnternet ortamında katıldığım ilk toplantıda, İskender Öksüz Hocamızla uzaktan da olsa yüz yüze tanışmış olduk. Bu çevrimiçi toplantılarda yayıncılık, editörlük, bir internet sitesinin işleyişi gibi konularda birçok şey öğrendim. Tabii Hoca'dan da...

İskender Öksüz Hoca “Bu hafta ne öğrendim biliyor musunuz?” diyerek, engin bilgi birikimine sahip kişilerde yaygın görülmeyen büyük bir tevazuyla, öğrendiğini bizlere de öğretiyor; ilgi duyduğu konularda fikrimizi sormakta hiç tereddüt etmiyordu. Bu tevazu bilinçli değil, doğal ve gayet samimi bir tavırdı.

Programının yoğunluğunu gördükçe, çalışkanlığına ve üretkenliğine imrenirim ve ne zaman bezginliğe düşsem, kendimi bu imrenmeyle toparlarım. Her hafta iki köşe yazısı, üniversitede dersler, çeşitli kanallar için video çekimleri, seminerler, konferanslar, yeni projeler... Gerçi bu durumun Hoca'ya özgü olmadığını, Millî Düşünce Merkezindeki hocalarımızı ve genç arkadaşlarımızı tanıdıkça gördüm. Bu âdeta bir ekoldü: *Millî Düşünce ekolü*.

İskender Öksüz Hoca'nın Türk milliyetçileri için en önemli özelliğiyle bitirelim: Sevgi dolu olması. Galip Erdem'in meşhur makalesinde yakındığı gibi belki de hâlâ, asıl noksanımız, yeterince sevmesini öğrenememiş olmamızdır. Ama artık bu yakınmaya bir şerh düşmemiz gerekir. Çünkü İskender Öksüz, bilgi birikimini aktarmasının yanında bu noksanımızın giderilmesinde de büyük bir rol oynuyor.

GERÇEK BİR TÜRK MİLLİYETÇİSİ: İSKENDER ÖKSÜZ

Aybars ÖZTUNA

Prof. Dr. İskender Öksüz, Türk bilim dünyasında derin izler bırakmış, sadece kendi alanındaki akademik başarılarıyla değil, toplum ve kültür meselelerine olan derin ilgisiyle de tanınan bir şahsiyettir. 14 Eylül 1945 tarihinde İzmir’de doğmuş, eğitim hayatına Ege Üniversitesi Kimya-Fizik Bölümü’nde başlamış ve ardından Amerika Birleşik Devletleri’ne giderek Yale Üniversitesi’nde yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamlamıştır. Bu dönemde, bilimin derinliklerine inmenin yanı sıra, toplumsal sorumluluklarının da farkına vararak, bilimsel ve entelektüel birikimini geniş bir yelpazede topluma sunmuştur.

İskender Öksüz, akademik kariyerine önemli katkılar sağlamış, özellikle kimya ve mühendislik alanlarında gerçekleştirdiği araştırmalarla tanınmıştır. Bununla birlikte, sadece bir bilim insanı olarak değil, aynı zamanda toplumun sosyal ve kültürel meselelerine dair düşünceleriyle de öne çıkmıştır. Yale Üniversitesi’nden aldığı eğitim, onun sadece bilimsel birikimini değil, aynı zamanda çok kültürlü bir bakış açısını da kazanmasına yardımcı olmuştur. Oktay Sinanoğlu’nun danışmanlığında eğitimini tamamlayan Öksüz, bilimin insanlık adına yapılması gereken bir iş olduğunu her zaman vurgulamıştır. Ancak bu bilimsel bakış, onu toplumsal sorunlardan uzak tutmamış, aksine bilim ve toplum arasında güçlü bir bağ kurma çabası içinde olmuştur.

İskender Öksüz’ün başarısının dikkat çeken yönlerinden biri, Yale Üniversitesi’nde yüksek lisans ve doktorasını sadece bir yıl dokuz ayda tamamlamış olmasıdır. Bu olağanüstü hız, genç akademisyenlerimiz için not etmesi gereken bir başarıdır. Böyle bir süre zarfında, hem teorik bilgiyi derinlemesine öğrenmek hem de disiplinler arası bir bakış açısı geliştirmek büyük bir özveri ve ciddiyet gerektirir. Bu başarısı, Öksüz’ün yalnızca akademik bilgisiyle değil, aynı zamanda disiplini, çalışkanlığı ve azmiyle de örnek teşkil etmektedir.

Prof. Dr. Öksüz’ün kariyerinde önemli bir yer tutan yıllardan biri de 1968-1979 yılları arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde geçirdiği süreçtir. ODTÜ’de bölüm başkanlığı, rektör yardımcılığı ve rektör vekilliği gibi görevlerde bulunan Öksüz, bilimsel araştırmalarının yanı sıra üniversite yönetiminde de

aktif rol almış ve eğitim sistemine dair yapıcı katkılarda bulunmuştur. Bu dönemdeki başarıları, ona sadece akademik çevrelerde değil, devletin bilim ve teknoloji politikaları konusunda da saygın bir konum kazandırmıştır. Türkiye Atom Enerjisi Komisyonu'ndaki görevleri ve Türkiye'deki bilimsel gelişim için katkıları da unutulmamalıdır. Bu yıllarda yaptığı çalışmalar, bilimsel altyapının güçlendirilmesi ve uluslararası düzeyde Türkiye'nin daha etkili bir şekilde temsil edilmesi için önemli bir adım olmuştur.

1981-1987 yılları arasında Suudi Arabistan'da görev yaptığı University of Petroleum and Minerals, onun uluslararası eğitim ve yönetim alanlarındaki deneyimini pekiştirdiği bir dönem olmuştur. Burada akademik ve idari görevlerde bulunmuş, bilgisayar destekli öğretim koordinatörlüğü, öğretim üyelerinin seçimi ve terfi komitesinde yer almıştır. Suudi Arabistan'daki bu görev, Öksüz'ün sadece akademik kariyerini değil, aynı zamanda uluslararası eğitim ve bilim politikalarına dair derin bir perspektif geliştirmesine olanak tanımıştır. Bu deneyim, onun Türk eğitim sistemine dair eleştirel düşüncelerini ve çözüm önerilerini şekillendiren önemli bir kaynak olmuştur.

Öksüz'ün bilim dünyasına yaptığı katkılar yalnızca teorik çalışmalarla sınırlı kalmamıştır. Kendisinin de çeşitli sektörlerde üst düzey yöneticilik yapmış olması, ona sadece akademik bilgi kazandırmakla kalmamış, aynı zamanda bu bilgiyi topluma sunma konusunda daha geniş bir anlayış geliştirmiştir. 1987 yılından itibaren sağlık, bilişim ve eğitim sektörlerinde önemli görevler üstlenmiş, birçok firmanın yönetim kurulunda yer almış ve büyük organizasyonlarda genel müdürlük yapmıştır. Bu deneyimler, İskender Öksüz'ün toplumsal sorumluluk bilincini artırmış, bilimsel bilgilere dayalı pratik çözümler üretme konusunda ona değerli bir altyapı sağlamıştır.

İskender Öksüz, bilimsel kariyerinde elde ettiği başarılarının yanı sıra, toplumsal düşüncelerine de büyük önem vermiştir. Kendisi, Türk Ocağı Hars Heyeti, Millî Düşünce Merkezi gibi önemli düşünsel platformlarda aktif bir şekilde yer almış, dergilere yazdığı makaleler ve konuşmalarıyla toplumsal sorunlara dikkat çekmiştir. Özellikle Türkçe ve Türkiye hassasiyetlerine dair yaptığı çalışmalar, toplumsal bilinç ve kültürün korunmasına yönelik önemli katkılar sağlamıştır. Bu yazılar ve konuşmalar, onun sadece bir bilim insanı değil, aynı zamanda toplumunun geleceği için derin düşüncelere sahip bir entelektüel olduğunu göstermektedir.

İskender Öksüz'ün hayatı boyunca geliştirdiği entelektüel birikim, genç kuşaklar için büyük bir örnek teşkil etmektedir. Bu bağlamda, ben de şanslı bir şekilde hocamın öğrencisi olma fırsatını elde etmiş biri olarak, hem evindeki

sohbetlerinde hem de telefon konuşmalarında onun engin bilgisi ve görüşlerinden faydalanma imkânı buldum. İskender Öksüz, her zaman daha genç yaşlardan itibaren bile, büyük bir tevazu ile yaklaşmış ve bilgilerini içtenlikle paylaşmıştır. Lise öğrencisiyken dahi, beni dikkatle dinleyip aynı ciddiyetle karşılık vererek bana değerli öğretiler sunmuştur. Onun bu yaklaşımı, sadece akademik bir öğreticilik değil, aynı zamanda insana duyduğu saygı ve sorumluluk bilincini de yansıtmaktadır.

Türkiye’de, bu denli geniş bir bilgiye sahip olup da bilgilerini içtenlikle paylaşan iki önemli isim tanıdım: Prof. Dr. İlber Ortaylı ve Prof. Dr. İskender Öksüz. Her iki isim de sadece kendi alanlarında değil, aynı zamanda toplumsal meselelerdeki derin düşünceleri ve samimi yaklaşım biçimleriyle de takdir edilmiştir. Benim için bu iki isim, bilimsel birikimlerinin ötesinde, insanlığa kattıkları değerlerle her zaman örnek alınması gereken şahsiyetlerdir.

Hocamın sözlerini hayatımda uygulamaya devam etmeye çalışıyorum, onun öğretilerinin ışığında yol alıyorum. İskender Öksüz’ün düşüncelerinin ve çalışmalarının daha geniş kitlelere ulaşması, onun değerli görüşlerinin daha fazla insan tarafından benimsenmesi temennisiyse, hocama olan hürmetimi sunar, kendisine her zaman saygı ve teşekkürlerimi ifade ederim.

O BİZİM İSKO'MUZ

Banu ZORLUTUNA

“Enişte” gibi soğuk bir sözcüğün hiç yakışmadığı İskender ağabeyimiz. Çocukları için gerçek bir baba, yeğenleri için ikinci baba. Her daim öğretmenimiz (Bazen öğretmenliği hiç unutmasa, hatta bazen bizim uzmanlık alanlarımıza el atsa bile!). En sevdiğim yanı hep pozitif olması. Kimi zaman bu pozitiflik sizi zorlayacak bir duruma bile gelebiliyor. Acaba diyorsunuz, bunu nasıl görmezden gelebilir? O öyledir; kendini ve bizi üzecek şeyleri görmezden gelir ya da gelirmiş gibi yapar. E tabii bunu da bize öğretir: Hayatta hep olumlu olmak gerekir!

Aşk deyince de halamla İsko geliyor aklıma. Halam Emine Işinsu ile 50 yıl boyunca yaşadıkları gerçek aşk... Bir ömrün son saatine kadar evde, işte, mücadelede ele ele, omuz omuza...

Bizler çok mutlu çocuklarıymışız. Geri dönüp baktığımda sevgi dolu bir aile, birlikte geçirilen bayramlar, yılbaşı geleneği... Her zaman saygılı.

Ailemizin geride kalan en büyüğü, sevdiğimiz saydığımız İsko'cuğumuz. İnsanları sıcacık kucaklayan, sabah erkenden kalkıp, akşamlara kadar çalışan, yine de grup vakti keyfini kaçırmayan. Kimseyi kırmadığı, kıramayacağı için bazen sağlığı pek elvermese de konuşmaları, dersleri için kentten kente koşuşturan. Bunun manevi değerinin azami getirisine hep saygı duyan.

Kim bilir bu kitapta kimler, ne güzel duyguları, günleri anlatacak! Bu yazıyı sözcüklere döktüğüm günlerde iki sağlıklı bebek bekliyoruz. Şanslı bir ailenin fertleri olarak hep birlikte güzel anılarımıza, daha güzellerini de katalım diye dua ediyorum. Sevgiyle ve sağlıklı kal İsko'cuğum... Seni çok seviyoruz.

İSKENDER AMCA

Doç. Dr. Bekir Tümen SOMUNCUOĞLU

İskender Amca ve Işın Teyze, babamın en yakın arkadaşlarındandı; bu sa-yede onları çocukluğumdan itibaren tanıdım. Onun sakalsız fotoğraflarını gördüm, fakat pek çok kişi gibi onun sakalsız hâlini görmedim. Çocukluğumdan hatırladığım, İskender Amca'nın sakallarının güzel koktuğudur. İskender Amca güzel parfüm seçmeyi bilirdi. O genelde çoğunluğa benzemeyen, değişik bir kişiydi. Onunla ilgili aklımda kalan bir hatıra, evlerine misafirlğe gittiğimiz 7-8 yaşlarında olduğum 1980 öncesi günlerden birinde evde güzel bir tütün kokusu hissetmemdi. İskender Amca pipo içiyordu; hayatımda gördüğüm pipo içen ilk kişi olduğu için bu hatıra aklımda kaldı. Başka bir misafirlikte ise tuhafıma giden, İskender Amca'nın örgü örüyor olmasıydı. Daha önce örgü ören bir erkek hiç görmemiştim. İskender Amca sürekli yeni bir şeyler öğrenip, merak ettiği konuda sonuna kadar gitmeyi seven bir kişidir. Yıllar sonra mantar yetiştirme işine merak salıp, o zamanlar internet olmadığı için yurt dışından getirttiği kitaplardan öğrenerek bu işte de uzmanlaşmıştı.

1986 sonrası Ümitköy Mahallesi'ne taşınmıştık. O zaman bu mahalle ıssız ve oldukça تنها idi. Misafirlikten gece yarısı dönerken, İskender Amca'nın arabası ile trafiğin olmadığı boş ve ıssız sokağımızdan dönerken sinyal vermesi dikkatimi çekmiş ve babama, "Ne gerek var ki?" diye sormuştum. Babam, "İskender araba sürmeyi kitaptan öğrenmiştir, her işi kitabına göre yapar." demişti. Gerçekten de o günkü İskender Amca hayatı boyunca değişmedi; her işi kitabına ve kuralına göre yapmaya devam etti. Geçtiğimiz yıllarda bir misafirlikte, evlerinde çalışan yardımcının hem ikamet hem de çalışma izinleri ile ilgili resmî işleri nasıl yaptığının teferruatını anlatırken kulak misafiri olmuştum. Her işini kanuna ve kuralına göre yapma huyunun değişmediğine şahit oldum.

1980 sonrasında İskender Amca, üniversite öğretim üyesi olarak Suudi Arabistan'da çalışırken hac vazifesini yerine getirmişti. Türkiye'ye döndükten sonra 1982 yılında gözüaltından çıkan babam ile birlikte ticaret yapmaya başladılar ve yıllarca beraber çalıştılar. Ortak ticari hayatları bittikten sonra bile arada babam, İskender Amca'ya "hacı ortak" diye hitap ederdi.

İskender Amca'nın özelliklerinden birini algılamamda, Konuralp Ercilasun'un tespiti faydalı oldu. Genelde çoğu kişi ile beraber uzun bir süre yakın münasebette bulunduğunuzda, o kişinin sohbetlerde bir süre sonra kendini tekrar etmeye başladığını görürsünüz. Her söylediği tekrar olmasa bile, gittikçe tekrarlanan konuşmalar, bilgiler ve anekdotlar tabii olarak artar. İskender Amca sürekli okuduğu ve kendini geliştirdiği için onunla ne kadar vakit geçirirseniz geçirin, hemen hemen bu tekrar durumunu pek görmezsiniz. Sürekli ondan yeni bir şeyler öğrenirsiniz. Hatta anlattığı fıkralar bile sürekli değişir. Sosyal medyada karşımıza çıkan "Sürekli görüştüğünüz beş kişinin ortalamasıdır." sözü ne kadar bilimsel bilmiyorum ama özünde muhatap olduğumuz kişilerin hayatımıza etkisi kesindir elbette. İskender Amca görüştüğünüz beş kişiden birisi ise, diğer dört kişi konusunda endişelenmenize gerek kalmaz; zaten diğer dördü de kendiliğinden okuyan, yazan insanlardan olacaktır.

İskender Amca ile herhangi bir konuda muhatabına gizli, derin ve üstü kapalı mesajlar göndermez; ne söyleyecekse doğrudan, net ve anlaşılır bir şekilde mesajlarını iletir. Bu yüzden onunla iletişimde yanlış anlaşılma ihtimali çok azdır.

Lise yıllarından beri Türk milletine hizmet eden İskender Amca'nın emekli olması ile hizmeti katlanarak artmıştır. Türk milletinin zor zamanlardan geçtiği günümüzde onun Türklüğe hizmetine ihtiyaç çok daha fazladır. Allah ona uzun ömür ve sağlık versin; daha Türk milletine edecek çok hizmeti var.

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ ÖĞRENİLECEK BİR ŞEYDİR!

Berkan SÖZER

Ayhan Tuğcugil ile Tanışma

2011 yılının son aylarıydı. Denizli Ülkü Ocaklarında sekiz aydır yapmakta olduğum orta öğretim masası başkanlığı görevimi bırakmış, üniversiteye hazırlık sürecine başlamıştım. Bu dönemde ders çalışmaktan daha fazla milliyetçilik üzerine kitaplar okumakla meşguldüm. Dershane ve okumalar dışındaki en önemli zamanlarım ise tuzlu su içmek kabilinden, Bayram Kiriş Ağabey ile yaptığımız doymak bilinmeyen fakat bir o kadar da yakıcı sohbetlerle geçiyordu. Türk milliyetçiliğini, Ülkücü Hareket'in serencamını velhasıl her türlü memleket meselesini gece yarılara kadar konuşur, tartışırdık.

O sohbetlerden birinde bana “Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi (TMSF)” kitabını okuyup okumadığımı sordu. Ben de “Hayır okumadım.” dedim. O da bana “Fikir sistemi okunmadan milliyetçilik olmaz. Bir an önce bulup okumalısın.” dedi. Yazarını sorduğumda ise “Ayhan Tuğcugil” cevabını verdi. Kısa süre içinde sahaftan 1977 baskısı bir TMFS temin ettim. Birkaç gün içinde kitabı okuyup bitirdim. Kitap o zamana kadar okuduğum en sistemli ve en öğretici milliyetçilik kitabıydı. Âdeta çarpılmıştım. Henüz 19 yaşında olan benim, milliyetçiliğe bakışımı kökten değiştirmişti. İlk aklıma gelen, akranlarıma göre kitaplarla daha fazla haşır neşir olmama ve altı yıldır ülkücülük yapıyor olmama rağmen, bu kitabı niçin bu zamana kadar duymadığımdı. Kitabın en yeni baskısı 31 yıl öncesine aitti. O zamandan beri yayınlanmamıştı. Daha sonra Bayram Ağabeyle haftalarca Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi üzerine sohbetler yaptık. Bu arada önüme gelen her ülkücü arkadaşşıma da bu kitabı temin ettirip okutmaya başlamıştım. Bayram Ağabey sohbetlerimizde sık sık şu soruyu masaya atıyordu. 30 yılı aşkın bir süredir TMFS basılmıyorsa eğer bu ülkücüler ne okuyarak nasıl yetişiyordu? TMFS'nin boşluğu neyle doldurulabilirdi ki?

Fakat aklımda bir soru daha vardı. Kimdi bu Ayhan Tuğcugil? Henüz internet kullanma alışkanlığı olmayan Bayram Kiriş Ağabey de bilmiyordu Ayhan Tuğcugil'in kim olduğunu. 12 Eylül 1980 öncesinde Töre dergisinde yazılarını okuduklarını söylüyordu. İnternette yaptığım kısa süren bir araştırma

sonucunda Ayhan Tuğcugil'in kim olduğunu buldum. Gerçek adı İskender Öksüz'dü. Kimya profesörüydü. Üstelik romanlarını okuduğumuz ve büyük sevgi beslediğimiz Emine Işınsu'nun da kocasıydı. Koşa koşa Bayram Ağabey'in yanına gittim ve öğrendiklerimi ona anlattım, o da şaşırды ve heyecanlandı. Bizi asıl heyecandıran şey ise hocanın yaşıyor olması ve o yıllarda Sadi Somuncuoğlu tarafından yönetilen Millî Düşünce Merkezinde aktif olmasıydı. Bu sayede önümüze yeni bir dünya açılıyordu. Çünkü Youtube'da Millî Kanal adındaki bir kanal, Millî Düşünce Merkezi tarafından gerçekleştirilen bilgi şölenlerini yayınlıyordu. Artık bu bilgi şölenlerinin sıkı bir takipçisi olmuştuk. Neredeyse yüklenen her videoyu izliyor ve üzerine saatler hatta bazen günler süren tartışmalar yapıyorduk.

Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi'nin Etkisi

Bizim bu sohbet halkamız iki yıl boyunca devam etti ve neticede 2014 yılının şubat ayında Yeni Ufuk dergisi olarak ete kemiğe büründü. Gerek iki yıl boyunca yaptığımız sohbetlerde bir ölçü olarak gerekse Türk milliyetçiliğinin temel problemlerini masaya yatırıp tartışırken bir rehber olarak Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi, hep masanın üzerinde ve dilimizdeydi. O kitap Türk milliyetçiliğini bir fikir sistemi olarak kavramamızda eşsiz bir yere sahipti ve olmazsa olmazımız hâline gelmişti. Bu süreçte ben Denizli Türk Ocaklarının gençlik kolları başkanı olmuştum ve yaptığımız en önemli şeylerden biri, Uğur Baş ile birlikte başlattığımız ve bugün âdetâ gelenek hâlinde 10 yılı aşkın bir süredir devam ettirilen TMFS seminerleriydi. Bu seminerler Denizli'de liseyi bitirip üniversite okumaya gidecek olan öğrencilere veriliyordu. Mefkûre Mektebi'nin de âdetâ temelini teşkil eden bu seminerlerin etkisi bugün hâlâ devam etmektedir.

Gencay Dergisi'nin Söyleşisi

Biz Millî Kanal'ı dikkatle takip ederken 2014 yılının nisan ayında kanala İskender Öksüz Hocayla yapılmış bir söyleşi videosu yüklendi. Söyleşiyi, o dönem Millî Düşünce Merkezi'nin gençlik kolları tarafından yayınlanan Gencay dergisi gerçekleştirmişti. Tabii ki hemen oturup büyük bir dikkatle söyleşiyi izledik. Söyleşinin bir yerinde Hoca şöyle söylüyordu: "Bizim hareketin yüzde doksanı eğitimidir. Türk milliyetçiliği eğitimidir, onsuz bir şey düşünülemez... Şunu söyleyeyim eğitimsiz olacak iş değil bu kardeşim. Yani bağırarak, el işaretleri yapmakla olacak iş değil bu. Bu iş konuşarak, tartışarak, okuyarak, mutlaka okuyarak ve bilenlerden öğrenilerek yapılacak bir iş." Yani Türk milliyetçiliği öğrenilecek bir şeydir! Bu sözler bizim iki yıldır okuyarak, konuşarak, tartışarak bulduğumuz lokomotif çözümü tasdik niteliğindeydi. Üstelik bu tasdiki İskender Öksüz yapıyordu. Söyleşinin başka bir yerinde ise

“Türk milliyetçilerinin bugün en büyük, en önemli sorunu yazılsa birinci sıraya bu sorun sizce ne olurdu?” sorusu üzerine hiç düşünmeden verdiği cevapta şu tarihî tespit, Hoca'nın ağzından dökülürmüşü: “Milliyetçi silsilenin kopuşu! Gökalp'ten bu yana gelmekte olan bir silsile var ya 1980'le birlikte o kopukluk.” bu sözler bizi ciddi anlamda düşünmeye sevk etmişti. O günden sonra tartışmalarımızı bu kopan zincirin halkalarını tekrar nasıl bağlayacağımız sorusu epeyce meşgul etti.

İskender Öksüz ile Tanışma

O dönem biz bunları yaparken Ankara Türk Ocağı çatısı altında bulunan bir grup genç arkadaşımız da bir okuma ve öğrenme çabası içerisindeydi. Gençlik kolları başkanı olan Serhat Kahrıman arkadaşımız, bir gün bir sohbette, okuma faaliyeti başlatmak istediklerini söyledi ve hangi kitaptan başlamaları gerektiğini sordu. Ben de hiç düşünmeden Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi dedim. Serhat tavsiyemize uymuştu. İlk kitap olarak onu okumaya başlamışlardı. Serhat'ın bana daha sonra aktardığına göre, Ankara Türk Ocağının emektarı, kıymetli büyüğümüz Ahmet Doğan Amca gençlerin TMFS okuduklarını görünce bu kitabı nereden bulduklarını sormuş. Serhat da hikâyeyi anlatınca bizimle tanışmak istediğini ve kitap bitince gençleri kitabın yazarıyla tanıştırabileceklerini söylemiş. Serhat heyecanla beni aradı ve Ahmet Amca'nın söylediklerini aktardı. Onlar adına ne kadar sevindiğimi ve Ankara Türk Ocağının gençlerini nasıl kıskandığımı anlatamam. Birkaç ay sonra Serhat beni aradı ve benim Yeni Ufuk Dergisi'nde yayınlanan ve o dönem çokça okunan “İdeolojik Mücadele ve Apolitik Gençlik” yazım üzerine bir konferans vermek üzere beni Ankara Türk Ocağına davet etti. Konferans için gittiğimde Ahmet Amca'yla tanıştık ve Ahmet Amca İskender Hoca'yı arayarak bizim için konferanstan bir gün sonrasına Hoca'nın evinde bir randevu ayarladı. 4-5 arkadaş, büyük bir heyecanla, Hoca'nın şu anda da oturduğu eve gittik. Bizi İskender Hoca ve kıymetli büyüğümüz Emine Işınso karşıladı. Tabii evin diğer fertleri olan Toros ile Babür'ü de saymazsam olmaz. Hocayla unutulmaz, heyecanlı bir sohbet gerçekleştirdik. O günün hatırası olan fotoğraf hâlâ arşivimde durur. Tabii gitmişken hocadan Galip Erdem'i anlatan bir yazı koparmayı da ihmal etmedik.

TMFS Yeniden Yayınlanıyor

O günden sonra artık Hoca'yla telefon irtibatımız hep devam etti. Denizli'de biz TMFS eğitimlerini devam ettiriyorduk. Fakat bir problem kapımızı çalmaya başlamıştı. TMFS'nin yeni baskısı yoktu ve bu durum bizi zora sokuyordu. Zira

sahaflardan toplaya toplaya kitapları neredeyse tüketmiştik. Kalan birkaç kitabın da fiyatı uçuk rakamlara ulaşmıştı. TMFS artık mutlaka tekrar yayımlanmalıydı. Bunun için hocayı ikna etmek gerekiyordu. Uğur Baş Ağabeyim ile bir ikna seferine çıktık. Hocayı bir haziran ayında, Bandırma'daki yazlığında yakaladık. Merhum Emine Işınso hanımefendi ve İlber Ortaylı Hoca'nın da iştirak ettiği, saatler süren sohbetimiz, bizim için çok istifadeliydi. Hocaya durumu aktardık. Hoca "Basalım basmasına da kim okuyacak arkadaşlar?" deyince biz de yaptığımız eğitimleri, Mefkûre Mektebini anlattık. "Hocam sen yayınla, hatta yenilerini yaz biz okuyacak gençleri yetiştiriyoruz." deyince Hoca ikna oldu.

Neticede kitap çıktı çok şükür. Biz de sözümüzü tuttuk. Hem TMFS'yi hem de hocanın daha sonra yazdığı kitapları binlerce gence okuttuk. Birkaç yıl sonra Hoca Yeni Ufuk dergisinin 4. yıl kutlamaları için Denizli'ye geldiğinde düzenlenen imza gününde, 450. kitabı imzalarken elindeki kalemi fırlatıp "Yeter kardeşim böyle imza günü mü olur kolum koptu!" deyince sözümüzü tuttuğumuzu o da doğrulamış oldu. Ama asıl önemlisi bir gün önce yapılan kutlama programında kürsüden söyledikleriydi. Selamlama konuşması yapmak için çıktığı kürsüden "Yeni Ufuk Töre'dir, Millî Devlet de Devlet. Bugün bu misyonu bu gençler yüklenmişlerdir!" deyince yüreklerimiz yerinden fırladı âdeta. Bizim için bundan daha büyük bir ödül olamazdı. Çünkü biz biliyorduk ki 'Töre' olmak okul olmak, ekol olmak demektir. Gelecek ülkücü bir nesli mayalamak demektir. Ve yaşayan en büyük 'Koca' takmıştı bu madalyayı boynumuza. İnanmayacaksınız belki ama ölsek bile gam olmazdı artık bize. Ama ölmeyecek yaşayacaktık Türk milleti için. İskender Öksüz'ün Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi'nde söylediği gibi yaşayacak ve yaşatacağık ebediyen Türk milletini. Gelecek büyük başarıların müjdesi gibiydi bu takdir bizler için.

"Ne Olur Gelin Hey Ne Olur"

Aradan yıllar geçti. Hocayla hep beraber olduk hiç ayrılmadık çok şükür. Hoca Yeni Ufuk dergisinde birçok yazılar yazdı. Millî Devlet gazetesinde yazılar yazdı. Mefkûre Mektebinin gençleriyle her fırsatta bir araya geldi. Birlikte konferans da verdik, elinden birkaç defa ödül ve plaket almak da nasip oldu. Hele evinde yaptığımız sohbetlerden sonra vedalaşırken kapıda "Gel sana bir sarılayım. İyi ki varsınız arkadaş." demesi yok mu! Gözlerimi kaçırmama sebep olmuştur hep, ağlamamak için. Hocam hep öğretmeye ve yazmaya devam etti. Hele ki 2023 yılının ekim ayında İstanbul'da Töre-Devlet yayınlarının tekrar faaliyete başlaması ve Töre-Devlet kitabevinin açılışı vesilesiyle kurdeleyi keserken bizim gururumuz ve onun sevinci yüzlerimizden okunuyordu.

Ama benim için en önemli anılardan biri 2023'ün haziran ayında düğünüm için memleketim olan Denizli Acıpayam'a gelmesiydi. O yaşta o sıcakta Bandırma'dan kalkıp gelmiş, bizi bu mutlu günümüzde yalnız bırakmamıştı. Nikah şahitliğimizi yapmış ve ancak bir babanın evladına takacağı bir takıyla da bizi mahcup etmişti. Ama o düğündeki en önemli sahne birlikte oynadığımız sahneydi. Nikah merasiminden sonra bölgenin duayeni ve yaşayan en büyük sanatçısı olan 82 yaşındaki Burdurlu Hafız yaşına rağmen hayrete düşüren o eşsiz sesiyle 'Ne olur gelin ne olur' türküsünü söylerken sahnede ben Türk milliyetçiliğinin yaşayan en büyük fikir adamıyla karşılıklı oynuyordum. Bu sahne unutulabilir mi?

Son Teorisyen

Bu cümlelerin müellifi benim. Bunu ilk defa söylediğimde Hoca "Sonuncusu eğer bensem vay bizim hâlimize..." diyerek hem tevazu göstermiş hem de hâlimizi arz etmişti. Teorik Türk milliyetçiliği tarihinde çok miktarda fikir, edebiyat ve ilim insanı yetişmiştir. Bu insanlar bizlere büyük bir kütüphane ve milliyetçi literatür miras bırakmışlardır. Fakat teorisyen olmak başka, ideolog olmak başka bir şeydir. Fikir beyan etmekten çok farklı ve zor tarafları vardır. Her şeyden önce keskin bir zekâ, nazari bir kabiliyet ve büyük birikim gerektirir. Bunlarla birlikte en zoru ise fikirle soyut zeminde bütünleşmeyi yani bir olmayı gerektirir. Bu sebeplerden Türk fikir hayatına nazaran hatırı sayılır miktarda fakat fikrimizin kuvvetine nazaran pek az teorisyen yetiştirebilmişizdir. İskender Öksüz, Ziya Gökalp'le başlayan elmastan değerli bu teorisyenler zincirinin son halkasıdır. Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi ile davaya mâl olmuş, Millet ve Milliyetçilik ile davanın son taşını gediğe koymuştur.

Ey ak sakallı koca adam! Senin kıymetini sağlığında bilmenin ve sana talebe olabilmenin gururunu yaşıyorum. Sen bize Türk milliyetçiliğinin öğrenecek bir şey olduğunu öğrettin. Değerli ömrünün son 10 yılında yaptığın hizmetler, ondan öncekilerden aşağı değildir. Gelecek bir neslin daha sütüne maya katmayı başardın. Yüce yaradan sana sağlıklı ve fikirli ömürler versin. Bizlere de senden daha nice zamanlar istifade etmeyi nasip etsin. Duanı ve elini üzerimizden çekme...

BİR DOSTLUĞUN ÖYKÜSÜ

Prof. Dr. Bilge ERCİLASUN

İskender'i, Bican'ı tanıdığımdan beri biliyorum diyebilirim. Bican'la arkadaşlığımızın ilerlediği yıllarda İskender'i de tanımaya başladım. Gıyaben...

Bir İskender Öksüz vardı İzmir'de. İzmir Türkçüler Derneğinde... Türkçüler o zamanlar bir elin parmakları kadardılar. Bütün Türkiye'dekiler birbirlerini tanıyor, biliyorlardı.

Bican İzmir'deki Türkçü arkadaşlarından bahsederken ilk aklına gelen İskender olurdu. 60'lı yılların başında İzmir Türkçüler Derneğinde tanışmışlar. "O zamanki birkaç Türkçü gençten biri... Üniversiteden sonra Amerika'ya gitti, iki yılda doktora yaptı ve döndü." diye anlatırdı her zaman...

1972'nin son ayları olmalı... Veya 1973'ün başı da olabilir. Satuk dört yaşlarında... Konuralp birkaç aylık... Bir akşam üstü kapımız çaldı. Açtık ve bir de baktık ki karşımızda güler yüzlü cıvıl cıvıl iki kişi... Biz geldik, dediler. Ben Işınsu'yu tanıyorum ama İskender'i ilk defa görüyorum. "İskender ben." diye önüme bir el uzandı. Bican'ın tanıştırmasına lüzum kalmamıştı. Bican'la kucaklaştılar. Herhâlde birkaç yıldır görüşmüyorlardı. Ayrı şehirlerdeydiler çünkü...

Uzaktan haberlerini alıyorduk. Işınsu evini İstanbul'a nakletmiş, Töre'yi İstanbul'da çıkarmaya başlamış. Birden başka bir haber: Işınsu ile İskender evlenmişler. Derken bir akşam karşımızdalar... Kapımızın önünde... Biz Ankara'ya geldiklerini bile duymamıştık henüz... Haberden önce kendileri gelmişti!

Işınsu ile İskender gayet rahat bir şekilde içeri girdiler. Sanki dün ayrılmıştık... Benim elim ayağım birbirine girmişti. Ev sahipliğini nasıl yapacağım, ne ikram edeceğim diye telaşa düşmüştüm...

Onlar ise oralı değiller... Hemen konuya girdiler ve yaptıkları çalışmalarından bahsetmeye başladılar. Işınsu Töre'yi çıkarıyordu. Artık İstanbul'dan ayrılmışlar, evi ve dergiyi Ankara'ya nakletmişlerdi. Dergiye yazı istiyorlardı. Bizler de mutlaka yazmalıydık.

Konuştuk konuştuk o akşam... Dergi etrafında geliştirdikleri bir yığın pro-jeleri vardı ve anlattılar. Daha başka ne yapılabilir? Bizler neler yapabiliriz? Na-sıl katkıda bulunabiliriz diye düşündük ve fikir üretmeye çalıştık.

Biz Kennedy Caddesinin üst kısmında oturuyorduk. Kennedy Caddesi, Ka-der Sokağının devamı olarak başlıyor ve İş Bankasının yanında bitiyor. Çok uzun bir cadde... Işınsular da hep o civarda oturdular. Kader Sokağı'nda, ona dik gelen sokakta... O yıllarda birkaç kere ev değiştirdiler. Birbirimize yürüme mesafesinde idik. Sık sık bir araya geliyor, görüşüyor, memleketin ahvalini ko-nuşuyor, Töre'ye yazılan yazılardan bahsediyor, yeni çıkan kitaplar etrafında tartışıyorlardık.

Şimdi ise 2025 yılının Mart ayında'yız. Aradan 53 yıl geçmiş. Yarım asır-dan fazla bir zaman... Bu zaman zarfında hiç ayrılmadık. Bazen araya mesa-feler girse de birbirimizden kopmadık. Daima haberleştik, mektuplaştık. Böy-lece uzun bir hikâye oluştu.

Anlatmaya, İskender nasıl bir insandır sorusuyla başlamak istiyorum. İs-kender iyi kalpli bir insandır. Aklından hiç kötülük geçmez. Her zaman kendi kendisiyle dolu, kafasının içinde bin bir düşünce olan, bütün hayatı bu düşün-celerle dolu olan, iyi kalpli, dost canlısı...

İskender bir bilim adamıdır, kendi kendisiyle dolu bilim adamı... Çözmesi gereken bir yığın meselesi vardır onun. Bu yüzden bazen çevresindekileri din-lemeyebilir, söylenenlere ilgi duymayabilir. İskender'in bu hâli bana Şükrü El-çin'in bir sözünü hatırlatır. Şükrü Hoca "Bilim adamı, kafasında meselesi olan adamdır." derdi.

İskender çok yönlü, renkli bir kişilik... Dikkatini birbirinden çok farklı şeylere, konulara çevirebiliyor ve kendini onlara verdiği zaman çok çeşitli sa-halarda yaratıcı ve üretken olabiliyor. Yazdığı kitaplar, yaptığı çalışmalar, oku-duğu kitaplar bunun ispatı.

İskender çok açık yürekli, çok açık sözlüdür. Kimsenin arkasından konuş-maz, düşündüğünü o anda aklına geldiği gibi ve aklına geldiği şekilde, olduğu gibi, insanın yüzüne karşı söyler. "Geleli bir buçuk saat oldu, hâlâ bir şey ik-ram etmediniz." demişti bir seferinde. Çünkü konuşuyor, bir şeyler anlatıyor ve oradan ayrılmama, mutfağa gitmeme izin vermiyordu! İnsanın yüzüne yüzüne pat diye söyler İskender... Bazen şaşırır kalırsınız, verecek cevap bulamazsınız (benim gibi!). Aval aval yüzüne bakar kalırım öyle zamanlarda...

Işınsu dalga geçerci. İskender günlük meseleleri anlamıyor diye... bilim adamları işte böyle oluyorlar, en basit günlük meseleleri anlamıyorlar, kavra-yamıyorlar, hepsini uzun uzun anlatmak gerekiyor, derdi.

Aklıma yıllar önce bir yerde bu konuda okuduğum bir yazı geliyor. Bilim adamları, üstelik de bazı keşif ve icatları yapmış olan kimseler, en basit ve günlük meseleleri anlamazlarmış, daha doğrusu güç anlarlarmış. O yazıda bir örnek de veriliyordu. Norveçli veya İsveçli tanınmış bir fizik profesörü (bir mucit) gündelik hayatında film seyretmek istermiş, ama konusunu önceden okumadan filmi anlayamazmış. Filmı anlayarak takip edebilmek için mutlaka önce konusunu okuması, bilmesi gerekiyormuş.

Bu bilgi beni çok şaşırtmıştı. Ama düşündükçe gerçek olduğunu, olabileceğini de fark ettirmişti. Bu, bilimsel veya sosyal bir gerçeklikti. Çünkü bu tip insanlar sosyal olamıyorlardı bir türlü... Ya da sosyal hayata kendilerini veremiyorlar, kendilerini kaptıramıyorlardı. Günlük hayatı anlamak ve günlük meseleleri çözmek de sosyallikle ilgili bir durumdu. Kafası teorik meselelerle meşgul olan adamlar günlük konulara adapte olamıyorlardı. Yani onlar üstün zekâlı idiler ama bu zekâlarını sosyal ve pratik hayata uygulayamıyorlardı. Bir başka deyişle bu üstün zekâ, günlük hayatta işe yaramıyordu.

İşte İskender de zaman zaman böyle olabiliyor. Kendini kapattığı dünyadan gerçek hayata inemediği zamanlar bunlar. Zihnindeki bir meseleyi düşündüğü, dünyadan koptuğu anlar... İskender'in bazen öğrendiklerini sorgulamak ve üzerinde düşünmek için kendi kendine kalmaya ihtiyaç duyduğu, kendini dünyaya kapattığı zamanlar...

Bu kendi kendine kalma, fiziksel bir yalnızlık değil. İnsan bazı durumlarda topluluk içinde de kendini yalnız hissedebilir, topluluk içinde de kendi arzusuyla yalnız kalabilir. İskender'inki kendini yalnız hissetme değil, topluluk içinde yalnız kalma isteği, kendi kendine düşünme ve yorum yapma ihtiyacı duyma isteği... Böyle zamanlarda İskender zihnindeki bir meseleyi, bir konuyu anlatıyor, onu yorumluyor, eleştiriyor, ona dair sorular soruyor ve cevabını da kendisi veriyor, yani onu yeniden üretiyor ve onun felsefesini yapıyor (Şimdilerde buna sesli düşünmek deniyor. Ama benim kastım sesli düşünmekten biraz daha fazlası... Burada kendi kendine üretmek, yaratmak söz konusu).

Ama İskender'inki sesli düşünmekten biraz daha farklı bir şey. Biraz daha derin ve kendine özgü bir durum. Ben buna "bilimsel içe kapanma" diyorum (veya "bilimsel yalnızlık" da denebilir). Tabii buradaki içe dönüklük ifadesi, sosyal ve psikolojik anlamından çok farklı, apayrı bir şey...

Bir Beysukent Macerası

12 Eylül'den, ihtilalden sonra Işınsu'ya buralar dar geliyordu. 1981'de Suudi Arabistan'a gittiler. İskender Dahran'daki üniversitede iş bulmuştu.

Yazları geliyorlardı. Ellerinde paketler, bir yığın hediyelerle... Işınso Dahran'ı Türkiye'ye ve bizlere taşıyordu. Her gelişinde eşe dosta çevresine bir sürü şey getiriyordu. Eli kolu dolu olarak...

1987'de döndüler. Beysukent'te bahçeli bir ev alarak yerleştiler. Yine sık sık görüşüyor, bir araya geliyorduk.

Yine o yıllardayız. O yıllar hareketli yıllar... Hepimiz için... Sempozyumlar yapılıyor, yurt dışına gidilip geliniyor sık sık... Genellikle hafta sonlarında da evlerde toplanıyoruz. Yemekli toplantılarda buluşuyoruz.

Yine böyle bir gün... Işınso telefon etti, "Bize gelin." dedi. Bican yurt dışında... Ben yalnız geleyim... O günlerde Galip Erdem bize sık sık uğruyor. Bahçelievler'de bize yakın oturuyor. Galip Ağabey bana "Beraber gideriz." dedi.

Işınso, Yağmur'u gönderip bizi arabayla aldırarak istiyor. Galip Ağabey kabul etmiyor. Lüzum yok, biz bir taksiye atlar geliriz, diyor. Yemeğe gideceğiz. Erken gelin diye de tembih ettiler.

Galip Ağabey bize geldi. Duraktan taksi çağırmak istedik. Taksi yok... Dışarı çıktık. Taksi arıyoruz. Sokak sokak geziyoruz. Dolaşıyoruz. Nihayet bir tane bulduk. Şöför bir tuhaf... Somurtuyor, konuşmuyor, konuşması gerektiği zaman da bizi tersliyor.

"Beysukent'e gidiyoruz." dedik. Canı sıkıldı, homurdandı. Ücreti neyse vereceğiz... Taksimetreyi aç, dedik. Bin bir naz-û niyaz... Taksimetre açıldı. Eskişehir yolunda gidiyoruz.

O zamanlar Eskişehir yolu oldukça تنها... Şimdiki binalar, kompleksler, AVM'ler falan yok.

Orta Doğu'nun kavşağını geçtik. Bilkent sapağına yaklaştık. Hop!... Araba zıncı diye durdu. Şöför ifadesiz bir suratla bize döndü. Benzini bitmiş!

Homurtu arttı. Çünkü artık biz de homurdanıyoruz, söyleniyoruz. Etrafta hiç benzin istasyonu yok... Zaten şoförün benzin alıp bizi götürmek gibi bir niyeti de bulunmuyor.

Çaresiz arabadan indik. Taksimetre bir şeyler yazmıştı ama biz ödemedik. Çünkü çok öfkelenmiştik.

Ne yapacağız? O zamanlar cep telefonları yok. Nasıl haber vereceğiz? Issız bir caddenin ortasındayız. Aslında burası şehirler arası bir yol...

Bir bina vardı. Banka mıydı, elektrik idaresi miydi, yoksa başka bir kurumun şubesi miydi? Adını hatırlamıyorum ama yerini çok iyi biliyorum. Hâlâ aynı yerde duruyor o bina ama şimdi başka bir kuruma ait olabilir. Cepa'nın bulunduğu komplekse gelmeden hemen önce... Çok katlı, yüksek bir bina...

Bina kapalı bir bahçenin içinde. Etrafı demir parmaklıklarla çevrili sınıksız kapalı. Binanın girişinde de bir nöbetçi kulübesi, içinde güvenlikçi iki adam...

Bahçenin demir kapısını vurduk. Kendimizi tanıttık. Yolda kaldığımızı söyledik ve telefonu kullanmak için izin istedik.

Tabii böyle durumlarda telefon numaralarını da akılda tutmak gerekiyor. Neyse ki o zamanki telefon numaraları ezberimizde olurdu. Sabit telefonlar vardı sadece ve numaraları, cep telefonlarınınki gibi uzun, çok haneli değildi.

Adamlar anlayışlı davrandılar. Bize kolaylık sağlıyorlar, yol gösteriyorlar. Biz İskenderlere telefon ediyoruz, tam olarak yerimizi söylüyoruz. Yağmur arabayla gelip bizi alacak...

Böylece telefon işi halloldu. Görevliler bize orada içerde oturup beklememizi söylüyorlar. Kabul etmiyoruz. Çünkü o zaman Yağmur'u göremeyiz, arabayı da kaçıırız. Teşekkür edip ayrılıyor. Eskişehir yoluna çıkıyoruz.

Ne yapalım, nerde bekleyelim? Biz şimdi gidiş istikametindeyiz. Yağmur ise karşı yoldan, yani dönüş istikametinden gelecek. Buradan geçerken biz el sallıyoruz, bizi görür durur, biz de karşıya geçer bineriz... Öyle düşünüyoruz. Binayı çok iyi tarif etmişiz. Zaten başka bina da yok oralarda. Tek ve yüksek bir bina... O yüzden bulmamasına imkân yok.

Yolun kenarında biraz bekliyoruz. İşte Yağmur'un arabası... Yolun öbür tarafından geçiyor. Ama Yağmur bize bakmıyor, aksi tarafa öbür kaldırıma bakıyor, o yolun kenarında bizi arıyor. Biz bulunduğumuz yerden el sallıyoruz ona, bağılıyoruz, çırpınıyoruz kendimizi göstermek için... Zıplıyoruz, akrobatik hareketler yapıyoruz. Fakat nafile... Yağmur bizi görmeden geçip gidiyor.

Bekliyoruz. Bulduğumuz yerden ayrılmak olmaz. Yağmur elbette dönüş istikametine girecek, önümüzden geçecek ve bizi görecek. Eğer kendimizi gösterebilseydik, arabaya binecektik, ilk sapaktan da dönecektik Beysukent'e doğru. Ama şimdi Yağmur yollarda bizi araya araya, bakına bakına gidip duracak...

Gerçekten de öyle oluyor. Yağmur, Bahçeli'ye kadar gidiyor. Bir gözü kaldırımında bizi arayarak...

Nihayet döndü ve önümüzden geçti. Neyse ki bu defa doğru tarafa bakıyordu!

Böyle maceralı bir şekilde İskenderlerin evine ulaşmış olduk. Gözleri kulakları kapıda bizi bekliyorlardı. Beysukent'te... "Nerde kaldınız?" dediler. Epey gecikmiştik. Yollarda epey beklemiştik.

Karşılanıyoruz hararetle... Işınso haklı olarak serzenişte bulunuyor, sitem ediyor: "Eh Galip, ne diyeyim? Ben sana araba göndereyim demedim mi? Biz kendimiz geliriz diye inat etmenin ne anlamı vardı?"

Eee çok haklı. Yerden göğe kadar... Onu kabul etseydik bir saat önce gelmiş olacaktık ve yollarda gereksiz vakit kaybetmeyecektik.

Galip Ağabey de ona söyleniyor, “Ne diye bu ücra yerlerde oturursunuz, buralara niye gelirsiniz, şöyle adam gibi çabuk ulaşacağımız yerlerde otursanız ya!” diyor (Galip Ağabey bu. Hiç altta kalır mı? Daima verecek bir cevabı vardır).

Evet... O zamanlar Beysukent, Beytepe işte böyle ulaşılmaz yerlerdi. Yaşamkent, Alacaatlı gibi semtlerin ise adı bile yoktu. Onların bulunduğu yerlerde uçsuz bucaksız tarlalar vardı, ineklerin, koyunların otladığı gezdiği araziler vardı. Şimdi biliniyorlar ama ne çare... Şimdi de aşırı trafikten dolayı ulaşamıyorlar!

İskender ve Işinsu birkaç yıl sonra Beysukent'ten ayrılıyor ve Gaziosmanpaşa'ya dönüyorlar. Kennedy Caddesi'nin hemen başındaki apartmanlardan birindeki dairelerine yerleşiyorlar.

Bozkurtların Ölümü ve Bir Yorum

Nihâl Atsız'ın ve eserlerinin hepimizin üzerinde büyük etkisi vardır. Onun eserleri arasında Bozkurtların Ölümü, ayrı bir değer taşır. Çocukluk ve ilk gençlik çağlarında okuyan bütün gençleri derinden etkilemiştir. Onların hayata bakışlarını değiştirmiş, tarihe ve topluma bakışlarına yeni bir yön vermiş, hatta gelecekteki hayatlarını şekillendirecek kararlar almalarını sağlamıştır (Konur bu kitabı okuduktan sonra tarihçi olmaya karar verdiğini söylüyor).

Romanın başında dramatik ve oldukça düşündürücü ve etkileyici bir sahne var. İnsanın tüylerini diken diken eden bir olay... Denebilir ki roman Yunan trajedilerini andırır bir olayla başlıyor (Aslında bu trajedi, romanın sonuna kadar da devam ediyor).

621 Yılında Bir Yaz Gecesi”dir. Işıklı parlak bir yaz gecesi... Bulutlar yerinden oynamaz, yaprak kımıldamaz. Işıltılı, parlak, sakin bir gece... Birden gök kararır, şimşekler çakar, gök gürülür. Yıldırımlar çakar, iner.

Toplan borusu çalınır, çeriler toplanır. Fırtınanın şiddetinden sürüklenmek için kayalara yapışırlar (Yüzbaşının emrini dinleyerek). Yüzbaşı sele kapılmaları için herkesin birbirine sıkı sıkıya tutunmasını söylemiştir.

Onbaşı Yamtar belinden çıkardığı kemeri, kayışı, kayaya sıkıca bağlamıştır. Kendisi bu kayışa tutunur. Diğerleri de ona bağlanmış, arka arkaya uzayan bir dizi oluşmuştur.

Fakat kayış kayalara sürtünerek aşınmakta, Yamtar'ın da gücü tükenmektedir. Çünkü 20 kişi olmuşlardır. Birden gür bir ses duyulur: Kurt Kaya elini çöz!

Yüzbaşı Işbara Alp'in sesidir bu... Durumu görmüş ve tam zamanında gürlemişti. Kurt Kaya elini bırakır ve kendisine tutunan birkaç kişi ile birlikte selde kaybolur.

Kurt Kaya, Onbaşı Yamtar'a arkadan yapışan erlerin arkadan onuncusudur. Bir an tereddüt etmeden emri yerine getirmiş ve sel hemen bu on eri yutmuştur.

Ama diğerleri kurtulmuştur. Bu emir diğerlerini kurtarmıştır. Eğer Işbara Alp bu emri vermesiydi çerilerin tamamı sele kapılıp öleceklerdi.

Işbara Alp bu emrin hemen ardından Onbaşı Yamtar'ı uyarır: "Yamtar sıkı dur, kayış kopacak!" diye... Durumun farkında olmayan Yamtar hemen önlem alır ve kayaya daha sıkı sarılır.

Sel geçer. Yoklama yapılır. 12 er ve Onbaşı Buğra'nın öldükleri anlaşılır.

Artık ortalık sakinleşmiş, her tarafı bir sessizlik sarmıştır. Güneş yine ortalığı ısıtmaktadır. Biraz önce "Gök Türk ordusunun on üç yiğidini yutan sudan" eser yoktur...

Bu hikâye her zaman beni perişan etmiştir. Bu satırları her okuduğum zaman buraya takılıp kalmışımıdır. Yazarın, daha romanın başında neden böyle dramatik bir olaya başvurduğunu, neden bu kadar trajik bir hikâyeye ihtiyaç duyduğunu düşünür dururum. Sele kapılan 13 çeri ile beraber sanki benim de içimden bir şeyler sökülür, yüreğimden bir şeyler kopar ve onlarla birlikte gider. Bir daha gelmemek üzere...

Yazar burada bize bir şeyler anlatmak istiyor. Şüphesiz...

Askerlikteki emrin yüceliğini, değerini, önemini... Sorgulanmaması gerektiğini... Bu emrin bir öngörüye bağlı olduğunu... Acil ve hayati meselelerde komutanın hemen karar vermesinin önemini, değerini... Bazı şeylerden kaçılmayacağını... Öngörünün önemini... Kritik anlarda seri düşünüp seri karar verip hemen uygulamanın ne kadar önemli olduğunu, ne kadar elzem olduğunu...

Emir sert ve kesin: Kurt Kaya elini çöz!

Sorgulama yok... Çünkü bir ölüm-kalım meselesi yaşanıyor, sorgulamaya, düşünmeye fırsat yok, zaman yok. Ya ölecekler hep beraber ya da bir kısmı kurtulacak (Sorgulamak, düşünmek demek).

Millî Mücadelede de böyle durumlar yaşanmadı mı? Atatürk tehlikeli ve kritik anlarda, durumlarda böyle kararlar vermedi mi? İstiklal Savaşı'nda ve Çanakkale'de herkesi, her askeri cephenin ön saflarına çağırmadı mı? Bunu da şöyle izah etti:

Bağımsızlık uğruna savaşılır, gerekirse can verilir. İlk olarak ön saftakiler ölür ama yerine yenileri gelir, cepheyi doldururlar, o zaman zarfında vakit

kazanılır, düşman da yıpratılmış olur. Muharebe de bu sayede kazanılır, zafere ulaşılır ve vatan kurtarılmış, bağımsızlık korunmuş olur...

Türk ordusu bu yapıya dayanıyor. Mete Han, Türk ordusuna asıl ve kesin şeklini vermiş. Türk ordusu bugüne kadar onun verdiği yapıyı korumuş. Ne zaman bu yapıdan ayrıldı ise devlet çöküşe, gerileyişe doğru gidiyor ve neticede çöküyor.

Bu düzenin ilk şartı, verilen emrin kesin ve tartışılmaz oluşudur. Ama bu, askerliğin akıl dışı, insanlık dışı, katı ve vahşi bir yapı olduğu anlamına gelmez. Aksine insani değerler taşır, insani ve sosyal değerlere sıkı sıkıya bağlıdır. Yukarda verilen cümle, bu bağlılığın en açık örneğidir.

Kurt kaya elini çöz demek, hepiniz birden ölmeyin, demektir. Çünkü Kurt Kaya elini çözdüğü, bıraktığı takdirde ondan öncekiler kurtulacaktır. Ölenler sadece Kurt Kaya ve ona tutunanlar olacaktır.

Askerlik sağlam bir disiplin demektir. Türk ordusu bu kurala dayanıyor. Yani tam bir disipline... Bu ise eşitlikçi ve demokrat bir yapıyı, bir anlayışı da beraberinde getiriyor.

Türkler tarihin ilk zamanlarından beri siyasi yapılarında eşitlikçi ve demokrat bir düzen uygulamışlardır. Bir Hakan vardır başlarında... Ama tek başına değildir. Kararlar alırken danışmak zorunda olduğu bir de kurul vardır (Meşveret Meclisi, Danışma Kurulu, Beyler Meclisi gibi). Bu meclisin adı değişmiştir ama muhtevası aynı kalmış, tarih boyunca fonksiyonunu icra etmiştir.

Kağan her zaman Beyler Meclisini toplar ve onlara danışır. Beylerin her biri korkmadan, çekinmeden serbestçe fikrini söyler. Önemli kararlar böyle alınır. Bu mecliste herkes eşittir. Kimse fikrini söylerken kendini baskı altında hissetmez.

Osman Gazi'nin kurduğu Osmanlı Beyliği'nde de bu usul, bu meşveret usulü devam eder. Bu düzen bozulup, dejenere edildiğinde devlet gerilemeye başlamıştır.

Türk milletinin bu demokrat ve eşitlikçi yapısı, dile de geçmiştir. Türkçe eşitlikçi bir yapıya sahiptir. Bu yüzden varlıklara dişilik-erillik atfedilmez. Türklerin varlığa (hayata, tabiata, canlı ve cansız varlıklara ve eşyaya) bakmalarında cinsiyet düşünmediklerini, her bir varlığı eşit olarak gördüklerini gösteriyor bu durum...

Bu anlayışı kendi hayatında uygulayanlardan biri de Atsız'dı. Atsız da dinlerdi. Herkesi, çocukları, gençleri... İlgiyle, merakla dinlerdi. Önce karşısındaki ne diyor, ne düşünüyor diye bakar, söyleneni sonuna kadar dinlerdi. Sözü nü

kesmeden... Ondan sonra kendi düşüncesini kesin ve açık bir dille söylerdi. Atsız, insana, dile ve söze saygı duyardı.

Bütün bunları düşünsem de aklımla ve mantığımla burada anlatılanları yorumlasam da her seferinde yüreğimin sarsılmasını, duygularımın isyan etmesini; içimde bir şeylerin, yüreğimden parçaların koparak, onlarla birlikte (Kurt Kaya ve arkadaşlarıyla birlikte) gitmesini önleyemem.

Aslında benim bu durumum, yazarın başarısının ve ustalığının bir sonucu... Buradaki anlatım o kadar kuvvetli ve tesirli ki okuyucuyu da aynı duygularla dolduruyor...

“Kurt Kaya elini çöz!” ifadesi hepimize tesir etmiş, hepimizi büyülemiştir. İskender bu hikâyeye atıfta bulunarak bir olay anlatıyor. Kendi başından geçen bir olay... Bir gün bir yerde bir toplantı yapılıyor. Toplantıya katılanlar arasında İskender ve Ahmet Bican da bulunuyor. Toplantıyı düzenleyenler, konuşacak kişileri önceden tespit etmişler. İskender veya Ahmet Bican’dan sadece birine söz vermeyi kararlaştırmışlar. Hâlbuki ikisi de konuşmak istiyor. Çünkü ikisinin de o konu hakkında söyleyecekleri var...

İskender bu durumu, önceden haber almış. Yani kendisinin konuşturulmayacağını... Ama Ahmet Bican bilmiyormuş. Konuşma sırası Ahmet Bican’a gelir gelmez İskender hemen mikrofonu bana ver, diyor. Bican da önce İskender konuşsun, diyor. Ve durum çözülüyor. İkisi de konuşmuş oluyorlar.

İskender bu olayı anlatıyor ve Bozkurtların Ölümündeki emir ile yakınlık kuruyor.

“Kurt Kaya elini çöz!”

“Mikrofonu bana ver!”

“Önce İskender konuşsun!”

Bu üç cümle ortak bir hayat görüşünü ifade etmesi bakımından çok önemli... Burada, hayat karşısında alınan tavır aynıdır. Bu tavrın da üç özelliği vardır: Açıklık, kesinlik, çabukluk... Burada belirsizlik, kararsızlık yoktur. Çünkü acil çözüm isteyen bir iş vardır, kararlar ona yöneliktir ve onun için de o işi çözecek acil karar verilmesi lazımdır. Düşünmeye ve sorgulamaya vakit yoktur.

Papanın Vurulduğu Gün

1970’li yıllar... 12 Eylül öncesi... Vakitsiz ölümler, vakitsiz cenazeler... Bitmek tükenmek bilmeyen anlamsız bir savaş, bir mücadele, bir çatışma...

Kimse kimseyi duymuyor, hatta kimse kimseyi dinlemiyor, aynı anda herkes birden bağırp çağırıyor, herkes birden konuşuyor, anlamadan dinlemeden

yapılan kıran kırana bir savaş sürüp gidiyor. Kimsenin kimseyi dinlemediği, konuşulmanın anlaşılmadığı, sadece silahların konuştuğu zamanlar, şiddetin hâkim olduğu sokaklar... Şiddetin söndürdüğü hayatlar...

1980 yılı... 12 Eylül olmuş... Herkes bir tarafta... Dostlarımızın bir kısmı hapiste... Bahçelievler'de, Dil Okulunda... Mamak'ta... Bizler dışarda... Haberleri dinliyoruz, gelişmeleri takip ediyoruz. Dergiler çıkıyor, yazılar yazılıyor... Duruşmalara gidiliyor bazen... Üzülüyoruz, çırpınıyoruz... Ama elimizden fazla bir şey gelmiyor.

13 Mayıs 1981... Bir haber duyuyoruz. Mehmet Ali Ağca Papa'yı vurmuş. Hoppala! Bir de bu çıktı başımıza! Ağca hapisteydi. Abdi İpekçi'yi katlettikten sonra hapse atılmıştı. Ne zaman çıktı, ne zaman yurt dışına kaçtı da gitti Papa'yı vurdu! Aklımız almıyor!

Hemen her olayda taksiye atılıyor ve İskenderlerin evine gidiyoruz. Veya onlar bize geliyor. O günler, o aylar, o yıllar böyle geçiyor. Yıllar yıllara ekleniyor. Ağlayarak, öfkelenerek, isyan ederek... Öfke, isyan, çaresizlik dolu yıllar...

Bir taksi... Hop!... Işınsulardayız... Yalnız duramıyoruz, yalnız kalamıyoruz. Kimse yalnız kalamıyor. Herkes öfke dolu, isyan dolu... Oturuyoruz... Birbirimizin yüzüne bakıyoruz ama konuşmuyoruz. Konuşacak ne var ki! Mehmet Ali Ağca kalkıp gidip İtalya'da Papa'yı vurmuş. Bizim arkadaşlarımız, dostlarımız hapisteler... İdamla yargılanıyorlar. Koca koca yüzlerce sayfalık iddianameler hazırlanmış, Ziya Gökalp bile suçlanıyor o iddianamelerde... Ölümünden şu kadar yıl sonra bile suçlanıyor.

Her şey olmuş bitmiş, hakkımızda karar çoktan verilmiş!

Biraz sonra Tuğrul geldi. Tuğrul Türkeş... Trenden yeni inmiş. Avukat peşinde koşuyor. Olanlardan haberi yok. Ne oldu? Diyor. Mehmet Ali Ağca Papa'yı vurmuş, diyoruz. Bize inanmıyor. Şaka yaptığımızı sanıyor. Dalga geçtiğimizi sanıyor. Yüzümüze bakıyor. "Gerçek mi?" diyor. Haklı... Olay, gerçek olamayacak kadar absürt... Gerçek dışı... Olağan dışı... Sanki bizler Mars'ta yaşıyoruz, dünyayı oradan seyrediyoruz. Olanları anlamayarak...

O bize bakıyor... Gözlerinde "Siz ne diyorsunuz, nasıl olabilir bu?" sorusu... Biz de ona bakıyoruz nasıl duymazsın diye... Böyle karşılıklı bakışıp duruyoruz. Zaten bakışmaktan başka da yapacağımız bir iş kalmamış...

Asansör ve Enflasyon

Türkiye'de zaman zaman enflasyon olur, paranın değeri düşer, halkın alım gücü zayıflar. Yine o günlerden birindeyiz. İskender anlatıyor, Türkiye'nin hâlini

bir benzetme ile özetliyor. Türkiye hızla aşağıya inen bir asansöre benziyor, diyor. Bu çarpıcı benzetme Türkiye'nin hâlini nasıl da ifade ediyor... Gülüşüyoruz...

Hayat Adamı, Hayat Kadını

Bir gün oturuyoruz... İskender, Umay ve ben konuşuyoruz... Onların evindeyiz (Işınso mutfakta... Bizlere bir şeyler hazırlıyor). İskender Umay'la bana bir şey sordu. İkimiz de bilmediğimizi söyledik. İskender şaşırды: "Allah Allah nasıl olur? İkiniz de hayat kadınısınız, nasıl bilmezsiniz?" dedi.

Bu konuşma 80'li yılların başlarında olmalı... O zamanlar hayat kadını sözü henüz bugünkü manasını kazanmamıştı. Ya da henüz kazanıyordu ama bizler bu anlamı kabul edemiyorduk. Çünkü hayat kadını ifadesi hayat adamı gibi bir sözdü. İskender bize böyle derken "çalışan kadın, sosyal kadın" demek istemişti. Biz de ona cevap vermiştik. O sırada hiç birimizin aklından "hayat kadını" sözünden öteki anlamı çıkarmak geçmemişti.

Aslında yerleştirilmeye çalışılan ifade yanlış ve semantik açıdan ters bir ifade tarzı, ama bugün bu anlam artık dilimize yerleşti bu yanlış şekliyle...

Hayat adamı, hayata uyum sağlayan, hayattan zevk almasını ve yaşamasını bilen sosyal, aydın, entelektüel bir insan anlamına geliyor.

Hayat adamı nasıl müspet bir anlam taşıyorsa hayat kadını da o manaya gelmeli, öyle bir anlam taşımaları değil mi? Hayat kadını da cemiyet kadını, cemiyet içinde olan kadın anlamında olmalı... Olumsuz ve kötü bir anlam yüklemek hem kadına haksızlık hem de Türkçe'ye...

Daha ne diyeyim? İskender... Sağlıklı bir hayat... Uzun bir ömür... Sevdiklerinle beraber... Verimli çalışmalar...

MERAK ETMEYİN, ÇİÇEKLER BÜYÜR

Buğra KAVUNCU

Fikirleriniz bazen sancı çeker. Dünya değişir, koşullar ve şartlar değişir. Bir şeyler yeniden tanımlanmaya ihtiyaç duyar. Şartlara ve zamana uyarlanması gerekir. Özünü ve içeriğini kaybetmeden...

İşte o anlarda yetişti İskender Hocam.

Bazen karanlık çöker. Umut ve ümide ihtiyaç duyarsınız. Çölde kalmış su arayan bir adam gibi, susarsınız... Ümide ve umuda susarsınız.

İşte o anlarda yetişti İskender Hocam.

Cesarete ihtiyaç duyarsınız. Fikirleri bir mantığa ve rasyonel bir temele dayandırarak yüksek sesle haykırmak, cesaretle anlatmak istersiniz.

İşte yine o anlarda yetişti İskender Hocam.

İskender Öksüz, Türk milliyetçiliğini, değişen koşullara ve döneme göre en iyi anlatan, en iyi savunan, Türk milliyetçiliğinin kapsayıcılığını ve kucaklayıcılığını en iyi izah eden, cumhuriyetin kurucu felsefesinin ve iradesinin neden Türk milliyetçiliği olduğunu en iyi cevaplayan kişidir.

Çoğumuz için bir yol gösterici oldu.

Hiç unutmam, kendisini bir panele davet etmiştik ve bizlere siyasi olarak bir yol haritası çizmişti.

Demişti ki; “Türk milliyetçiliği tepesi öksüz ve sahipsiz kaldı. O tepeye çıkın, o tepayı sahiplenin. Çünkü bu ülkenin Türk milliyetçiliğine ihtiyacı var. Birlik ve beraberliğimizi sağlamanın temeli budur.”

Dünyadaki dijital gelişmeleri, yapay zekayı ve önümüzdeki süreçte bu gelişmelerin toplumlara nasıl etkileyeceğini en iyi incelemiş ve irdelemiş, en iyi şekilde yorumlamış bir bilim adamıdır İskender Öksüz.

Bugün, Türk Devletler Teşkilatı'nın Aksakallar Konseyine bakınca, İskender Öksüz gibi değerlerimizin ve daha nicelerinin nasıl âtıl bırakıldığını, bu değerlerden nasıl yararlanılabileceğini görüyoruz.

Siyaset, Türkiye'de belki itibar kaybetti ama hâlâ belirleyici.

İskender Öksüz'ü ve onun gibi fikir adamlarını gördükçe umudumuz ve azmimiz daha fazla artıyor.

İskender Öksüz, bizim köklü ama kendini arayan fikirlerimize bir biçim verdi. Bunu yaparken, bağlı olduğu temelden de asla vazgeçmedi.

Ona saygılarımızı sunarken, 2021 yılında kaybettiğimiz Emine Işınsoy'u da rahmet ve minnetle anıyorum.

Hiç merak etmeyin, çiçekler büyür.

İSKENDER ÖKSÜZ: BİLİM, TEKNOLOJİ, TARİH, KÜLTÜR, SANAT VE ASIL ŞİİR...

Dr. Buket KÖREMEZLİ

İskender Hoca, sadece bilim dünyasında değil, entelektüel sohbetlerde de derinliğiyle kendini belli eder. Masasında oturduğunuzda, bir yanda astrofizikten kuantum mekaniğine uzanan sohbetler, diğer yanda Divan şiirinden modern Türk edebiyatına, felsefeden tarih bilincine kadar geniş bir yelpazede konuşmalar yaparsınız. Onunla geçirilen zamanlar hem bilimin katı gerçekleriyle hem de sanatın, edebiyatın zarafetiyle örülüdür. Sofrası daima entelektüel ve nüktedan sohbetlere gebedir.

Kendisiyle yüz yüze tanışmam, Kapadokya Üniversitesinde haftada bir verdiği dersleri vesilesiyle oldu. Önce sadece ortak çalışmalarımızla, ders ve içerik planlamayla başlayan rahle-i tedrisim, her görüşmemizde daha da büyüyen hayranlığım ve bilgi deryasına dalmamla devam etti. Kapadokya Üniversitesinde verdiği dersler arasında “*Bilime Yolculuk*”, “*Girişimcilik*” ve “*Üniversite Nedir, Ne Değildir*” yer alıyor. Özellikle “*Üniversite Nedir, Ne Değildir*” dersi, yalnızca küçük bir öğretim elemanı grubuna verilmekte. Bunun yanı sıra, akademik danışmanlık saatleri de düzenliyoruz birlikte ve bu saatlere ancak randevu ile katılmak mümkün. Bu danışmanlık saatleri, öğrenciler için bir rehber niteliğinde ve onunla birebir vakit geçirmenin en değerli yollarından biri.

Bizim bu tanışmamız ayrıca benim tez yazma dönemime denk geldi. Ne şans ama! Yazım sürecinin zorlu anlarında bile, Hocamın motive edici konuşmaları bana güç verdi. Onun manevi danışmanlığını her zaman hissettim. Tez sürecimde, onun desteği ve zaman yönetimi, tezimi önceliklendirmem gereği üzerine yaptığı yönlendirmeleri sayesinde birçok zorluğun üstesinden geldim. O dönemde, üniversitede hâlihazırda birçok öğrenciye akademik danışmanlık yapıyordu. Ancak, belki de ben biraz ayrıcalıklı bir danışman yakınlığı görmüş olabilirim ondan. Bu yakınlık, benim için büyük bir şans ve onurdur. Doktora sonrası bana her “Dr. Köremezli!” diye seslenişindeki neşeyi hissetmemek imkânsız...

Bilimin rehberliğini her zaman savunur, akılcılığı ve sistematik düşüncüyü ön plana koyar. Kaleminin gücü, fikirlerinin keskinliği ve hoşgörüsü, onu sadece bir bilim insanı değil, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı yapmaktadır.

İskender Öksüz, fizik ve kimya alanlarında derin bilgiye sahip bir bilim insanı olmasının yanı sıra, millet, milliyetçilik, Türkçe ve anadili bilinci gibi konularda da önemli eserler vermiştir. Öksüz Hocamız, Oktay Sinanoğlu'nun öğrencisi olarak bilimsel kariyerine başlamış ve bu alanda büyük başarılarla imza atmıştır. Bırakın başarılarını değerlendirmeyi, onları yeterince tarif etmeye bile gücümün yeteceğinden emin değilim. Ancak bir hoca, bir rehber, bir yol gösterici, bir dost (!) olarak İskender Öksüz'den bahsedebilirim.

Max Weber'in liderlik vasıflarından biri olarak tanımladığı "durum şuuru", değişen koşulları iyi kavramak, bu koşullara hâkim olmak ve şartların gerektirdiği davranış tarzlarını geliştirmek anlamına gelir. Derslerinden birinde Hocam, Marc Prensky'nin ortaya sürdüğü "dijital yerliler ve dijital göçmenler" kavramlarından bahsederken kendisine sormuştum; siz hangisine gidersiniz, hiçbiri sizi tarif etmiyor gibi. Çünkü kendisi ne teknolojiye doğmuş biri ne de teknolojiyi sonradan benimsemeye çalışan, eski alışkanlıklarını duruma uydurmaya özel çaba sarf edenlerden... Sanki tamamen doğal hâliyle bu dijitalleşmenin içerisinde. Hocam ben bunu sorunca, gülümsedi ve bunu teyit etti; "Ben hiçbiri de değilim..." İskender Öksüz, ömrü boyunca çağın gerektirdiği bütün yenilikleri "ilk" kullanan, buna ayak uyduranlardan olmuştur. Bunu, bilimin ve yaşamın içinde olması sayesinde başarmış, öğrencilerine de bu liderlik özelliğini aşılamıştır. O, sadece bilgiyi aktaran bir hoca değil, aynı zamanda yeni ufuklar açan bir rehberdir. Öğretmekten asla yüksünmez, öğrencinin sorusunu önemser. Öğrencilerini sadece mevcut bilgiyle yetinmeye değil, sorgulamaya ve yeni çözümler üretmeye teşvik eder.

Hem Batı'nın hem de Doğu'nun bilim ve fikir dünyasına hâkim olan İskender Öksüz, bu iki perspektifi ustalıkla harmanlama yetkinliğine sahip bir aydın. Amerika ve Suudi Arabistan gibi farklı coğrafyalarda edindiği tecrübeler, onun bilimsel bakış açısını derinleştirdiği gibi, kültürel zenginliğini de artırmıştır. Onun bu sentez yetisi, bizler için bir aydınlık mertebesi olarak değerlendirilmelidir ve buna büyük önem verilmelidir. Doğu'nun derin tarihî ve kültürel mirası ile Batı'nın analitik düşünce yapısını birleştiren bakış açısı, onu yalnızca bilimde değil, düşünce dünyasında da eşsiz bir konuma taşır.

İskender Öksüz, şiiri ve şiiri okumayı çok sever. Kimi yazılarında şiire yer vermişliği de vardır. Arada durduk yere bir şiir okuyuverir... Hele bir de keyfi yerindeyse... Ne de güzel okur! En güzel okuduğu şiir belki de Nihal Atsız'ın "Türk Kızı" şiiridir. Bu şiiri ondan nasıl mı dinledim! Hem de kendi ağzından bir 3 Mayıs akşamı...

Bir gün Kapadokya Üniversitesinde çok kıymetli hocaların da davetli olduğu bir bilimsel toplantıdayız. Oturumlar öncesinde sohbetler ediliyor, tanışıklıklar artıyor... Büyük dostlar bir arada. Yani müthiş şeyler öğrenebileceğiniz ve

öğretebileceğiniz bilimsel toplantılardan biri. Çok kalabalık. Böyle bir bilimsel toplantıya ev sahipliği yaptığımız için Hocamla heyecanlı ve gururluyuz... Bir süre sonra uzaktan bir misafirimiz geliyor. Ancak öyle kalabalık ki, mesafe hemen kolayca aşılamıyor... Hocam yanımdan az ötedeki bu misafirlere seslendi; “Bu da benim kızım, buradaki kızım! Buket...”

Ben Hocamın Türk kızıyım. Ve işte, sanıyorum, Hocam en güzel Nihal Atsız'ın “Türk Kızı” şiirini okur!

*Pınar başına geldi
Bir elinde güğümü;
Çattı yay kaşlarını
Görünce güldüğümü,
Bağlamıştı gönlümü
Saçlarının düğümü.
Bilmiyordum bu örgü
Acaba bir büyü mü?
Sordum: Nerededir yerin?
Nedir senin değerini?
Yedi kral vurulmuş,
Ne bu ceylan gözlerin?
Hangisine varırsın
Bu yedi ünlü erin?
Şöyle dedi bakarak
Göklere derin derin:
Kralların taçları
Beni bağlar büyü mü?
Orduları açamaz
Gönlümdeki düğümü.
Saraylarda süremem
Dağlarda sürdüğümü.
Bin cihana değişmem
Şu öksüz Türk'lüğümü...*

Ömrünüz uzun olsun Hocam!

BENİM DEDEM DEĞİŞİK BİR DEDE

Bulut OKÇU

Benim dedem “biraz değişik bir dede” diye başlarsam yanlış olmaz herhâlde.

Öğrenciyken bana ders veren, aynı zamanda anlamadığım zaman bana kızan, tabii bu süreçte de öğreten bir dede... İnsanlar “Deden kaç yaşında?” dedikleri zaman, Google’dan bakıp söylediğimde, onların şaşkınlıklarını görebiliyorum yüzlerinde. Çoğu arkadaşımın dedesiyle olan ilişkileri ya da dedeleri, benim dedeme nazaran çok farklı. Mesela “Nasılsın?” diye sorduğumuzda, “Sen nasılsın?” diye sormaz ama bilir ki iyiyizdir. Son zamanlarda kendisine bu konuda sitem ettikten sonra beni her gördüğünde “Nasılsın?” diye soruyor mesela. Aramızda bir espri hâline gelen bu hâl hatır soruş da onun değişikliğine uygun.

Hiç derslerine girme fırsatım olmadı, ama herkes övgüyle bahsediyordu. Dedem Gazi Üniversitesinde hocayken, ben de orada okuyordum. Farklı fakültelerdeydik ama herkesin övgüyle bahsettiğini duyuyordum. Değişik ve güzel bir duyguydu benim için de.

Çocukken ileride ne olacağıma dair planlarım yoktu. Babaannem ve dedem de tam aksine planlı, programlı insanlardı. Planımın olmaması, beraber zaman geçirirken biraz değişik hissettiriyordu bana. Okuldan eve her geldiğimde dedemlere çıkardım. Aynı apartmanda yaşıyorduk. Eve girdiğimde babaannem roman yazar, dedem ise program yazar ya da web sitesi yapardı. Arkada Ayten Alpman... Gündüzleri televizyon açılmazdı. Puro içer, akşam yabancı dizi izlerlerdi. Evdeki konuşmalar daha çok kelimelerin kökenleri, milletlerin özellikleri ya da edebî eserlerle ilgiliydi. Çok ilgimi çekmezdi, ta ki turist rehberi olana kadar. Şimdi ise bu konuşmaları can kulağı ile dinleyip ne kapabilirsem kârdır gözüyle bakıyorum. Mesela şu an aynı şekilde yabancı diziler izleyip, çok fazla kitap okuyorum. Yeni evlendim, nikâhta ilk dans müziğimiz Ayten Alpman’ın “Memleketim”iydi.

Zaman her şeyi çok değişik hissettiriyor. Bir ailenin içinde geçen sıradan bir zaman, küçük bir çocuğun geleceğini nasıl da etkilemiş ve etkilemeye devam ediyor, şaşıyorum. Aile, geçmişiyile gününü ve geleceğini yaşar. Keşke kaybettiklerimiz de yanımızda olsaydı da bugünleri görebilselerdi. Gerçi kim

bilir, belki de görüyorlardır. Babam hep nasıl yaramaz olduğunu ve dedemin onlara nasıl sahip çıktığını, babalık yaptığını anlatırdı.

Bugün dünyayı insanlara gezdiren bir turist rehberi olarak, hep beraber geçirdiğimiz zamanın, bana olumlu etkisi olduğunu çok güçlü bir şekilde fark ediyorum. Belki de yanılıyorumdur ama bu hem davranışlarıma hem de anlatımına, yani işime yansıyor. Sanki onları mahcup etmek adına gayret ediyordum gibiyim. Geçenlerde Viyana'ya gidiyordum, dedem sordu "Bu kez nereye?" diye, "Viyana" dedikten sonra "Şurayı da muhakkak ziyaret et, bak bizimkiler böyle yapmış..." diye anlatmaya başladı. Dedemin dediklerini araştırdıktan sonra hiç bilmediğim bir konuyu da öğrenmiş oldum o zaman. Buna benzer çok örnek verebilirim aslında, diyorum ya "biraz değişik bir dede". Her nereye gidersem gideyim, muhakkak orası ile ilgili bir bilgi ya da anıyı dinliyorum, ayaklı ansiklopedi misali... Aile yemeklerinde Yağmur (Tunalı) Ağabey ile konuşturlarken sıkıldığım zamanlardan, ilgi çekici bir zamana gelmiş olmak, yaşadığımı hissettiriyor bana.

Dedem 1945 doğumlu, dile kolay. Her hafta bir yerde konuşması, yazması gereken bir köşe yazısı ya da organize etmesi gereken bir web sitesi var. "Ne yaptın bugün?" diye sorduğunuzda hiçbir zaman "Bugün oturdum, dinlendim." diye cevap alamıyorsunuz. İlham verici. Mutlaka bir şeyler yapıyor. Ben onun yaşına gelirim ve onun yarısı kadar aktif olabilirim kendimi şanslı görürüm. Yorulmuyor, gençlere Türkçülüğü aşıyor, yetmiyor, bunu Türkiye'nin her yerinde yapıyor. Köşe yazılarını okumazsak bize kızıyor, imza günlerine gidiyor, üniversitelere gidiyor, derneklerde konuşmalar yapıyor.

Ben haftada belki 5-6 ülkeye gidip, insanları gezdiriyorum, Bir turdan diğere geçiyorum. 3-4 hafta sonra yoruluyorum. Kelimenin tam anlamıyla perişan oluyorum. Belki de yorulmak normal. Dedem aklıma geliyor, silkiniyorum. O durmuyor... Ben de devam ediyorum. Dedemi iki kelime ile ifade etmem gerekirse yukarıda bahsettiğim gibi "ilham verici" demek kâfi olur sanırım.

Herkesin bir hoca olarak gördüğü, bizim ise ailemizin dedesi olan, o herkesin "tonton" diye adlandırdığı İskender Öksüz. Benim dedem. İyi ki var.

TÜRKÇÜLÜĞÜN KARAKTERİSTİĞİ: İSKENDER ÖKSÜZ

Dr. Burçin ÖNER

*“Onun dalgalarla omuzdaş
Çağı da vardı.
Yalnız yelkeni değil,
Bayrağı da vardı!”*

Gençlik ve yetişkinlik arasındaki sınırı biraz geçtiğim bu zamandan hafızamı ve yüreğimi yokluyorum. İskender Öksüz için, bizim tabirimizle pamuk bilgemiz için o derin denizden ne güzellikte hatıralar çıkacak ben de umutla bekliyorum.

İlk tanışma yer ve zamanımızı hatırlamıyorum. Zaten bu bilginin herhangi birinin işine yarayacağını da sanmıyorum. Benim için ve umarım onun için de önemli bir tek şey vardır; sanki doğduğumdan bu yana tanışıyoruz hissine sahip olmamız. Bunlar beni ve bir miktar onu ilgilendiren şeyler. Kedisi Bâbü’ün, zamparalık için evden kaçıışı ve benim kedim Bâbü’ün isim babası oluşu, köpek dostu Toros’un (rahmetli oldu) o koca cüssesine rağmen hepimizin gözlerine masum masum bakarak “bundan ne koparırım” çabası, arkada Dede Efendi Tekbir getirirken, masada Yahya Kemâl’in Bebek Gazeli’ndeki iç yakan:

“Bu halka vakf edecek mülk ü mâlimiz yoktur

Beş, on gazelle şu kalb-i harâbtan başka

Sükûn-ı lâyetenâhiye varmamız yeğdir

Nedir hayât uzayan ıztırâbtan başka”

beyitlerini sıralamamız art arda... Bütün bunlardan kime ne! Ama bir şey önemli. Biriktirdiğimiz hatıralardan bir şey... 20’li yaşlarımın başı ve ortasında sozkonusu.net isimli bir sitemiz vardı. Bu site için bize verdiği destek mesela... Memleketin işine yarar bir gün umuduyla hâlâ o siteye para ödüyor. Yine ülkücülerin işine yarar, akademik çalışma yapan araştırmacılar derli toplu bir arşiv bulur diye Ülkünet’i kurduk. Bütün eski yeni yayınları istifledi orada. Millî

Düşünce Merkezi ve MİSAK'ta yıllardır çabalıyoruz omuz omuza. Belki millet uyanır diye. İşte bunlar önemli.

Hangimizin daha çok nefesi var alacak bilinmez. Ama onun yaptıklarını tarih bilsin. Bilsin bir zahmet! Camianın da memleketin de Hoca'ya borcu var. Ödesin herkes bir zahmet! Ardından ağıtlar, güzel sözler, 'Önce ben!' hevesli nutukları herkes, her yerde yapıyor. Önce herkes, İskender Öksüz ve onun gibi yiğitlere olan borcunu ödesin. Ta Mustafa Kemal'den; yetmez, ta Bilge Kağan'dan başlayarak üzerinde geniş geniş yayıldığınız o koca mirasın, omuzlarınıza yüklediği borcu ödemelisiniz, hepiniz... Hepimiz...

Yazıyı okuyanlar, bu ne hiddet diyebilirler. Tanıdıklar demezler. Onlar biliyorlar beni çünkü. Beni bilmeyen dostlar! Gelin. Hiddetin sebebini anlatacağım sizlere...

Ben, bu kitapta; bir insanın, onca yaşanmışlığa, başarıya, önderliğe ve ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ nasıl ilk günkü heyecan ve azimle çalışacak bir adanmışlığa sahip olabileceğini anlatacağım. Ve bu sayede kuşak çatışması zırvasının nasıl ortadan kaldırılabileceğini...

Kendimce ilk gençliğimden bu yana verdiğim bir mücadele var: *Özgür düşünce ve bunu ifade etme hürriyeti*. İşte bu iki şey zihnimde uyandığı anda, çok az isim de beraberinde gelir. Bunlardan biri, onurlu bir yolda omuz omuza yürürebilme şerefine eriştiğim İskender Öksüz'dür.

Feda ya da adanma...

Bilindiği gibi bugünün milliyetçi gençleri arasında sadece kuşak çatışması diye geçitirebileceğimiz bir problem yok. Bugünün milliyetçi gençlerinin en büyük iç problemlerinden biri, yine bugünün siyasetinin gençleri işsiz ve amaçsız bırakma, yalnızca itaat ettirme çabasıdır. Yani kendisi yerine başkasının düşünmesi rahatına alıştırmaya, sorumluluk almaktan kaçındırma, bir anlamda gençleri tembelleğe itme siyasetidir. Galiba o iş pek de tutmadı. Tutmadığını gördükçe de o gençleri kendileri tutmaya, tutsak etmeye çalışıyorlar. O da tutmayacak elbette.

Hepimizin geçtiği yollardan geçen her genç bilmeli ki aynı büyük savın destekçisi olsak bile, bu yolda beslendiğimiz kaynaklar *-ki bunların içinde kitaplar, yazılar kadar sohbet ettiğimiz insanlar, iş yaptıklarımız ve onlardan duyup gördüklerimiz de vardır-* neyse, yetişkinliğimizdeki var oluşumuzu ve bu var oluşta benimseyeceğimiz tavrımızı da onlar belirleyecektir. Örneğin benim beslendiğim kaynaklarda yalnızca vatan sevmek ve sadece onun uğruna

öldüğünde iyi bir şey yapmak yok. Benim beslendiğim kaynaklar, vatan uğruna ölmeyi önemli sayıp, onun için can verenlerle kurulan duygusal bağın kutsiyetine zarar vermemek ama asıl önemli şeyin; bütün kargaşalara rağmen onurla, haysiyetli bir duruşla, adaletli bir tavırla, hakkını vererek onun için yaşamak ve yaşatmak olduğunu öğretti.

Şehidi anmak kolaydır ama şehit olmak zordur, doğru. Fakat onun kanını akıttığı toprağı yaşatmak herhâlde çok daha zordur. Buna *adanmışlık* denir. Bence aidiyetin daha ilerisinde bir histir. Çünkü ait olduğunda, kimliğini belirlemişsinizdir, o kadar. Ama bir şeye kendini adadığınızı iddia ettiğinde, beraberinde sorumluluk ve azimli bir çalışma da gelir. Bunu İskender Hoca o nükteli diliyle şöyle özetliyor: “*Sucuklu yumurtada tavuğun katkısı vardır ama dana, kendini adamıştır.*”

Pek kimse bilmez belki ama İskender Hoca aslında kallavi bir danadır. Şimdi o çatıştığımız nesiller “Hocaya da dana denmez, ağzını topla.” diye akıllardan geçirmiştir bile ama eminim ki Hoca bu lafa kahkaha atmıştır.

Bir örnekle açıklayalım. Eğitim alanınızın sosyal bilimlerden tamamen farklı bir saha olduğunu düşünelim. Bu konuda eğitim almış, lisansüstü çalışmalarınız için Amerika’ya gitmişsiniz. Bugün adı “*Türk Einsteini*” olarak bilinen bir bilim adamı ile çalışıyorsunuz. Bilim dünyası için çok önemli bir çalışmanın eşiğindediniz ama o sıralarda ülkenizde ciddi bir kargaşa var; gençler birbiriyle kavga ediyor. Ülke büyük bir Sovyet tehdidi altında. Tabiri caizse bu küçük çaplı savaşın ortasında, her günü mücadeleyle geçen ve Tanrı şahit, adanmışlığın timsallerinin başında gelen yakın bir arkadaşınızı arıyorsunuz. Sorunuz şu: “*Burada biraz daha kalıp çalışırsam yeni bir keşif yapacağım ve bu keşif, Nobel alabilir. Fikrin nedir?*” Aldığınız cevap: “*Burada (Türkiye’de) sana ihtiyacımız var.*” Sadece bu söz üzerine Nobel’den vaz geçip ülkeye dönüyorsunuz. İşte bu, o kızdığınız dana olmaktır. Adanmışlıktır. Ve bu adanmışlık, yaşatmak için yaşarken ölmek demektir. Pek tabii ki çoğu şeyden daha zordur. Bunu yapabilmek için önce aidiyete ve ülküye ama sonra, çok daha önemli bir şeye ihtiyacınız vardır: Haysiyetli bir duruşa...

Haysiyet

Bildik bileli sol hep kavga içindeydi. Kendi zümreleri dışındakiler yetmezmiş gibi kendi içlerinde de kavgaları vardı. Bir dolu fraksiyona ayrılmışlardı. Bizim milliyetçi cenah da hep bununla alay ederdi. Ancak geldiğimiz noktada, kişinin inançlı veya inançsız olduğuna bakmaksızın Tanrı’nın adaleti tecelli etti. Ve biz de bin parçaya bölündük. Eh, kınadığını yaşamadan ölmezsin demişler.

Milliyetçilerdeki bu bölünmenin ardında pek çok sebep aranabilir. Yine de temel sebebi, menfaat çatışmasında aramak gerekir. Benim gözlemlerime göre Türk milliyetçileri özellikle Türkeş'in vefatından sonra önemli bir kırılma yaşadı. Zaten yaşamının son zamanlarında grup anlayışı, birlikte hareket etme kabiliyeti ciddi aksaklık içindeydi. Onun gidişiyle durum daha da derinleşti. Elbette her işi Türkeş yapmıyordu. Ama çok büyük bir kitleyi, ortak değerler paydasında buluşturup, onları aynı hedefe, aynı motivasyonla hareket ettirme becerisine sahip olmak kıymetli bir iştir. Nitekim, milliyetçiler ve milliyetçi olduğunu sandıklarımız onun vefatının ardından elde ettikleri iktidar başarısını biraz ona, biraz da Türk milletinin Türkeş'e vefa borcuna saymalılar.

Ancak bu iktidar macerasında ve sonraki dönemlerde yaşanan iç hadiseler, tabii ki memleketin selametini de olumsuz etkileyen camianın dışında ama onu da ilgilendiren hadiseler büyük kayıp ve bölünmelere yol açtı. Buna bir de kişilerin keyfî tutum ve davranışları eklenince parçalanma kaçınılmaz oldu.

Aslında şöyle biraz geriye çekilip baktığımızda, Türkiye ve Türk dünyasının sorunlarında pek de bir değişiklik yoktu. Fakat siyasetçi veya aydın/entelektüel fark etmeksizin, kişilerin, olaylar karşısında takındıkları tavırlar ve kitleleri etkileme yöntemleri milliyetçi camiaya bir şey söyledi. Bu sayede biz, çok daha başka sorunlarımızın olduğu keşfettik: Milliyetçiler arasında da onurunu, para ve itibara peşkeş çekecek fitratların varlığını...

Dün gâvur ellere mahrem yerlerimizi açıp, tüm istihbarat bilgilerimizi paylaşan; ordumuzun itibarını hem de tarihin kıymetli başlıklarını kullanarak yerle bir eden; bin yılların mirası Türk kimliğini 36 etnik parçaya bölen; beşikteki bebekten, hasta yatağındaki yaşlıya kadar herkesi kurşundan geçirmiş katillere, gencecik kızları kandırarak, dağa kaçırarak tecavüzcülere, okul sıralarında gelecek kazanmaya çalışan çocuk dimağları uyuşturan kaçakçılara Habur'da alkışlama töreni düzenleyenlerle kol kola gezip, bozkurt çatısı altında el ele demec verip, senede bir defa mezar sulamanın milliyetçilik sayıldığı bu çağda, belki de milliyetçi olmaktan daha kıymetli bir tek şey vardır: Onurlu olmak...

Onurlu olduğunuzda, söylediğinizle yaptığınız arasında çelişki yoktur. Onurlu olduğunuzda, önünüze ne sunarlarsa sunsunlar, siz yine "tercih"inizi Türk milletinden yana kullanırsınız. "Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi"nde, zamanında Ayhan Tuğcugil diye bildiğimiz İskender Öksüz tam da bunu söylüyor: "*Tercih, bir cemiyet birimi lehine diğerlerinden tamamen vazgeçilmesini değil; birimlerin bağlılık sırasına sokulmasını ifade etmektedir.*"* Yani tercihiniz

* Tuğcugil, A. (1978). Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi-Teori, Töre-Devlet Yayınevi, Ankara, syf.78.

Türk milleti ise ferdi de sınıfı da ümmeti de milletin ayrılmaz birer parçası sayar, milleti tercih ettiğinizde hepsini tercih etmiş olursunuz.

Peki, nasıl? Bu tercihi yapıp, ona göre çalışırken benimseyeceğiniz metot nedir? Cevap: Demokratik olmaktır.

Tavır: Demokratlık. Ama en hakikisinden...

Dünya üzerinde hâlâ gücünü ve yetkisini yaratıcıdan aldığı iddia eden yöneticiler illâ ki vardır. Ama modern devletler artık bu numaraları pek de yutmuyor; insanlar da... Amerika, İsrail bir de bizimkileri ayrı tutuyorum tabii ki... Tanrı'nın yetki verdiği kişiler, insanoglunun inandığı kutsal metinlerde alenen bildirilmiş ve hepsi de bu dünyadan göçüp gitmiş. Ateistler için durum daha da kolay; zaten tümünden reddediyorlar.

18. yüzyıl aydınlanması sayesinde Batı'nın gerçekleştirdiği "*zihin devrimi*"nin devlet yönetimlerindeki ilk örneklerini bu çağın çok öncesinde, Antik Çağ Yunanistan'ında ve Orta Çağ'daki Magna Carta Libertatum'la çeşitli İskandinav devletlerinde görebiliriz. Fakat bunlar ya küçük şehir devlet yapılarında ya da "*elitist demokrasi*" uygulamalarında kalmış. Yani bir kapsayıcılıktan, halkın tamamına yayılmış bir demokrasiden söz edemiyoruz. 18. yüzyıl ve sonrasında yavaş yavaş hâkimiyetlerin artık milletlere verilmeye başlandığı görülüyor. Bu sayede de karşımıza yönetim tarzı olarak demokrasi çıkıyor.

Günümüz liderlerine kulak verdiğimizde, hemen hepsinin ağzında demokrasi lafını duyarız. Ama yönettikleri ülkelerin hâline bakınca, hemen hepsine diktatör diyebiliriz. Çevreleri kalabalık ama yönetimleri altındaki herkesin yüzü asıktır.

Türkiye'de de durum böyle maalesef. Meclis kürsüsünün arkasında asılı bir dekor hâline getirilen "*Hâkimiyet, kayıtsız şartsız milletindir!*" sözü ise eski demokrasilerin en nadide örneklerindedir. Bugünlerde özü ile sözü kavga eden bir yönetim şeklimiz varsa da demokrasi sadece devlet yönetiminde değil, tüm yapılanmaların damarlarında gezen kan olmak zorundadır.

İşte bu sebeple bizim derneğimizde (Millî Düşünce Merkezi) de uygulanan metot aynıdır: Demokrasi... Bunun önünü açan isimlerin başında gelenlerden biri de İskender Hoca'dır. Geçmişten bu yana hocanın heybesinde taşıdığı kıymetli mirasları arasında yer aldığını düşündüğüm demokrat tavrı, gerçekten hayranlık uyandıracak cinstendir. Bu yaklaşımı statü, tecrübe, yaş, cinsiyet gibi ayrımlara ihtiyaç duymaz. Demokrasinin üstünlüğü, üstünlerin demokrasisi değil dedikleri şeyi, yönettiği her ortamda tavizsiz uygulamaya gayret eden

bir timsal. Muhtemelen KÜBİTEM’de, Töre ve Devlet dergilerinde, hastane yönetirken veya ODTÜ’de rektör vekilliği yaparken de aynı tavrı benimsemiştir.

Türklük ve Türkçülük

Öte yandan onu diğer milliyetçilerden ayıran en önemli özelliği, akademik alanı Kimya olmasına rağmen Sosyoloji sahasındaki derin birikimi ve hatta neredeyse Türk milliyetçiliğinin teorisyenleri arasında sayılabilecek kudrette olabilmesidir. Onun Türkçülüğü pek çoklarına örnek olmuş ve olmaya devam etmektedir.

Atsız Türk için şöyle der: “Türk, Türk ırkından gelenlerle kendisini Türk ırkından gelmiş kadar Türk hissedenlere denir.” İskender Hoca ise şöyle formüle ediyor: “Bir insan kendisini Türk hissetmiyorsa, Bilge Kağan’dan vukuatlı kimlik kaydı olsa yine de Türk değildir.” Yani öncelik his ve bilinçtedir.

Türkçülük de kabaca, kişinin bu his ve bilinci hayatın her alanında kendisine rehber edinmesidir. Yetmez, onu ispat etmesi de gerekir. Fakat bu ispat içinde esas bakılması gereken toplamdaki başarıdır. Kişinin hataları, farklı yanları veya yalpalamaları olabilir. Yine de genele vurulduğunda çoğu eylemi Türklük içinse, o kişi Türkçüdür. Oturup hatalarımızı saymaya kalksak her birimiz için tonla şey söyleyebiliriz. Ama X kişinin Türkçülük ölçüsü ben olamayacağım gibi benim Türkçülük ölçüm de o X kişisi değildir. Birbirimizi, birbirimiz üzerinden kriterleştiremeyiz. Farklı yaklaşım ve yaşama pratiklerimiz olsa da müştereklerimizin sayısını arttırmakla sorumlu ve bunu birbirimize değilse bile o hisse ve bilince, yani Türklüğe borçluyuz.

Demek ki Türklük, genetiğin inkâr edilmediği ama önceliğin bilinç ilkesine verildiği bir millet kavramına dayanmaktadır. Yapılan Türkçülük ise kavmiyetçilik sığılığında değil, yüksek kültür ve iradeyi doğru şekilde temsil etme çabasıdır.

Son tahlilde, her kim ne söylerse söylesin Türkçülük haram değil, olsa olsa bir itibar vesilesidir. İşte Prof. Dr. İskender ÖKSÜZ de bu itibar nişanesini bilim, adanmışlık, onur ve demokratik duruş ile göğsünde parlayan ay yıldız gibi taşımaktadır.

Ömrü uzun, ışık tuttuğu yolumuz daima aydınlık olsun.

BİR MÜNEVVERİN AYDINLIĞI

Doğukan ALTIPARMAK

Türkiyemizde yaşanan onca sorunun, yaşanan pek çok krizin sebeplerinden biri, belki de en önemlisi aydın takımının içinden çıktığı toplumun yaralarına merhem olamaması, olmaya çalışmamasıdır. Hatta bir çabayı geçtik, Türk milletinin aleyhine adımlar atan, eylemlere girişen şahıs ya da kurumların peşine bilinçli/bilinçsiz takılan münevverlerin sayısı da az değildir. Aydınlarımızın aydınlatamaması, çevresine ışık verememesi bugünlerde yaşadığımız karanlığın karalığında maalesef büyük bir paya sahiptir.

İşte böyle bir aydın profiline sahip güzel ülkemizde Prof. Dr. İskender Öksüz nadir bulunan bir elementtir. Benzetmeyi kimya üzerinden yapmamın sebebiyse kuşkusuz sevgili Hoca'mızın bilim sahasına bu alandan teşrif etmesidir.

Lisans eğitimini 1966 yılında Ege Üniversitesinde tamamlayan İskender Öksüz, devam eden eğitim hayatında hem öğrenmiş hem de öğretmiştir. Hâlen de bu iki fiili ilk günkü şevkiyle gerçekleştirmektedir.

Kariyer yaptığı alanındaki çalışmalar ve de elde ettiği başarılarla yetinmek kimyasına uymadığından sosyoloji sahasına eğilmiş, Türk milletinin tarihini, ruhunu ve bugününü tahlil etmiş, pek tabii ki yarınına dair öngörülerini büyük bir açık yüreklilikle paylaşmıştır.

Mahzun, öz yurdunda parya Türk'ün hakkını demagojiye, hamasete dayanmadan sadece bilgi ve kültürle savunan Hoca'mızın ortaya koyduğu eserler, kalbi Türklük için atan herkesin başucu kitabı olmalıdır.

Ona göre; fikir sistemleri savaşında gerekli silah, fikir sistemidir. İdeolojik taarruza öz fikir sistemiyle karşı duramayan milleti yine mutlak mağlubiyet beklemektedir. *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı yapıtı olası bir mağlubiyetten duyacağı mahcubiyet üzerine yazılmıştır. Ayrıca denebilir ki Türk milliyetçiliği onun şahsında fikir sisteminden de öte şahsiyetli bir dik duruştur.

Tüm meselenin maddî sermaye değil insan sermayesi olduğunu bilen ve bunu harika örneklerle bizlere *'Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler'* kitabında sunan Hocamız şöyle der: *"Fark ettim ki bizim nüfusumuzu Almanya'ya taşısak,*

onları da buraya getirsek, yirmi yıl sonra Türkiye'nin gelişmiş, Almanya'nın "gelişmekte olan" ülke olduğunu görürdük."

Hepimizin birbirine sorduğu o meşhur soruyu bir kitabına isim yapan İskender Öksüz geri kalışımızın nedenini şöyle açıklar: "Müslümanları da Türkleri de, batının üstünlüğü altında ezilmiş diğer toplulukları da görece güçsüz bırakan şey, kendilerinin geri gitmesi değil, batının sürekli yeniliklerle ileri gitmesidir. Onlar, tıpkı duran bir trendekilerin yanlarından geçen trene bakıp geri gittiklerini sandılar. Hâlbuki geri gitmiyorlardı. Yaptıkları hata, durmalarıydı."

Bilim, Din ve Türkcülük adlı eserindeki şu cümlesi üniversitelerin girişlerine çivilenmeli, panolara asılmalıdır: "Bilim metodu dediğimiz yaklaşımın başlıca özelliği, vakıyı ele alırken bütün ön yargılardan sıyrılmak; otoritelerin gerçeğine değil, gerçeğin otoritesine riayet etmektir."

Yazıldığı ve hâlen etkisinden, cenderesinden çıkamadığımız bir dönemi acı ama etkileyici bir dille anlattığı *Türk'üm Özür Dilerim* adlı kitaptaki şu cümleler elem vericidir: "Ördeklerin kuşuyu aşağılaması onların 'oryantalizm'dir. 'Ötekileştirme' budur. Fakat bundan daha acı ve vahimi, Şarklı ilan edilip aşağılanan milletlerin kendi öz çocuklarının, bu ötekileşmeyi kabullenmesi, kendilerinin çirkin ördek yavrusu olduğuna inanması ve kendi kardeşlerine hakaret yağdırmasıdır."

Kendisiyle aynı çatı altında bulunmaktan memnuniyet duyduğum İskender Hocamız, kuruluşunda büyük bir pay sahibi olduğu Millî Düşünce Merkezine varlığıyla değer katmaktadır. Kendisi ile ilk temasım, Karar gazetesinde kaleme aldığı bir yazı üzerine sosyal medya hesabı üzerinden eleştirel bir mesaj atmamdı. Hocamızın mesajıma cevabı nezaket kokuyor ve sadık bir okuyucusunu taltif ediyordu. Bununla da kalmıyor bana Millî Düşünce Merkezinden bahsediyor ve bu millî düşünce yuvasına çağırıyordu. Söz konusu temastan kısa bir süre sonra kendimi bu kutlu camianın içinde buldum ve artık aile bildiklerime elimden geldiğince, dilim döndüğünce katkı sunmaya başladım.

İskender Öksüz; kendisini özgün üslubuyla dinletmeyi ve de okutmayı bilen biridir. Fakat Hocamız iletişimin diğer tarafına da büyük önem atfettiğinden karşısındakinin konuşmasını, kalem oynatmasını bekler ve neredeyse buna karşısındakini mecbur bırakır. Dolayısıyla bu yönüyle benim için bir iletişim dehasıdır da.

Henüz yolun başında sayılan bir cumhuriyet öğretmeni olarak yolumun Prof. İskender Öksüz ile kesişmesinin memnuniyetini yaşıyor ve böyle bir aydınının milletimiz içinden çıkmasına şükrediyorum.

TÜRKÇENİN GÖLGESİNDE: İSKENDER ÖKSÜZ VE TÜRKÇE YAZI ATÖLYESİ

Duran Can GAZİOĞLU

İskender Öksüz'ün Türk milliyetçiliğine ve Türkçeye katkısı, külliyyatı, konferansları, köşe yazıları, bilim adamlığı ve elbette hocalığı yönüyle ortadadır. Hoca'nın Türkçeye son yıllardaki en büyük katkılarından biri de hatasız, güzel ve akıcı bir Türkçe ile yazmayı öğretmeyi amaçlayan, henüz şimdiden yüzlerce öğrencinin tedrisatından geçtiği Türkçe Yazı Atölyesi dersidir. Bu ders, geleneksel kompozisyon derslerinden farklı olarak öğrencinin metin üretim sürecinde üretken bir özne olmasını teşvik ederken yazı yazmakla ilgili ön yargılar, tenkit edilme, tenkit etme yöntemleri, yazarken yapılan hatalar, dil, lehçe, millet, kültür kavramları, kelime-terim farkı, kelime tercihleri, ödünç kelimeler, dilin yapısı, dildeki yabancı etkiler, noktalama işaretleri, intihal ve atıf, yazı türleri; şiir, düz yazıda müzik, vezin, aruz, köşe yazısı, deneme, makale, tez, roman gibi başlıklara yönelmektedir. Yazma korkusunun giderilmesinden öğrencilerin yazdıkları metinlerin okunabilirlik indekslerindeki düzeylerini görmelerine kadar uzanan, geniş bir yelpazeye sahiptir.

İskender Hoca, Türkçe Yazı Atölyesi'nin ilk dersine yazının salt bir beceri ürünü olduğu gibi bir ön yargıyı kırarak her türlü engelin başta zihinlerdeki düşünme kalıplarında saçaklandığının altını çizerek çağrışımının tüm yüküyle "Korkma!" metaforu ile başlar. Yazmanın doğası düşünüldüğünde bu metafor, şüphesiz, pedagojide esas olanın psikolojik faktörleri dikkate almak gibi bir yaklaşımın somutlaştırılması anlamına gelir.

Türkçe Yazı Atölyesi, yazı yazma becerilerini geliştirmekle kalmayıp bir metni eleştirel bir gözle değerlendirmenin ve tenkit edilmeye hazır olmanın önemini kazandırmayı hedefler. Yazılan metnin dijital ortamda yazı araçlarıyla gözden geçirilmesi, yazının son hâline kavuşana kadar sürekli değiştiği gerçeğini öğrencinin zihnine yerleştirerek ilk ile son arasındaki nitelik farkının emek ile şekillendiğini öne çıkarır. Verilen her ödev, satır satır tenkit edilerek güzel ve etkili yazının aslında tekrar tekrar yapılacak düzeltmelerle elde edilebileceğini ve Türkçenin mantığını öğretmeye yöneliktir.

İskender Hoca, Türkçe Yazı Atölyesi dersinde, iyi yazabilmeyi, okuma, dinleme ve düşünmeyi bünyesinde barındıran, çok boyutlu, zihinsel bir etkinlik olarak tanımlar. Türkçe Yazı Atölyesi, bu boyutlar arasındaki ilişkiyi çözümlererek öğrencinin dille kurduğu ilişkiyi gözden geçirmesini sağlar. Bu açıdan bakıldığında, dersin en önemli hedefi “Türkçe düşünme”yi öğretmektir. Tüm imkânlarından yararlanılması hedeflenen Türkçenin şekillendirdiği kültür, tarih ve sosyolojiye odaklanılarak Türkçe ile neler yapılabileceğinin sınırları zorlanır ve bu yönüyle klasik kompozisyon derslerinden ayrışır.

İskender Hoca, kültürü “bir insanın bir ömür boyunca yaratamayacağı şeyler” olarak kabul eder. Bu kabule göre keşfetmeye bir insan ömrünün el vermediği, bir ya da bir grup insanın başarısı olmayan, toplum içindeki ilişkilerle gelişip zenginleşen, nesilden nesle aktarılırken bir nevi bilenerken kusurlarından arındırılan kültür, ancak dil ile kaimdir. İskender Hoca, Türkçe Yazı Atölyesi dersinde dili; toplum içindeki yoğun iletişimi ve belirli bir coğrafyada insanların birbiriyle anlaşmasını sağlamak şeklinde özetlenebilecek yatay işlevi ve nesiller arasındaki aktarımı sağlayarak kültür ve medeniyetin taşıyıcılığını yapan düşey işlevi üzerinden ele alır. Bir döngü içinde dilin milleti, milletin devleti, devlet dili inşa ettiği fikri üzerinde durarak bir iletişim aracı olmaktan öte dilin kimlik ve kültürün taşıyıcısı olması yönüyle hayati rolünü vurgular. John McWhorter, Max Weinreich, Guy Deutscher, Ziya Gökalp, Muharrem Ergin, Oktay Sinanoğlu, Ahmet Bican Ercilasun gibi isimler ise hocanın referanslarından sadece bazılarıdır.

İskender Hoca, Türkçe Yazı Atölyesi’nde “Hangi Türkçe?” diye sorar. Dilin ne hızda ve niçin değişip değişmeyeceği merakı bu sorunun bağlamını oluşturur. Cevabı ise dil, yatay ve düşey iletişim aracı olduğundan “değişmemeli”dir. Çünkü değişirse yatay ve düşey boyutlardaki iletişim imkânını kaybedecektir. Ancak yeni kavramları ve eşyayı tanımlama ihtiyacı hasıl olduğunda bunlar dile eklenmelidir. Onun nazarında iletişim gücünün korunması amaçlanan, etki alanının genişletilmesi tahayyül edilen Türkçe, Türk dünyasında ortak anlaşma zeminini sağlayacak Türkçedir. Bu bakımdan Türkçe Yazı Atölyesi’nde sorulan “Hangi Türkçe?” sorusu, aslında hangi millet sorusunun da cevabını içerir.

İskender Hoca, dilin matematiğini insanın evriminden hareketle “gen kayması-dil kayması” ilişkisi üzerinden öğrencilere anlatır. Gen kayması kavramını, dildeki değişim ve dağılma süreçlerini açıklamakta kullanır. Öyle ki bir insan grubunun birbiriyle ilişkisi bulunmayan küçük gruplara bölündüğünde oluşacak gen kayması, benzer bir mantıkla dil için de geçerlidir. Gen kaymasında bir topluluk, çeşitli nedenlerle yalıtıldığında belirli genlerin rastgele artması ya da

kaybolması nasıl doğal bir sonuçsa dildeki kaymada da birbirinden kopuk iletişim ağlarına sahip gruplarda dildeki düzenin rastgele değişmesi mümkündür. Türkçenin çeşitli coğrafyalarda yaşayan kollarında zamanla oluşan farklılıklar, bu tür bir değişimin sonuçlarıdır. Ancak yatay ve düşey iletişimin canlılığı değişimi önleyecektir. Dersin sonunda, öğrencilere verilecek ödev belli olmuştur: “Dilin ne hızda değişmesi normaldir, ne sebeplerle yeni kelimeler eklenir, ne sebeplerle eklenmemelidir? 5000 bin vuruş.” Öğrenciler, belki de ilk kez böylesi bir analogi ile kavrayacakları canlıların evrimi-dilin evrimi arasındaki benzer mantık ile dilin yatay ve düşey işlevlerini çözümleyeceklerdir.

Türkçe Yazı Atölyesi'nin en özgün taraflarından biri de yalnızca ne yazıldığığının değil, nasıl yazıldığığının önemini kavratmasıdır. İskender Hoca'nın bütün bir dönem boyunca öğrencilerini ulaştırmaya çalıştığı seviye, “nasıl” da, yani akıcılık ve okunabilirlikte saklıdır. Öğrencilerin yazılarına verilen düzeltmeler, yanıtlara doğruların ikame edilmesi, bizzat İskender Hoca'nın kaleminden sunulan daha güzel cümle önerileri... Bütün bunlar akıcılık ve okunabilirliğin ne olduğuna dair elbette bir ölçüt sunar. Ancak bunlarla yetinmeyen İskender Hoca, herhalde Oktay Sinanoğlu'nun öğrencisi olmasının ve yazılımcı tarafının ağır basmasının da etkisiyle bir formülü referans alır: Ateşman Okunabilirlik İndeksi. 1997 yılında Ender Ateşman tarafından geliştirilen, hece-sözcük-cümle uzunluğuna dayalı formülün mantığını derste en ince ayrıntısına kadar anlatır. Genelgelerdeki pasajlardan gazetelerdeki fıkralara, Tarık Buğra'nın sayfalarından Ahmet Hamdi Tanpınar'dan alıntılara kadar Ateşman Okunabilirlik İndeksi'nde ortaya çıkan iyi-kötü sonuçları gösterir. Öğrenciler ise seçecekleri yazılarından bir tanesini Ateşman Okunabilirlik İndeksi'ne sokacak, çıkan sonuç her ne ise daha da iyisini elde edebilmek için yazılarını geliştirip düzeltcek, dahası biçimin içerikten gayri olmadığını fark ederek bir “yazıyı ölçmenin” bilimsel yollarını ve estetiğin doğasını keşfedeceklerdir.

Türkçe Yazı Atölyesi, yakın tarihin en büyük yazar-şairleri hakkında, belki de sadece dersi alanların duyabilecekleri, satır arası okumayla bile elde edilemeyecek bilgileri sunmaktadır. İskender Hoca'nın tanıklığa dayalı bilgiler verip anekdotlar paylaştığı birçok isim derste yankılanır: Halide Nusret Zorlutuna, Tarık Buğra, Kemal Tahir, Emine Işınsoy, Alev Alatlı, A. Yağmur Tunalı... Dahası da var: Güzel yazmak isteyen herkesin deneme, portre ve monografilerindeki güzel Türkçesine özeneceği A. Yağmur Tunalı; Türkçenin yetiştirdiği, ender “mütefekkir” yazarlardan, edebiyatta, felsefede ve Türkiye'yi anlama-anlatmada bir dev Alev Alatlı, derse katılıp öğrencilere yazarlığını anlatıyor, meselelerini paylaşıyor, onları kucaklıyordur... Bu imkân, öğrencilerin kitaplarıyla tanıdıkları, güzel Türkçesi ile etkilendikleri bir “yazar”ı, az sonra “insan”

olarak da duymaya başlamalarını sağlayacak, unutulmayacak bir deneyim olarak hafızalarına kazanacak ve nihayet Türkçenin sonsuz olanaklarına tanışıklıkları yazarların sesleri ile emin olacaklardır.

İskender Hoca'nın "dünyaya ve hayata dair kendinden menkul mutlak gerçeklik iddiaları" taşıması nedeniyle tercih etmediği ideoloji yerine önerdiği "Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi", Türk milletine, Türkçeye duyulan sevgiye ve insanın iç içe mensup olduğu birçok toplum birimi arasında Türk milletini tercih etmesine dayanır. İşte tam da burada Türkçe Yazı Atölyesi, aslında Türk milletine ve Türkçeye yönelik bir sevgi inşası olarak algılanmalıdır. Ancak böyle bir bakışla Türkçe Yazı Atölyesi'nin ne anlam ifade ettiği anlaşılabilir. Zira yazı yazmak, Türkçeye dönmek, Türkçeyi sevmek ve Türkçe düşünmek için en sade, en güzel yoldur. Daha birçok özgün tarafına değinilemese de Türkçe Yazı Atölyesi dersine yönelik bu analiz, İskender Hoca'ya yaptığım asistanlığın yansımaları ve kazanımlarının ancak bir özetidir. Ortada bir yük varsa ve olması gerekenin aksine o benden alıp sırtlasa da onun kadar çalışkan, disiplinli ve üretken olabildiğimde bu dersi kitaplaştırma teklifine katkı sağlayıp bahtiyar olmak bir borç ve görev bana. Zira Hoca, işte burada, buracıktaki, Türkçede bekliyor...

İSKOCUĞUM

Elif KALIPÇI

Babam hakkında yazmak o kadar zor ki... Günlerdir düşünüyorum, birçok şey geliyor aklıma, hepsi birbirinden farklı. Hepsi anlatılmaya değer. Benim için olduğu kadar başkaları için de özgün olduğunu sandığım.

İşte zorluk da burada. Uzun yıllar boyunca yaşananlar bir bir gözümün önünden geçiyor. Meğer neler yaşamışız. Acı tatlı hatıralar. Hangi birini yazsam diye düşünüyorsunuz. Zihninizde nasıl toparlayacağınızı bilemiyorsunuz. Bu durumda normal diye düşünerek rahatlamak da mümkün değil. Çünkü yazmam lazım. Annem yazar. Babam da. Ben değilim ama birkaç cümle de olsa yazmalıyım.

Yaşadıklarımızdan seçmeler iyi bir fikir fakat seçmekte çok zorlanıyorum. Yazmadıklarımaya kıyamayacağım. Onu tanıtabak sözler düşünmem lazım desem yine zor. İkına sıkına tıkanıp kalmak var. O hâlde oradan çıkayım. Belki onu en iyi anlatabak söz '*nevi şahsına münhasır*' demek olacak. Evet, o özgün bir kişi ve kişilik. Bunu herhâlde kitapta anlatabak kişiler olacak. Bu kadarla yetineyim.

Bu özgün kişilik, bütün hayatında özgündür. Ben aile içinden bakarak bir şeyler söylemeliyim. Kafalardaki 'baba' tanımına uymaz. Bazen arkadaşdır, bazen dert ortağı, bazen kızdırır ve çokça güldürür. Hah işte şimdi bu cümle tam da benim düşüncem. Düşüncem de değil yaşadığım.

Aile içinde ona *İskoş* veya *İskocu(ğ)um* diye hitap ederiz. Çocuklar, yeğenler, aile çevresi çok zaman ona böyle seslenir. O da böyle hitap edilmesini sever.

Benim özel bir sıfatlandırmam da var. Ona '*her şeyi bilen adam*' derim. Çocukluktan itibaren dikkatimi çekmiştir. Google hayatımıza girmeden çok önceleri, bizim ailenin Google'ı idi. Her sorusu olan onu arar, özellikle ben. Konu ne olursa olsun, en ilgisiz bir şey bile olsa her takıldığımda hemen o aklıma gelir. Evlendikten sonra da durum değişmedi. Hemen telefona sarılıırım ve mutlaka çözüm bulur. Bazen kızar (veya kızar gibi yapar) '*Sen araştırsana!*' der. Bu da hocalık tarafındandır. Ben de takılırım, '*Sana sormak daha kolay!*' derim. Hoş, kendi bulduğum cevapları da sağlama açısından yine ona sorarım.

Hâlâ öyle. Yani Google'dan sonra da. Google'da da her şeyin en doğrusu bulunmadığını, **İlber Hoca** gibi o da söylemiyor mu? Onu hatırlatır ve sorarım.

Babamın hayata ve insana bakışı esprilidir. Özellikle bana takılmayı pek sever. Yaptığım işler ve hobilerim onun için hep hafif şeylerdir. Şaka gibi söylese de bunu hep hissettirir. Profesör olmadığım için demeyeyim de onun gibi olmadığım için bu konularda gözüne girme şansım pek yoktur. Ama yine de arada mat ediveririm, güleriz bolca.

'Onun gibi olmadığım' sözünü açmalıydım. Onu da aile dışından tanıyanlara, okuyucularına ve özellikle aydınlar ve eleştircilere bırakayım. Şu kadarını söyleyeyim: Onun kadar çok okuyan, her şeyi daha çok okuyarak, araştırarak öğrenen kimse varsa da az olduğunu sanıyorum. Bir düşkünlüğü de belki bununla ilgilidir: Kafasını çok çalıştırdığı için şeker sarfiyatı da boldur. Tatlı sevmekte dereceye gireceğinden eminim.

Kendisi de şeker gibidir. Hep sevecen, hep tonton, çocuk tarafını hiç bırakmayan 80'liğim, Babam.

MİLLİYETÇİ BİR DÜŞÜNÜRÜN FİKRÎ ÖZELLİKLERİ: İSKENDER ÖKSÜZ'ÜN DÜŞÜNSEL PROFİLİ

Emre BAYIR

İskender Öksüz'ün entelektüel üretimini ve düşünsel yönelimlerini kavrayabilmek açısından, Ayhan Tuğcuğil müstearıyla yayımladığı *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı eser özel bir önem arz etmektedir. Söz konusu çalışma, yalnızca Türk milliyetçiliğine dair teorik çerçeveyi sistematize etmekle kalmakta, aynı zamanda Öksüz'ün düşünce dünyasına ve ideolojik formasyonuna dair temel ipuçları da sunmaktadır.

Öksüz, çağdaş dönemde savaşın karakter değiştirdiğini ve klasik harp biçimlerinin yerini ideolojik mücadelelere bıraktığını ifade eder. Ona göre ideolojik savaşlar, yalnızca fiziki değil; kültürel, zihinsel ve sosyo-politik düzeyde yıkım gücüne sahip olup, ulusları parçalayabilecek ve hatta tümüyle ortadan kaldıracabilecek bir tehdit oluşturmaktadır. Bu bağlamda Öksüz, şu çarpıcı tespitiyle dikkat çeker: “Günümüzde milletini ve yurdunu seven hiçbir insan bu öldürücü savaşa kayıtsız kalmaz.” Bu yaklaşımıyla Öksüz, yalnızca bir teorisyen değil, aynı zamanda kendi yaşam pratiğini de bu mücadeleye vakfetmiş bir entelektüel figür olarak belirginleşmektedir. Onun düşünsel ve yazınsal faaliyetleri, ideolojik savaşın pasif bir gözlemcisi değil, aktif bir aktörü olduğunu göstermektedir. Nitekim Öksüz'ün entelektüel hayatı, Türk milletinin varlığını muhafaza etmek, onu yüceltmek ve çağdaş dünyada etkin kılmak amacıyla sürdürülen kapsamlı, geniş, çok yönlü ve derinlikli bir ideolojik mücadelenin tezahürü olarak değerlendirilebilir.

Bu yazının amacı da entelektüel varoluşunu millî ideoloji ekseninde inşa eden ve sürdüren İskender Öksüz'ün düşünce dünyasının özellikleri, entelektüel çalışma biçimleri ve ideolojik mücadele stratejilerini analiz etmektir.

İdeolojik Sabitkademlik

İskender Öksüz, Türk milliyetçi entelijansiya içinde ayırt edici bir yere sahiptir; bu özgün konumunu ise ideolojik çizgisinde sergilediği uzun soluklu istikrarla perçinlemiştir. Modern Türk düşünce hayatında sıklıkla rastlanan ideolojik sapma, dönüşüm ya da yön değiştirme eğilimlerine karşın, Öksüz'ün

milliyetçi paradigma içinde kalıcı bir yer edinmiş olması dikkat çekici istisnalar niteliğindedir. Milliyetçilikten liberalizme, İslamcılığa ya da sosyalizme yönelen birçok entelektüel figürün aksine, Öksüz, başlangıçta benimsediği ideolojik pozisyonu muhafaza etmiş; bu tutarlılık, onu düşünsel devamlılık bakımından nadir örneklerden biri hâline getirmiştir.

Öksüz'ün milliyetçi entelektüel profili, yalnızca bireysel kararlılıkla açıklanamaz; aynı zamanda, ideolojik sadakatin, düşünsel sahipliğin ve fikri omurganın bir bileşkesi olarak değerlendirilebilir. Onun başka ideolojik zeminlerde yer aramaksızın milliyetçilik içinde entelektüel üretimini sürdürmesi, Türk milliyetçiliği düşüncesi açısından hem verimli bir direnç noktası hem de teorik bir referans literatürün oluşmasında etkili olmuştur.

Öksüz'ün bu duruşu, ahlaki bir sadakatten öte, düşünce tarihinde “ideolojik sabitkademlik” olarak adlandırılabilir bir kavramı temsil eder. Bu sabitkademlik, entelektüel oynaklıkla arasına bilinçli bir mesafe koymakta; düşünsel tutarlılığı, politik konjonktürlerin cazibesine kapılmaksızın sürdürülen düşünsel istikrardır. Siyasal iktidarların dönüşken doğasına karşı mesafesini koruması, onun entelektüel etik bakımından da dikkate değer bir profil çizdiğinin göstergesi.

Öksüz'ün ideolojik sabitkademliği özelliği açısından bakıldığında; Öksüz'ün ideolojik mirası, yalnızca bireysel bir entelektüelin ideolojik bağlılığı olarak değil; aynı zamanda Türk milliyetçiliği düşüncesinin sürekliliğini, dönüşümünü ve iç dinamiklerini analiz etmek açısından da hem düşünceleri hem de kişisel hayatı kurucu bir referans alanı olarak ele alınabilir. Bu çerçevede, Öksüz'ün ideolojik istikrarı, Türk milliyetçiliği düşüncesinin hem kuramsal seyri hem de entelektüel temsil biçimlerinin gelişim ve dönüşüm seyri açısından merkezî bir analiz nesnesi olarak konumlandırılabilir.

Entelektüel Zenginlik

İskender Öksüz'ün düşünsel dünyası, disiplinlerarası bir zenginlik ve metodolojik çeşitlilikle şekillenmiş olup, onun entelektüel yönelimlerini hem özgün hem de çok katmanlı bir düzleme taşımaktadır. Bu çeşitlilik, yalnızca kişisel ilgilerin sonucu değil; aynı zamanda bilimsel formasyonun sağladığı analitik donanımın, ideolojik bir pozisyonla birleşmesinden doğan özgün bir sentezin ürünü olduğu görülüyor.

Öksüz'ün pozitif bilimler alanındaki eğitiminin ve bu alanda edindiği düşünsel disiplinin, milliyetçilik eksenli çalışmalarına özgün bir perspektif kazandırdığını söylersek yanlış olmaz. Bu bağlamda, Ali Şeriatî'nin “Sosyal bilimleri

anlayanların çoğu pozitif bilimlerden geliyor.” tespiti, Öksüz’ün entelektüel pratiği için de geçerlilik arz eder. Zira onun entelektüel üretimi, yalnızca ideolojik bir duruşun yansıması değil; aynı zamanda bilimsel düşünmenin sistematiğini içeren metodolojik bir zeminde inşa edilmiştir.

Öksüz’ün fikirsel çeşitliliğinde, onun pozitif bilimlerdeki nedensellik, modelleme ve soyut düşünme yetkinliğini sosyal bilimsel çözümleme süreçlerine taşıma becerisinin etkisi büyüktür. Bu yönüyle o, Türk entelektüel hayatında pozitif bilim kökenli düşünürlerin sosyal teoriye katkı sunduğu çizgi içinde konumlanır. Bu durum, yalnızca bireysel bir tercih değil; çağdaş öğrenci hareketlerinin önde gelen figürlerinin de sıklıkla pozitif bilim formasyonuna sahip olmasıyla paralellik göstermektedir. Öksüz’ün bilimsellik arayışı, Mümtaz Turhan gibi milliyetçi teorisyenlere de benzerlik göstermesi açısından anlamlıdır.

Öksüz’ün entelektüel üretimindeki bilimsel derinlik, milliyetçi ideolojiyi dogmatik bir düzlemde değil, sorgulayıcı ve eleştirel bir çerçevede yeniden yorumlamasını mümkün kılmıştır. Bilimi bir karşıtlık nesnesi olarak değil, düşünsel tutarlılığın ve meşruiyetin bir dayanağı olarak görmesi, onun ideolojik pozisyonunu daha rasyonel ve ikna edici bir temele oturtmasına olanak sağlamıştır.

Dolayısıyla Öksüz’ün düşünsel zenginliği, yalnızca tematik çeşitlilikle değil; aynı zamanda yöntemsel açıklık, analitik tutarlılık ve entelektüel dürüstlikle örülüdür. Bu durum, onun entelektüel kimliğini Türk düşünce geleneği içinde hem özgün hem de istikrarlı kılan temel unsurlardan biridir. Öksüz’ün bu çabalarına Bilim, Din ve Türkçülük çalışması örnek olarak sunulabilir.

Düşünsel Sistematiçlik

İskender Öksüz’ün entelektüel üretimi, özellikle *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı eseriyle belirginleşen sistematik yaklaşımı sayesinde, Türk milliyetçiliği düşüncesi içinde ayrıcalıklı bir konumda değerlendirilebilir. Söz konusu eser, Ziya Gökalp’in *Türkçülüğün Esasları* metninden hareketle, milliyetçilik fikrini teorik bir çerçeveye oturtma çabasının çağdaş bir örneğini sunar. Bu yönüyle Öksüz, sadece tarih birikimini yeniden yorumlamakla kalmamış, aynı zamanda milliyetçiliği rasyonel bir sistem dâhilinde yeniden kurgulamayı hedeflemiştir.

Eser, Soğuk Savaş döneminin siyasal ikliminde, komünizmle mücadele fikri ekseninde kaleme alınmış olmakla birlikte, içerdiği kavramsal açıklık ve sistematik örüntüsü sayesinde güncel tartışmalara da katkı sunmakla birlikte kalıcı olabileceğini de gösteriyor. Bu durum, kitabın yalnızca dönemsel bir ideolojik müdahale olarak değil; aynı zamanda zamana dirençli bir teorik çaba olarak da değerlendirilmesini mümkün kılar.

Öksüz'ün çalışması, milliyetçiliği ideolojik bir yapı olarak ele alır ve onun iç bileşenlerini sistemli bir biçimde çözümlemeye yönelir. Ancak milliyetçiliğin bir ideoloji olup olmadığı meselesi, siyaset bilimi literatüründe hâlâ tartışmalı bir konumda durmaktadır. Bu bağlamda Öksüz'ün yaklaşımı, ideoloji tanımına dair farklı kuramsal yaklaşımlarla karşılaştırmalı biçimde ele alınmayı gerektirir.

Öksüz'ün Türk *Milliyetçiliği Fikir Sistemi* ve ardından gelen eserleri Türk milliyetçiliğini teorik olarak kurma ve sistematik bir düşünce zemini oluşturma çabalarının önemli bir halkasıdır. Bu çabanın değeri, yalnızca içerdiği politik savlarla değil; aynı zamanda kavramsal tutarlılığı ve kuramsal disiplin arayışıyla da belirginleşmektedir.

Akıl ve Duygu Dengesi

İskender Öksüz'ün düşünsel üretimi, duygusal seferberlikten ziyade entelektüel ikna ve analitik değerlendirmeye dayanan bir yaklaşımı yansıtır. Onun milliyetçilik anlayışı, duygulara hitap etmekten çok, akıllı ve muhakemeyi harekete geçirmeyi hedefler. Bu tavır, özellikle Türk siyasal düşüncesinde milliyetçiliğin sıklıkla romantizm ve duygusallıkla özdeşleştirildiği bir bağlamda, dikkate değer farklı bir yönelimi temsil eder.

Her ne kadar Öksüz, sevgiyi milliyetçiliğin temel bir bileşeni olarak kabul etse de—ve millete duyulan sevgiyi ideolojik bir paye olarak tanımlasa da—onun metinleri, bu sevgiye dayalı duygulanımın ötesine geçerek, milliyetçi düşünceyi rasyonel temellerde yeniden inşa etmeye çalışır. Bu noktada, bazı milliyetçi figürlerin retoriklerinde baskın olan duygusal mobilizasyonun aksine, Öksüz'ün metinleri analitik çözümleme ve kavramsal netlik hedefiyle şekillenir. Öksüz, milliyetçiliğin duygusallığını seferber etme yerine, duygusal yönelimi tamamlayıcı ve dengeleyici nitelikte bir akıl yürütmeyi esas alır.

Öksüz'ün milliyetçiliğe dair tutumu, yalnızca kendi ideolojik mahfili içindeki sorun alanlarını değil, aynı zamanda milliyetçi olmayan çevrelerin geliştirdiği eleştirileri de muhatap alır. Bu çifte yönelim, onu yalnızca bir ideolog değil, aynı zamanda milliyetçiliğin felsefi temellerini sorgulamalara ve eleştirilere yanıt arayan bir düşünür konumuna taşır. Milliyetçiliğe yöneltilen şüphe, kaygı ve eleştirileri göz ardı etmek yerine, bu sorulara rasyonel ve sistematik yanıtlar üretme çabası, Öksüz'ün düşünsel çerçevesini belirleyen temel ilkelere biridir. Öksüz'ün milliyetçiliğe yönelik eleştirilere yanıt verme çabasına *Türk'üm Özür Dilerim, Millet ve Milliyetçilik ve Bilim, Din ve Milliyetçilik* eserleri örnek olarak sunulabilir.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde, Öksüz'ün metinleri Türk milliyetçiliğini sadece bir aidiyet duygusunun ifadesi olarak değil, aynı zamanda çözümleyici ve eleştirel düşünceye açık bir ideolojik yapı olarak ele alma çabasının ürünüdür. Duygusal sadakatın ötesinde, zihinsel bağlılık üretmeyi amaçlayan bu yaklaşım, çağdaş Türk milliyetçiliğine yeni bir düşünsel derinlik kazandırma potansiyelinin tezahürü olarak görülebilir.

Güncellik ve Sürekli Yenilenme

İskender Öksüz'ün düşünsel pratiğinin karakteristik yönlerinden biri, zamanın ruhunu yakalayabilme yeteneğiyle birleşen bir entelektüel güncellik ve sürekli yenilenme irade ve arzusudur. Bu yönelimi, yalnızca çağdaş gelişmeleri takip etmekle sınırlı kalmayan, aynı zamanda bu gelişmeleri derinlikli biçimde analiz etme ve yerleşik düşünsel kalıpları yeniden gözden geçirme kapasitesine dayanmaktadır. Öksüz'ün entelektüel çizgisi, durağan bir gelenekçilikten ziyade, kendi pozisyonunu eleştirel biçimde yeniden inşa etmeye açık, dinamik bir düşünsel yapı sunar.

Onun güncelliği, yüzeysel bir gündem takibinin ötesinde; sosyal, siyasal ve kültürel gelişmeleri felsefi ve teorik düzeyde kavrama çabasıyla anlam kazanır. Bu bağlamda, güncel meseleler karşısındaki duruşu, geçici heveslerden çok, düşünsel süreklilik içinde anlam arayışını yansıtır. Bu entelektüel duyarlılık, sadece düşünsel çabalarının ürünü değil; aynı zamanda çok yönlü bir kişisel birikim, disiplinli bir eğitim geçmişi ve yabancı dile olan hâkimiyetiyle de desteklenmektedir.

Öksüz'ün dünya literatürüne olan aşinalığı ve farklı düşünce geleneklerine yönelik açıklığı, onun Türk milliyetçiliğini yalnızca yerel bir söylem olmaktan çıkararak küresel düşünceyle ilişkilendirebilen bir perspektif geliştirmesine imkân tanımaktadır. Böylece Öksüz, yalnızca kendi ideolojik zemininde değil, daha geniş entelektüel platformlarda da karşılık bulabilecek bir düşünce tarzı inşa etmektedir.

Milliyetçilik Savunuculuğu

Milliyetçilik üzerine düşünsel üretim yapan birçok entelektüel, bu çabayı çoğu zaman eleştirel bir zeminde, hatta milliyetçiliği reddetmeye yönelik bir strateji olarak yürütmektedir. Ancak İskender Öksüz'ün entelektüel pratiği, bu eğilimin dışında, hatta ona karşıt bir yönelimde konumlanır. Öksüz'ün milliyetçiliğe dair üretimleri, yalnızca Türk milliyetçiliğine ilişkin değil, kavramın

teorik çerçevesine yönelik bütüncül bir savunuyu da içerir. Bu savunu, yalnızca ideolojik bir bağlılık değil, aynı zamanda felsefi ve teorik bir inşa çabası olarak da okunmalıdır.

Milliyetçilik gibi özellikle Batıda ve akademik çevrelerde çoğu zaman negatif çağrışımlarla anılan ve çeşitli politik düzlemlerde problemlili bir kavramsallaştırmaya maruz kalan bir ideolojiyi savunmak, doğası gereği entelektüel riskleri, çelişkileri ve gerilimleri beraberinde getirir. Öksüz'ün düşünsel pozisyonu, bu çelişkilerin farkında olarak şekillenen bir denge ve tutarlılık sergiler. Onun eserlerinde ideolog, teorisyen ve sorgulayıcı entelektüel kimlikler birbiriyle çatışmak yerine, karşılıklı olarak destekleyici ve tamamlayıcı bir işlev üstlenir. Bu bağlamda Öksüz'ün yazıları, yalnızca bir fikir beyanı değil, aynı zamanda entelektüel sorumluluk taşıyan bir savunma pratiği olarak değerlendirilebilir.

Öksüz, çağdaş akademik ve politik çevrelerde zaman zaman dile getirilen “milletin ve milliyetçiliğin sona erdiği” tezine karşı net bir itiraz geliştirmektedir. Ona göre milliyetçilik, sadece tarihsel bir fenomen değil; aynı zamanda modern dünyanın sorunlarına yanıt verebilme potansiyeline sahip, hâlâ geçerli ve gerekli bir düşünce sistemidir. Bu yönüyle Öksüz'ün yaklaşımı, milliyetçiliği savunmakla kalmaz; onu düşünsel düzlemde yeniden kurmaya ve çağdaş bağlamda anlamlandırmaya yönelik bir çabayı da temsil eder. Öksüz'ün 2016'da yayınladığı *Millet ve Milliyetçilik* eseri milliyetçiliği savuma faaliyetinin en özgün çabası olarak okunabilir.

Milliyetçi Popüler Kabulleri Aşma Arzusu

İskender Öksüz'ün entelektüel üretimi, popüler milliyetçi söylemlerin tekrarına dayanan bir ideolojik doğrulama pratiğinden ziyade, milliyetçilik düşüncesinin sınırlarını genişletmeye yönelik yenilikçi bir arayışı yansıtır. Onun metinlerinde karşılaşılan figür, geleneksel anlatılarda sıkça görülen, tarihsel başarılar üzerinden kendini yücelten pasif bir “Türk” değil; eleştirel düşünen, bilimsel kavramlarla tartışabilen ve entelektüel bir pozisyon geliştirebilen bir özne olarak şekillenir. Bu çerçevede Öksüz'ün çalışmaları, yalnızca milliyetçiliği savunmakla kalmaz, aynı zamanda onu yeniden tanımlama ve teorik açıdan dönüştürme yönünde bir çaba içerir.

Bu düşünsel yönelim, Öksüz'ü zaman zaman popüler kabullerle mesafeli bir konuma yerleştirir ve “elitist” olmakla itham edilme riskini doğurur. Ancak Öksüz, bu potansiyel eleştiriye hem üslup hem de içerik düzeyinde aşmayı başarır. Akademik içeriğin yoğunluğunu, sade, ironik ve zaman zaman satirik bir Türkçe ile harmanlayan Öksüz, teorik derinliği yaygın okuyucuya

ulaştırabilecek bir anlatı formu geliştirmiştir. Bu yönüyle onun metinleri, entelektüel bir zihin için öğretici olmanın yanı sıra, geniş bir toplumsal kesimle bağ kurabilecek bir dil becerisi de taşır.

İskender Öksüz'ün düşünsel pratiği, milliyetçi söylemin durağan ve değişmez kalıplarını mekanik bir şekilde tekrar etmek yerine, bu söylemi siyasal, sosyal ve ideolojik konjonktürün getirdiği yeni sorgulamalar ışığında geliştiren bir yaklaşımla öne çıkar. Onun metinleri, milliyetçiliği katı bir dogma olarak sunmaktan ziyade, çağın dinamik ihtiyaçlarına yanıt verebilecek şekilde sürekli yeniden inşa edilmesi gereken canlı bir düşünsel alan olarak konumlandırır. Bu perspektif, Öksüz'ü yalnızca bir ideolog olmaktan öteye taşır; onun katkısı, ideolojik çerçevenin sınırlarını zorlayan metodolojik ve epistemolojik bir yenilik olarak da kendini gösterir.

İtidalli Kuşatıcılık

İskender Öksüz'ün düşünsel çabası, milliyetçiliğin köktenci bir savununu içermekle birlikte, bu savunuyu radikal ya da dışlayıcı bir söylem biçimiyle sunulmaz. Öksüz, komünizm, siyasal İslamcılık ve liberal kozmopolitizm gibi farklı ideolojik yönelimleri Türk milliyetçiliği perspektifinden eleştiriye tabi tutar; ancak bunu polemikçi bir tarzdan ziyade, analitik ve sistematik bir üslupla gerçekleştirir. Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi başta olmak üzere eserlerinde, ideolojik karşıtlıkları “dış mihraklar”, “ajanlar” ya da “vatan hainleri” gibi suçlayıcı etiketlemelere indirgemekten uzak durur; bunun yerine, bu ideolojilerin temel argümanlarını eleştirel bir yaklaşımla çözümler ve tartışır.

Öksüz'ün yaklaşımı, özellikle ideolojilerin içeriksel tutarlılığına odaklanan bir fikir mücadelesine dayanır. Ona göre, çağdaş dünyada mücadele alanı artık doğrudan askerî ya da fiziki çatışmalardan ziyade, düşünsel düzleme taşınmış ideolojik savaşlardır. Bu bağlamda, Türk milletinin maruz kaldığı çok yönlü ideolojik saldırılar karşısında savunma refleksi değil, kurucu bir entelektüel atılım gereklidir. Öksüz, milliyetçiliğin savunusunu bu entelektüel mücadele zemininde kurar ve milliyetçiliği duygusal bir aidiyet biçimi olmanın ötesinde, rasyonel temellere dayanan sistematik bir düşünce dizgesi olarak konumlandırır.

Bu yönüyle Öksüz, ideolojik çatışmalarda uzlaşmaz kutuplaşmalardan ziyade, düşünsel netlik ve teorik bütünlük arayışını önceler. Ona göre Türk milliyetçiliği, ancak iç tutarlılığı yüksek, rasyonel temellere dayanan ve güncel sorunlara yanıt üretebilecek bir düşünsel sistem hâline geldiğinde, bu yeni tür savaşın galibi olabilir. Bu çerçevede Öksüz'ün çalışmaları, hem milliyetçiliğin kuramsal derinliğini yeniden kurma hem de onu günümüzün ideolojik zeminine uygun

biçimde yeniden konumlandırma çabasını yansıtır. Öksüz'ün yazdığı tüm kitaplar bu perspektiften bakıldığında farklı bir anlam ifade eder.

Evrensellik ve Millîlik

Evrensellik ile millîlik arasındaki gerilim, Türk milliyetçiliğinin tarihsel gelişiminde önemli bir tema olmuştur. Bu ikilik, milliyetçi düşüncenin şekillenmesinde temel bir sorgulama alanı oluşturmuş, Ziya Gökalp gibi düşünürler, kültür ve uygarlık ayrımını yaparak evrensellik ile millîliği uzlaştırmaya çalışmıştır. Bu çaba, evrensel değerleri ve teknolojik gelişmeleri sahiplenmekle birlikte milliyetin özünü koruma ve dış tehditlere karşı sağlıklı bir ilişki kurma hedefiyle şekillenmiştir.

İskender Öksüz, bu bağlamda önemli bir düşünür olarak, Türk milletinin varlığını dış ideolojik tehditlere karşı savunmayı öncelikli bir görev olarak görürken, Batı uygarlığının yeniliklerine karşı kapalı bir tutum sergilemekten kaçınır. Bu, onun Batı'dan gelen düşünsel etkilere açık olduğunu gösterir. Emperyalizmi eleştirmesi ve Batı'nın egemenlik politikalarına karşı eleştirel duruşu, onun Batı'ya tamamen karşıt bir düşünsel duruş sergilemesi anlamına gelmez. Aksine, Öksüz'ün entelektüel gelişiminin büyük ölçüde Batı düşüncesinden de beslendiği açıktır.

Bununla birlikte, Doğu'nun kültürel etkisi eserlerinde görülse de Türk milliyetçiliğinin Ortadoğu kültürüyle özdeşleşmesini ve köktenci Batı karşıtlığını reddettiğini gösterir. Köktenci batı karşıtlığını reddetmek batıcılık anlamına gelmez. Batının entelektüel, bilimsel ve teknolojik yeniliklerinden yararlanma Öksüz'ü Batıcı yapmaz. Öksüz'ün Türkçülüğü, Batıcı olduğunun reddiyesi olarak görülebilir. Öksüz, Türk milletinin kurtuluşunu Türklükte ve Türklüğün tarihsel erdemlerinde arar.

Bu bağlamda, milliyetçilik, milletin kültürel, tarihsel ve toplumsal değerlerinin savunulması anlamına gelirken, evrensellik ise tüm insanlık için geçerli olan değerleri ifade eder. İskender Öksüz'ün düşünsel çabaları, bu iki kavramı birbirine zıt birer olgu olarak değil, birbiriyle ilişkili ve uyum içinde gelişebilen birer düşünsel alan olarak ele alır.

Geniş Ufukluluk

İskender Öksüz'ün çalışmalarını yalnızca milliyetçilik bağlamında sınırlamak yanıltıcı olur. Her ne kadar milliyetçi bir entelektüel kimliğe sahip olsa da Öksüz, Türkiye ve dünyaya dair geniş bir yelpazede, felsefi, tarihsel, bilimsel,

psikolojik ve sosyolojik pek çok konuya derin bir ilgi ve özen göstermiştir. Onun düşünsel evreni, sadece Türk milletine yönelik tehditlerle sınırlı kalmamış; din ile bilim arasındaki ilişki, ilerleme ve geri kalmışlık gibi kapsamlı meselelerle de sürekli olarak ilgilenmiştir. Bu yaklaşım, onun çalışmalarını yalnızca milliyetçiliğin ötesine taşıyarak, daha kapsayıcı ve derinlikli bir alana yayıyor. Öksüz'ün entelektüel birikimi, geniş bir perspektife sahip olup, çok sayıda disiplini ve düşünsel alanı bir arada değerlendiren bir yapıyı ortaya koymaktadır. Öksüz'ün *Niçin Geri Kaldık?* ve *Alt akıl: Aptallar ve Diktatörleri* eserleri bu çerçevede yorumlanabilir.

Hakkaniyet Arayışı

İskender Öksüz'ün düşünsel karakteri, doğası gereği saldırganlık ve aşırı uçlara meyletme eğiliminden uzaktır. Bu özelliği, onun milliyetçilik anlayışını da şekillendirir. Öksüz, düşünsel temellerini millet sevgisi, özellikle de Türk milletine duyduğu sevgi üzerine inşa etmiştir; ancak bu sevgi, başka milletlere karşı nefret, kin, üstünlük taslama ya da tepeden bakma biçiminde tezahür etmez. Uluslararası sistemi, milletlerarası bir çatışma alanı olarak tanımlasa da bu çatışmayı bir üstünlük mücadelesi ya da egemenlik kurma olduğu nedeniyle ahlaki olarak reddeder. Milliyetçiliği, milletin varlığını sürdürmesi, gelişmesi ve ilerlemesi için bir gereklilik olarak kabul eder; ancak bu gerekliliği, başka milletlerin yok edilmesi ya da aşağılanması olarak yorumlamaz. Öksüz'ün ırkçılığı reddetmesi yukarıdaki analiz çerçevesinden yorumlandığında daha anlamlı hâle gelir.

Öksüz, milliyetçilik ile ırkçılık arasındaki farkı net bir biçimde ortaya koyarak başlar. ırkçılığı, tarihsel olarak emperyalizm ve köle ticareti gibi olgularla ilişkilendirir. Türkçülük anlayışını ise Ziya Gökalp'in hars temelli millet tanımına referans vererek ırkçılık hareketinden ayrıştığını ifade eder. Öksüz'e göre Türkçülük, doğuşundan günümüze ırkçı olmamıştır.

Öksüz'ün *Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler* adlı eseri ırkçılık karşıtı perspektiften okunabilir. Eserde, Türklere kalıtsal üstünlük atfetmekten kaçınır; toplumları kültürel ve ahlaki yetkinlikleri üzerinden değerlendirir. Bu yaklaşım, üstünlükçülükten uzak durarak insanlık arasında eşitlik ilkesine kapı aralar. Türklerin tarihteki başarılarına dayalı olarak istisnai bir konumda olduğunu kabul etmekle birlikte, bu istisnailiği başka milletleri aşağılamak veya onlara emperyalist bir güdüyle sulta/tahakküm kurma girişimlerini reddeder. Öksüz'ün düşünsel yapısı, genel olarak itidali temsil eder. Milliyetçilik anlayışında,

ulusal kimliği ve kültürü savunurken, insanlık değerlerine saygı gösterir ve her türlü aşırılıktan kaçınır.

Fikrî Dinamiklik

İskender Öksüz, ideolojik bir mücadele içinde yer alsa da kendini ideolojik bir dogmanın sınırlarına hapsedmez. Onun düşünsel yaklaşımı, ideolojinin dar, reddiyeci, kapalı ve saldırgan özellikler taşıyan militanlık süreçlerine girmemeyi amaçlar. Bu, onun ideolojik mücadele sürecinde entelektüel kimliğini koruyarak militanlaşmaktan kaçınmasını sağlar. Bu, oldukça zorlu bir düşünsel duruş olup hem entelektüel özgürlük hem de ideolojik dinamiklik gerektiren bir pozisyonudur.

Milliyetçiliğin dogmatik bir yapıya dönüşmediğini kanıtlayan çok çeşitli somut argümanlar ortaya konulabilir. Öksüz'ün yaratıcılığı, milliyetçilik ideolojisinin dinamik ve evrilen bir karaktere sahip olduğunu gösterir. Bu doğrultuda, milliyetçilik ideolojisi zaman, mekân, bölge ve küresel konjonktürel dönemlere bağlı olarak farklı sorunlar ve sorularla karşılaşır; bu da farklı yanıtlar, analizler ve yol haritalarının gerekliliğini doğurur. Milliyetçiliği, insan bilincinin bir ürünü olarak tarihsellik içinde değerlendirerek, milliyetçi düşüncenin ve fikri gelişmelerin, değişen konjonktürle uyumlu bir biçimde ele alınması gerektiğini resmeder.

İdeolojik entelektüel duruşunu sabit bir tutumla değil, değişen koşullara göre gerekli analiz esnekliği göstererek şekillendirir. Öksüz, geçerliliğini yitirmiş politik dogmalara sıkı sıkıya tutunmanın anlamlı olmadığını temsil eder. Bu bakış açısı, onun eleştirel yaklaşımını benimsemesine olanak tanır. Kendi düşünsel geçmişini sorgulaması ve eleştirmesi, fikirlerini değiştirme ve geliştirme potansiyelini açıkça ortaya koyar. Yeni gerçekliklere yönelik çözümleme arayışı, onun düşünsel esnekliğini ve entelektüel dürüstlüğünü gösterir. Öksüz'ün *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* eseriyle 2000'den sonra yayımladığı kitapları karşılaştırdığımızda yukarıdaki analizin doğruluğu ispatlanır.

Toplumsal Etos Arayışı

İskender Öksüz'ün düşünsel dünyasında, milliyetçi söylemin geleneksel sınırlarını aşan özgün bir yaklaşım dikkati çekmektedir. Onun eserlerinde, toplumları yalnızca siyasi veya tarihsel referanslarla değil; aynı zamanda ahlaki bir bütünlük içinde değerlendirme çabası belirgindir. Öksüz, milliyetçiliği milli kuruluşun vazgeçilmez bir unsuru olarak görse de toplumsal gelişmişliği yalnızca

milliyetçilik sınırları içinde açıklamaya yanaşmaz. Bu yönüyle Öksüz, Türkleri savunmanın veya övmenin ötesine geçerek, ahlaki değerleri evrensel ölçekte sorgulayan ve toplumun içsel yapısını analiz etmeye yönelen bir düşünce çizgisi geliştirir. Onun bu yaklaşımını, milliyetçiliği daha geniş ve derin bir toplumsal etos arayışına dönüştürme ihtiyacının somut tezahürü olarak görmek gerekir.

Öksüz'ün özellikle son dönem eserlerinde bu toplumsal etos arayışı daha da belirginleşir. *Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler, Niçin Geri Kaldık?* gibi kitapları ile köşe yazıları, Cumhuriyet'in, kurumsal düzeyde kendi etosunu tam olarak yerleştirememiş olması ve arzulanan toplumsal başarıyı elde edememesi, onun düşünsel çabaları açısından büyük bir önem taşır. Öksüz, bir taraftan millî kimliği hedef alan ideolojik saldırılara karşı güçlü bir savunma geliştirirken; diğer taraftan da Türk toplumundaki ahlaki çözülmeyi çok yönlü biçimde eleştirmekte ve çözüm yolları önermektedir. Bu eleştirel yön, onun milliyetçi düşünsel faaliyetlerini salt savunmacı bir çizgiden çıkarıp Türk toplumunu sorgulayıcı bir niteliğe de kavuşturur.

Öksüz'ün Türk toplumuna yönelttiği ahlaki eleştirileri, onun entelektüel pratiğini derinleştirirken, aynı zamanda yeni sorular, çelişkileri düşünsel gerilimler ve çözüm arayışlarını da beraberinde getirmektedir. Bu sorgulamalar, yalnızca bireysel bir entelektüelin ilgi alanı veya ahlaki duyarlılığı olarak görülemez; zira benzer sorular ve kaygılar, son yıllarda geniş milliyetçi çevrelerde de sık sık dile getirilmektedir. Bu durum, Öksüz'ün çabalarının daha geniş bir düşünsel dönüşümün parçası olduğunu ortaya koymaktadır.

Öksüz'ün 2000'li yıllardan itibaren entelektüel yönelişi, Türk milletinin kendi doğrularını yeniden keşfetme ve bu doğrular etrafında ahlaki bir diriliş gerçekleştirme ihtiyacına işaret etmektedir. Bu çerçevede Öksüz'ün son yıllardaki entelektüel üretimi, Türk toplumunun etik temelini sorgulama, yeniden tanımlama ve dönüştürme çabası olarak okunabilir. Onun çalışmaları, bir ideolojik inşa sürecinin ötesine geçerek, toplumsal varoluşun ahlaki temellerini tartışmaya açmakta ve Türk milliyetçi düşüncesinde derinlikli etik temelli bir yönelimin kapısını aralamaktadır.

Sonuç ve Genel Değerlendirme

İskender Öksüz, Türk milliyetçiliği düşüncesinin hem teorik hem de pratik düzlemde yeniden inşa edilmesine yönelik entelektüel çabalarıyla, modern Türk düşünce tarihinde kendine özgü bir yer edinmiştir. Ayhan Tuğcuğil müstearıyla kaleme aldığı *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı eseri, yalnızca bir ideolojik manifesto değil, aynı zamanda milliyetçiliği sistematik, rasyonel ve

çağdaş bir çerçeveye oturtma çabasının somut bir ürünüdür. Öksüz'ün düşünsel profili, ideolojik sabitkademlik, entelektüel zenginlik, bilimsel derinlik ve duygusal-akılcı denge gibi unsurlarla şekillenirken, onun Türk milliyetçiliğine katkısı, bu ideolojiyi eleştirel ve dinamik bir düşünce sistemine dönüştürme yönündeki gayretinde yatmaktadır.

Öksüz'ün entelektüel mirası, yalnızca Türk milliyetçiliğinin sürekliliğini ve dönüşümünü anlamak için değil, aynı zamanda ideolojik mücadelenin çağdaş dünyada nasıl bir zemin bulabileceğini kavramak açısından da önemli bir referans sunar. Pozitif bilimler formasyonu ile ideolojik duruşunu harmanlayan Öksüz, milliyetçiliği duygusal bir aidiyetin ötesine taşıyarak, analitik bir çerçeveye yerleştirmiştir. Bu yaklaşımı, onu Türk entelijansiyesi içinde hem istikrarlı hem de yenilikçi bir figür hâline getirirken, düşünsel üretimi, popüler kabullerin ötesine geçerek milliyetçiliği yeniden tanımlama ve zenginleştirme potansiyeli taşımaktadır.

Öksüz'ün bu yaklaşımı, milliyetçiliği tarihsel bir mirasın pasif bir taşıyıcısı olmaktan çıkarıp, modern dünyanın karmaşık sorunlarına karşı aktif ve eleştirel bir duruş sergileyen bir düşünce sistemine dönüştürme çabasını yansıtır. Böylece, Türk milliyetçiliği onun eserlerinde, sabit bir doktrinin ötesinde, değişen koşullara uyum sağlayabilen ve entelektüel derinlikle zenginleşen bir alan hâline gelir. Bu bağlamda, Öksüz'ün düşünsel mirası, yalnızca ideolojik bir katkı sunmakla kalmaz; aynı zamanda milliyetçiliğin kavramsal ve yöntemsel sınırlarını genişleterek, Türk düşünce geleneğine özgün ve kalıcı bir iz bırakır.

İskender Öksüz'ün düşünce dünyası, Türk milliyetçiliğini yalnızca bir savunma refleksi olmaktan çıkarıp, çağdaş ideolojik savaşların gerektirdiği entelektüel donanım ve stratejik vizyonla buluşturan bir çabanın ifadesidir. Onun eserleri ve duruşu, Türk milletinin varlığını koruma ve yüceltme misyonunu, evrensel değerlerle uyumlu bir şekilde yeniden yorumlama iradesini yansıtır. Bu bağlamda, Öksüz'ün düşünsel mirası hem Türk milliyetçiliği özelinde hem de genel anlamda entelektüel tarih açısından derinlemesine analiz edilmeyi hak eden bir zenginlik ve özgünlük barındırmaktadır.

O BİZİM CAN HOCAMIZ

Fatma Zehra Okur Cerit

Editörlüğünü de yapmaktan büyük onur duyduğum böyle bir eserde yazımla da yer almak benim için çok değerli. Diğer yazılara bakarken kendimin-kini göndermeyi unuttuğum için yazım kitaba son dakika dâhil oldu. Bunun için de basımla ilgilenenlere minnettarlığımı belirtmek isterim.

Hem çalışıp hem öğrenimimi devam ettirdiğim İstanbul yıllarımda, pek çok değerli büyüğümü tanıma ve dinleme fırsatım oldu. Okulumla yakın mesafede, Çemberlitaş'ta, Türk Ocağında değerli hocamız Kadriye Sümer ve ekibinin düzenlediği etkinliklerin bunda payı büyüktür. Ama ne yazık ki İskender Hocamla oralarda tanışma fırsatım olmadı.

İstanbul sonrası, bundan yirmi yıl kadar önce yerleştiğim küçük şehirde böyle imkânlar maalesef pek yoktu. Yıllar sonra sanırım 2017'de, takip ettiğim üniversite etkinlik sayfasında, Sosyal Birlik ve Fikir Kulübü tarafından,

Prof. Dr. İskender Öksüz ve Yağmur Tunalı'nın konuk olacağı bir söyleşi programının duyurusunu gördüm. Bu beni çok heyecanlandırdı. Belirtilen tarihte işimden izin alıp söyleşiye katılmak üzere üniversitenin yolunu tuttum. İskender Hocamla ilk defa orada tanıştım, hoş sohbetini ilk defa dinledim ve kitaplarını imzalattım. İskender Hocam bana yine çok değerli bir Türk milliyetçisi hocamı hatırlatmıştı. Üniversitede dersimize gireceğini ilk duyduğumda çok heyecanlandığım rahmetli hocam Reha Oğuz Türkkan'ı. Görüntü olarak ufak tefek yapıları ve beyaz sakalları dışında çok benzerlikleri olmasa da ben benzetmiştim. Mütevazılığı, nezaketi, güler yüzü ve sıcakkanlılığıyla.

Sonraları Hocamın, takip ettiğim, sosyal medya hesabından Millî Düşünce Merkezini (MDM) ve orada yer alan "Ben Ne Yapabilirim?" başlıklı formu görüp doldurdum. Ben de kendimce bir şeyler yapabilir, onların değerli çalışmalarına az da olsa katkı sağlayabilirdim. Bu değerli insanlar taşın altına elini koymuşsa ben de en azından taş dokunarak destek verebilirim diye düşündüm. Benimle irtibata geçerek davet ettikleri, internet üzerinden yapılan ilk toplantıya katılırken ne kadar heyecanlandığımı anlatamam. Böylelikle mensubu olmaktan gurur duyduğum MDM ailesinde editörlük vb. işlerde görev almaya başladım.

İskender Hocamın da editörlüğünü yaptığımız için onun yazılarını ilk okuyanlardan biriyim. Yazılarını okuduğumda ben de oluşan his genellikle "Evet ya ben de aynen böyle düşünüyorum ama hocam ne kadar güzel ifade etmiş, benim duygularıma tercüman olmuş!" şeklinde oluyor. Her şeyi, en karmaşık konuları bile herkesin anlayabileceği şekilde o kadar güzel bir Türkçe ile anlatıyor ki... En güncel konuları bile yazının bir yerinde bilimle, daha önce yapılmış araştırmalarla öyle güzel bağdaştırıyor ki... Sadece Türkçe'ye değil İngilizce'ye de oldukça hâkim olduğu için bize yabancı kaynaklardan da bilgi aktarmayı ihmal etmiyor. Bu yazıyı bile göndermeyi unutup son anda yetiştiren ben, İskender Hocamın bunca şeyi nasıl aklında tutup her yere, her şeye nasıl bu şekilde yetebildiğine şaşırıyor, hayranlıkla takip ediyorum.

Ekibimizde yazı kaleme alan kişiler, yazılarını değerlendirilmesi için hocamızın da dâhil olduğu gruba attığında ilk değerlendiren mutlaka İskender Hocam olur. Onca koşuşturmanın arasında bizim yazılara da eleştirel bir göz atar. O kadar yapıcı ve teşvik edicidir ki eleştirileri, ardından söylediği "Pek güzel. Daha çok yazmalısın." sözü ile kendinizi milyonların okuduğu biri gibi hissedersiniz, oturup sürekli yazı yazasınız gelir.

Bu eserde yer alan hemen her yazıyı okuma şansım oldu ve gördüm ki herkes İskender Hocamın sevecenliğinden, mütevazılığından, sıcakkanlılığından,

bilgeliğinden vb. söz etmiş. Aynı duygulara ben de sonuna kadar katılıyorum. Adı ile internette araştırma yapan herkes kendisi hakkında bilgi sahibi olabilir. Bu sebeple uzun uzun onu anlatmak yerine kısa da olsa duygularımı ifade etmek istedim. Bu değerli eserde benim de iki kelamım olsun diledim.

Biz İskender Hocamızı çok seviyoruz, bizim için çok kıymetli. Kendisine sağlıklı nice yıllar diliyorum. Yöneticilere yol göstermeye; bize de örnek olmaya, motive etmeye devam etmesi gerekiyor. Görevi çok büyük nitekim...

İSKENDER ÖKSÜZ ÜZERİNE

Funda Firuz AKTAN

Bazı insanlar vardır, fiziken evin içinde olmasalar da sesleri duvarda yankılanır. İşte, benim için İskender Hoca, uzun yıllar tam da böyle bir isimdi. Annem Alev Alathlı yazarken, kelimeleri büyük bir dikkatle seçer, anlatmak istediği kavramı derinlemesine düşünür, araştırır; sık sık da aklına ve bilgisine güvendiği insanlara danışır, onlarla fikir alışverişinde bulunurdu. İşte İskender Hoca, annemin *Kâbus ve Rüya* romanlarını kaleme aldığı 1998–99 yıllarında, hayatıma bu vesileyle girdi ve kitaplarıyla hep kaldı. Yüz yüze tanışmamız ise çok daha sonra, 2020’li yılların başlarında gerçekleşti.

Yüz yüze tanışmamız bana, yazılarından tanıdığım Hocamızın, hayata ve memlekete nasıl baktığını yakından gözlemlemek imkânı verdi. Alçakgönüllülüğü, sabrı, tevazuya dayalı bilgeliği ve dingin mizacı, talebelerini düşünmeye, düşünerek hareket etmeye davet ederken, bilgi birikimi de büyülüyor. Derler ki, “Bir konuyu en iyi bilen kişi, onu basitçe anlatabilendir.” İskender Hoca da en karışık konuyu, konu kuantum fiziği bile olsa, sizin anlayacağınız seviyeye indirir; kısa hikâyelerle, anekdotlarla ve yerli yerinde kullanılan bilimsel referanslarla zenginleştirdiği anlatıları sayesinde en karmaşık meseleler bile açıklık kazanır.

İskender Hoca’nın hayat macerası, zenginliği, doluluğu ve yarattığı katma değerle benim için bir hayat nasıl yaşanmalıdır sorusunun cevabı niteliğinde. Bilime ve öğrenmeye duyduğu merak, çalışkanlık ve üretkenlikle birleşiyor. Bilgiyi paylaşmakta ve öğretmekte de çok cömert. Yapay zekânın hızla gündeme oturduğu 2023 yılında, bizler bu yeni teknolojiyi anlayıp, etkilerini yorumlama telaşı içindeyken, İskender Hoca çoktan literatürü taramış, gelişmeleri analiz etmiş ve bize öğretmeye başlamıştı bile. Makina öğrenmesi, derin öğrenme, kuantum bilgisayarlar vs. hem anlatıyor hem de en doğru soruları soruyordu. Bu birikim nereden geliyor derken, Türkiye’nin ilk bilgisayar kodu yazarlarından da biri olduğunu öğrendim. Bilgisayarı, annemin deyimi yerindeyse “tuzluk gibi” kullanmıyor, bir sistem olarak algılıyor, yapay zekânın insanlığı götürebileceği yeri hepimizden daha iyi tahmin ediyordu.

Kapadokya Üniversitesinin kuruluş hikâyesinin ardında yatan cesareti, vizyonerliği, çalışkanlığı, fedâkarlığı, en iyi anlayan kişilerden biri de İskender

Hoca oldu diye düşünüyorum. KÜN'ü tanıdığı ilk andan itibaren elini taşın altına koydu. Yoğun hayatının içerisinde nereye sıkıştırmış olduğunu hiç anlayamamış olduğum derin yöneticilik tecrübesiyle, Üniversitemiz içindeki dikey iletişimin geliştirilmesinden, kalite yönetimine; yapısal danışmanlıktan, ders programlarına kadar birçok alanda danışabildiğimiz büyüğümüz oldu.

Bilim Tarihi'ni Üniversitemizin akademik programına dâhil etmeyi planladığımızda, ilk aklımıza gelen kişi yine O'ydu. Bilim tarihi her şeyi bildiğini sananlara tevazuyu öğretsin demiştik. Bilimin, Doğu ve Batı'nın ortak mirası olduğunu, fikrin zaman içinde evrildiğini ve modern bilimin yalnızca birkaç Avrupalı bilim insanına değil, binlerce yıllık çokkültürlü bir birikime dayandığını gösterebilir istemiştik. Bu konuyu derin bir içerikle ve akademik dürüstlikle öğrencilerimize, bizlere aktarabilecek tek kişi İskender Hoca'ydı.

Genç Üniversitemizin genç kadrolarının rol modeli kim olmalıdır sorusunun cevabı da bilgiyi paylaşma isteği, öğrenmeye açıklık, anlayış, tevazu, öğrenciyle kurduğu saygılı ve sevgili ilişki, sade ama derin ders anlatımı ve örnek alınacak duruşu ile İskender Hoca oldu. Genç akademisyenlere düzenlediğimiz eğitimlerde, kuruluş döneminde büyük bir boşluğu doldurdu.

İskender Hoca'yla yapılan her sohbet, yalnızca yeni bir şey öğrenmek değil; Türkçeyi en berrak hâliyle duymak, Türk kültürünün derinliklerine temas etmek demektir. Dili, bir düşünce aracı olarak büyük bir titizlikle kullanır; yabancı sözcüklerden, gereksiz ek fiillerden özellikle kaçınır. Her cümlesi, anlatmak istediği fikri hem sade hem de derinlikli biçimde yansıtır. Türk tarihine, diline ve kültürüne gösterdiği özen, yalnızca akademik değil, aynı zamanda ahlaki bir duruştur. Gelenekten kopmadan yeniliğe açık duran, kültürel süreklilik ile entelektüel gelişimi bir arada taşıyan bu tavır, kaleme aldığı eserlerde de, sınıf ortamında verdiği derslerde de hissedilir. Kapadokya Üniversitesinde verdiği yaratıcı yazarlık derslerinde, öğrencilerini sadece doğru yazmaya değil, doğru düşünmeye de teşvik eder. Kullandıkları dilin berraklığının, anlatmaya çalıştıkları kavramın da berraklığını sağlayacağını vurgular.

Ben bir Türk kadını olarak, İskender Hoca'ya mihmandarlığı için teşekkür ediyorum. Türkçeye gösterdiği özen, kültürümüze ve bizi biz yapan değerlere duyduğu bağlılık beni derinden etkiledi. Türk kültürünü romantize ederek değil, tarihsel ve düşünsel arka planıyla birlikte ele almak gerektiğini gösterdi; kendi kavramlarımızla düşünmemizin ve kendi kelimelerimizle ifade etmemizin önemini hatırlattı.

İskender Hoca ile birlikte olmak, çalışmak fırsatına erişmek, benim için büyük bir kazanç oldu. Kıymetli hocamız İskender Öksüz'e sağlık, huzur ve daha nice üretken yıllar diliyorum.

BİR BAŞKA RESİM

Fusun MENŞURE

Dost meclisinde bir şölen sofrası kurulmuş, ben yine, onlarca işin arasından koştura koştura gelmişim, neyse ki yetişmişim ama her zamanki gibi en sona kalmışım gibi hissediyorum. Yazım günlerdir aklımda dönüp duruyor. İnsan, çok değer verdiği birini kaç kelime ile anlatabilir? Öyle birkaç sayfaya sığar mı anlatmak istedikleri?

Sevgili dostum, büyüğüm, saygıdeğer Prof. Dr. İskender Öksüz Hocam hakkındaki bu incelikli eserin sayfalarında, onunla alakalı duygu ve düşüncelerimi ifade etme olanağını bulduğum için kendimi şanslı addediyorum. Böyle bir çalışmayı düşünüp hayata geçirenler, gerçekleştirilmesinde emeği olanlar, gel, buyur, birkaç söz de sen et diyenler var olsunlar...

Sizlere öncelikle benden önce kalem oynatan dostların sayfalarında okuduğunuz yazılardan biraz daha farklı bir yazı ile karşı karşıya olduğunuzu daha ilk satırlarımda bildirmek isterim. Çünkü ben sizlere, bilim ve fikir insanı, akademisyen, yazar ve daha pek çok özelliği bir arada taşıyan bir İskender Öksüz tablosu çizmeyeceğim. Onun siyasi fikirleri, ideolojisi, kitapları ve içinde bulunduğu toplumsal faaliyetlerden de bahsetmeyeceğim. Zira dostlar mutlaka bu konulara değinmişlerdir diye düşünüyorum.

Bütün bunların dışında kendinizi bir başka resmin içinde hissetmenizi istiyorum. Şimdi gözlerinizi kapayıp Ege'nin o muhteşem maviliklerine karşı, sessizliği, dalga ve martı seslerinden başka hiçbir şeyin zedelediği dingin bir yerde düşünün kendinizi. Sabahın erken saatleri... İnsanlar birer ikişer kıyılarına inmeye başlamışlar. Hemen ilerde, ufukta bir balıkçı takası beliriyor. Sanırım bu taka, Çeşme'ye vardığında anneannesinin Sakız'da yaptığı tarhana, halâ soğumamıştı diye anlatan küçük çocuğun babasının takası. Teni güneşte kızarmış, yanakları al al olmuş, ter, alnında tomurcuklanmış... Motoru, en düşük devirde, kıyıya yakın ve paralel sürerek sesleniyorlar. "Balûük... balûk.. taze balûük..."

Sahildekiler el etmeye başlayınca, tekneden atlayıp az evvel babasıyla avladıkları olta balıklarını satıyorlar. Sonra, babasının bir işareti ile birlikte koşar

adım evin yolunu tutuyor. Yıkanıp küçük kardeşiyle birlikte sofranın başına kuruluyor. Yorulmuş, acıkmış, bir de iştahlı ki sormayın, ekmeği Allah'ına sığındırıyor. Babası, okul işine çok ehemmiyet veriyor. Yemekten kalkıp hemen hazırlanıyor. Beyaz yakasıyla, elinde çantasıyla koşuyor okuluna... Ege'yi yıkıp yıkılmış Yunan'a karşı kabaran bir öfkeyle, Türklük bilinciyle, inançla, vatanana aşkla yazılmış şiirlerle, anlatılarla büyüyor. Kürsülere çıkıp gür sesiyle şiirler okuyor, hitâbeti ta o günden kuvvetli, göz dolduruyor...

Böyle tatlı bir rüyadan, gözlerimizi denizden yoksun Ankara'da açıp, bir bayram sabahına uyanıyoruz birlikte. Bayram sabahlarında içime hep tuhaf bir hüznün çöker. Tanımlamakta zorlandığım bir ıssızlığın içinde hissederim kendimi. Bayram tatili, sanki memlekette her iş tammış da çalışmaya o kadar ihtiyacımız yokmuş gibi, orasından burasından genelgelerle çekilip çekiştirilip, dokuz güne kadar uzatılmış. Ankara boşalmış, herkes bir yerlere gitmiş. Şehir, insan gürültüsünden azade bir dinginliğe bürünmüş. Bu sakinlik, hep aradığım, yokluğunu hissettiğim bir şey olsa da aklıma, Türkiye'ye ilk geldiğim zamanlardaki bayramlar geliyor. Boğazımda geri itemediğim bir düğüm oluşuyor. Telefonu elime alıyorum, sanırım gülümseyen bir ses duymak istiyorum. Hiç, 'Ses gülümser mi?' bu nasıl söz demeyin şimdi, bekleyin, anlatacağım. İskender Öksüz Hocamın numarasını çeviriyorum. Onun da benim gibi bayramda Ankara'da olduğundan neredeyse eminim.

Çok sevdiği eşi Emine Işınsu Hanımefendi'nin hastalığının epeyce ilerlediği günler. İskender Öksüz Hocamın sohbetinden insanları istemeyerek mahrum bıraktığı bir dönem... Günlerini genelde evde, eşinin yanında bir şeyler okuyarak ve yazarak geçiriyor. Defalarca ölümün eşiğine gelen hastası, onun bu yakın takibi, titizliği ve olağanüstü ilgisi sayesinde her seferinde geri dönüyor.

Telefon iki kez çalıyor ve ikinci çalışta gülümseyen sesini duyuyorum. Hocanın o tatlı, içten "Şekerim..." şeklindeki konuşmaya girişiyle, üzüntü veren bütün yoksunluklar birdenbire siliniveriyor. Bunu nasıl başarıyor bilmiyorum ama tuhaf bir şekilde bu umutlu ses tonu insanın yüzünü güldürüyor.

Evde, eşinin başında olduğunu ve yalnız olduğunu öğreniyorum. "Hadi hazırlan gel, balkonda beraber kahvaltı yapalım güzel kızım." diyor. Hızlıca hazırlanıp yarım saat sonra kapısında belirlediğimde şimdi artık melek olan Toros'la birlikte karşılıyor beni. Kollarını bir kartal gibi açıp kalbine alır gibi sarılıyor. Bayramlaşıyoruz. Üzerine ona çok yakıştırdığım YALE yazılı tişörtünü giymiş. Kaç yaşına gelirse gelsin içindeki çocuk hep bir yerlerden öylece gülümsüyor. Yardımcısına izin vermiş, balkona kendi elleriyle nefis bir masa hazırlamış. İla-velerimle zenginleşen sofranın başına oturuyoruz. Saatlerce kahvaltı eşliğinde

sohbet ediyoruz. Sohbet sırasında salonun balkon kapısından sürekli gözetlediği eşi ile tanışmalarını anlatıyor bütün ayrıntılarıyla. Üniversitedeyken âşık olup evlendiği ve evliliklerinden sadece birkaç ay sonra kaybettiği ilk eşi Güzin Hanım'ın vefatından sonra, hayatına hiç beklemediği anda bir güneş gibi doğan Emine Işınsu'yu dinliyorum ondan. Tanışmalarını, beraber yedikleri yemekleri, katıldıkları davetleri, birlikte bir ömrü nasıl paylaştıklarını... Anlatıklarıyla, o dönemin sosyal hayatını, memleketteki nezih mekânları, entelektüel toplantıları, insan ilişkilerini, bir kadınla bir erkeğin bütün imkânsızlıklara karşın bir araya gelmelerinin mucizesini bir film izler gibi canlandırıyorum gözümde. Eşinin, hayatı boyunca yaptığı, yaşadığı, bildiği her şeyi ve herkesi unutup sadece, 'İskender' ismini neden unutmadığını o gün daha iyi anlıyorum.

Geçmiş günleri anlatırken, tarifsiz bir heyecana kapılıyor. Öyle keskin bir hafızası var ki... İlkokulda okuduğu, 1949 yılında Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan, İbrahim Alaettin Gövsa tarafından yazılmış, 'Atamızı Tavaf' şiiri dökülüyor dudaklarından.

*"Bir milletin melâlini söyler derin derin,
Derya, önünde çırılçıplak Dolmabahçe'nin.
Gönlümde eski hatıralar, eyledim tavaf,
Artık o doğmuyor diye muzlimdi her taraf..."*

Şiiri okurken sanki genceliyor, çocukluk günlerine gidiyor. Gözleri doluyor. Ben de kendimi tutamıyorum. Okuduğu şiirleri, anlattığı fıkraları hayranlıkla dinliyorum. Sohbetimiz yalnızca geçmişin gölgesinde yürümüyor. Kitaplardan, gündemden de bahsediyor. Zaman zaman sinirleniyor olup bitenlere. Bu güzel memleketi alıp en yücelere taşımanın akıldan, bilimden, çok çalışmadan geçtiğini, Cumhuriyet'in ilk yıllarında başarılan pek çok şeyin aslında mucize olmadığını anlatıyor. Serzenişlerde bulunuyor, popülizmin çukurlarında, siyasetin kirli tasında debelenirken memleketi geri kalmışlığa sürükleyenlere...

İnsanların ilgisini, anlatmak istediklerine çekmek için, herkesi çarpan, şok eden çıkışlar yapmayı seviyor. O dönem yeni baskısı yapılan kitabına, "Türk'üm, Özür Dilerim!" adını koymasına da böyle bir şey. Memleketi alıp ileri taşımayı bir yana bırakın, bütün değerlerin zedelendiği büyük bir kaos ortamının içinde saçma sapan şeylerle uğraşılmasına veryansın ediyor. Henüz Türkçe'ye çevrilmemiş kitaplardan bahsediyor. "Al, oku konuşalım bunun üzerine..." diyor. Muslim Brothers neymiş, aslında kimin planıymış... İçinde yaşadığımız memleket üzerine, bu toprakta gözü olanların hiç durmadan yaptıkları planlardan bahsediyor. Öyle büyük bir pencereden bakıyor ki her şeye, arada izin alarak

küçük notlar biriktirirken bir yandan da keşke herkes duysa, bilse bu konuştuklarımızı diye geçiriyorum içimden.

Çocukları arıyorlar sohbetimiz devam ederken. Yüzü aydınlanıyor. ‘Birazdan Yağmur da arar diyor. O Kayseri’dedir. Annesinin yanına gidecekti...’ Dostundan bahsederken gözlerinin içi gülüyor. Yüreğinin içindeki nadide yerleri, nadide insanları görüyorum.

Çocuk ‘İskender’, baba ‘İskender’, dost ‘İskender’, insan ‘İskender’...

Bahçedeki ağaçlar, kuşlar, masamızdan gelip gidip ne verirsek otlanan, bir türlü doymak bilmeyen Toros ve ben... Bu bayramın herhâlde en şanslıları biziz.

Kennedy Caddesi Toros’la babasının adımlarını bekliyor. Vedalaşıp çıkıyorum evden.

Ayrıntılarla yazmak belki onlarca sayfa alabilir. Ancak o sabah kapıdan çıkıp Tunalı’ya doğru yürürken içimden geçirdiğim cümleyle bitirmek istiyorum yazımı.

İyi yürekli, güzel insanlar hep var olsunlar...

DUYGUNUN AKLA, AKLIN ÜLKEYE YÖNELDİĞİ BİR HAYAT: İSKENDER ÖKSÜZ

Dr. Gözde KILIÇ YAŞIN

İskender isminin Türkçe’de kullanımını telefonda konuştuğumuzu hatırlıyorum. Alexander nasıl İskender olmuştu ve Türklerin bu ismi kullanmasının sebebi ne olabilirdi? Kendisi “İskender Amcam” olmadan ve yüz yüze konuşmalarımızdan evvel İskender Öksüz Hocamla telefonda farklı konularda derinleşen sohbetlerimiz olurdu. Ama aslında ilk önce yazılarındaki fikrî derinliği fark ettim. Hayır, ülkücü camiadan değilim ve bu yönde bir okuma gayreti nedeniyle tanışmadım yazılarıyla. İlk okuduğum yazısı, bizzat kendisinin yolladığı “Türk millî egemenliği sona ererken: Onlar millet, biz değiliz” başlıklı ve ilk cümlesi de “**Türk Milleti’nin egemenliğine son verecek yeni anayasa çalışmaları başladı.**” olan makalesiydi.* Açık ki Anayasa’dan Türk ifadesinin çıkarılması çabası bugüne ait bir mesele değil. O gün İskender Öksüz, yeni anayasa çalışmalarının zeminini oluşturan TESEV raporunu irdelemekteydi ve buradaki Türklük ile ilgili pasajların İnsan Hakları Derneği’nin (İHD) 2000’deki raporlarından alındığını ortaya koymaktaydı. Bu çevrenin Anayasa’daki “Türk” kelimesini etnik bir gruba indirgemesini eleştirirken Fransa, Almanya, Yunanistan, İspanya Anayasalarından ve devlet uygulamalarından aksi yöndeki örnekleri vererek Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’ndan “Türk” ifadesinin çıkarılması taleplerini bir nevi post-kolonyal bir ayrımcılık olarak nitelemekteydi. Dayatılan kimliksizleştirici çokkültürcülük anlayışı, Türkiye’de bazı kesimlerce “Türk milleti”ni zayıflatacak şekilde içselleştirilmekteydi. Türk milletini anayasadan çıkarmak ise devletin meşruiyetini ve birliğini ortadan kaldırmak anlamına gelecekti. “Türkiye’nin bir fikir saldırısına uğradığını, saldırganların on yıllara yayılan bir sabır ve dikkatle saldırının kelime mermilerini özenle seçtiklerini” ve hukuk, insan hakları, hatta bilimin “**sınır değiştirme**

* Türk milliyetçiliği teorisi üzerine kıymetli eserler veren İkbâl Vurucu’yu anmamak haksızlık olur, herhalde en iyi yer de burası. İkimiz de 2023 dergisine makale yazdık ve bu vesileyle tanışmıştık. 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü bünyesinde de bir dönem bizimle çalışmıştı. İkbâl Vurucu’nun makalelerindeki atıflar nedeniyle İskender Öksüz ismini biliyordum ancak fikirleriyle hakikaten tanışmam İskender Öksüz’ün yazılarını editör olarak okumamla gerçekleşti.

politikası” için kullanıldığını ilan etmekteydi. 21. Yüzyıl dergisinin editörüydüm ve 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Ümit Özdağ, kendisini dergimize düzenli yazı göndermeye ikna etmiş, kendisine özel sayfalar ayırmıştı. Ne büyük bir zenginlik.

Ümit Özdağ’la uzun yıllar çalışmanın bir ödülü olarak tanıdığım nice çok kıymetli isimden fikrî derinliğiyle, yazma stilineki gıpta edilesi akademik, derin ama sade ve akıcı üslubuyla, nezaketi, sevecenliği ve kadirşinaslığıyla en sevdiğim büyüğümdür İskender Öksüz. İlk yazısını 20 Temmuz 2011’de göndermişti; Temmuz 2016’da dergi kapanana dek her ay düzenli olarak yazılarını sürdürdü. Sonrasında bu yazıların bir kısmını *Türkümler Özür Dilerim* isimli kitabında değerlendirmişti. Editör sorumluluğuyla okumanın getirisi, bir süre sonra makalenin yazarı gibi düşünebilme, derginin okuyucusunun sorabileceği soruların açıklamasını ilk ağızdan dinleyebilme, yazıya girmeyen arka plan bilgilerini, mesajları, anıları öğrenebilmedir. Bu yüzden İskender Öksüz ekolünün bir öğrencisi olma şansına sahip oldum, diyebilirim. Atatürk milliyetçiliğini benimseydiğim, Türk milliyetçisi olduğum kesindi ama İskender Öksüz’le nedenler, niçinler ve nasıllar aklımda bir hizaya girebildi. **21. Yüzyıl Dergisi** bittikten hemen sonra bu kez İskender Öksüz Hocam benden makale ister oldu. Ama arada bir dönem var ki hem **kızımın isim dedesi** oldu hem de beni **Emine Işınsu** ile tanıştırdı, anlatmasam olmaz.

2016 yılının başlarında kızım henüz birkaç günlüktü, İskender Öksüz Hocamla aklımdaki isimleri konuşuyorduk, İlayda da olabilir, anlamını söyleyip kısaltarak İlay diyebiliriz, dedim. İskender Hocam, bu ismi *Çiçekler Büyür* romanında ilk **Işınsu** kullandı, sonra kız çocuğu ismi olarak Türkiye’de kabul gördü, dedi. İlay, güçlü, akıllı, zeki, çalışkan, vatanına ve milletine tutkuyla bağlı bir karakterdi. Kızımın ismi yüreğime olduğu kadar aklıma da uydu ama Işınsu kim? O kadar tanıdık biri olmalı ki İskender Hocam, bildiğime emin olarak söylüyor, Emine Işınsu’nun Bulgaristan Türklerinin dramına ve yaşadıkları zulme rağmen Türk kimliklerini koruma mücadelesini anlatan romanının nasıl doğduğunu anlatıyordu. Bilmemek cehaletti belli, soramadım. İlerleyen günlerde bir konu için makale yazmamı istediğinde, bir bebekle masa başına oturmakta zorlandığımı söylemişim ve İskender Öksüz Hocam yine Emine Işınsu’dan bahsetmişti, Işınsu ayağında bebeğini sallarken yazardı romanlarını, makalelerini... Bunu bir aylık bebekle yapmadığına emindim ama bir şey anlamıştım Emine Işınsu ev içi hâlini bileceği kadar yakındı İskender Öksüz Hocama. O gün araştırdım, Öksüz soy ismini romanlarında kullanmadığı için keşfetmem çok kolay olmadı ama çözdüm sonunda... İyi ki açık vermedim, diye de düşündüm. Sadece eşi olduğu için değil, Balkan çalışkan bir kalem olarak ilgili romanlar dahil çok

şeyi okuduğumu zannettiğim için de... *Çiçekler Büyür*'ü sipariş ettim, okudum, yakın çevreme okuttum ve ileride kızıma hediye etmek üzere sakladım, böylece Emine Işınısu'nun kalemiyle tanıştım. Diğer romanlarındaki ideal, inanç ve vefa arayışlarını da okudum. Anladım ki İskender Öksüz ile Emine Işınısu'nun ilişkisi, sadece bir izdivaç değil, bir **fikrî miras ortaklığı** olmuş. Biri milletin ruhunu karakterler üzerinden edebî ve sezgisel bir dille yazarken, diğeri milletin aklını mantık yoluyla şekillendirmekteymiş. İkisi de bu topraklarda milliyetçiliğin sadece slogan değil, duygu ve düşünceyle yaşanan bir şey olduğunu göstermekteymiş. Milleti yaşayan bir ruh olarak gören, üreten ve öğreten, fikirle duyguyu, teoriyle anlatıyı, akılla kalbi buluşturan dengeyi kuran bir birliktelikmiş. 2023 Emine Işınısu Roman Ödülü töreni kapsamında düzenlenen panelde de hayatına ilişkin ayrıntıları öğrenmekle Emine Işınısu'yu daha fazla tanımış oldum.

Millî Düşünce Merkezinin dairesinde düzenli fikir üretimi yapmak üzere kurulması planlanan **MİSAK** (Millî Strateji Araştırma Kurulu) için toplandığımız bir gün, İskender Öksüz Hocamın hemen yanında oturuyordum. Sohbet esnasında avcunun içini fark ettiğimde şaşkınlığımı gizleyemedim. Kalp ve akıl çizgisi, birbirinden bağımsız değilmiş gibi tamamen birleşerek avucunu tek ve çok derin bir çizgi hâlinde kat ediyordu. Diğer avuç içini de görmek istedim, elleri yumuşacıktı ve çizgiler aynıydı. Potansiyeli ve gerçekleştirdikleri örtüşüyordu ve o an için el çizgilerini anlamlandırabilmem bundan ibaretti. Ama kaçınılmaz olarak toplantıdaki diğerlerinin el çizgilerine de bakmam istendi. İskender Öksüz Hocama dönersek duygu ve mantığı bütünleştirebildiği, tereddüte mahal bırakmayan bir kararlılığa sahip olduğu ve odaklanma gücü, içsel derinliği zaten bilinen yönleriydi. Elleri sanki tüm bunların kaderi olduğunun işaretiydi. Zihnimde, o derin tek çizgiyle özdeşleşen bazı özellikleri yeniden belirginleşti: Yazılarındaki bağımsız duruşu ile örneğin... Klasik milliyetçilik anlayışını aşarak düşüncelerini bugünün kavram ve değerleriyle yeniden yoğurması; yazdıklarını ilk kez ve yalnızca onun yazmış olduğu hissini vermesi; hatta tüm dünya karşı çıkacak olsa bile savunduğundan vazgeçmeyeceğine duyulan güven... Savunduğu görüşlerin muhafazakârlığa işaret etmesi beklenebilecekken, aslında sistem eleştirisi üzerinden gelişen bir zihinsel olgunluğa sahip olması öyle. Gençlerin onun fikirlerine ilgisini de bu şekilde izah etmek mümkün çünkü zamanın ruhunu yakalayabilen, geçmiş ve geleceği bugünden kavrayabilen, akıllı duyguyla rasyonel zeminde buluşturabilen bir yapısı var. Kimya mühendisliği formasyonu ile geliştirdiği rasyonel düşünme biçimini, değer temelli devlet felsefesi ve milliyetçilik konularına yansıtması da bu derinliğin bir parçası. Bu bütüncül yaklaşım, ardında bıraktığı fikrî mirasın kıymetini ve kalıcılığını artırıyor. El çizgilerinin yaradılışa ve kadeere işaret ettiği söylenir. İskender Öksüz'ün ellerinde okunabilen yeteneklerini

Türk milletinin fikrî sorunlarına yönlendirmesi ve kaderini Türkiye ile birleştirmesi, bizim için büyük bir kazançtır.

MİSAK toplantılarından birinde uzun zamandır tanıştığımız ve 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü İcra Kurulu'nda da birlikte çalıştığımız Konuralp Ercilasun ile Tümen Somuncuoğlu'nun İskender Öksüz Hocama "Amca" diye hitap etmesinin bende yarattığı haksızlık hissinden bahsetmek istiyorum. Neden ve hangi hakla Amca diyorlardı. Konuralp, çocukluklarından beri gördükleri biri olması, babalarının arkadaş olması nedenini ileri sürdü. İlk, iyi o zaman benim çocuklarım da büyüdüklerinde ortalık yerde "Konuralp Amca, Tümen Amca, Anar Teyze, Güljanat Teyze" diyebilirler ve hem dostluğumuzu onurlandırırılar hem de ortamlarda bir ayrıcalık kazanmış olurlar, diye düşündüm. İyi ama ben? Babamın İskender Öksüz, Sadi Somuncuoğlu, Ahmet Bican Ercilasun kuşağından olmasının, Ankara'da yerleşik olmamasının, evlerine akşam oturmalarına gidecek kadar tanışık olmamasının, tamam, peki, aynı camiadan olmamasının bedelini niye ben ödüyorum? Ben, kendim yıllarca bu camiaya emek verdim. 2004'ten beri tanıdığım çok kıymetli Sadi Somuncuoğlu ne zaman rica etse ve hangi konuyu konuşmamı istese MDM'de konuştum, MİSAK'a makaleler yazdım... Konuralp MDM'de benim kadar konferans vermemiştir, Tümen MİSAK'a benim kadar yazmamıştır. Bazıları kıskançlık dedi, biliyorum ama bence bu, haklı bir adalet arayışıydı. Nitekim İskender Öksüz Hocam bana hak verdi ve hemen o dakikada beni yeğeni ilan etti. Aynı toplantıda **Sadi Amcam, Bican Amcam da bana bu payeyi verdiler.** Konuralp ve Tümen gibi dilimi buna alıştırmam gerekiyordu. İlk denememi Ümit Özdağ Hocama yaptım; bir toplantıda İskender Amcam ve Sadi Amcamın söylediği bir şeyi aktardım. Amca dememi hiç garipsemedi, kimden bahsettiğimi de anladı, demek ki hak ediyordum ve ağzıma da yakışıyordu.

Benim tanıdığım İskender Öksüz, esnek ve dayanıklı bir sinir sistemi olan, farklı bakış açılarına alan bırakan, akademik ve entelektüel alanda derinlemesine uzmanlaşmış, fikirleri güçlü ve net, sözleri keskin ve uzun vadeli iz bırakan biridir. Bilgisayar teknolojisine hâkimdir ve Türkçemizi çok güzel kullanır. **En çok hayranlık duyduğum özelliği ise merakını, fikirlerini ve sözcüklerini ehlileştiribilmiş olmasıdır.** Neyi, neden, nasıl savunacağını bilen, çok dilli okuma ve araştırmasını her an sürdüren, en eski ile en yeni yazılmışı bir arada analiz ederek fikrini destekleyebilen, zihinsel derinliğini karşı tarafa kolayca aktarabilen çok az düşünür var ve hayatının hangi evresinde bu noktaya geldiğini bilmiyorum ama İskender Amcam kesinlikle bu tarife uyar. İskender Öksüz'ün şekillendiği fikirler, sadece bugünün değil, geleceğin de vicdanına ve aklına hitap ediyor.

MODERN BİR AKINCI BEYİ: İSKENDER ÖKSÜZ

Hakan PAKSOY

Bir insanı en iyi nasıl anlatırsınız, yaşadıklarınızla mı? Hayallerinizle beslediğiniz anılarınızla mı? Fikirleriyle mi? Son şık test sınavlarındaki gibi hepsi mi? Bence d şikkı doğru.

Peki, İskender Öksüz için ne yazılır, nasıl yazılır, yazıda hangi özellikleri öne çıkmalıdır? Çok da kolay olmayan tercihler. İnsan, dost, âşık, yol ve ekip arkadaşı, bilim adamı, kılavuz, eğitimci... ne sayarsanız ondan bir parça olduğunu düşündüğünüz birisi... Benim dostum, karındaşım olmasa da kardeşi olmakla gurur duyduğum ağabeyim, yol ve ekip arkadaşıım.

Yiğit bir fikir adamı, “Arenada boğaya tezahürat yapanlardan”dır. Kendisinden dinlemişim fıkrayı. Boğa güreşinde matador boğaya her hamle yaptığında seyirciler “ole” diye haykırmaktadır. Bir adamcağız tek başına “Ole!” diye bağırır. Dönüp bakar seyirciler. Tek kişilik “ole” birkaç defa tekrarlandıktan sonra, yakınındaki birisi dayanamaz, “Birader, niçin herkesten çok sonra ole diyorsun sen?” diye sorar. Adam cevap verir: “Siz matadoru tutuyorsunuz galiba. Ben boğayı tutuyorum da...”

Hoca, Dünder Taşer için, “Misyonunu ciddiye, kendini hafife alan güçlü bir karakter, alçak gönüllülüğün müşahhas hâli.” diyor. Bu özellik bulaşıcı da. Sadece kendisinde değil, Sadi Ağabey’de, İbrahim Metin Ağabey’de de görünür hâldeydi. İskender Ağabey ve Bican Hoca, bu özelliği yarına taşıyanlardan. Her biri birer deniz feneridir...

Alt akıl: Aptallar ve Diktatörler kitabının hazırlık aşamasında tenkitlerimize verdiği cevap İskender Hoca’yı mükemmel anlatır.

“Kitap boyunca şu anlayışla hareket ettim: Ahlâk, gerek ikili veya çoklu insan ilişkilerinde, gerekse insanın toplumla ilişkilerinde doğru ve dürüst olması, adil ve vicdanlı olması, yalan söylememesi, başkalarının ve toplumun hakkını yememesi, çıkarlarını ve hürriyetlerini kullanıp savunurken başkalarının çıkar ve hürriyetlerini çiğnememesi ve mümkün mertebe başkalarını incitmemesi diye anladım. Bu değerler ve dikkat insanın genlerinde, fitratında vardır. İnsanlığın dinleri de bu değerleri savunur. Bu değerlerin

devletçe tasnif edilip kolluk kuvvetleri ve adalet mekanizmasınca korunmasına kanun, adalet, hukuk, yargı diyoruz ki bu kelimeler de saydığımız temel değerlerden türemiştir.” (s 29)

Bu yazdıklarına, hayata ve meselelere bakışını yöneten değerler manzumesi demek, eksiğiyle birlikte doğrudur. Hani bugünü yönetenler, değerlerimizi kaybettiği diyorlar ya işte onların kaybettiği değerler bunlar. Hoca'da yaşamaya devam ediyorlar.

Tanışma ve ilk çalışma...

Ben İskender Hoca'yı geç tanıdım. 1979'da Ankara Devlet Mühendislik Akademisinde okurken, Kimya Bölümünde öğretim üyesiymiş. Serde gençlik var tabii, o gün hangi kavak yelleri esiyordu kim bilir, etrafımıza pek bakmamışız demek ki. Olsun varsın, Millî Düşünce Merkezi (MDM) sayesinde, önce tanıştım sonra da aynı yönetim kurulunda birlikte oldum. Her geçen gün biraz daha yakınlaştık.

1979 Haziran'ında Millî Eğitim ve Kültür dergisinin 3. sayısında çıkan *Şamandıra* başlıklı yazısında “*Batan bir gemiyse, 'Burada battı' diye bir şamandıra dikebiliriz ki gelecek nesiller onu —hiç olmazsa— yanlış yerlerde aramasınlar.*” demişti. Yazıdaki, “*Gerek yaşayanlar, gerekse yaşayacaklar arasındaki medeniyet ve kültür köprüsü nasıl, neyle kurulur?*” sorusuna yeni cevaplar arıyorduk. Malum, üzerimizden 12 Eylül silindiri geçmişti. Sönen elektrikleri yakmaya uğraşıyorduk.

Sorunun cevaplarından birisi yine ondan geldi. Türk milliyetçilerinin dijital bir kütüphanesi olmalıydı. Böylece ilk birlikte çalışmamız başladı. Önce bir hayli uğraşarak programını yazdığı Ülkünet'i (ulkunet.com) kurdu. Bana eski dergi ve gazeteler düştü. Bulduklarımızı tarıyor, pdf formatına değiştiriyor ve siteye yüklüyordum. Telif problemi olmayan eserleri tarayıp Ülkünet'e koyuyorduk. Bu sayede iyi ve Türkiye için önemli işler yapan ve gelecekte de yapabilecek kişileri de tanıdım. Mehmet Kaan Çalen gibi artık ilmi sahada adı çok duyulan dostumuz da bizimleydi. Çok güzel iş çıkardık.

Kendimi, bazen bir arkeolog bazen de bir antikacı gibi hissedirdim ama bu çalışmaların çok faydasını gördüm. Dergileri elime aldığımda onlarla –neredeyse- sohbet ediyor, tarama işlemleri bitip format değiştirirken ilgimi çeken bölümleri okuyordum. Orada edindiğim bilgiler hem o günleri anlamakta hem de bugüne ışık tutmakta çok ama çok iş görmüştü. Tabii sadece okumak değil, Sadi Ağabey (Somuncuoğlu) ile Bican Hoca'ya (Ercilasun) da soruyor, yazılı olmayan bilgileri de onlardan alıyorduk.

Dikkat çeken mektup

Böyle bir gün, TÖRE dergilerini çalışırken 7'nci sayıda (Aralık 1971), altında imzası olan sayfa dikkatimi çekti. “Betik” yazmıştı. İki defa okudum. Hem güzeldi hem de ilginç. “Men; zamanın yarçımazsız kara mağrasına sensiz girebilemem, sevincin ala ban günlüğünde sensiz durabilemem, ülkünün katı uğraşın sensiz verebilemem, Alplerin erdemli yiğitliklerin sensiz diyebilemem.” diyordu.

Aradan zaman geçti, Işınsu ablayla birlikte Millî Düşünce Merkezinde bir konferans çıkışında merdivenden inerken arkasından seslendim: “Ağabey ‘Betik’ evlenme teklifi miydi?” Aldığım cevap hem mutluluk hem de içindeki, gözleri fıldır fıldır dönen, çocuğun muzipliğiyle yüklüdü: “Ne sandın ya?” Hakikaten ülkünün katı uğraşın, Alplerin erdemli yiğitliklerin hep birlikte sürdürdüler.

Yakından tanıdıkça, o çocuğun hiç büyümediğini gördüm. Onun için çok çabuk gülen bir ruha sahip. Bu ruh, çok ince esprileri yapan keskin zekâ ve engin bilgi ile birleşince ortaya İskender Öksüz çıkıyor. Toplantılarımızda da bu İskender Öksüz o kadar işe yarıyor ki en çetrefil anda dahi devreye girdiğinde, yüzlerin sert kıvrımları aniden yumuşayıveriyor.

Bakmayın böyle yazdığımı, toplantılarda hep böyle mi! Ne gezer... Bir konuda arka arkaya en az beş soru sormayı ondan öğrendim. İkimiz bir araya geldiğimizde, ben “Toplantı başlamadan bir şey sorabilir miyim?” dediğimde o, “Sor bakalım.” diye cevap verdiğinde, bazı toplantıları –neredeyse- daha gündeme girmeden bitirdiğimiz de oldu.

Akın var akın, bilgiye akın...

Bunlar bir yana, İskender Ağabey bilgiye aç bir bilim insanı. Bilmediğine, omuz silkerek, “Ne bileyim ben.” diyen ama hemen bilgisayar başındaysa bilgisayardan, yoksa elindeki telefonda arayıp çok kısa zaman sonra, “şöyleymiş” diyerek cevabı bulan bir akıncı var içinde. Bilgi üzerine akın edip duruyor. Hep böyle hareket hâlinde... Bir yandan bilgiyi biriktirirken diğer yandan da aktaran bir âlim.

En önemli özelliği de bütün akınlarını Türk milletine hizmet için yapıyor olması. Bunun sebebi de Türk milletinin kendisine en çok nerede ihtiyaç duyduğu sorusuna, bugünkü bulunduğu yer diye cevap vermesinde olsa gerek. Bu cevabı da tek başına vermemiş anladığım kadarıyla. Başta sevgili eşi Işınsu Abla ve dostlarıyla beraber vermiş. Galip Erdem, Dünder Taşer, Erol Güngör, Mustafa Kafalı, komşusu Alparslan Türkeş... Sadi Ağabey (Somuncuoğlu) eşi Mübeccel Abla, lise yıllarından arkadaşı Ahmet Bican Ercilasun ile eşi Bilge

Hoca... Yağmur Tunalı ve ailelere yeni katılanlar, çocuklar (ki bugün büyüdüler ve görev devraldılar). Kocaman bir ekip... Töre ve Bozkurt dergileri ile Devlet gazetesi. Yani, Bozkurtların Törelî ve Devletli yılları...

Bu yılları büyük kılan küçük bir anı. Çok özel bir toplantıydık. MDM olarak katılmıştık. Başka birkaç dernek de vardı. MDM adına da Bican Hoca ile İskender Ağabey konuşacaklardı. İskender Hoca'yı konuşurmak istemediklerini haber aldık. Açıklığa kavuşmadan toplantı başladı. Mikrofon Bican Ağabey'e verildi. Bir kısa selamlama cümlesinden sonra, "Önce İskender konuşacak." diyerek mikrofonu ona verdi. Üçümüz yan yanaydık. Çok şaşırılmıştım. Fırsat bulduğumda merakla sorunca İskender Ağabey, "Ben istedim." dedi. Sadece "Mikrofonu önce bana ver." demişti. Bican Hoca da hiç tereddütsüz dediğini yaptı. Yaptıkları, geçmişin büyüklüğünü sağlayan gücü ortaya koyuyordu. Dosta ve dostluğa kayıtsız şartsız, nedensiz, niçinsiz, endişesiz beklentisiz güven vardı.

Her fırsatta ve her yerde bunu anlattım. Anlatmaya da devam edeceğim.

Artık beylik dönemidir...

Bu ateşte pişmiş İskender Ağabey... Bu birikim ile de MİSAK'ın (Millî Stratejik Araştırma Kurulu) başında, büyük işler yapıyor ve yaptırıyor. İki defa ilanla, bizimle birlikte çalışmak isteyebilecek gençlere seslendi. İlkinden gelenler şu an MİSAK ve MDM'de mükemmel işlere imza atıyor. Araştırmalar yapıyor, makaleler yazıyor, kitaplar çıkarıyorlar. Türkiye'nin her yanından internet üzerinden devam ediyor çalışmalar. Bu yetmeyince Türk Dünyasından, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan'dan editörler bulunmasına önyak oldu. İkinci defa yapılan ilandan gelenler de ekibe dâhil oldu. Sürekli teşvik etti. Bazen bilerek arkada kaldı, ittirdi, bazen de öne geçerek yolumuzu açıp çekti...

Hiç durmadan hâlâ ayınısını yapmaya devam ediyor. Bilgi üzerine yaptığı akınlara da hiç ara vermeden...

Çok ama çok yakın dostu Sadi Ağabey için yazdığı yazıda, "... hepimiz, fikrimizle ve gönlümüzle, o zamanın bir marşında geçen: 'Atalardan bize kalan emanettir bu vatan, / Susuz kalsa toprağımız sularız kanımızla.' ilkesine inanmıştık." diyor. Hayatı boyunca yaptığını yapıyor ve bizimle "emanet" e sahip çıkmaya devam ediyor.

"İnsanın hayatında da nirengi noktaları vardır. Sevdiklerimiz nirengi noktalarıdır; sevmediklerimiz de. Fikirlerine saygı duyduğumuz insanlar, takdirle okuduğumuz yazarlar nirengi noktalarıdır. Toplumun kanunlarla, ortak ahlak normlarıyla, övgü ve yergileriyle belirlediği kurallar nirengi noktalarımızdır. Biz,

bütün bu nirengi noktalarının belirlediği bir toplum uzayında yaşar, hayatta yönümüzü ve yolumuzu bu noktalara göre belirleriz.

İşte bütün bu bilinen nirengi noktaları toplumu kurar, bizim toplum içindeki hâl ve hareketimizi belirler.” (Nirengi Noktaları, 24 Ekim 2024)

Bazen yolumuzu bulmakta sıkıntı çektiğimizde, İskender Ağabey ve Bican Hoca, iki *nirengi noktamız* devreye giriyor.

İskender Ağabey, *Şamandıra* yazısında “*elektriklerin sönmesi*” benzetmesini yapar. Kendisi hayatı boyunca *elektriklerin sönmemesi* için çalıştı ve çalışmaya da devam ediyor.

Dedem Korkut diyor ya hani:

*“Ulu kişiler, üç otuz on yaşını doldursa iyi
Üç otuz on yaşınız dolsun,
Hak, size kötülük getirmesin,
Devletiniz var olsun,
Azıp gelen kazayı Tanrı savsın,
Han’ım hey!”*

TÜRK AKADEMİSİNİN İDEALİST HOCASI: İSKENDER ÖKSÜZ

Doç. Dr. Halil İbrahim ÜNSER

İskender Hoca'yı ben Kapadokya Üniversitesi'nin üniversiteye dönüşme macerasında tanıdım. 2016 yılında hızlanan üniversiteye dönüşme çalışmalarında ülkemizde üniversite kavramının ne ifade ettiğini tam bilmediğimizi anladık ve akademinin ne kadar sorunlu bir alan olduğu gördük. Büyük üniversiteler, köklü bölümler ve tanınmış hocalar da maalesef bu sorunlu ortamın dışında kalmıyordu.

İşte böyle bir ortamda, destek aldığımız isimler arasında İskender Öksüz, olaylara yaklaşımındaki berraklık ve idealist tutumuyla öne çıktı. O, kişisel meselelere değil, meselelerin köklerine odaklanıyordu. Bilime ve akla dayalı kalkınmacı bir yaklaşıma sahipti. Bu ilkeleri gerçekten içselleştiren ve yaşamının merkezine yerleştiren kişilere ne kadar nadir rastlandığını süreç içerisinde çok daha iyi kavradık.

İskender Öksüz teknolojik gelişmelere çok iyi uyum sağlıyordu, internetten yayının her türlü detayına hakimdi, bilimsel düşüncüyü yaygınlaştırmak için her türlü külfeti göze alıyordu. "Bilime Yolculuk" isimli yayınlarıyla yol gösterdi. "Yazı Atölyesi" dersleriyle genç akademisyen adaylarına düşünmeyi, anlamayı ve yazmayı en ince ayrıntılarıyla öğretti. Bilimsel araştırmanın önemini, enerjisiyle, coşkusuyla ve esprili üslubuyla aktardı. Neşesiyle ve nezaketiyle moral, kararlılığıyla ilham verdi.

İskender Öksüz'ü biraz daha yakından tanıyınca görüyorsunuz ki onu farklı kılan özelliklerden biri de çok sağlam bir dünya görüşüne sahip olmasıdır. Onun düşünce sistemi, bilimsel aklı, toplumsal kalkınma hedefini ve milli kimliği aynı düzlemde buluşturmaktadır. İskender Hoca Türk milliyetçiliği fikrini bir medeniyet ve kalkınma projesi olarak görmektedir. "*Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*" adlı eserinde dünya görüşünü sistematik biçimde ortaya koymakta; milliyetçiliği bir gaye, metodoloji ve kabuller çerçevesinde tanımlamaktadır. Bilimsel düşüncenin ise bu idealist çabanın en önemli ayağı olduğuna inanır. "*Bilim, Din ve Türkçülük*" ve "*Niçin Geri Kaldık?*" gibi eserlerinde kalkınmanın temelinde akıl ve bilim olduğunu savunur. Siyasi pasifliğe karşı

çıkar; milliyetçiliğin siyasette de yer alması gerektiğini vurgular. Ulus-devletin, anayasal düzeyde kimlik kazandırıcı rolünü önemser ve küresel düzlemde ulusların egemenliğini tehdit eden gelişmelere karşı temkinli ve bilinçli bir milliyetçilik önerir.

Bu görüşleriyle İskender Hoca, bir öğretim üyesi, bir fikir adamı, bir bilim insanı ve bu topraklara dair bir ülküsü olan bir kalkınmacı olarak çok yönlü Tanzimat aydınlarına benzer. Kimya gibi pozitif bilimlerin en temel alanlarından birinde uzman olan Hoca, aynı zamanda toplumsal kalkınma meselesine kafa yoran bir kalkınmacı milliyetçidir. Bu yönüyle bilimsel üretimi sadece bireysel başarıya indirgemeyen, toplumun refahı için bilgi biriktirmeyi ve bu bilgiyi paylaşmayı şiar edinmiş bir entelektüeldir. Onun gibi çok yönlü hocaların varlığı Türkiye'nin kültürel ve bilimsel geleceği açısından da çok kıymetlidir.

Bugün ne yazık ki ülkemizde idealizm yüceltilen bir değer olmaktan çıkmış durumda. Nitelikli akademisyenler ya küskün ya da kendilerini sistem dışında görüyor. Topluma katkı sunabilecek isimler, akademik sistemin işleyişi içinde kayboluyor. Bu tatsız ortamda İskender Öksüz gibi isimlerin varlığı bir umut ışığıdır. İşte tüm bu nedenlerden dolayı biz kendi hikâyemizde onu tüm aşamalarda sürecin içinde tutmaya çalıştık. Zorlandığımız her anda kapısını çaldık. Hocamız da her yardım isteğimizde bize nezaketle yaklaştı ve desteğini, bilgisini ve yol göstericiliğini bizlerden esirgemedi.

Bugün bizim nesil dışarıdan belki parlak ve havalı görünüyor ama bir özelleştiri olarak söylemeliyim ki içimiz boş ve dirayetsiziz... İnsanların da seri üretimle üretilmiş meyve sebzeler gibi koflaştığı çağımızda memleket sevgisini içselleştirmiş, bilgi birikimini genç nesillere aktarmayı bir görev bilen bir kuşağın temsilcisi olan İskender Öksüz ve benzeri hocalara çok kıymetli birer kaynak olarak yaklaşmalıyız... Onlardan en üst seviyelerde istifade etmeliyiz. Bizim neslin ve bizden sonra gelenlerin onlardan öğreneceği çok şey var.

Bizi ayağa kaldıracak, bize yön verecek, muasır medeniyetler seviyesini hedef gösterecek bir ülkeye sahip olmadan, kendi kültürüne yabancılaşmış bir toplumun özgün bir gelecek inşa etmesi mümkün değil. Bu ülkü, ancak İskender Öksüz gibi adanmış zihinlerin çabalarıyla yaşatılabilir.

İskender Öksüz'ün şahsında, her anını bu ülkenin kültürel gelişimine, bilimsel ilerlemesine ve toplumsal kalkınmasına adanmış; Türkiye söz konusu olduğunda "burnunun direği sızlayan" arkadaşı, hocamız Alev Alatlılı başta olmak üzere bütün idealist, kalkınmacı milliyetçilere selam olsun.

Bu ülke size minnettardır.

AİLEDEN BİRİ

Hasan KALLİMCİ

1972-1973 ders yılı içinde, Bozkurt dergisinden bir mektup almıştım. Bu dergide yazı yazmam isteniyordu. Afyon'a bağlı, Karaçay Türklerinin yaşadığı Gökçeyayla köyünden ayrılışımı anlatan bir yazı gönderdim. "Sav Kalınız" başlıklı yazım Bozkurt'un Şubat 1973 tarihli 5. sayısında yayımlandı. Bu yazı ve sonrasında "Oğuz Soylu" mahlasıyla gönderdiğim diğer yazılar, Töre-Devlet Yayınevi ile dolayısıyla Emine Işınsoy ve eşi İskender Öksüz'le tanışmanın yolunu açtı. Emine Işınsoy, yazarlık hayatımın başlangıç yıllarında önce ustam daha sonra da ablam oldu, İskender Öksüz de ağabeyim. İki de bana çok yakınlık gösterdiler.

Pek sık olmasa da Ankara'ya gidiyor, ablamın yazı denemelerimle ilgili tavsiyelerini alıyordum. Ablam ayrıca mektuplarla da tavsiyelerde bulunuyordu. Üçümüzün bir araya geldiği zamanlar çok nadirdir. Biz abla-kardeş konuşurken İskender Ağabeyim ya yanımızda bir işle meşguldür ya da güler yüzlü bir dinleyici... O zamanlarda çalاکalem yazıyordum; hikâye, piyes, şiir, makalemsi yazılar, çocuk edebiyatı alanında çeşitli edebî türlerde denemeler... İskender Ağabeyim, bir alanda yazarak gelişmemin daha doğru olacağını düşünmüş olmalıydı; ikaz etti:

-Hasan, dalını seç!

İlkokul öğretmeni idim. Muhatabım, 6-11 yaşlarındaki çocuklardı. Yaş gruplarına ve sınıflarına göre çocuklarımız için ürettiğim eser sayısının daha üst yaşlardakilere hitap edenlerden hayli fazla olmasının sebeplerinden biri ağabeyimin bu ikazı sebebiyledir. Bir diğeri de 1980'li yılların ortalarında Denizli'de konuğumuz olan Başbuğumuz Alparslan Türkeş'in, "Çok çocuk kitabı yaz!" buyruğudur. Zaten Gaspıralı büyüğümüzün dediği gibi, "milletim için elimden gelecek en iyi iş" bu olacaktı, oldu da... Yıllar sonra yine bir arada bulunduğumuzda, İskender Ağabey'e bu anımızı hatırlatınca şöyle dedi:

-Büyük konuşmuşum!

Bu yazıyı hazırlarken "Ablam Ustam Işınsoy'un bana yazdığı çok sayıda mektubu var; ağabeyimin de olmalı." diye düşündüm. Arşivimi karıştırınca

daktiloda, antetli pelür kâğıda yazdığı iki mektubunu buldum. İlki, 18 Aralık 1978 tarihli ve iki sayfadı. Kitap yayıncılığının o tarihteki durumu, mektubun ağırlıklı konusuydu.

“Seninle konuştuğumuz günlerde yayıncılık bir patlama belirtisi içindeydi. Kitapları basmağa yetiştiremiyorduk âdeta. Bütün yayınevleri gibi astronomik malî imkânlarımız olmasa da bu hâl bize yeni teşebbüsler, yeni hamleler yapmayı düşündürüyordu.” demiş ve çocuk kitapları ile tercüme eserler basma hazırlığına başladıklarını da eklemiş. Daha sonra da şöyle devam etmiş: *“Sonra Ak Günler geldi. Kitap fiyatları ikiyle çarpılıverdi. Satışlar hızla düştü. Satıp bitirdiğimiz her kitaptan dönen parayla, yani sermaye+kâr ile aynı kitabı tekrar basamaz hâle gelmeğe başladık. (...) Şu anda kâğıt, birbuçuk -iki yıl öncesinin tam beş misli fiyatına (karaborsada) satılıyor ve yok. Buna rağmen biz basmaya devam ediyoruz. Töre-Devlet çok şükür hiç olmazsa yerinde sayıyor.”* Mektubun sonlarında; *“Zor yazıyorum ama zevkle okuyorum. (...) Anında cevap beklemezsen lütfen yaz. Hattâ yalnız yazar-yayınevi münasebeti içinde değil canının çektiği her konuda yaz. Mektuplaşalım.”* diye yazmış. Sözü, yayınevinin açtığı Dünder Taşer Roman Yarışması'nda teşvik armağanı alan Önce Hürriyet adlı eserim için ödenecek ödüle getirerek *“Dünder Taşer Roman Teşvik Armağanı bir aldatmaca değildir! Ümidini kesme. Ödül gönderilecektir. Şimdi senin 'Ben sordum mu ki?' deyiş mahcup olduğunu görür gibiyim.”* şakasını da yapmış.

19 Mart 1979 tarihinde yazdığı ikinci mektubunda ödülün miktarını belirtip ekte gönderdiği makbuzu imzalayıp postalamamı istiyor. O mektubunda her zamanki gibi yine gülümseten bir ifadesi yer alıyor: *“... Yarışma borcumuzu çok şükür tediye edebiliyorum. Muhtemelen ümidini kestiğin için postadan çıkacak olan ...TL'ye çift sevineceksin. Hani insanın eşeğini kaybedip bulması misali.”*

Yetmişli yıllardan 1990'a geçeyim. Bu tarihte Denizli Halk Eğitimi Merkezinde müdür yardımcısıydım. Bu kurumun dikiş nakış kursları açma dışında pek çok alanda hizmet etme görevleri vardı. Denizli halkını yazarlarla buluşturmak amacıyla Emine Işınso ablam ile İskender Ağabey'imi davet ettim. İl Millî Eğitim Müdürlüğünün Ders Araçları Merkezinde konuşmalarını yaptılar. Ablam, kitaplarını da imzaladı. Ağabeyim konuşmasına *“Hasan beni de yazar yerine koymuş!”* esprisiyle başladı. İki veya üç sayfa tutarındaki bir metin vardı elinde. Konuşma sonrasında o metni bana vermişti fakat, bu yazıyı hazırlarken arşivimde aramalarıma rağmen bulamadım. Denizli'deki Hizmet Gazetesi'ne verdiğim haberde, ağabeyimin konuşmasıyla ilgili şu paragraf vardı: *“Yazar Prof. Dr. İskender Öksüz, edebiyat ve sanatın cihanşümül olması gerektiği üzerinde durdu. Bütün cihanşümül yazarların millî olduklarını, kendi*

insanlarını anlattıklarını söyledi.” Konuşmasını yaparken ablamın elinde de bir metin vardı, sonrasında o metni bana vermemişti. Hizmet Gazetesi’ne verdiğim haberde ablamın konuşmasıyla ilgili şu bilgi yer almıştı: “Yazar Emine Işınsu Öksüz, roman ve kendi romanları hakkında bir konuşma yaptı. Romanı, insanı her yönüyle tam olarak anlatabilen bir sanat türü olarak tarif etti. Romanın konusu olan hikâye ve yan hikâyeler, romanda zaman ve kişiler üzerinde durdu. ‘Romanı roman yapan yazarın bilgi gücü olduğu kadar yürek gücüdür de... Bu sevgidir, yetenektir, hayal gücüdür ve sonra çalışmadır.’ dedi.” Bir gün ağabeyimin konuşma metnini bulursam, izin de verirse Yeni Ufuk dergisinde yayımlatacağım.

İskender Ağabey, Denizli’de konuşmasını yaparken.

Ağabeyim ile ablamı, Denizli Türk Ocağı Reisi Dr. Şadi Çetinkaya ve eşi Nursel Hanım evlerinde ağırladılar. Konferans sonrasında aynı gün, birlikte Pamukkale’ye ve şifalı sularıyla ünlü Karahayıt’a gittik. Aydın İl Millî Eğitim Müdürü Ömer Özcan da 13 Mayıs günü, ağabeyim ve ablam için bir program tertiplemişti. Konuklarımı Aydın’a götürmek üzere hareket etmeden önce İskender Ağabeyim “Aracı ben kullanayım!” diyerek sürücü koltuğuna geçti. Sonradan öğreniyorum, Şadi Ağabey, “Hasan ehliyeti yeni aldı. Tecrübesi fazla yok. Aracı siz kullanın.” demiş. Aydın’da, Halk Eğitimi Merkezi salonunda

konuşmalarını yaptılar. Ablam kitaplarını imzaladı. Sohbet sonrasında Ömer Özcan Bey'in evinde çay içip sohbet ettik ve Aydın'dan Ankara'ya uğurladık.

Ablamla, hastalığı iyice ilerleyinceye kadar telefonda görüştük. Ağabeyimle telefonda görüşüyoruz. Çağrımı açtığımda, ta gönülden "Hasan..." diye karşılık vermesi beni duygulandırıyor, sevindiriyor. Denizli'ye, Yeni Ufuk dergisinin tertiplelediği programlara katılmak için birkaç defa geldi, görüştük. O görüşmelerimizden birinde, saygılı davranışımı resmiyet anlamında mı yorumlamıştı ne, ikaz etti:

-Hasan, sen ailedensin...

İskender Öksüz ağabeyim! Yazdığınız cilt cilt kitaplarda verdiğiniz dersler ve yaptığınız özel konuşmalarla siz de benim ustamsınız. Ablam Ustam Emine Işınsu'ya rahmet diliyorum. Allah, sizin ömrünüzü bereketlendirsin.

Karahayıt Beldesi'nde: M. Şadi Çetinkaya, İskender Öksüz, Nurel Çetinkaya, Emine Işınsu Öksüz, Nevrisal Kallimci

HÖRMETLİ HOCAM...

Prof. Dr. Hasip SAYGILI

Benim yaş grubum 1970’li yılları gergin bir ortamda yaşadı. Lise ve yüksek öğretim dönemi terörün ve ayrışmanın tırmandığı bir kesit oldu. Hemen her yerde birbiriyle ölümüne mücadele eden iki grup vardı. Bunlardan birisini aralarında bölücü örgütlerin de bulunduğu çeşitli sol gruplar ve fraksiyonlar, diğerini ülkücüler oluşturmaktaydı. Bu gergin ortamın tarafları arasında büyük ölçekte bakıldığında sol neredeyse hemen her alanda güçlüydü. Karşı tarafta sokak hakimiyetini ele geçirecek komünistlerin, Türkiye’yi Rusya’nın bir uydusu hâline getireceği yakın bir tehlike olarak kabul ediliyordu. Öbür taraf “Faşizme ölüm”, “Faşistlere ölüm hak...” slogan ve silahlı propaganda dedikleri kanlı eylemlerle yakın tehlike algısının hayali olmadığını gösteriyordu. “Ya tam susturacağız...Ya kan kusturacağız...” sloganları neredeyse olağan görülmeye başlanmıştı.

Böylesi bir ortamda kültür faaliyetleri de mevcut idi. Bir şeyler okumak, öncelikle komünist ideoloji karşısında donanım sahibi olmak, ülkücü camiada bir ihtiyaç olarak hissediliyordu. Bugün inanması zor gelebilir. Ama ülkücülerin sayıca az olduğu bir dönemde kendilerine hitap eden birden fazla günlük, haftalık gazeteleri hatta haftalık mizah dergileri ile kültür sanat dergileri vardı. Sıcak çatışma ortamına rağmen hareket, canlı ve okuyan bir organizmaydı. 70’li yılların ikinci yarısında bahsettiğim kültür ve sanat dergilerinden *Rahmetli Emine İşinsu’nun* çıkardığı *Töre’yi* takip ederdim. Galiba 1977’de *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* ana başlığı ile makaleler çıkmaya başlamıştı. Yazarı *Ayhan Tuğcugil* idi. Yazarın kim olduğunu merak etmeden bu yazıları içer gibi tekrar tekrar okurdum. O günkü gergin dönemde bu yazılar bana ve zannedersem camiadan okuyanlara kendi fikriyatımızın, siyasi koordinatımızın Marksist devrimcilerden daha üst bir tutarlılık ve gerçekçilik üzerine bina edildiği kanaatini veriyordu. Aylık *Töre* dergisindeki bu yazılar tamamlanınca aynı adla kitap olarak yayınlandı. Sonradan öğrendiğime göre daha sonra aramızda kısaca *TMFS* diye andığımız eser 6 ay gibi bir zamanda 35 bin baskıya ulaşmıştı.

Şimdi ülkeyi teslim alan tepeden tırnağa yaygın cehalet, kabalık ve bunların kaynağı olan kültürel kuraklık göz önüne alınırsa 35 milyonluk bir ülkede sistemli bir fikir savunmasının yarattığı yankı hiç de hafife alınamazdı.

Galiba 1980’li yılların sonunda zamanında yutar gibi okuduğum eserinin yazarının *Prof. Dr. İskender Öksüz* olduğunu öğrenecektim. Dahası hocamızın, romanları mahallede çok okunan *Emine Işımsu* Hanımın da eşi olduğunu öğrenecektim.

Ama görev safahatım sebebiyle 2010 yılına kadar İskender Hocamızla tanışmak mümkün olmadı. Hocamızın bazı süreli yayınlarda izini bulunca kendisine yazdım. Kendisine hitap ederken Azerbaycanlı kardeşlerin bizdeki sayın yerine kullandıkları “*hürmetli*” sıfatını kullandım. Hürmetli hocam bundan derin bir memnuniyet duydu. Kendisi ile kültür meseleleri kapsamında yazıştık. Balkan Harbi çerçevesinde yazdığım dönemin insanında insan kalitesi problemine yönelik tahlillerimi ciddiye aldı. Yazdığı yazılarda ismime referans verdi. 2013’te Ankara’da *Milli Düşünce Merkezi*’nde verdiğim bir konferansta da nihayet yüz yüze tanışmak kısmet oldu.

Hürmetli hocamızı 2014 yılında şehrimiz Gaziantep’te konferansa davet ettik. Konferans Gaziantep Türk Ocağında verilecekti. Hocamızla beraber rahmetli *Emine Işımsu* Hanımefendi ile sanatçı Yağmur Tunalı Bey de gelecekti. O zamanlar anlamadığım ama şimdi açık olarak gördüğüm sebeplerle Türk Ocağı idaresi adı geçen bu heyetin Ocak’ta konferans vermesine hiç de sıcak bakmıyordu. Ama istemiyoruz da diyemiyorlardı. Bu ayak diremeye biraz ayrıntı vererek camianın bu hâllere düşmesinin tevekkeli olmadığını kayda geçirmek isterim. Mesela hoca şu hafta gelecek dediğimizde Ocak Başkanı o hafta başka bir konferans planlı, bu olmaz diyordu. Peki konferansçı başka bir şehirden mi gelecek sorusuna hayır Gaziantep Üniversitesinden dedi. Peki şehirdeki konferansı verecek Ocaklıya hocam Ankara’dan misafir hocalarımız geliyor, sizin konferansı iki hafta tehir edebilir miyiz denilemez mi dediğimizde etik olmaz cevabı alıyorduk. Sanki Ocak Başkanı Etik kitabını Spinoza’dan önce kendisi yazmış...

Bitip tükenmez ısrarımız sonunda peki gelsinler dediler. Ne konuşacaklar diye sorunca tabii kültür ve sanat alanında konuşurlar deyince olmaz dediler. Yerel yönetim sorunları üzerinde konuşsunlar... Gaziantep Türk Ocağının çok sınırlı sayıda (107) üyesinden birisi sıfatıyla nezaket sınırlarını biraz da zorlayarak ısrar ettim. Nihayet kabul buyurdular...

Harika bir gece oldu. Şimdilerde artık kendisine ait kiralık da olsa bir mekânı kalmayan Gaziantep Türk Ocağının salonu ağzına kadar doldu. Hürmetli

hocamız, Emine Işınsu ablamız ve Yağmur Tunalı ağabeyimiz Ocaklıları ihya ettiler. Ocağın müdavimleri böylesi bir canlılığın nadir olduğunu söyledi.

Hocamız ve heyeti, şehrimize kadar yorulmuşken, şehirdeki bir üniversitenin ülkücü gençleri hocamızı üniversitelere davet ederek konuşturmak istediler. Hocamız olur dedi. Ancak küçük bir problem vardı. Üniversitede karar mevkiinde ülkücülüğü ile tanınan yaşını başını almış hocalar vardı. Onların bu davet için öğrenci temsilciğine onay vermeleri gerekiyordu. Bu hocalar pırıl pırıl gençlere İskender Hoca'nın kim olduğu sormuş, çocuklar anlatmış. Biz bir tetkik edelim, buyrulmuş. Hakikaten ciddi bir araştırma(!) yapılmış... *İskender Öksüz*'ün yalancı peygamber İskender olduğunu tespit etmişler. Bir sahte peygamberin, yani *İskender Evranosoğlu*'nun gelip üniversitede bir ilim yuvasında konuşmasına da tabi izin vermediler. Ne denebilir ki?

Hörmetli hocamız ve refakatçılarını bir akşam kardeşlerimden birisinin evinde yemeğe davet ettik. Aileden şehirde yaşayanlardan özellikle eğitim safhasındaki gençlerimiz bu vesile ile Hocamızla tanışma, onu dinleme ve elini öpme şerefine nail oldular. Çok güzel saatleri Hörmetli Hocamız, Rahmetli Işınsu ablamız ve Yağmur ağabeyimiz sayesinde yaşamış olduk.

Hocamızı ve heyetini Ocak'ta dinleyen şehrin iş adamlarından Yahya Bozdoğan Bey de kendilerini bir öğle yemeğine davet etti. O yemekte de emsalsiz bir kültür sohbetine tanık olduk.

Söz uçar yazı kalır kavlince kayda geçsin istedim...

İSKENDER ÖKSÜZ HOCAMIZ

Hatice Begüm MURATHAN

Öğretim üyesi olarak çalışmakta olduğum Gazi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünde öğrenciyken kendisinden “Bilgisayar Programlama” ile “Girişimcilik ve Rekabet Edilebilirlik” derslerini aldım. Derste neşeli olur, herhangi bir nota yahut slaytlara bağlı kalmaksızın, öğrenciyi sıkmadan, hayattan örnekler vererek dersini anlatırdı. Kimya Mühendisliği bölümünde bizim derslerimize girdiği dönemlerde öğretim üyesi ihtiyacı olan Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde de derslere girdiğini anlatırdı.

Öğrencilik sürecimde beni en çok memnun eden İskender Hocamızdan ders almak oldu. Zira muazzam bir hayat tecrübesine sahip, derslerde bahsettiği öğrencilik hayatından başlayan yazın hayatını hâlâ sürdürmektedir. Yale Üniversitesinden Master ve Doktora derecelerini alan Hocamız, hayat dersi verdiği gibi, derslerde çok güzel bir Türkçe kullanarak aynı zamanda güzel Türkçe konuşmayı da öğretti.

ODTÜ, Kral Fahd Üniversitesi, Ahmet Yesevi Üniversitesi gibi birçok üniversitede kazandığı tecrübeyi bizlere yansıttı. Ayrıca özel sektörde uzun bir süre yöneticilik yapmış olması da bu muazzam birikiminin oluşmasında katkısı olduğunu düşünüyorum. Bunun yanında Hocamızın günlük gazetelerde ve Millî Düşünce Derneğinin internet sitesinde de sürekli okuduğum makaleleri yayınlanıyor. Bana, ülke gerçekleri konusunda aydınlatıcı bilgi vermeye hâlâ devam ediyor. Ayrıca değerli eşi rahmetli Emine Işınsu Hanımın da Türk kültürüne büyük katkıları olduğuna inanıyorum.

Öğretim üyesi olarak, Hocamızın bana kattığı doğruluk, dürüstlük, Türkçe’yi güzel kullanma ve bilimsel çalışmalarında yol gösterici olmaktır. Kendilerine sağlıklı ve uzun ömürler dilerim. Her zaman Türk Milletini aydınlatıcı yönlendirmeler yapmasını dilerim. İskender Hocamın öğrencisi olmak şerefi benim için her türlü mevki ve makamdan üstündür. Türk Milletinin böyle değerlere sahip olması gelecek nesillerin de teminatıdır. Saygılarımla...

İSKENDER 'HOCA'

İbrahim KİRAS

İskender Öksüz'e, kendisini tanıdığım günden beri, hep "Hocam" diye hitap ettim. Boğaziçi kantinindeymiş gibi önüne gelene hocam diye seslenmek âdetim değil aslında ama ilme hürmet, ondan da önce şahsiyete hürmet için daha uygun bir hitap şekli bilmediğimden "Hocam" diyorum İskender Öksüz'e.

Bahsettiğimiz kişi teorik kimya profesörü. O anlamda elbette hoca. Hatta hocaların hocası. Ne var ki bu alanda kendisine talebelik edecek formasyonum olmadığından benim talebeliğim teorik kimyacılığının paralelinde sosyal meseleler üzerine kafa yorup bunlarla ilgili özgün yaklaşımlar üretmiş ve üretmeyi sürdürmekte olan Hoca'nın okurlarından biri olmaktan kaynaklanıyor. Bu talebeliğin bana ne kazandırdığını, okuduklarımdan neler öğrendiğimi, eski ta-
birle ne tahsil ettiğimi anlatmayı deneyeceğim.

Öncelikle Hoca'nın meselelere bakma şekli "öğretici" bence.

İskender Öksüz, meselelere o meselelerin içinden bakmaz, yüksek bir tepeye çıkıp oradan kuş bakışıyla bakar. Bir milliyetçi olarak milliyetçiliğe de öyle bakar, bir Müslüman olarak Müslümanlığa da öyle bakar...

Bunu böyle söylemek kolay ama yapmak zordur. İçinde yaşadığımız toplum, kültürel çevremiz, kişisel geçmişimiz, his dünyamız, inançlarımız yüksek bir tepeye çıkıp oradan buraya kuş bakışıyla bakmamıza falan pek kolay müsaade etmez çünkü.

Zaten bu saydıklarımın bileklerde kelepçelere dönüşmesine mâni olunabil-
diği ölçüde düşünür olunur, sanatçı olunur, bilgin olunur, bilge olunur...

Öbür yandan, Newton'un meşhur benzetmesiyle, daima "devlerin omuzları üzerinden" ufka bakmak durumunda olduğumuzu (yani geçmişin bilim, sanat, düşünce birikiminin üzerine bugün birer taş eklemeye çalıştığımızı) elbette inkar edemeyiz ama ufka doğru bakan o gözlerin kendi gözlerimiz olduğunu, ne göreceksak onlarla göreceğimizi de unutmamalıyız. "Eski anahtar deliklerinden" bugünü görmenin her zaman mümkün olmadığını akıldan çıkarmamalıyız.

Tanıdığım ve okuduğum İskender Öksüz hiçbir alanda, hiçbir konuda ezberleri esas almaz, daha önce çözüldüğü bilinen problemleri yeniden kendi yöntemiyle çözmeye çalışır.

Hocadır ama “**zaten bildiğimiz**” şeyleri bize yeniden anlatan hocalardan değildir.

“**Älemde söylenmemiş söz kalmadı.**” diyerek evvelce söylenmişleri tekraren kıraat etmekten ibaret bir “**entelektüel teslimiyet**” değil, her şeyin sürekli değiştiği bir dünyada yeni durumlar hakkında yeni sözler söylemeye çalışan ve başka yeni sözlere kulak vermekten hiç geri durmayan bir “**entelektüel tecessüs**”...

Hoca'nın, tabiri caiz ise, zihin antenlerinin bilim ve düşünce alanlarında yeni seslere, yeni yaklaşımlara, yeni bulgulara ayarlı olduğunu okurları da dostları da bilir. Kendi entelektüel radarında tuttuğu belirli konulara ilişkin *-hem akademik hem de popüler-* yayınları bu kadar titizlikle izleyen başka birini şahsen tanımadım.

Yeni bir kitap çıkmışsa, yeni bir makale yayımlanmışsa, yeni bir buluş yapılmışsa mutlaka haberi olmuştur. Bunlardan bizi haberdar eden de çoğunlukla odur. Öyle ki sosyal bilimler literatürünü kendi çapında iyi kötü izlemeye çalışan biri olarak benim adlarına ilk defa Hoca'nın yazılarında rastladığım yazarlar var.

Sosyal bilim demişken... İskender Öksüz yazılarında veya kitaplarında “**Prof.**” unvanını kullanmaz. Profesör olduğunu duyanlar da sosyal bilimler alanında çalışan bir akademisyen zannederler Öksüz'ü. Bunu daha önce bir gazete yazısında da dile getirmiştım, burada tekrar hatırlatmak istiyorum: Teorik Kimya alanında, 1960'ların ve 70'lerin akademik dünyasındaki parlayan yıldızlarımızdan biridir kendisi. Okuyanlar hatırlayacaktır, Prof. İskender Öksüz “**Bilim, Din ve Türkçülük**” kitabında yer alan bir yazısında, arkadaşı ve hocası Sinanoğlu'nun ortaya attığı “**çok elektron teorisi**”nin 1960'ların akademik dünyasında uyandırdığı “**sükse**”yi anlatır.

Aslında o dönemde Yale'de doktora kabul edilmiş bulunan İskender Öksüz'ün hikayesi de az “**sükseli**” değildir. Dünyanın en saygın üniversitelerinden Yale'deki doktora öğrenciliğinin daha ilk yılında yayımladığı üç makale, bilim çevrelerinde o derecede “**sükse**” yapmıştır ki genç İskender Öksüz'ün ayrıca bir “**doktora tezi**” yazmasına gerek duyulmaz. O üç makale tez olarak kabul edilir. 24 yaşında doktorasını tamamlar. Doktorasının ardından da akademik süksesi devam eder. 30'un üstünde bilimsel yayınının 700'ün üzerinde atıf aldığı bilgisi biyografisinde yer alıyor.

Sözünü ettiğimiz yıllarda Yale'in dışındaki başka Amerikan üniversitele-
rinde de çok sayıda parlak ve genç Türk bilim insanı vardır. Hepsisi de Türki-
ye'deki okullardan yetişip gelmiş gençler. Demek ki o yıllardaki eğitim siste-
mimiz iyi işleyen bir sistemmiş.

Hepsi de vatansever kişiler olan bu genç bilim insanları, ülkelerinin kalkın-
masına hizmet amacıyla ve büyük heyecanla Türkiye'ye dönüş yaparlar. 1968'de
Prof. Oktay Sinanoğlu ile üç Türk öğrencisi (Timur Halıcıoğlu, Önder Pamuk
ve İskender Öksüz) ODTÜ'de Teorik Kimya bölümünü kurarlar. Başlangıçta
heyecan ve ümit baskındır. İskender Hoca rektör yardımcısı olmuştur üstelik.

ABD'den ülkelerine dönen **“Genç Türkler”**, millî şairimiz büyük Akif'in
tabiriyle **“Garbın ilmini san'atını alıp hem de mesaiilerine son sür'atini”**
vermişlerdir.

Büyük gayret, fedakârlık ve inançla kısa sürede çok önemli işlere imza atı-
lır ODTÜ'de. Dünyaca ünlü Nobel ödüllü bilim insanlarının katılımıyla ger-
çekleştirilen bilimsel toplantılar, yayınlar, buluşlar, tezler...

Ne var ki devran böyle sürmez. **“Ortamın liyakat, başarı ve bilimden uzak
kriterlerle işlediği, gün geçtikçe belli olmaktadır.”** diye anlatıyor İskender
Öksüz o günlerde içine düştükleri toplumsal atmosferi...

Zaten bu sırada Avrupa'daki 1968 rüzgarının etkisi Türkiye'ye ulaşmış, ODTÜ
de giderek **“devrim”**in merkez üslerinden birine dönüşmüştür. **“Faşist”** hoca-
lar baskı ve tehdit altındadır. Fiziki saldırılar başlamıştır. Öksüz **“ODTÜ Teo-
rik Kimya Bölümü kurulurken bizim bunlardan pek haberimiz yoktu.”** di-
yor. Önce Sinanoğlu, sonra diğerleri ayrılmak zorunda kalır; çoğu yurtdışına
gider. Büyük ümitler bağlanan Teorik Kimya Bölümü de kapanır. Bu **“mace-
ra”**nın sona erişinde **“millî demokratik devrim”** hayali kuran zümre kadar, yeni
bir bölümü kendi idari otoritesine tehdit olarak algılayan kimya bölümü baş-
kanı gibi akademisyenlerin de payı vardır İskender Öksüz'e göre.

ODTÜ Teorik Kimya bölümü devam etseydi ne olurdu sorusunun cevabını
bir alıntıyla veriyor Öksüz: **“Bir ülkenin belli bir seviyesi varsa ve siz onu
yükseltmeye çalışırsanız yerel başarılar elde edebilirsiniz. Bu, ülkeyi örten
bir branda bezini bir noktadan yukarı doğru itirmeye benzer. Önce küçük
bir alanın direnci vardır ve kolayca yol alırsınız. Fakat belli bir yükseklik-
ten sonra, brandanın gittikçe daha geniş bir parçası sizi aşağı çekmeye baş-
lar. Nihayet bütün ülkeyi örten ağırlığı kaldırmanız gerekir ki buna gücü-
nüz yetmez.”**

Ne olursa olsun, branda bezini her alanda yukarı doğru itme çabasından
hiç vazgeçmedi İskender Hoca.

İyi ki vazgeçmedi.

Çok yaşasın, ömrü bereketli olsun sevgili Hocamın.

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN YAŞAYAN HAFIZASI: İSKENDER ÖKSÜZ

Dr. İkbal VURUCU

İskender Öksüz adı benim için tarifi imkânsız bir cevheri ifade eder. Cumhuriyet döneminde Türk milliyetçiliğinin kitleselleşme sürecinde sivil toplumculuk, dergicilik, gazetede köşe yazarlığı ve kitapları ile yaptığı katkı kendisini özgün bir konuma oturtur.

Hocamla tanışmamız e-posta yolu ile olmuştur. Ergenekon davaları, Kürt açılımı derken Türkiye'nin en kargaşalı döneminde yoğunlaşan yazma etkinliğim, kendisinin de dikkatini çekmişti. Bir gün beklemediğim bir anda bana ileti yazmış ve yazılarımdan dolayı tebrik etmişti. İlişkimizin derinleşmesi ise 2011 yılında Türk Ocakları Genel Merkezinin web sitesinde yayınlanıp sonradan zararlı görüldüğü (!) için kaldırılmış olan *Türkçülük: Yüz Yıl Önce, Yüz Yıl Sonra* başlıklı yazısı üzerinden başlayan tartışma vesilesi ile olmuştur.

İskender Hoca'mın bu makalede "1944 sonrası bir patlama; 1980 sonrası bir çöküştür. Niçin?" sorusu ile başlayıp şu yargılarla devam eden yazısı benim için Ülkücülerin eleştirilmesi ve bir nevi özeleştirisi mahiyetinde ciddi bir tartışmaya ön ayak olmuştur. Hocama göre:

Birinci tek parti diktatörlüğünün 1940'lı yıllarında da 60'ların, 70'lerin şehir ve kır gerillasının ve onların medyadaki, siyasetteki militanlarının bize saldırısında, biz hep kavramları tartıştık. Evet, zulme karşı ağıt yazdık, şehitlerimizi, kaybettiğimiz büyüklerimizi andık ama önde fikirler, kavramlar, ilkeler vardı. Kalemlere bakın: Atsız Bey'den Türk Ülküsü ve Türk Tarihinde Meseleler. Mümtaz Turhan'ın Kültür Değişmeleri ve Garplışmanın Neresindeyiz'i. Dünder Taşer'in Mesele'si. Erol Güngör'ün kitapları, Hacıeminoğlu'nun, Eröz'ün eserleri, Galip Erdem'in fıkraları ve kitapları... Sanatta da buna paralel bir sayım yapılabilir. İsterseniz Arif Nihat Asya'dan başlayalım...

Peki, 1980 sonrasında kaç kitap, kaç milliyetçi ilim, fikir ve sanat eseri sayabilirsiniz? Hiç yok mu? Var... Var da 80 öncesi bir fikir tufanı ise 80 sonrası yaz yağmuru gibidir. Ne yukarıdaki paragraftaki sayım tamdır ne de 1980 sonrasında

*hiç yazan çizen olmadı demek doğrudur. Ama 80 öncesinin lehine, 80 sonrası-
nın aleyhine büyük fark barizdir.*

Hocamın, bu düşüncelerine olan itirazımı bir dizi yazı ile dile getirdim. *Milliyetçi Düşüncenin İmkanları-1* ile başlayan bu itirazlarım beklenmeyen bir etki yarattı. Elliden fazla yazarın dâhil olduğu gazeteler, dergiler, siteler gibi çok farklı platformların kullanıldığı bu tartışmalar, Ülkücülerdeki muğlak düşünce alanlarının netleşmesine de vesile olmuştu. Benim itirazım esas olarak “milliyetçi düşünce”nin ne olup ne olmadığı” hususunu açıklığa kavuşturmakla başlamıştı. Bu yazımda “*‘Milliyetçi fikrin’ göstergesi nedir? Hangi durumlarda ‘milliyetçi düşünce’den bahsedebiliriz? Mesela ‘Ben Türk milliyetçisiyim’ diyen birinin yazdıkları mıdır milliyetçi düşünce? MHP’li olan birinin mi? Yoksa milliyetçi olmasa da Türk kimliğinin herhangi bir unsurunun gelişimine ve ortaya çıkışına katkısı olan bir aydının eylemleri midir? Veya (Türk) milliyetçilik konusunda yazmak mıdır?’* diye başlamış ve şu hükmü vermiştim:

“Geçmişle bugünün kıyaslanmasındaki isimler üzerinden gitmektense bilginin işlevselliği ve toplumsallığından hareket etmek daha isabetli olur. Mümtaz Turhanların, Erol Güngörlerin, Arif Nihat Asyaların varlığı ve etkililiği hitap etikleri cemaatten kaynaklanmaktaydı. Bilgi, anlam kazandığı ve işlevselleştiği bir cemaatle ‘düşünce’ olmaktadır. Üretilen her bir bilgi sistem içerisinde yani okuyan bir kitlenin yanında, bilgi yayıcı dergiler, gazeteler, kitaplar ve ekonomik dayanışma ile işlevsel hâle gelmekteydi.”

Söz konusu tartışmada Ülkücülerin esas sorununa “Ülkümüzü kaybetmek!” tespiti ile devam eden İskender Hoca’ma, ben “Ülkümüz var mıydı ki kaybedelim?” sorusuyla karşılık vermiştim. Sonuç olarak bu soru bir anda, camiada dağınık zihniyetlerin dağınık gönüllerin birleşmesine vesile olan bir çizgiye kaydı. Tartışmalar dallanıp budaklandı. Elbette 1970’lerde güngörmüş ağabeylerimiz başta olmak üzere pek çok kişi tartışmaya katılmış ama büyük çoğunluğu tartışma bağlamından koparak şahsımı hedef alan itham ve hakaretlerle ilerlemişti.

Bu süreçte İskender Hocam entelektüel tartışmayı aşan bu saldırılar karşısında beni destekleyen bir yazı kaleme almak zorunda kaldı. Hakkımda neler denmedi ki! Kullandığım dilden dolayı “sosyalist özentisi”, “fularlı aydın”, “neo-liberal ajan”, “küreselci” vs. Elbette bunlar en masum ithamlar. Küfür ve hakaretleri yazmıyorum. Sonradan değerli dostum Fırat Kargioğlu ile birlikte hazırladığımız iki ciltlik esere de isim olan “Yeni Nesil Ülkücüler” tanımlamam bu süreçte ortaya çıktı.

İlerleyen zamanlara konferanslar, paneller vesilesi ile gittiğim farklı illerde bu tartışmalar hep önüme geldi. Anladım ki Anadolu’da epey bir etkisi olmuş

bu tartışmaların. İçinde bulunduğumuz siyasi konjonktürün de etkisi ile siyasi ve fikrî açıdan sıkışıp kalmış olan Ülkücü camia, özellikle “Ülkümüz var mı yok mu?” tartışması ile kendi mecrasını netleştirme yoluna girmişti. Benim “Ülkümüz yoktu” varsayımı karşısında yazılmış onlarca makalede “ağabeylerimiz” bana “Ülkümüzün olduğunu” gösteren ve daha çok “had bildiren” (!) yazılar kaleme almışlardı. Kimine göre ülkemiz “Türk İslam ülküsü” kimine göre “ilahi kelimetullah”, “nizam-ı âlem”, kimine göre “Avrasya birliği”, kimine göre “Türk İslam birliği”, kimine göre de “Turan” idi. Daha saymadığım pek çok “ülkü” vardı. Elbette bana “had bildiren” bu yazılar ve “ülküler”(!) dahi benim ülkemiz yok iddiamı destekleyen en güçlü argüman hâline gelmişti. Öyle ya, Ülkücünün bir tane “ülküsü” olması gerekirdi, Ülkücü sayısınca değil.

Bu tartışmada her ne kadar İskender Hocamla karşılıklı makalelerle tartışsak da belli bir aşamadan sonra birbirimize yazdığımız cevapları göndermeye başladık ve bu onay doğrultusunda tartışmamızı yürüttük. Çünkü dışarıdan müdahaleler açıkça şahsımızı hedef almaya başlamıştı ve yanlış anlaşılmayı önlemek zorundaydık. Aslolan camiayı ciddi ve etkili bir tartışmanın içine çekmekti. Ciddi bir zihniyet dönüşümünü de sonraki dönemde gözlemledik. Özellikle ülkemizin netleşmesinde benim “Turan/Türk Birliği” ülküsü üzerinde bir mutabakat sağlanmıştı. Hatta bana “Bizim davamız Allah davasıdır.” diyen ve yazıları bolca hakaret içeren bir yazar, sonraki yazılarında dava olarak sürekli “Turan”ı göstermeye başladı. Bu da bizim için tartışmanın amacına ulaştığını gösteren önemli bir olaydı.

Ben esas bu dönemde çokça dile getirilen Ülkücülüğün 1980 öncesi ile özdeşleştirilmesine, o dönemde yaşayan ve dayak yiyen, dayak atanların “gerçek ülkücü” olarak sabitlenmesine, bizim gibi sonraki nesillerin ise “Ülkücü asr-ı saadet” dönemini bozan, yozlaştıran bir nesil olarak anılmasına ve suçlanmasına şiddetle karşı çıkıyordum. Facebook’un çok popüler olduğu bu dönemde epey bir “Facebook Ülkücü grupları” da oluşturulmuştu. Bu odalarda da önemli tartışmalar yürütülüyordu. Bahsettiğim etiketlemeler de özellikle bu gruplarda dile getiriliyordu. Aslında sokaktaki eski Ülkücülerin büyük bölümünün paylaştığı kanaatlerdi bunlar. Yeni kamusal alanları olan bu Facebook gruplarında söz konusu kanaatler inanç hâline getiriliyordu.

Eskilerin genç Ülkücüleri küçümsemesi, “biz eskiden şöyleydik biz eskiden böyleydik şöyle adam döverdük böyle dayak yerdik” diye Ülkücülüğü bir adam dövme ve dayak yeme eylemine indiren yaklaşım tarzı bizde artık bir öfke hâli yaratmıştı. Bunun üzerine *Yeni Nesil Ülkücüler* adıyla bir dizi makale hazırlamıştım. Söz konusu Ülkücülük tartışmalarına onlarca kişinin yazı yazmasına ve

tartışmaya katkı sunmasına vesile olmuştu. Ahmet Şafak'tan Müjdat Öztürk'e, İskender Öksüz'den Suat Başaran'a çok geniş bir çevre de tartışmaya katılmıştı. Müstakil makale yazmasa da yorumları ile önemli tespitlerde bulunan, analizler yapan Ahmet Rasim Sağ'ı da özellikle belirtmek gerekir.

Sonradan ben bu tartışmalarımı yine Fırat dostumla birlikte hazırladığım *Ukdeler: Ülkücü Türk Milliyetçiliği Üzerine Toplu Yazılar* başlığı altında topladım. Bu çalışmada Fırat Kargioğlu da o muhteşem Ülkücülük yazılarını toplamıştı.

İşte İskender Öksüz Hocam ile tanışmamız ve dostluğumuz böyle entelektüel bir tartışma vesilesiyle başladı. Böyle bir tanışma benim için büyük bir onurdur.

Ankara'da Ümit Özdağ Hocamın kurduğu 21. Yüzyıl Enstitüsünde çalışmaya başladığımda bir dizi akademik sohbet düzenleme görevini üstlenmiştim. Hazırladığım listede ilk sırada İskender Öksüz Hocam vardı. Davetimi kabul etmiş ve enstitüye gelmişti. Karşılaşmamız ilginç bir olaya da şahitlik etmişti. Genellikle sadece telefon ve e-posta üzerinden haberleştiğimiz için yüz yüze tanışmamıştık. Kendisini enstitüye geldiğinde dışarıda karşılamıştım ama beni tanıyamamıştı. İçeriye girince "İkbal yok mu?" diye sorunca gülüştük ve "Hocam İkbal benim." dedim. O da çok şaşırılmıştı beni tanıyamadığı için. Muhtemelen uzun saçlı bir Ülkücü beklemiyordu!.. Veya epey bir ses getiren tartışmanın sahibini farklı tasavvur etmişti.

Daha sonra Ankara'da rahmetli eşim Ayça ile birlikte sık sık görüşme fırsatı bulduk. Rahmetli Emine Işınsu Hanım, Ayça'yı çok seviyordu. Biz de onu çok seviyorduk. İkisine de Allah rahmet eylesin. Yağmur Tunalı Hocam ile bu süreçte de hep birlikte hoş vakitler geçirdik.

Değerli dost Ömer Serdar Karaca'nın oluşturduğu gençlik gruplarına da Hocamızı rahmetli Emine Işınsu ile birlikte davet ettik. Düzenlediğimiz etkinliklere, toplantılara asla hayır demedi, katıldı, güzel sohbetlerde bulunduk.

İskender Hocamın milliyetçi düşünürler içinde nevi şahsına münhasır özelliği, Avrupalı çağdaş milliyetçi literatürü çok yakından takip etmesidir. Milliyetçilik, millet ve ulus devlet (Kendisi ısrarla, millet devlet veya millî devlet demeyi tercih eder.) gibi milliyetçiliğin vazgeçilmez unsurları üzerinde özellikle kafa yordu. Bu kavramların ve olguların tarihî, sosyolojik kökenlerine ve bugüne yansımalarına yönelik önemli görüşler sarf etmişti. Diğer milletlerdeki milliyetçilik gelişmelerine bilhassa önem verir ve kıyaslamalar yapar. Bu açıdan özellikle Kürt açılımı, ona bu konuda velut bir yazma imkânı yaratmıştır. Nitekim *Türk'üm Özür Dilerim* isimli kitabı büyük ölçüde bu konudaki yazılardan oluşmuştur. Yani o sadece milliyetçi camiaya hitap eden biri değil, aynı

zamanda karşı mahalleye de hitap edebilecek bir entelektüel yetkinlik, hoşgörü ve güce sahiptir. Zihniyet dünyasını sadece sığ bir haindi-değildi denkleminde oturtmuyordu.

Milletin ve milliyetçiliğin ne olduğunu tarihî, sosyolojik bir perspektiften ve farklı toplum modellerinden hareketle ele alıyordu. Türkiye Cumhuriyeti'ni, Atatürk'ü, üniter ve millî devleti, Türk kimliğini düşünce dünyasının merkezine koymuştu. Bu değerlere saldırının ne anlama geldiğini eserlerinde ele aldı. Eserlerinin bir diğer özelliği de sade, edebî bir dil ve üsluba sahip olmasıydı. Onun için aslolan anlaşılmaktı. Siyasi ortamın hassasiyetinden dolayı doğrudan değil özenle seçilmiş kelimeler, etkili cümleler, metaforlar, tahkiyelerle meramını dile getiriyordu.

Bu da bir neslin kendine özgü yazma yeteneğinin bir özelliği idi.

İSKENDER HOCAM

Prof. Dr. İlber ORTAYLI

İskender Öksüz Hoca'yı yirmi senedir Ankara'dan tanıyorum. Daha evvel ismini duyardım. Kimya Fakültesinin tanınmış hocalarındandı ve Ortadoğu Teknik Üniversitesinin öğretim üyesiydi. Siyasi hayatımızda birliğimiz olmamıştır. Hep dost olduk. Kültürel alışveriş içindeyiz.

Fakat herkesin bildiği gibi Işınsu bizim için ortak bir arkadaştı. Onun o olumlu, ılımlı ve aynı zamanda adil kişiliğiyle birçok dost canlısı insanı celp ettiği açıktır. İskender Öksüz'ü de Işınsu'nun eşi olarak tanıdım. Çok mutlu bir evlilikti; bir fazileti vardı. İskender Hoca, eşini seviyordu ve bu sevgiyi hayatının her safhasında abartmadan gösteren, onun yanında, ona destek olan bir kişilikti. Bu benim hoşuma giderdi.

Kendi iddialarının, kendi bilgi birikiminin dışında bir tevazu içinde, Işınsu'ya bir asistan gibi yardım ediyordu. Çocuklarını tanıdım, torunlarını tanıdım. Dostlarının arasında daima hep güler yüzü ve esprisi ile tanınır. "Bu adamın üzüntülü, kasavetli zamanı hiç mi yok?" diye sormuşumdur.

Demek ki onu da gizlemeyi, aksettirmemeyi biliyordu. Bunun da iyi bir fazilet olduğunu düşünüyorum. Bugün, ikimiz de yaşımızın ileri bir safhasındayız. Onun bir İzmirliliği var. Bu bir, İzmirlilik bir çizgidir.

Bir kimlik örneğinin ortasında. Tabiatın ve çevrenin tadını çıkarmayı bilen, görünüşün aksine sakın tabiatlı insanlardır. Çünkü fazla hareketli olanlar, fazla iddialı ve yerinde duramayanlar o şekilde hareket etmezler, o bir kültürdür. Bu bir itidaldir. Şimdi bakıyorum, talih birçok yönleriyle İskender Hoca'yı yalnız bırakır gibi.

Hayır, öyle olmayacak çünkü her zaman etrafında onu çok seven insanlar bulunacak. Bunlar sadece kendi ailesinin fertleri değil, aynı zamanda yakın çevresi. Yakın çevre, böyle insanların sayesinde hem onunla bir araya gelir hem de işin esasında kendi aralarında bir araya gelirler. Her memlekete, her vilayete lazım adamlardan. Yazdığı şeyler, mesleki faaliyetinin dışında, bu gibi durumları da her zaman teşvik etmiştir.

En sonuncusu da bu roman ödülü. Ortaya ummadığımız, tanımadığımız yeni yazarlar çıkıyor. Kendisine uzun bir mesai hayatı diliyorum ve hep görüşmeyi temenni ediyorum, uzak yerlerde otursak bile. Herhangi bir olayda her zaman arar, sıcak ilgi ve dostluğunu sunar. Bunlar artık kaybolan nitelikler, ama ümit ediyorum ki toplumumuzu hâlen millet yapan özellikler...

İSKENDER ÖKSÜZ

İlhan KESİCİ

İskender Öksüz'ü 1968 sonbaharında tanıdım. Dünyada öğrenci olaylarının başladığı, fikir akımlarının üniversitelerden başlayarak dalga dalga yayıldığı 1968'de. Bu dalga Türkiye'ye de gelmişti. Dünyada kısa zamanda söndü fakat silinmez izler ve etkiler bıraktı. Bizde de uzun zaman devam edecek hareketlere yol açtı.

İşte o tarihte Orta Doğu Teknik Üniversitesinde öğrenciydim. Çeşitli öğrenci dernek ve kulüpleri vardı. Biz de Ülkü Ocağı'nı kurduk. Bizden önce kurulmuş olan çeşitli fikir kulüplerinin büyük yemekhanenin girişinde duyuru panoları vardı. *Sosyalist Fikir Kulübü*, *Sosyal Demokrasi Derneği*, *Hür Düşünce Kulübü*, vs. Bu panolarda kulüplerin duyuruları ve çeşitli gazete ve dergilerden kesilmiş, yapıştırılmış yazılar ve kulüp etkinlikleri hakkında bilgilendirme notları bulunurdu. Panolar, öğrenciler ve öğretim üyelerinin yemekhaneye gittiği yol üzerindeydi. Hâliyle tüm kulüplerin faaliyetleri ve duyuruları, öğrenci ve öğretim üyelerince görülmüş, okunmuş olurdu.

Biz en son kurulan kulüptük ve biz de duyuru panomuzu diğer panoların yanına koyduk. Bizim panomuz en güzel şekilde hazırlananlardandı. Ben titiz davranırdım. Koyacağımız yazı ve duyuruları gazete/dergilerden kes yapıştır usulüyle yapmıyorduk. Dikkat edilmesini istediğimiz bölümleri kaligrafik yazılar şeklinde ve renkli kartonlarla yazıp koyuyorduk. Bunu da yurttan 12 kişilik bir odada birlikte kaldığımız, mimarlık fakültesi öğrencisi ve benim gibi Sivaslı bir arkadaşla yapıyorduk. Arkadaşımız, mimarlık yazı takımları ile çok güzel ve dikkat çekici yazı denemeleri yapıyordu. İşin ilginç tarafı, o arkadaşımızın aynı zamanda Sosyalist Fikir Kulübü üyesi olmasıydı. Bu durum, bize de yardım etmesine engel olmuyordu. Siyasi iklim henüz tam çatışma havasında değildi ve bu tür fikir karşıtlıklarına rağmen yakınlıklara, yardımlaşmalara ve arkadaşlık ilişkilerine müsaade edecek kadar demokratik havadaydı.

O günlerden birisinde, diğer kulüp panolarını inceliyordum. O sırada pek alışık olmadığımız sakalıyla, genç bir adam da çok dikkatli bir şekilde bizim panoyu inceliyordu. Belli ki ilgisi uzak bir insanın merakından dolayı değildi.

Çok memnun olmuştum ve tanışmak istedim. Öğretim görevlisi-asistan Dr. İskender Öksüz'müş. Yakınlaştık. İlerleyen zamanlarda sıkça görüşür olduk. Hakkında başka şeyler de öğrendim. Ege Üniversitesi giriş sınavı birincisi bir öğrenci imiş. Kimya-Fizik bölümünü dereceyle bitirmiş. Daha sonra tam burslu olarak dünyanın en parlak üniversitelerinden birisi olan Amerikan Yale Üniversitesinde yüksek lisans ve doktorasını tamamlamış ve ODTÜ'ye öğretim görevlisi olarak yeni gelmiş, çok genç bir adam.

Doktorasını meşhur bilim adamamız Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu danışmanlığında yapmış. Oktay Sinanoğlu gibi Yale Üniversitesinde yüksek lisansını ve doktorasını bir senede tamamlayan çok nadir öğrencilerden birisi imiş. Teorik Kimyacıydı ve kuantum fiziğinden bahsediyordu. Kuantum fiziğini ilk defa ondan duymuştum. Sonra sonra fark ettik ki bu genç adam bizlerden çok yüksek zekâlı birisidir. O zamanki görüşüme göre bile o bir genius (dâhi) idi.

O günden bugüne İskender Hoca'yla ilişkimiz hiç kesilmeden, hep çok samimi, çok dostça devam edegeldi. Yazılarını okumak bir zevktir, sohbet etmek ayrı bir zevktir. Her sohbetinden ufuk açıcı noktalar bulmak başlı başına bir imkândır.

Bir üzüntümü de burada söylemeliyim. İskender Hoca'yı tanıdığımın birinci yılından itibaren bir düşünceye kapılmıştım. Hâlâ aynı düşüncedeyim: Onun, siyasi oluşumların içinde bulunmaktan ziyade kendini bilime, buluşlara vermesinin daha iyi olacağını düşünmüştüm. Nobel Bilim Ödülü'nü rahatlıkla alabilirdi. Müşterek dostlarımıza böyle olması lazım geldiğini ve bizlerin de bu istikamette bir tutum almamızın çok doğru olacağını anlatmaya çalışmıştım. Bir seferinde uygun bir ortamda Alparslan Türkeş Bey'e de konuyu açtım. İskender Hoca'yı da daha sonra bu önerimden bilgilendirmiştim.

Bu yönde ilerlemese de ilminin yüksekliği erbabınca teslim edilen bir şahsiyettir. Memleket meseleleriyle ilgilenmeyi hiçbir vakit bırakmadı. O yıllarda üniversitede ve daha sonra başka kurumlarda idarecilikleri de vardır. 1968-1982 yılları arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doçent ve profesör olmuş ve bölüm başkanlığı, rektör yardımcılığı, rektör vekilliği görevlerinde de bulunmuştur.

İskender Hoca'nın hizmeti ve şöhreti fikir alanındadır. Ülkücü hareket içinde yazmış, konuşmuş, yayıncılık etmiştir. Bu faaliyetlerin başında, dönemin etkili dergilerinden, eşi Emine Işınsu'nun çıkardığı "Töre" ve yazarları arasında bulunduğu "Devlet" dergileri gelir. Tüm bu faaliyetlerde en yakın arkadaşı, dostu Sadi Somuncuoğlu'dur. Sadi Bey 1969'dan itibaren MHP Gençlik Kolları Genel Başkanı olmuştu. O tarihten itibaren İskender Hoca, Sadi Bey ve

Genel Başkan Yardımcısı rahmetli Dünder Taşer çok yakın bir üçlü oluşturmuşlardı. Başka dost ve yakın arkadaşlıkları da olmuştur elbette ama Sadi Bey’le olan dostluğu başka bir seviyedir. Dostluklarına gıpta ederdim; Sadi Bey’in vefatına kadar da aynı şekilde devam eden, ender görülen dostluklardandı.

Milliyetçi Hareket’e ideolojik ve politik söylem geliştirme ve dergicilik faaliyetleri amacıyla, daha çok akademisyenlerden oluşan, bir kurumu da beraber kurmuşlardı. “KÜBİTEM”, Kültür Bilim Teknik Merkezi, 1969-1971 döneminin üniversite hocaları ve medya mensuplarının karargâhı olmuştur. Hatta bir anlamda her türlü derin sohbetlerin yapıldığı bir üs merkezi, dergâh mahiyetinde bir merkezdi.

İskender Hoca, normal bilim ve üniversite hocalığını ihmal etmeden bir yandan da Türk Milliyetçiliği fikir sisteminin oluşturulmasına makalelerle, kitaplarla hizmeti ön planda tutmuştur. Şu an itibariyle benim kütüphanemde bulunan kitaplarının sadece isimlerini yazarsam anlayışının ana başlıklarını ve derinleşen çalışmalarının vardığı yeri düşündürebileceğimi sanıyorum.

Yayınlanma tarihleri itibariyle kitapları şunlar: *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi-1977 (Ayhan Tuğcugil müstear ismiyle)*, *Niçin Geri Kaldık-2013*, *Türk’üm Özür Dilerim-2014*, *Millet ve Milliyetçilik-2016*, *Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler-2017*, *Bilim, Din ve Türkçülük-2018*. İsimlerinden de çok belli, hepsi milliyetçilik üstüne kitaplar. Fakat hemen belirtmek isterim ki bu kitapların diğer milliyetçilikle ilgili kitaplarla benzerliği pek azdır. Bu kitaplardaki milliyetçilik anlayışı sanki hocanın asıl mesleği ve ana bilim dalı olan “teorik kuantum fiziği” yaklaşımıyla harmanlanmış bir milliyetçilik anlayışıdır. Dünyadaki sosyolojik çalışmaları takip ederek, düşüncelerini geliştirmesi, kendisini test ederek yazması özel bir örnektir. Bu farklılığı “*Niçin Geri Kaldık*”, “*Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler*” ve “*Bilim, Din ve Türkçülük*” isimli kitaplarında çok daha rahat görürüz.

Öksüzler, ailece Türk kültür ve sanatına hizmet etmiştir. 1972 yılında günümüz milliyetçi hareketinin önde gelen romancılarının en başında gelen Emine Işınsu ile evlendikten sonra beraberce yol yürüdüler. Töre dergisi ve Töre-Devlet Yayınevi kadar evleri de kültürümüzün hizmetindeydi. Sıkça dost meclisleri toplanır ve meseleler görüşülür, fikir alışverişinde bulunulurdu. Ben 1975’ten itibaren bu evin sohbet halkasının müdavimlerinden birisiydim. Zevkle tekrar edeceğim, her ikisi ile de dostluğumuz hiç kesintiye uğramadan bugüne kadar devam etti. Benim için çok azizdir.

Emine Işınsu hakkında da birkaç cümle etmem gerekecek: Dediğim gibi ülkücü camianın en velut romancılarının başında gelir. Çok sayıda fikrî, siyasi,

tezli romanı vardır. Saf ideolojik eserler deyip geçilemez eserlerdir. Yüksek sanat değeri, bilenlerce teslim edilmiştir. Bunlardan birisi benim de kahramanlarından birisi olduğum “CANBAZ” romanıdır. 1982 yılında ve 12 Eylül 1980 askeri darbesi ikliminin henüz canlı olduğu bir dönemde yayınlanmıştır. Benim romandaki ismim İlhan Kasapoğlu’dur. Kasapoğlu 1934 yılında çıkarılan Soyadı Kanunu’na kadar Sivas Zara’da bizim sülalemizin adıdır. Zaten şimdiki Kesici soyadımız da muhtemelen Kasapoğlu’na izafeten alınmış olmalı.

Canbaz, ana hatları itibariyle 1965-1980 yılları döneminde, Türkiye’deki özellikle öğrenci olaylarının ülkücü perspektifle ele alındığı ve anlatıldığı bir romandır. Çok baskı yapmış ve Türkiye Yazarlar Vakfı Roman Ödülü’nü almıştır. Yazar Işınsoy’un Türkiye öğrenci olaylarına yüksek vukufiyeti ve özellikle de ODTÜ öğrenci faaliyetleri, benim kurucusu ve başkanı olduğum Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ülkü Ocağı hakkındaki geniş ve doğru bilgi sahibi olması, benden ziyade eşi Prof. Dr. İskender Öksüz’ün bilgilerinden kaynaklanır.

Her ülkenin ve hâliyle de Türkiye’nin geleceği, birinci sınıf ilim ve kültür adamlarının yetişmesiyle kurtarılır. Bu bilim insanlarına her türlü imkânın sağlanması, makam, mevki ve statülerinin uygun hâle getirilmesi elzemdir. İskender Öksüz, bütün özellikleri ve tam anlamıyla bu tür, birinci sınıf bilim insanıdır. Allah varlıklarını çok etsin. Çok yaşasınlar, güzel yaşasınlar, güzel vatanımız, devletimiz ve milletimize daha uzun seneler yüksek hizmet verme imkânlarına sahip olsunlar.

İSKENDER ÖKSÜZ

İlteriş METİN

“Alparslan Türkeş ve arkadaşları (14’ler) 1963’te yurda dönmüştü. Türkeş’in bir kısım arkadaşıyla 1965’te CKMP’ye girmesi ve ilk kongrede Genel Başkan seçilmesi çok önemliydi. Çünkü bu tercih, Türk Milliyetçilerinin yönünü ve metodunu belirlemeye yetti. Türk Milletine hizmet yolu, kendi kadrosuyla iktidara gelmekten geçiyordu. Bu amaçla Türkeş, **ülkücülerin teşkilatlanması ve eğitimi** için Sadi Somuncuoğlu’nu 1967’de Gençlik Kolları Genel Başkanlığına getirdi. Bu görev 12 Mart 1971’e kadar sürdü. Bu dönemde **bütün fakülte ve yüksekokullarda Ülkü Ocakları Öğrenci derneğinin kurulmasıyla teşkilatlanma; Genel Başkan Alparslan Türkeş, Galip Erdem, Kâmil Turan ve İskender Öksüz’ün verdiği seminerlerle sistematik eğitim tamamlandı.** 1969’dan itibaren okullarını bitiren ülkücüler yurdun dört bir yanına dağıldı.”

Ben 1971 doğumluyum. 3 kızdan sonra dünyaya gelince Türkeş’in babamı arayıp “İbrahim gene benim yolundan çıkmışsın.” demesi üzerine babam “Gene biri hakkımda tezvirat mı yaptı?” diye düşünürken Türkeş’in 4 kızdan sonra 1 erkek evladı olmasını kastettiğini anlamış... “İsmi ne olsun efendim?” diye sorunca “Bizimki büyük İlteriş o da küçük İlteriş olsun.” diyerek rahmetli Türkeş isim babam olmuş. Ablamlar sırasıyla Fatma Efsane Çolpan Metin 1965, Canan Elif Bozalan 1966, Ayşe İlbige Cimilli 1969 doğumlu. Bizler Ankara’da Alparslan Türkeş, Galip Erdem, Dünder ve Asuman Taşer, *İskender ve Emine İşinsu Öksüz*, Sadi Somuncuoğlu, Halil Özyıldız, Yücel Hacıoğlu, Ayvaz Gökdemir, Nuri Gürgür, Şerafettin Yılmaz, Cezmi Bayram, Dilaver Cebeci, Arif Nihat Asya,ERCÜMENT - ŞEVKET ve Yasemin (Taşer) Yahnici, Osman Çakır, Osman Oktay, Mahir Durakoğlu, Ahmet Hoca, Coşkun Karakaya, Meriç Coşkun, Gülşen-Müslüm Kocaay, Nurşize Coşkun ve nice ülkü birliğini sağlamaya çalışan aile ile büyüdük. 1965-1979 arası, sonrası İstanbul ikinci yaşamımız...

İskender amcanın eşi Işınsu teyze kızı Elif abla, Yağmur abi ve benim oyun arkadaşım Murathan ile evlerinde hoşça vakit geçirdiğimizi hatırlıyorum.

Devlet Gazetesi sahibi Halil Özyıldız, İbrahim Metin ve Sadi Somuncuoğlu idi.

Töre Dergisi Emine Işınsu'ya aitti.

Töre-Devlet yayınları ise İskender Öksüz, İbrahim Metin ve Sadi Somuncuoğlu'na aitti.

Annem Aysel Metin ilk kez İzmir'den Ankara'ya gelen İskender Öksüz ve ilk eşi Güzin Hanım ile 1967 yıllarında hoş geldin ziyaretiyle tanışmıştır. Eşi rahatsızdı daha çok babam (İbrahim Metin) ile onlara ziyarete giderlerdi. 1969 yılının Aralık ayında annemin İlbige'nin doğumu için hastaneye yattığı zamanlarda yanındaki kadının erkek çocuk dünyaya getirmesini, annemin erkek evlat dünyaya getirdiğini zannederek babam, Halil Özyıldız, İskender Öksüz ellerinde çiçek ve çikolata ile hastaneye koşar adım ziyarete gelmişlerdi. Ancak yarı bellerine kadar ayakkabı ve pantolonları çamur içerisinde idi. Annemin erkek çocuk doğuramadım diye ağlamasıyla gerçeği öğrenmişlerdi. Annemin neden çamurlu bir biçimde olduklarını sormasına rağmen geçiştirici cevaplarla ziyareti sonlandırıp hastaneden ayrılmışlardı. Birkaç gün sonra anneme İskender Öksüz'ün rahatsız olan ilk eşi Güzin hanımın defin işlemlerini yaptıktan sonra hastaneye geldiklerini anlatmışlardı.

Bir süre bekar olarak ailecek görüşülmüş sonraki yıllarda Emine Işınsu ile tekrar dünya evine girmişti. Her gün birimizin evinde vatan kurtarma sohbetlerimiz hiç bitmedi. Ta ki 1979'da İstanbul'a zorunlu göç edişimize kadar.

Ben 10-11 yaşlarındayım, sene tahmini 1981-82. Turgut Öztaşkın'ın Antalya Gazipaşa'da bir yaz kampı ayarlamasıyla 4 aile; Emine Işınsu-İskender Öksüz ve Murathan, Turgut-Sevin Öztaşkın, Sevinç-Rifat Çokum, İbrahim-Aysel Metin ve 4 çocuğuyla birlikte herkes kendi arabasıyla tatile gidecek şekilde tatil planı yapıldı. 1956 model 8 kişilik Ford Steyşin aracımızla yola revan olduk. Akdeniz bölgesine geldiğimizde sıcak gündüz gözüyle giderken babamın aniden yolda durmasına anlam veremedik. Arabadan indi. Daha önceden muhtemelen ölmüş, yol üstünde derisi güzel olan bir metrelik bir yılan görmüş ve aracın bagaj kısmına koyup yola devam etmiştik. Nihayet kampa diğer ailelerden sonra ulaştık. Birbirine yakın ayrı ayrı evlerin olduğu ormanlık alanda konaklayacağımız eve yerleştik. Yemekten önce babam İskender'e bir oyun oynayacağım diyerek herkes yemekten önce Işınsu'ların kaldığı eve giderek acaba İskender nerede yatar diye düşünüp bilmeden Işınsu'nun yatağına cansız yılanı

yerleştirmiş. Daha sonra yemek sohbetine katılmış ilk gün olduğu için sohbet sonrası tüm aileler odalarına çekildiler. Tabi bizim ailede herkes oyun yapıldığını bildiği için ne zaman olay patlayacak diye uyumadan merakla bekliyoruz. Işinsu teyzemin yatacağı yatakta battaniyeyi kaldırıp gördüğü yılan manzarası karşısında çığlık atarak dışarıya fırlamasıyla ortalık bir anda karışmış otel görevlileri müdahalesi ile yılan odadan alınmıştı. Daha sonra herkes sabah kahvaltısında bir araya geldi.

Soldan Sağa: Çolpan Metin, Elif Okçu, İskender Öksüz, Turgut Günay (Yetik Ozan), Umay Günay, Emine Işinsu, Aysel Metin, İlteriş Metin. 1975

Olaydan tek haberdar olan bizleriz ancak belli etmeden kıs kıs gülerken gidene kadar bu yılan konusu herkes tarafından konuşuldu. Bizler belli etmeden bu konuyu 1-2 sene babamın da tembihleriyle kimseye bir şey söylemeden olayı kapattık.

Bir iki sene sonra babamın işler için Ankara'ya gittiği ve Işinsu'larda kaldığı zaman konuyu "Ben yaptım." şeklinde itiraf etmesi ancak "Sen böyle bir hainlik yapamazsın." diyerek zor da olsa kendi yaptığına ikna etmesi sonrası Işinsu teyzenin intikamı acı olmuştu. Evde oldukları sırada bir ara ortadan kaybolup babamın yatacağı yatak çarşafının her yerini iğnelerle süslemiş! Vatan

kurtarma sohbeti bitip yatma vakti geldiğinde babamın iğneleri temizleme çalışmaları şafak vaktine kadar sürmüş...

Günümüzün Dede Korkut'u Prof. Dr. İşkender Öksüz 'ü anlatmak çok zor. Ancak Türk Milletine gönülden bağlı bir bilim adamı olması nedeniyle, günümüzde layık olduğu değeri görmemektedir.

*Soldan Sağa: Aysel Metin, Emine Işımsu, Meral Erdem,
Galip Erdem, Halil Özyıldız. 1970*

İSKOS DEDE - GÜLER YÜZLÜ BİLGE

Kaan KALIPÇI

Eskiden, bilgisayar ve ‘akıllı’ cihazlar hayatımıza girmeden önce, öğrenmek istediklerimizi, aklımıza takılanları, ilk önce evdeki büyüklere ve yakınlarımıza sorardık. Sonra ne zaman yazıldığını bilemediğimiz ansiklopedilere bakardık. Ya da bir yerlerden, doğruluğundan emin olmadığımız bilgiler edinirdik.

Bütün bunların güzel tarafları da vardı. İnsandan insana etkileşim daha güçlüydü. Galiba ilişkiler de daha sıcaktı.

Şimdi daha iyi anlıyorum ki bizim aile genel durumdan farklıydı. Aile içi sohbetlerde, aklımıza takılan konu ne olursa olsun, satranç kuralından, tarihî meselelere, coğrafyadan sağlığa kadar her konuda, ‘kilitlendik’ mi İskos Dede’yi arardık. Sağ olsun her seferinde tatlı tatlı, hem de anlayacağımız dille, sordumuz soruyu cevaplar, konuyu enine boyuna anlatırdı.

Sormamızdan memnun olduğunu hisseder ve bilirdik. Bu yüzden başka bir şey çıkarsa yine tereddüt etmeden onu arardık. Çocukluğumuzdan itibaren böyle bir lüksümüz vardı. Onunla geçirilen zamanları özledik. Her buluşma, mesela yediğimiz her yemek, biz çocuklar için hem çok eğlenceli hem de öğretici olurdu. Bizim sorularımız dışında kendisi de o günlerde hangi konu üzerinde çalışıyorsa ve yeni öğrendikleri de dahil bulduğumuz aksam yemeklerinde büyük bir heyecanla, özenle anlatır, o heyecanını bize de aktarırdı.

Şimdi daha iyi anlıyorum ki gerçekten çok şanslıydık. Böylesine her daim güler yüzlü, bizim için her zaman hazır olduğunu bildiğimiz, renkli ve eğlenceli bir dedemiz var. Varlığı ile bizi merak etmeye ve öğrenmeye teşvik etmesi de hepimiz için çok büyük bir şanstı. Kolay bulunur bir imkân değildi. Hâlâ aynı durum, bizim büyümemizle paralel olgunlaşmayla devam ediyor. 40 yaşına merdiven dayadığım bu günlerde konuştuğumuz konular ve derinlikler değişse de İskos’la konuşurken ondaki aynı heyecan ve tutkuyu hâlâ görmek gerçekten çok etkileyici, hatta bulaşıcı diyebilirim. Anlatılacak çok şey var. Hiç unutamayacağım bir anımı anlatmak isterim:

Henüz 13 yaşındayken apandisit ameliyatı olacaktım. Küçük bir operasyon olsa da o yaşta bir çocuk için korkutucuydu. Hastane ortamı zaten iyice geriyordu. Dedem odaya geldi, bana bunun ne kadar basit bir ameliyat olduğunu anlattı. Doktorun bu ameliyattan belki binlerce kere yaptığını söyledi. Hem benimle hem de doktorla şakalaşıp ortamı yumuşattı. Sakinleşivermişim. O Ameliyatın korkusu bir anda yok oluvermişti.

İyi ki varsın İskos Dede. Bugünlerde dünyaya gelmesini beklediğim oğlumun da bir an önce seni tanıyıp senden öğrenmeye başlamasını dört gözle bekliyorum.

İŞINSU ABLAM, İSKENDER ÖKSÜZ AĞABEYİM

Kadriye ÖNKUZU ŞAHİN

Milliyetçi nesillerin yetişmesinde büyük emeği olan Emine İşınsu Öksüz ile 1972 yaz tatilinde, İbrahim Metin ve Galip Erdem ile Zile'ye geldiklerinde tanışmıştım. O yıl ortaokul öğrencisiydim.

İşınsu Ablalar; 23 Kasım 1970'de, ETYÖO (Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu) son sınıf öğrencisi iken, okuduğu okul binasında, hunharca şehit edilen ağabeyim Ertuğrul Dursun Önkuzu'nun hayatının ve o günlerin çalkantılı olaylarının anlatılacağı bir romanı kaleme almak niyeti ile Zile'ye gelmişlerdi. Haziran ayıydı, kiraz mevsimi olduğunu hatırlıyorum, çünkü bağa götürmüştük.

İşınsu Abla henüz ismi konulmamış "Sancı" romanını yazmayı tasarlamış; roman kahramanı Ertuğrul Dursun Önkuzu'nun ailesi olan bizlerle tanışmak, yaşadığı çevreyi araştırmak üzere Zile'ye geldiğinde çok şaşırmış, sevinmiştik. Ağabeyim adına verilen mücadelenin unutulmayacağı ve unutturulmayacağı için memnun olmuştuk.

Bu ziyaret habersizdi ve bizler için sürpriz olmuştu. Oldukça heyecanlanmıştım.

Canım ağabeyim ve evlat acısına dayanamayan, mide kanserine yenik düşen canım annemizin acıları hâlâ taptazeydi. Acılarımızı içimizde yaşıyorken ayakta kalmaya çalışıyorduk. Geride yaşlı babaannem, içi kan ağlayarak biz üç kız evladına sahip çıkmaya çalışan çileli babacığımın baş başa kalmıştık. Aradan 54 yıl geçti, acılarımız azalmadı, aksine derinleşti.

Misafirler ve İşınsu Abla Zile'de ağabeyimin kabrini ziyaret etmişler, bizlerle ve Zile'deki yakın arkadaşları ile görüşmeler yapmışlardı. Genç Ülkücüler Teşkilatı ve MHP yöneticileri ile de görüşmeleri olmuştu. En çok bilgiyi babam ve babaannemden edindiler. Eşyalarından mektuplarını, birçok doküman notlarını babamın izniyle aldılar. O zamanlar telefon olmadığı için mektuplaşma çok önemliydi. Ağabeyim Ankara'da, ablam Amasya Öğretmen Okulunda yatılı okudukları için uzun uzun mektuplar yazardık birbirimize. Evin mektup yazarı da bendim. Ağabeyim bizlere çok düşküdü, mektuplarını aksatmaz, bizleri hiç ihmal etmezdi. Zile'deki ÜGD (Ülkücü Gençler Derneği) ile de irtibatı

koparmamak için sık sık Zile'ye gelirdi. Ağabeyim kitap okumayı çok severdi. Bizlere de kitap sevgisini aşılamıştı.

Işinsu Ablalar, İbrahim Ağabeyler Ankara'ya dönerken beni de götürmek istediklerini söylediler. Kabul ettik. Ankara'ya gidince birkaç hafta İbrahim Ağabeylerde kaldım. Aysel Abla ve çocuklar çok yakınlık gösterdiler. İbrahim Ağabeyler, Arif Nihat Asya'nın kiracısı imiş. Ağaçlarla dolu, geniş bir bahçeyi hatırlıyorum. Arif Nihat Asya ve eşi Servet Hanımefendi ile tanıştım. Işinsu Ablalar ile komşu olan Başbuğ'un evine götürdüler. Muzaffer hanımefendi bana güzel kumaşlar hediye etmişti. Büyük bir şefkatle kucaklamış, yakınlık göstermişti.

İbrahim Ağabey beni Töre Devlet bürosuna, matbaaya, Anda dağıtıma götürdü. Orada dizgi, pul, postalama gibi bir sürü iş gösterdiler. Oyalanmam için herhâlde. Çok hoşuma gitmişti. Oralarda birçok yazar, şair, tanınmış değerli şahsiyetler ile tanıştım. Ahmet Kabaklı, Nevzat Kösoğlu, Galip Erdem, Yücel Hacaloğlu, Sadi Somuncuoğlu, Meriç Çoşkun, Osman Çakır, Osman Oktay (sonradan eniştem olacaktı), Dilaver Cebeci, Coşkun Karakaya... Şu an aklıma gelmeyenler de olabilir.

O yıl, 1973-1974 eğitim öğretim döneminde, babamın da müsaadesi ile Çankaya Lisesinde eğitimime devam ettim. Halide Nusret Zorlutuna'nın yanında kaldım. Kendisi yaşlıydı ve yalnız kalıyordu. Evi Gazi Osman Paşa'da müstakil, geniş, iki katlıydı. Gündüzleri Fatma Teyze diye bir hanım, yardımcısı olarak çalışıyordu. "Sancı" romanı yazılış aşamasında, evleri yakın olan (Kader Sokak'ta), Işinsu Abla ile devamlı görüşüyorduk. Bazen ben gidiyordum bazen kendisi geliyordu annesinin evine. Işinsu Ablaların da Halide Hanım Teyzelerin de çevresi çok genişti. Pek çok yazar, şair, edebiyatçı, sanatçı, elçi eşleri, üniversite öğrencileri eve misafir olurdu. Tabii ki akrabaları eksik olmazdı. Misafirler çoğunlukla yemeğe kalırdı. Her ikisi de çok misafirperverdi. Nazık, çok hoş sohbet, oldukça kültürlü oldukları için zamanın nasıl geçtiğini anlamazdım.

Misafirler arasında Nusret Çam, Suzan Çataloluk, Kıbrıslı Ayşe Abla, Şair Reha Selçuk Bakiler, Sinan Abi aklıma ilk gelen isimler. Tabii ki Töre Devlet, Bozkurt, Hisar yazarları, şairleri, ressamaları da sık sık görüştükları aile dostlarıydı. Halide Hanım Teyze'ye Vasfiye Hanım, Güzide Hanım, İsmet Kür, Pınar Kür, (kardeşi-yeğeni) sık sık gelen misafirlerdi.

Nereye gitseler beni de götürürlerdi. Bir keresinde Arif Nihat Asya veya Mehmet Çınarlı'nın jübilesine katılmıştık. Bu sayede jübileyi-şiir gecelerini de o günlerde öğrendim.

Işinsu Abla'nın ağabeyi Ergun Zorlutuna eşi Ümran Teyzeler Çankaya Lisesine yakın bir sitede oturuyordu. Kızları Banu benimle yaşitti, aynı lisedeydik. Çağrı ise Yağmur ile akrandı galiba. Işinsu Abla'nın kızı Elif benden bir yaş küçüktü, koleje gidiyordu.

Ümran Teyze'nin üzerimdeki hakkını ödeyemem. Banu'nun velisi olduğu için benim de velimdi. Zile'ye döndüğümde Halide Hanım Teyze, Işinsu Abla, Ümran Teyze, Banu ile mektuplaşmıştık. Hâlâ mektuplarını saklıyorum. Rahmetli olan büyüklerimi minnetle yad ederim. Mekânları cennet olsun.

O yıllarda Işinsu Abla İskender Ağabey ile yeni evlenmişti. İskender Ağabey güler yüzlü, hoş sohbet, oldukça kültürlü, mütevazı bir insandı. Tane tane konuşması beni çok etkilemişti.

Gece gündüz ailenin yakınında, içlerinde bulunduğum süre içinde Işinsu Abla'nın da İskender Ağabey'in de birbirlerine seslerini yükselttiklerini, tartıştıklarını hiç duymadım. Ne güzel insanlar, ne mutlu aile diye çok imrenmişim.

Tarık Buğra'nın, Töre'deki "Işinsu İçin" adlı yazısında bahsettiği -kafasını da karakterini de gerçekten değerli bulduğum İskender Öksüz de vardı- cümleleri değerli bir yazarımızın gözlemleri sonucu sarf ettiği cümleler her şeyi anlatmıyor mu?

Yıllar sonra, Antalya'dan Ankara'ya taşındığımızda (2001) ailecek Işinsu Ablaları ziyarete gitmiştik. Çocuklarım ve bizlerle tek tek ilgilendiler.

Işinsu Abla o yıllarda ağrıları olsa da daha iyiydi, hâlâ yazıyordu. Daha sonra 5-6 defa ziyaretlerim oldu. Ağabeyimin 40.şehadet yıl dönümünde, Gazi Üniversitesinde, Sancı romanını imzaladılar.

Işinsu Abla Bahçelievler'deki evime geldiğinde ne çok sevinmişim.

Çankaya Lisesindeki dört aylık eğitim sürecinde Halide Hanım Teyze, Işinsu Abla, İskender Ağabey, İbrahim Metin ve ailesi, tanıştığım kaynaştığım değerli güzel gönüllü insanlar sayesinde çok kazanımlarım oldu. Çok nezih, kültürlü, bilgili, vatan ve milletin geleceğini dert edinen idealist çevremden, ileriki yıllarda buluşmak üzere, ailevi nedenlerle ayrılmak zorunda kaldım.

Şehit Ağabeyim Ertuğrul Dursun Önkuzu'nun vesilesi ile kendi güzel, gönlü güzel büyüklerim ile tanışmayı nasip ettiği için Allah'a şükürler olsun.

Ebediyete irtihal eden bütün büyüklerimizin, geçmişlerimizin ruhları şad, mekânları cennet olsun. Hayatta olanlara sağlıklı, hayırlı ömürler diliyorum.

Daima dualarımda olacaklar.

KENDİ GÖK KUBBEMİZİ TAÇLANDIRAN BİR BİLGE

Kâmil ENGİN

Hayatımızın akışı içinde, günlük olaylarla veya zihnimizi kurcalayan müşkül meselelerle ilgili fikrini merak ettiğimiz, akliselimini tutamak yaptığımız kişiler vardır. Doğrusu, bu kişiler olmaz ise pusulası olmayan gemilere döneriz. Prof. Dr. İskender Öksüz benim için nirengi noktası denilen bu kişilerin başında geliyor. Yaşadığımız ülkede her yeni işte, karşılaştığımız müşkül meselelerde onun bakışına, başka bir deyişle “gusto” suna ihtiyacımız var, fikrimce.

İskender Öksüz’ün adını yıllar önce kitaplarından duymuştum. Türklük şuurunun yüksek varlığıyla yansıdığı kitapları ve yazılarıyla gönlüme girmişti. Rahmetli romancımız Emine Işınsu’nun yarım asırlık hayat arkadaşıydı. Bir ara tesadüfen dijital nüshasını bulup okuduğum, 1970’lerde Ayhan Tuğcugil imzasıyla yayımlanmış “Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi” kitabının ona ait olduğunu öğrendiğimde ise merakım büsbütün arttı. Nihayet bundan beş yıl kadar önce, Millî Düşünce Merkezi-MİSAK’ın editör kadrosuna katıldıktan sonra konuşmalarını dinlemek ve daha yakından tanımak imkânı ve imtiyazını elde ettim.

Salgın zamanları uzaktan yapılan Millî Düşünce Merkezinin editör toplantılarına çoğunlukla İskender Hoca da katılırdı. Her nasılsa, varlığından etrafa yayıldığı hissedilen ayrıcalıklı bir hava bu toplantıların merkezinde olur, mıknatıs gibi toplantıya katılanları birleştirirken, diğer taraftan yüzüne vuran umut ve tebessüm hâleleri bu toplantıları aydınlatırdı. Donmuş bir fotoğraf karesi gibi hâlâ hafızamda duran güleç çehresi bu yüzdenmiş demek...

Bir Bilgenin Portresi

Bu fotoğrafa, güçlü kişiliği ile derin hayat tecrübesinin bir araya gelmesiyle beliren ve etrafında her daim saygı hissi uyandıran bir bilgenin portresi eşlik ediyor. İskender Öksüz’e ait bir bilgelik...

Bütün bilgi ve becerilerini bir zarafet bağlamında özümsemiş, kendi süzgecinden geçirerek iyice detaylarına indirerek cisimleştirdiği o müktesebâtı, rafine bir kültür davranışının yapıcı unsurları haline getiren bilgelik...

Bu bilgelik timsali, benim zihnimde, şehirli, zarif, incelikli, katıyetle hamasîlikten uzak, 'en az taşralı' Türkçü bir âlim/allâme'ye karşılık geliyor. Ülkemizin bilim ve kültürde ilerlemesi yolunda ömrünü adanmış açık sözlü, alçakgönüllü bir âlim... Bilim adamlığının, âlimliğin alçakgönüllülük tarafı olduğunu öğreten, kendi gök kubbemizi de taçlandıran bir zirve. Bu zirveye ulaşmak için bir ömür boyunca kim bilir dev gibi ne engeller aşılmış ne büyük fedakârlıklar yapılmıştır.

Aydınlar Kuşağı Çizgisi

Cumhuriyet devrinden bugüne meşale gibi etrafını aydınlatarak geçen ve Türk Milletinin varlığının devamlı yücelmesi, kendi milli özelliklerini sürdürmesini ödev sayan aydınlardan söz edilir. Türk milliyetçiliği fikrine hizmet etmiş bu aydınlar kuşağı, Ziya Gökalp'tan Sadri Maksudi Arsal'a, Nihal Atsız'dan Erol Güngör'e, Galip Erdem'den Sadi Somuncuoğlu'na varan bir çizgiyi de temsil eder. Türkiye'nin keşmekeşli devirlerinin içinden geçen bu idealist kuşak, hayat sahnesinden ayrılmış olsa da günümüzde bu çizgiyi devam ettiren şahsiyetler var: İskender Öksüz gibi... Onun da ömür çizgisinde memleketi ve milleti için çırpınan, içinde bulunduğu toplumun durumundan ıstırap çeken bir ruhun izleri görülür.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminde, savaşın sıkıntılarının yaşandığı bir devrede dünyaya gelen İskender Hoca, Türkiye'nin yirminci yüzyılın ikinci yarısından bugüne kadarki hâlini takip edebileceğimiz en iyi şahitlerden biridir. Onun edebiyat, kültür ve düşünce insanlarıyla kurduğu dostluklar yakın geçmişimizin siyasî ve kültürel atmosferini tanımamız bakımından da ayrıca değer taşımaktadır. Tez elden, hocamızla nehir söyleşiler denilen uzun konuşmalar yapılmalı, bunlar kitap hâlinde yayımlanmalıdır. Üniversitelerde yüksek lisans ve doktora eğitimlerine devam eden, Türk milliyetçiliği üzerine çalışmayı düşünen öğrencilerin sevgili hocamızın tanıklığına müracaat etmelerinde büyük yararlar vardır.

Yeri gelmişken, İskender Hoca'nın Türk milliyetçiliği fikir ve mücadele tarihinde mühim yer edinmiş KÜBİTEM (Kültür Bilim ve Teknik Merkezi) ile Milli Düşünce Merkezi-MİSAK gibi cemiyetlerin kuruluş ve faaliyetlerindeki hizmetlerini de anmak gerekir.

Meraklı Bir Âlim

İskender Hoca çok merak eden, çok okuyan, çok anlatan bir âlim. Asıl uzmanlık sahası olan kimyayı zikretmeye gerek yok, bu alandaki yetkinliğini akademik hayatında kanıtlamıştır. Bunun yanı sıra, sosyolojiden milliyetçilik fikriyatına, filolojiden siyasete, tarihten Türk şiir ve edebiyatına kadar ziyadesiyle geniş ve zengin bir okuma yelpazesi, farklı ilgi sahaları var.

Yazılarında kalemi ne kadar renkli libaslara bürünüyor, zekâsı inceden incede parlıyor. Ülkemize özgü gariplikler, olaylar, mekânlar, çeşitli insan portreleri, politikacılar... onun yazılarında köklü kültür ve tecrübesinin tefekkür süzgecinden geçerek ustaca tarif ediliyor, bazen kendine özgü ironisinden de nasibini alıyorlar. Dil konusundaki kılı kırk yaran titizliği, dil lezzeti, üslup dediğimiz okuyucuyu yazıya bağlayan yeteneği yazılarının kılcal damarlarına dek ulaşıyor.

Konuşmaları da gönlü yüce bilgilerde olduğu gibi hep uyarıcı, ufuk açıcı ve yol göstericidir. Yakın günlerin birinde, İstanbul'da Ârif Nihat Asya'yı konu alan bir toplantıda, İskender Hoca'yı dinleme imkânı bulduk. Yağmur Tunalı ağabeyimizle birlikte katıldıkları bu Ramazan gecesinde, Ârif Nihat Asya'yı anlatmaya başladığında, şairin tanımadığımız tarafları, sanatkâr kişiliği ve hususi havası zihinlerimize nakşoldu sanki. Bizim için gecenin büyük kazancı ise Hoca'nın Ârif Nihat Asya'nın "Yelken" şiirini okuyuşu oldu. Ruhumuz renkten renge girdi sanki, başka başka derinliklere gömüldüğümüzü hissettik.

Sevgili İskender Öksüz Hocamızın yaşı da ruhu da hâlâ genç; her tuttuğu yolda yüksek yüksek tepelere, zirvelere varmıştır. Geçip giden zamanla birlikte sendelemen yürümekte, kendi gök kubbemizi, kısır düşünce ve kültür hayatımızı aydınlatmaya devam etmektedir. Bu satırlar, biyografisine dair benim haddimi aşacak analizlerin ötesinde ancak ona olan hürmet hislerinin bir ifadesi olabilir.

Bu vesileyle, aziz İskender Öksüz Hocamıza daimî talebelik arzularımı, derin minnet ve şükranlarımı arz ediyorum, sağlık ve esenlikler diliyorum.

İSKENDER HOCA VE “MİSYON” NASIL YAZILIR?

Konuralp ERCİLASUN

İskender Hoca ile üç yılı aşkın bir süredir yakın bir mesai içerisindeyiz. Bu süre içinde kendisinden çok şey öğrendim. Bu mesainin ve öğrenme sürecimin aslında örnek bir olay olduğunu düşünüyor ve aktarmak istiyorum.

Millî Düşünce Merkezi, 2017’de dernek bünyesinde Millî Strateji Araştırma Kurulu (MİSAK) oluşturmaya karar verdi. Kurulda bulunması öngörülen kişilerden biri olarak ben de bu oluşumda yer aldım. Kurul’un başkanlığına İskender Hoca getirildi. Bu tarihten itibaren her hafta MİSAK toplantılarında bir araya gelmeye başladık. Öksüz’ün başkanlığı her toplantıyı bir beyin fırtınası hâline getiriyordu.

Yeni oluşan bir kurul idik, amacımızı, neler yapacağımızı, nasıl çalışacağımızı belirlememiz gerekiyordu. MİSAK Başkanımız, bu çalışmanın adını misyon ve vizyon çalışması şeklinde ortaya koydu. Misyon ve vizyon kelimelerini duyar duymaz moda kelimelere karşı duyduğum alerjim baş gösterdi. “Eyvah” dedim, “şimdi, bir de arkasından tüzük yazma ve daha bir sürü şey gelecek, bir şey yapamadan dağılıcağız”... Böyle düşünen bir tek ben miydim bilmiyorum. İskender Hoca, bir misyon ve vizyon çalışmasının nasıl olması gerektiğini anlattı. Tabii, önce bunların ne olduğunu açıkladı. Onun ifadesiyle misyon, “Biz ne işe yararız?” sorusunun cevabıdır. Kısa olmalıdır. Öyle ki, bu soruyu bize soran biri, en fazla iki dakika içinde bizim ne işe yaradığımızı anlamalıdır.

O güne kadar bazı kuruluşların misyon ve vizyon çalışmalarına ya şahit olmuştum ya da yer almıştım. Aslında bu cümlem ne kadar doğru, bilmiyorum. Çünkü bir misyon-vizyon çalışması pek olmuyordu. Genellikle olan şuydu. Ortamda bu kavramları en iyi bildiği düşünülen kişiye bu misyonu yazma işi havale ediliyordu. Bu kişi eğer hakikaten kavrama aşınaysa kendi başına bunun çalışmasını yapardı. Değilse, benzer birkaç kuruluşun misyonlarına bakar, oralardan bir sonuca ulaşmaya çalışırdı. Hangi yolla olsa da, bir sonraki toplantıya bir veya alternatifli birkaç metinle gelirdi. Genellikle tek bir metinle gelmesi en sevilen durum olurdu. Bazı durumlarda da üyelerde hep sanki bir şeyler eksik kalmış duygusu oluşurdu ve metne bir şeyler eklenmesi teklif

edilirdi. Metin, bu teklif edilenler de eklendikten sonra epeyce uzun bir hâle gelirdi. Diğer yandan bazı kişiler de misyon metninin ne kadar uzun olursa o kurumun o kadar önemli olduğunu gösterdiğini düşünürler, fiilimsiler ve noktalı virgüllerle metni uzatabildikleri kadar uzatırlardı. Bugün galiba bu son düşünce birçok kurumda hâlâ baskın.

Nasıl çalıştığımızı gelince İskender Hoca'nın tanımıyla vizyonu da yazayım. Vizyon, kendimizi ileride seçtiğimiz bir tarihte nerede gördüğümüzün bir ifadesiydi. Bu tarih, beş yıl sonra, on yıl sonra gibi belirli bir tarih olmaydı ve zaman olarak sanki o tarihte imiş gibi yazılmalıydı. Bu demektir ki o tarih gelince yeni bir tarih belirlenerek yeni bir vizyon çalışması yapılmalıydı.

Böylece misyonun ve vizyonun ne olduğunu öğrenmiştik. Artık bunu bildiğimiz için havale edeceğimiz herhangi biri bunları yazabilirdi... Öyle mi? Değilmiş. Yine acele etmiştik. Hoca, misyon ve vizyon çalışmasının bir gerekliliğini daha söyledi. Bu metinler, öyle bir kişinin yazmasıyla olmazdı. Bir kişi, bütün bir kurulun veya kurumun misyonunu tek başına tayin edemezdi. Buna hep beraber kafa yorulmalıydı. Yani işi bir kişinin alıp evine götürmesi değil, herkesin orada toplantı hâlinde fikirlerini belirterek çözmesi gerekiyordu.

Bunları bize öğrettikten sonra İskender Hoca, beyaz küçük bir tahtanın başına geçti. "Biz neyiz? Ne işe yararız?" diye sordu. "MİSAK neden var veya neden böyle bir kurul olmalı?" Henüz metin yazma aşamasında değildik. Önce ana noktaları tespit ediyorduk. Madde madde "biz niye olmalıyız"ın cevabını arıyorduk. Fikirler gelmeye başladı. Ülke zor durumdaydı, Türklük kuşatma altındaydı, vatan ve millet için derinlemesine fikirler üretilmiyordu veya üretilse de yetersiz kalıyordu, uluslararası alanda Türkiye'nin hakları iyi savunulmuyordu vesaire vesaire... Burada hatırlayamadıklarım da dâhil olmak üzere birçok madde sayıldı. Bütün bu problemlere karşı ülke ve millet meselelerine kafa yoracak, gerektiğinde alanında uzman kişileri tespit edecek ve onlardan çeşitli raporlar isteyecek bir oluşuma ihtiyaç vardı. MİSAK, bu ihtiyacı karşılayacaktı. Evet, bütün bunları tespit etmişti. Bütün tespit ettiklerimizi düzgün bir paragraf yapıp devam etmek istiyorduk. Ama yanlış istiyorduk, misyon metni işimiz bitmemiştir. Hoca ısrarla, "bir sayfalık misyon metni olmaz" diyordu. Tekrar ediyordu: "Biri, siz kimsiniz diye sorduğunda yarım saat nutuk atmayacağız. Kısa ve öz bir şekilde kim olduğumuzu söyleyeceğiz. Biz bir asansör konuşması metni arıyoruz. Birinci katta asansöre bindik. Yanımızdaki siz kimsiniz diye sordu. Birkaç kat sonra inecek, süre bu kadar, daha fazla değil."

Böyle bir çalışma içinde kelime kelime herkesin katkısıyla bir metin oluşturduk. Uzun oldu tabii... Sonra elemeler başladı. İskender Hoca, iki kelime

grubunu işaret ediyor, “bu ikisi aynı şey demek değil mi” diyordu. Bakıyoruz, aynı fikri farklı kelimelerle tekrar etmişiz. Birini çıkarıyor veya diğerine yedirdiyorduk. Bir toplantı değil birkaç toplantı sonra nihayet misyon metnimiz ortaya çıkmıştı:

“MİSAK’ın misyonu, dünyadaki ve ülkemizdeki gelişme ve süreçleri Türklüğün hak ve menfaatleri açısından değerlendirmek, varılan sonuçları kamununun bilgisine sunmaktır.”

Kaç hafta uğraştık ve ortaya 20 kelimeye ulaşmayan bir metin çıktı. Bu muydu uğraştığımız? Ama olması gereken buydu. Az, öz ve kısa... Çalışma ve sonuç doğrudu.

Misyon metni aynı zamanda Kurul’un her zaman için yönlendiricisi olmalıydı. Yani bu metin, âdeta Kurul için bir yön göstergesiydi, bir panel, sempozyum veya benzeri bir faaliyet tamamıyla bu cümlelerin kapsamına girmeliydi. Evet, ortaya bir metin, hem de kısa, hem de anlaşılır bir metin çıkarmıştık. Kendimizle övünebilirdik. Ama bu metni ortaya koyarken sanki başka bir şeyler daha olmuştu. Olan şey motivasyondur. Bu şekilde hepimizin samimi olarak kafa yorduğu bir misyon metni ile yeni kurduğumuz bu Kurul’u benimsemiştik.

Bugün (2020 itibarıyla) MİSAK’ın kuruluşundan üç yılı aşkın bir zaman geçti. MİSAK adlı fikir ve analiz yazılarının yayımlandığı güncel bir sitesi var. MİSAK sitesinden sonra Millî Düşünce Merkezinin sitesi de yeniden düzenlendi ve daha da aktifleşti. Böylece MDM-MİSAK ciddi fikir yazıları, analizler, kültür-sanat haberleri ve yorumları yayımlıyor. Ayrıca internette önemli bulunduğu bazı haberlere dikkat çekiyor. Bütün bunların yanında Türk Dünyasından günde ortalama 3-5 haber veriyor. Çok canlı ve heyecanlı bir yazar ve editör kadrosuna sahip. Bu kadar gelişmeye rağmen MDM-MİSAK olarak hâlâ kat etmemiz gereken çok yol var. Fakat sadece bu yazıda verilen örnekteki çalışma olmasaydı, belki de MİSAK birçok benzeri kuruluş gibi bir saman alevi olabilir, bir-iki toplantı sonrası dağılılabirdi.

Bu kısa yazıda İskender Hoca’nın bir işe yaklaşımını, bilim adamı ciddiyetini bütün hayatına nasıl yansıttığını tek bir örnek üzerinden anlatmak istedim. İskender Hoca, aslında babamın lise çağlarından arkadaşısıdır. Benim çocukluğumun İskender Amcasıdır. Çocukluğum bir yana, MİSAK’taki bu üç yıllık çalışmamızda İskender Öksüz’den çok şey öğrendim ve hâlâ öğreniyorum. İnşallah uzun yıllar da öğrenmeye devam edeceğim.

TANIDIĞIM İSKENDER ÖKSÜZ

M. Bahadırhan DİNÇASLAN

Bu satırları kaleme aldığım gün, üzerinden neredeyse 13 yıl geçmiş, İskender Öksüz'den aldığım ilk mesaj dün gibi aklımda. Yaşım 23, duygularım kabarık, aklım keşif kolu gibi bir sağa, bir sola koşturan bir arayış içindeydi. O sıralar bizim kuşağın en büyük dertlerinden biri “büyükler tarafından ciddiye alınmamak” idi. Bizim büyük dediklerimizin çoğundan daha iyi eğitilmiş, daha geniş dağarcıklı, daha görgülü ve akıllı idik ama bir tuhaf gerontokrazi bizi durmadan geri planda bırakıyor gibi hissediyorduk. Yalnız yaşından ötürü değil, hak ettiği için saygı duyduğumuz bir avuç insan vardı, onlar da gözümüzde öyle büyüktü ki bir hatalarını görürüz de onlardan soğuruz diye maalesef o bir avuç insandan da uzak durma eğilimindeydik.

Tam böyle bir dönemde, bizden birkaç yaştan fazla büyük olan herkesle kavga etmeye başladığımız, kuşağımızın istiklalini kurmak için mücadele ettiğimiz günlerde İskender Öksüz'den bir mesaj gelince, arkadaşlarımdan beni işlettiğini düşünmüştüm. Sonra, şimdilerde Ankara'da navigasyon yardımı olmadan bulabildiğim tek ev olan o haneyi ziyaret, çok hızlı bir ısınma ve hayranlık – Hoca büyüklük edip böyle adlandırdığı için dostluk... Anne babamın vaktiyle okuduğu ve hayatını ona göre şekillendirdiği eserleri kaleme almış insanla doğrudan temas kurmak büyük mutluluktan ve hâlâ öyledir.

Fakat bu mutlulukta bir gölge var, belki Hoca anısına çıkan bir kitapta yalnız güzelliklerden bahsetmek icap eder ama ben Hoca'ya ilgi duyacak müstakbel kuşakların bazı dersler çıkararak o gölgelerden kurtulmalarını hedeflemek daha doğrudur diye düşünüyorum. Bahsettiğim gölge, Hoca'nın biz Türklere mahsus bir alışkanlıkla güzel bir kılıfa konup, evin yüksek bir yerine asılmasıdır. Yani akli başında olup, ahlaki problemi olmayan insanlar içinde Hoca'ya saygı duymayanı görmedim; görüşlerine katılmasalar bile saygınlığına dair bir ihtilaf yoktu. Fakat özellikle Türk milliyetçileri için kuru reveransın anlamsızlığı açıktır. İskender Öksüz, Türk milliyetçiliği için tazim göstereceğimiz bir ikon değil, çağın hakikatine uygun formatlanacak bir Türk milliyetçiliği merhalesi için en önemli kaynaktır. O kaynaktan beslenmek ve işaret ettiği hususları

sindirmek yerine yalnız alkışlamak, yalnız ululamaktan ibaret bir ilişki içeri-sindeyiz gibi geliyor.

Yakın zamanda yaşadığım en acı sahnelerden birisini, Hoca'nın da yakın dostu olan Ahmet Bican Ercilasun'un Köklere Doğru kitabına dair kendisine yaptığım yorumlardan sonra aldığım cevapla yaşamıştım. Kitabı okumuş ve heyecan duymuş, Bican Hoca'ya "Falanca tespitlerinizi çok beğendim, filanca tespitleriniz epey tartışma tetikler." minvalinde yorumlarımı arz ederken Hoca "Kim okuyor da tartışacak ki?" demişti. 81 yaşında, nazlı bir çiçeğin nektarından ince bir ıtır çeker gibi mayalanmış bilgisinden çığır açıcı tespitler süzen bir Hoca, eserini okunmayacağı ve tartışılmayacağı ön kabulüyle yazıyordu, demek.

İskender Hoca'nın okunma yahut "kitap satma" probleminin olmadığını düşünüyorum. Fakat problem daha derinde, "Köklere Doğru" inerse, okuyan insanların onun hangi zaviyeden ne kıymette bir önem arz ettiğini kavrayamamasında. Hoca'yı alkışlıyor, hatta ondan malumat kırıntılarını devşiriyorlar, fakat maalesef sevenleri ve okurlarında dahi onun "Türk milliyetçiliğinin kanonu"ndaki yerini anlamama problemi görüyorum. Kendisiyle her buluştuğumda, görüştüğümde, konuştuğumda aynı hissi yaşıyorum ben oysa: Yaşarken "kanon"un parçası olmuş biriyle münasebetim var. Bu büyük bir ayrıcalıktır, fırsattır.

Pekâlâ nedir bu kıymet ve İskender Öksüz'ün kanondaki yeri? Şimdiye dek sosyal bilimlerden beslenmiş (ve hatta, diyebiliriz ki, birçok disiplinin Türkiye'deki kurucusu olmuş) Türk milliyetçiliğini pozitif temellere oturtması. Bu, en az Gökalp'in hars kavramını ortaya atması ayarında, Gaspıralı'nın "dilde, fikirde, işte birlik" şiarını yaratması kıymetinde, Arsal'ın millet konseptini "maşeri şuur"da araması, Ağaoğlu'nun millet-milliyet ayrımı yapması ölçeğinde bir atılım, bir "aydınlanma"dır. Öksüz, sosyobiyojoloji disiplinine dair Türkiye'de -bildiğim kadarıyla- hem hacmen hem nitelik açısından en geniş neşriyatı yapan kalemdir. Bir tarafta Türk milliyetçiliğine ve hatta millet kavramının kendisine yönelen "bilimsel sosyalizm" saldırısı argümanlarını "kerameti kendinden menkul" yöntemlerle kurarken, diğer yanda Türk milliyetçiliğinin bir ideoloğu, "Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi"nin temellerini, eserin yayımlanmasından neredeyse 50 yıl sonra derinleştirerek biyoloji katmanına kadar indiriyor. Bu, "kurucu babalar" diyebileceğimiz 19. Asır doğumlu Türkçü-Turancılardan sonra, Türk milliyetçiliği müktesebatında teorik açıdan atılmış en büyük ve en tesirli adımdır.

Türk milliyetçilerinin yeterince geniş kabul görmüş ve kurmay merkez işlevi üstlenmiş kurumları olsaydı -ya da ayakta kalsaydı demeliyiz- Hoca'nın

kurduğu iskeleti her alanda genişletir, *Millet ve Milliyetçilik* eseriyle derlediği külliyyatı, özel konulara bölerek derinleştirirdi. İskender Öksüz, zira, bize gösterdi ki millet olma hâli ve milliyetçilik yalnız bir kabul, bir tasavvur değil, doğrudan genetiğimizden doğan; insanoğlunun su içmesi, karbonhidrat sindirmesi kadar fitratımızdan doğan biyolojik bir fenomendir. Demek, insana dair nereye baksak milliyetçiliğin oradaki aksini yahut kaynağını göreceğiz, üstelik sosyal bilimlerin doğasındaki muğlaklık ve sübjektiflikten azade bir hâlde! Öksüz'ün öğrencisi -bu satırları okuduğunda gülümseyin diye yazıyorum, daha doğru bir ifadeyle çırağı- olan bendeniz, kendisinden bunu öğrendim. Bu yüzden artık çok daha özgüvenli, çok daha oturaklı bir milliyetçiliğim var, ufkumuzu genişlettiği yerin sınırından itibaren ötelere uzanmak da bizim vazifemiz olmalıdır.

Hoca'yı asıl hak ettiğini düşündüğüm zaviyeden övdükten sonra başa dönelim. 23 yaşındaki gence mesaj atarkenki samimiyetini hayatının her alanına yansıtmayı başarmış bir insan. Onda zerre sunilik, rollenme yoktur. Hatta öyle ki, sevenleriyle bir araya geldiğimizde konuşur, gıyabında gülümseriz: Yalan söylemeyi bile beceremez. Bir yerde beyaz yalan söylemek gerekirse, Hoca mutlaka bizi ele verir. Yalnız zihniyle ve o zihnin epey kudretli olduğunu tartışmaya lüzum görmeyen bir olgunlukla var olduğundan bu samimiyet mümkündür: Özü sözü daima birdir. Bilmiyorum lafının bilimsel düşüncenin ilk adımını olduğunu ondan öğrendim. O kadar şey bildiği ve ondan öğrendiklerim mevcut dağarcığımanın kısım-ı küllisini teşkil ettiği hâlde, şöyle bir düşününce hayatımda en fazla “bilmiyorum” dediğine şahit olduğum insan İskender Öksüz'dür. Bu yönüyle şahanedir, ahlaken de bir rol-modeldir.

Ciddiyet... Hoca'dan öğreneceklerimiz arasında son olarak bunu söyleyeceğim fakat önem sırasında sonuncu değildir. İskender Öksüz'den ben ciddiyeti öğrendim. Bu ciddiyeti tumturaklı olmak, gülmemek, espri yapmamak anlamında söylemiyorum. Aksine, daha görür görmez yüzümü güldürür – eşimin kendisini kıskanmışlığı bile vakidir “İskender Öksüz'leyken daha neşelisin.” diyerek. Neşeli bir adamdır, kendisiyle dalga geçer, muzip espriler yapar, hatta yukarıda bahsettiğim samimiyeti sebebiyle onu yeni tanıyanların mahcup olması da mümkündür.

Fakat kastettiğim ciddiyet başka şey. Zihninde ele aldığı mesele ne olursa olsun epey ciddiyetle ele alır. Basit, hatta espriler dönen bir sohbette mesela bir kelime kafasına takıldı mı, onun iştikakını uzun uzun yapar, o kelimenin zihninde yarattığı soruya cevap bulmadan bırakmaz. Sohbeti yarıda kesip kitap okuduğu bile olur – hiçbir mesele onun için “Aman canım sen de!”

denecek kıymette değildir. Kolay tatmin de olmaz, muhakkak tetkik eder ya sizinle ya kendi zihninde tartışır, sonuca bağlar. Bu ciddiyetten ötürü ki TMFS 50 yıl sonra hâlâ “kayda değer” dir ve her yeni eseri bir öncekinden daha derin, daha kapsamlı, daha kıymetlidir. Türk milliyetçiliğinin her meselesi bu yüzden “acilen” çözülmesi gereken tıbbi vakalar gibidir onun gözünde, yorgunluğuna hatta sağlık sorunlarına aldırmadan zihninin gündem ettiği meselelere dair çalışır, üretir.

Ben, “İskender Öksüz’ün genç arkadaşı” olarak takdim edilmeyi kısa ömrümün en büyük şeref nişanelerinden biri sayıyorum. Ümit ediyorum ki benim kuşağımdaki ve alt nesillerdeki Türk milliyetçileri, Hoca’nın sosyobioloji atılımını daha ileriye taşıyacak, bunu İskender Öksüz samimiyeti ve ciddiyetiyle iş edineceklerdir. Anne-babamı yetiştiren fikirleri, beni şekillendirmeye devam etti, eminim ki oğlum Elçibey koca adam olunca Öksüz’ün eserleri hâlâ kayda değer olmaya devam edecek ve babamdan miras aldığım o epey yıpranmış kitabı oğluma miras bırakacağım.

İSKENDER AĞABEY

Mahir DURAKOĞLU

1968’de Avrupa’da başlayan öğrenci hareketleri, bir süre sonra yatıştı ama Türkiye’deki olaylar farklı bir seyir takip etti. Zaman içinde “masum” olmaktan çıktı; aşırı sol örgütler, boykot ve işgallerin ardından kaba kuvvet kullanarak üniversitelere hâkim olmaya başladı. Devleti idare edenler “aşırı sağ ve aşırı sol arasında tarafsız” idi. Bu gidişe, Türk Milliyetçileri dışında karşı çıkan olmadı.

1969 sonbaharında Hukuk Fakültesi öğrenciliğim başladı. Türk Ocağı Gençlik Kolları ve Genç Ülkücüler Teşkilatına devam ediyordum. Mahallemde bulunan tarihî Türk Ocağı binası, bazı arkadaşlarla birlikte âdeta evimiz gibiydi. Olayların artmakta ve şiddetlenmekte olduğu sıralardı. Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi Dursun Önkuzu, 23 Kasım 1970 günü, kendi okulunda, boykota katılmadığı sadece öğrenimine devam etmek istediği için, işkence ile öldürüldü. Bu cinayetin ertesi günü Türk Ocağı binası polis tarafından basıldı. Gözaltına alınan yüze yakın kişi arasında ben de vardım.

Ocak binası, bu baskından sonra bir süre daha açık kaldı ama çok geçmeden kesin olarak el konularak elimizden alındı. Ben ve benim gibi birçok genç ortada kalmıştı. Hatırladığım kadarıyla Rasih Arlısoy, Erol Öcalır, rahmetli Abdurrahman Karahan ve Celal Boyacıoğlu dâhil birkaç arkadaş, Kızılay’da Yüksel Caddesi’ndeki MHP Genel Merkezine gitmeye başladık. Vaktimizin bir kısmını da Parti binasının çaprazında bulunan Mülkiyeliler Birliğinin yanındaki Dem Kıraathanesinde geçiriyorduk.

Bir Ramazan akşamı, kahvenin önünde otururken, yoldan geçmekte olan Şevket Bülent Yahnici selam verdi, ayaküstü sohbetimiz sırasında, KÜBİTEM’e gitmekte olduğunu söyledi. Bu ismi daha önce duymamıştım, merak edince, bizi de davet etti. Hep beraber, Meşrutiyet Caddesi ile Bayındır Sokağının keşiştiği kavşağın üst köşesinde bir binaya gittik. Yedi katlı Çınar Apartmanı’nın birinci katındaki daireye çıktık. İçeriye alındıktan sonra, giriş kapısının tam karşısında bulunan ve üzerinde “Devlet Gazetesi-İlgisi Olmayan Giremez” yazısı bulunan kapıyı çalıp odaya girdik. Elektrikler kesikti. Karanlıkta birisi, uzun şaryolu bir daktiloda yazı yazıyordu. Uzun şaryonun bir ucuna yerleştirilmiş

yanar hâldeki, mumu hâlâ görür gibiyim. Yazıyı yazanın adı Necati idi. Sonradan soyadının Erdoğan olduğunu ve Millî Eğitim Bakanlığında çalıştığını da öğrenecektim. Çaprazındaki masada ise Türk Ocağından tanıdığım Mehmet Nedim Budak oturuyor ve bir şey okuyordu. Ortamın çok da uygun olmadığını görünce fazla kalmadık ve çıktık.

Buraya, Ramazan Bayramı'ndan sonra fırsat buldukça gelmeye başladım. Ocaktan arkadaşım Osman Çakır'ın da Devlet'te çalıştığını görünce daha da rahatlamıştım. Okula gidemediğimi, üzülmemeleri için ev halkından gizliyordum. Artık her sabah, koltuğumda bir ders kitabıyla evden çıkıp soluğu KÜBİTEM'de alırdım. Burada vakit geçirirken, yapılmakta olan bazı işlere yardım etmeye de başladım. Aile büyüklerimin, olaylara karışmamam için bir iş bulup çalışmam konusunda ısrarcı oldukları bu günlerde, önüme "tarihi" bir fırsat da çıktı! Gazetede çalışacak birine ihtiyaç vardı. Bunu Mehmet Nedim Budak'ın bir arkadaşla yaptığı konuşma sırasında öğrenince, hemen atıldım, "Ben çalışırım." dedim. Alacağım ücretin benim için önemi yoktu. O anda oracıkta anlaştık ve ben Budak Amca tarafından işe alınmış oldum. (Rahmetli Budak'a hepimiz Amca derdik.) Böylece Türk Ocağı'nın işgalinden bir ay kadar sonra Devlet Gazetesinde çalışmaya başladım.

Kendimi birdenbire, fikrî ve siyasi mücadelenin ağır toplarıyla aynı mekânda buluvermişim! 7 Nisan 1969'dan itibaren yayımlanmakta olan gazeteye, 1970 Aralık ayının sonuna doğru 89. sayıda katılmışım. Ne yapacağımı bilmiyordum ama tabiatıma uygun bir meşgale bulduğum için memnundum.

Gazete, günlük siyasi ve ideolojik mücadele şartlarının zorlaması sonucu, bir grup Türk Milliyetçisi tarafından çıkarılıyordu. Görebildiğim kadarıyla, ön safta olanlar İbrahim Metin, Sadi Somuncuoğlu ve Halil Özyıldız'dı. Üçü de Ankara Ticaret Lisesinden ve Türk Ocağı Gençlik Kollarından arkadaşı. Künyesinde ilk sahibi olarak görünen Halil Özyıldız, görevi bir süre sonra İbrahim Metin'e devretmişti. Halil Ağabeyi bazen uğradığımda görürdüm. Yakışıklı, güler yüzlü, samimi bir insandı. İlerleyen yıllarda genç yaşta vefat etti. İbrahim ve Sadi Ağabey, gazete ile bilfiil meşgul oluyorlardı. Sadi Ağabey sürekli yazı ve yorumlar da kaleme alıyordu. Onların dışında kadrolu çalışanlar iki kişi idi. Mehmet Nedim Budak ve Osman Çakır. Budak Amca gazetenin yayını yönetiyordu. Osman ise bunun dışındaki hemen hemen tüm işlerin sorumlusuydu. Başyazıyı genellikle Sadi Somuncuoğlu yazıyordu. Gazetenin ağır topları Dündar Taşer, Galip Erdem, İskender Öksüz'dü. Türk Milliyetçisi hocalar yazı ve yorumlarıyla gazeteyi destekliyordu. Üniversitelerde olup bitenler, ilerde hepsi ünlü birer hoca olacak, bir grup genç üniversite mensubu

tarafından yazılıyordu. Oluş Arık ve Necmettin Sefercioğlu'nu, yer darlığından, mutfak tezgâhı üzerinde haber yazarken gördüğümüz oluyordu.

Emine İşinsu da Devlet'in önemli yazarlarındandı. İskender Ağabeyle o dönemde evlendiler. Camianın elinden düşmeyecek romanlarını peş peşe yazmaya başlamış olan rahmetli Emine Abla, (Kendisine böyle hitap ederdik. Bu sıfatı bizler için bugün de aynıdır.) Dursun Önkuzu'nun şehadeti ve öncesi üzerine kurguladığı *Sancı* isimli romanında, burada yaşadığımız günlük hayattan kesitler de vermişti! Emine Abla, annesi Halide Nusret Zorlutuna'nın çıkardığı *Ayşe Dergisini*, 1971 Mayıs'ından itibaren Töre'ye dönüştürdü, fikir ve sanat dergisi olarak yayınlamaya devam etti. Türk Milliyetçiliği tarihinde önemli bir yere sahip olan Töre'nin hazırlık çalışmaları da KÜBİTEM'de yürütüldü.

Girişi Devlet Gazetesi ile yaptım ama 58 kapı numaralı Çınar Apartmanı'nın 2 numaralı dairesi, kısa adı KÜBİTEM olan Kültür Bilim ve Teknik Merkezi adına kiralanmıştı. Sözün burasında KÜBİTEM'den bahsetmek istiyorum. Zira İskender Öksüz adı KÜBİTEM'le özdeşleşmiştir. Düşünüyorum da o kavga yıllarında bile adını çok kişinin duymadığı bu merkezin yaptığı hizmetleri bilenlerin sayısı bugün daha da azdır. İçinde bulunduğum hâlde ben de KÜBİTEM'in önemini ilerleyen yıllarda daha iyi anladığımı düşünüyorum.

İskender Öksüz, KÜBİTEM'in faaliyete geçişini şöyle anlatıyor: "*Sadi'yle (Somuncuoğlu) bir gün Ankara'nın Meşrutiyet Caddesi'nde yürüyor ve özellikle üniversite öğretim elemanlarının toplanabileceği bir derneğe ihtiyacımızı konuşuyorduk. Tam o sırada, Meşrutiyet'le Bayındır Sokağı'nın köşesindeki apartmanda asılı 'kiralık' ilanı bizi çağırdı. Kirayı sorduk... Hocalardan toplarız dedik. Toplayamazsak? Hesapladık, maaşlarımızdan karşılayabiliyorduk. Hemen kontratı yaptık ve Kültür Bilim ve Teknik Merkezi-KÜBİTEM doğdu.*"

İskender Ağabey, başkanlığını kendisinin üstlendiği, derneğin ilk toplantısına 100'ün üzerinde öğretim üyesinin katıldığını, oluşturulan Bilim Kurulunun başkanlığına Prof. Tarık Somer'in getirildiğini, derneğin faaliyete geçmesinden kısa bir süre sonra DüNDAR TAŞER'in de gününün önemli bir kısmını burada geçirmeye başladığını ifade ediyor.

İskender Ağabey açıklamaları arasında derneğin gençliğin de merkezi olduğunu ifade ediyor; "*İster gençlerin ister yetişkinlerin derneği, adında 'Bir' veya 'Ülkü' bulunan bütün dernekler KÜBİTEM'in birer çekmecesindeydi.*" diyor.

Anlaşılan KÜBİTEM, sadece üniversite hocalarının değil, ülkücülerin diğer alanlardaki teşkilatlanmasının da merkezi konumundaydı. Faaliyete geçtikten sonra DüNDAR TAŞER de burayı mekân edinmişti. Bir yandan odasında misafirleriyle fikir, siyaset ve mücadele üzerine sohbetler eder, görüşmeler yaparken;

bir yandan da teşkilatlanma faaliyetlerini, hızlanan ideolojik kavga ve sol saldırılar karşısında ülkücü gençliğin nasıl davranması gerektiğine dair stratejileri oluşturuyor, görüşlerini Devlet Gazetesi aracılığıyla camiaya da duyuruyordu. Salonda, bilhassa hafta sonlarında yapılan toplantılara, üniversiteden ve bürokrasiden çok sayıda isim katılıyordu. Bu toplantılarda ülkenin önemli meseleleri masaya yatırılıyor, çözüm yolları konuşuluyordu.

Merkezin; aşırı solun, ülkeyi uçuruma sürüklemek amacıyla bazı siyasi odakların ve üniversite çevrelerinin himayesi altında yürüttüğü ve siyasi iktidarın önlemekte acze düştüğü terör saldırılarının hedef ve niyetleri konusunda uyarı amacıyla ilgili kurumlarla görüşmelerde bulunduğu ve raporlar hazırladığı da biliniyordu.

Devlet'te çalıştığım için İbrahim ve Sadi Ağabeylerle birebir ilişkim daha fazlaydı ama İskender Ağabey de dâhil, hepsi ile ağabey-kardeş gibiydik. İskender Ağabeyin havasının onlardan daha değişik olduğunu ilk günden hissetmişimdir. Bir kere “ODTÜ”de hoca” idi. O yaşında bende uyandırdığı izlenim itibarıyla bizlerden çok daha “batılı” idi. Doktorasını Amerika’da, 28 yaşında profesör olmuş olan Oktay Sinanoğlu’nun yanında yapmış; Türkiye’ye, ODTÜ’de teorik kimya kürsüsünü kurmak üzere birlikte dönmüşlerdi. İzmir’deki lise yıllarından itibaren Türkçüydü. İzmir Türk Ocağında ve Türkçüler Derneğinde Ahmet Bican Ercilasun’la beraber yetişmişti. “Ankara’daki Türkçü ekiple ve Sadi Somuncuoğlu ile temas kurmasının bu sebeple fazla zaman almadığını” söylüyordu. Hepsi Türk Ocaklıydı.

İskender Ağabey, kendisini tanıdığımda 26 yaşında bir gençti. Esprili, neşeli ve konuşkan ama bir o kadar da ciddiydi! Kalemî çok kuvvetliydi. Devlet’te yayınladığımız Ayhan Tuğcugil imzalı yazıları, o yaşta sahip olduğu geniş kültürü ve fikrî kapasitesini gösteriyordu. Önce tefrika hâlinde yayımlanan, sonra kitap hâlinde çıkan *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı eseri, fikir adamlığı yanını ortaya koyuyor ve ilerleyen yıllarda Türk Milliyetçiliği’ne yapacağı hizmetlerin işaretlerini veriyordu.

KÜBİTEM ve aynı çatı altında çıkan Devlet Gazetesi’nin mücadeleye yön veren çalışmalarına, 1970 Ağustos’unda piyasaya çıkan *Milliyetçi Türkiye-Milliyetçi Toplumcu Düzen* kitabını da eklemem gerekir. Kurt Karaca imzasıyla Doç. Dr. Fikret Eren tarafından yazılan kitap aynı ekip tarafından Çınar Yayınevi adına yayımlandı. Türk Milliyetçilerinin genel dünya görüşü ile kültür, ekonomi ve sendikacılık konusundaki fikirlerinin ilk defa bir kitap hâlinde ortaya konulması o günlerde önem taşıyordu. Benim işlerimden biri de kitabın

paketlenmesi ve isteklilerine postalanmasıydı. Bu işi yaptığım yer ise KÜBİ-TEM'in depo olarak kullandığımız banyosu idi.

12 Mart Muhtırası'nın verilmesi üzerine hükümet istifa etmek zorunda kaldı. Nihat Erim başbakanlığında yeni hükümet kuruldu. 26 Nisan 1971'de, 11 ilde sıkıyönetim ilan edildi. Aşırı sol terör odaklarıyla mücadeleye başlandı. Temmuz ayında bir gün KÜBİTEM, sıkıyönetim görevlisi silahlı askerler tarafından basıldı. Aralarında Dünder Taşer ve Sadi Somuncuoğlu'nun ve benim de bulunduğum kişileri askerî araçlara doldurarak Dışkapı'da Sıkıyönetim Komutanlığına ait Yıldırım Bölge denen yere götürdüler. Orada birkaç saat tutulduk. Büronun fazla hareketli olduğunu gören birileri galiba burada gizli bir örgüt var diye ihbarda bulunmuş. Durum anlaşılınca serbest bırakıldık, büro kısa bir süre kapalı kaldı ve sonra açıldı ama çok geçmedi, sıkıyönetimce KÜBİTEM Derneğinin kapatılmasına karar verildi.

Sonrası bu yazının çerçevesine sığmayacak büyüklükte ayrı bir fasıl. İskender Ağabey Devlet'teki yazılarına devam ederken, 1972'nin Ekim ayında yayımlamaya başladığımız aylık *Bozkurt Dergisi*'nde de yazdı. Bu arada İbrahim ve Sadi ağabeylerle birlikte Töre Devlet Yayınevini kurdular. Ayhan Tuğcuğil imzasıyla yazdığı *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*, Dünder Taşer'in *Devlet*'te çıkan yazılarının toplandığı *Mesele*, Emine Işınsu'nun romanları, Doç. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu'nun *Milliyetçi Eğitim Sistemi* ve daha birçok eser *Töre Devlet Yayınları* arasından çıktı ve 1980 öncesi dönemin mücadelesinde gençliğe destek oldu. Ve ara verilmeden yürütülen mücadelelerle dolu yıllar..

Yukarda adları geçen büyüklerin tamamına yakını bugün hayatta değil. Allah hepsine rahmet eylesin. Sevgili eşi Emine Işınsu'yu birkaç yıl önce kaybeden İskender Ağabey, hareketin aksakalı olarak çalışmalarını ilk günkü heyecanı, yılların tecrübesi ve birikimiyle sürdürüyor. Bıkmadan usanmadan yazmaya, konuşmaya devam ediyor. Bu yaşında çağrıldığı yerlere yetişmeye çalışıyor. Kadim dostu ve ülküdaşı Ahmet Bican Ercilasun Hoca ile omuz omuza hepimizin örnek alması gereken bir mücadelenin içindeler. Allah'tan ikisine de sağlıklı uzun ömürler vermesini diliyorum.

İSKENDER ÖKSÜZ HOCAM

Metin GÜRÜ

Yıl 1974, Cumhuriyet Halk Partisi ve Millî Selamet Partisi Koalisyonu iktidarında genel af ile 12 Mart'ta cezaevine toplanan mahkumların TBMM'ne rağmen bir gecede salıverildiği, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın gerçekleştiği, öğrenci hareketlerinin başlatıldığı bir ortamda ODTÜ öğrencisi olarak değerli fikir adamı mümtaz şahsiyet İskender Öksüz (Ayhan Tuğcuğil) Hocamın görüşlerini kitapları yardımıyla seminer dersi olarak işledik. Sivil toplum kuruluşlarının ve basının iktidar yanlısı olduğu bir ortamda güç aldığımız Hocamızın zor durumdaki arkadaşlarımıza özel ders verdiği ve mezun olmasını sağladığı unutulmaz bir özveridir.

ODTÜ'den ayrılmamızın ardından kader, Hocamızla yollarımızı Gazi Üniversitesi Kimya Mühendisliğinde tekrar birleştirdi. Akademik hayatın yanı sıra akreditasyon ve sosyal hayattaki görüşleri derin izler bırakmıştır. Diğer taraftan İngilizce konusundaki bilgisi ve mütevaziliğine değinmeden geçmek mümkün değildir. KPDS'den 98,75 not aldığında o soru yanıştı diyebilen, İngilizce bilgisini yerini, mekanını ve zamanını bilerek kullanabilen, en önemlisi normal sosyal hayatında yabancı kelimeleri kullanmayan ve *Bye Bye Türkçe* misyonunu benimseyen bilim adamıdır. Hocamla bu konudaki bir anımı aktarmak isterim. Mühendislikte çok iyi bir alan dergisi olan Energy Conversion and Management Dergisi Baş Editörü Denton ile sayfalarındaki bir değişiklik önerisini yapmak istemedim ve dilinde tereddütler yaşadım ve Hocama sordum. Bilgisayarında e-postayı okuduğunda ilk söylediği söz "Bu Hoca ne kadar yaşlı..." ifadesi beni çok etkilemişti. Hakikaten editör doksan yaşın üzerindeydi, cümlelerini ancak değerli Hocam çözebilirdi. Hocamla olan makalelerimizde hiç İngilizce düzeltme gelmediğini, olduğu gibi kabul edildiğini gururla ifade etmek isterim.

Sayın Hocamın kimya bilgisini, programlama dilleri ve kodlama ile çok birleştirdiğini ve bu alanda öncülük ettiğini belirtmeden geçemem. Bu konuda bölüm derslerimizi üstlenen ve kimya ile birleştiren kıymetli bir Hocamızdır.

Eğer teyit etmek istediği veya danışmak istediği bir konu varsa ilgili kişilerden bilgi alışverişi yapmaktan çekinmez, en doğru bilgileri makalelerine yansıtır.

Hocamızın vefakâr özelliği, anma törenleri ve sohbetleri; geçmişimize saygı yönüyle oldukça önem arz etmektedir. Birçok törende ve organizasyonda yer alarak geçmişimizi yad etmiş ve geleceğe umutla bakmamıza vesile olmuştur.

Türk Dünyası kültürünü ve ülke, vatan sevgisini doktriner yaklaşımlarla aktararak edebî alanda bizlere örnek olan Türk büyüğümüze saygılarımla...

Allah Prof. Dr. İskender Öksüz gibi şahsiyetlerin sayısını artırsın.

YAŞI OLMAYAN ADAM

Mustafa Hakan ÜNSER

Gülümseme insanın içinden gelir ve yüzüne yansır. Bir gülümsemenin PR gülümsemesi mi, içten gelen bir gülümseme mi olup olmadığını bizatihi gülümsemeden anlarız. Tanıdığım gülümsemenin en çok yakıştığı adam İskender Hoca'dır ve her karşılaşmamızda benim gibi somurtkan bir adam dahi onun gülümsemesine kapılarak gülümser. Bu konuda yalnız olmadığımı eminim. Zaten Hoca'nın olduğu ortamlarda herkes gülümser.

İskender Hoca, benim dünyamda, bir kimya profesörü olarak siyasete, Türk milliyetçiliğine olan bilimsel bakışı, millet ve milliyetçilik konularında düşünce hayatımıza katkılarıyla önemli bir figür idi. Tanıdıkça daha fazla olduğunu gördüm.

Bir pozitif bilim hocası olarak sosyal bilimler alanında gördüğü eksikliğı tamamlamak için "Ayhan Tuğcugil" müstear adı ile yazdığı "*Türk Milliyetçiliğı Fikir Sistemi*" adlı kitabı, ülkücü gençliğe bir disiplin kazandırma, yol haritası çizme gayretidir. Bu eser kanaatimce hâlen önemini korumaktadır.

Değerli hocamızın kitapları ve gazete yazıları malumunuzdur ve eğer bu satırları okuyorsanız siz de benim gibi müdavimisinizdir. Ben bir okurdan daha şanslı biri olarak İskender Hoca'nın her biri zihin açıcı, çok keyifli ve ders gibi sohbetlerinde bulunma imkânı da elde ettim ve bundan dolayı oldukça bahtiyarım.

Kıymetli Hocamızdan bahsederken televizyonculuk deneyimimizi es geçsem olmaz. Bahadırhan Dinçaslan ile aynı partide siyaset yaparken büyük eksik olarak gördüğümüz televizyonculuk meselesine biz çözüm bulmak üzere kapalı olan Türkiyem TV'yi devralarak tekrar yayına aldık. Alışıl gelmiş programlar hem yüksek maliyetli, hem de beklentilerimizi karşılamıyordu. Farklı ve ilgi çeken işler yapmak arzumuz, acemisi olmamıza rağmen güzel programlar yapmamızı sağladı. Bunlardan en gurur duyduğum ve beğenileni ise İskender Hoca ile Bahadırhan Dinçaslan'ın beraber yaptıkları "*Usta*

Çırac” sohbet programıydı. Ben dahil bütün ekip Hoca’nın geleceği gün neşelenirdik. Programlara Hoca’nın karakteri yansır, bu karakter bizi yaptığımız işten memnun ederdi.

Yeri gelmişken zaman ayırıp bilâ ücret kanalımızda program yaparak bize prestij kazandırdığı ve aynı zamanda hepimizi eğittiği için teşekkürlerimi sunarım. Umarım “Usta-Çırac” programı televizyon arşivinden çıkarılır ve izlenebilir hâle getirilir. Hocamızın gençlere aktaracağı çok önemli bilgi ve deneyim olduğunu ve hazine değerindeki birikimini özellikle gençlere aktarmanın bir topluma yapılacak en önemli katkılardan biri olacağını düşünüyorum.

İskender Hoca yüksek maliyetler ve başka bazı sebepler yüzünden çok uzun sürmeyen televizyon girişimimizi destekliyor ve “Bir siyasi parti için bir televizyonun varlığı en az teşkilatları kadar önemlidir.” diyordu. Bu tutumu onun toplumcu yönünü gösteren önemli bir örnek olarak vurguluyorum. Daha sonrasında fırsat buldukça Hocamızın aktif faaliyetlerini, yazılarını, konferanslarını takip etmeye çalışırken Kapadokya Üniversitesinde yollarımız tekrar kesişti.

Rahmetli Alev Alatlî da hayatımda tanımaktan çok memnun olduğum, zihin açan aynı zamanda eğiten sohbetlerinden keyif ve ders aldığım bir değerdir. Tanıdığım için şanslı olduğumu düşündüğüm ve gurur duyduğum bu iki kıymetli şahsiyetin Kapadokya Üniversitesi çatısı altında buluşmasına sanırım en çok ben sevinmişimdir. Bu süreçte Alev Hoca’nın İskender Hoca’yı konuk olarak davet ettiği “Murakabe Günleri” programı bence efsaneydi. Bu video Kapadokya Üniversitesinin YouTube kanalında yayında hâlen izlenebilmekte...

Pandemi döneminde internet üzerinden yapılan canlı dersler bazı kurumlarca aynı zamanda kayda alınıp herkesin izlemesine açıldı. Kapadokya Üniversitesi de İskender Hoca’nın derslerini halka açık olarak yayınlıyor, Millî Düşünce Merkezi de İskender Hoca’nın bazı kayıtlarını yayınlıyor, Tamga-türk’ün İskender Hoca ile yaptığı YouTube yayınları ve başka kaynaklarda da programları var. Bu yayınlar Hoca’yı tanımak için mutlaka izlenmelidir; kesinlikle tavsiye ederim.

İskender Hoca ve Alev Hoca’nın memleketlerini ve milletlerini sevmek ve en önde tutmak yanında pek çok ortak noktası vardır. Bunlardan biri de yaşlarının olmamasıdır. Onların bu yönlerine çok imrenirim.

İskender Hoca tıpkı yakın dostu Alev Alatlî gibi her daim gençtir ve biyolojik yaşı ne olursa olsun yaşadığı çağı yani günü yakalıyor, dünyada ve ülkemizde olan biten her şeyin farkındadır. Sürekli “update” olur ve gelişmeleri yakalayıp günlük hayatlarında yaşar, yaşatır.

Son olarak bir konuyu daha vurgulamak isterim. Taniyanlar bilir; İskender Hoca ile konuşurken yanlış ve anlaşılmaz konuşamazsınız. Eğer bunu yaparsanız orada durur ve söylemek istediğinizi muhakkak anlamak ister; ya izah ister ya da düzeltir.

Sonuç olarak Hocamız bitmeyen merak ve tükenmeyen çalışkanlığıyla genç nesillerimiz için eşine ender rastlanır bir kaynaktır. Türk milliyetçileri ondan daha fazla yararlanılması için kafa yormalıdır.

Bir Türk milliyetçisi olarak öncelikle düşünce hayatımıza katkıları, örnek kişiliği ve dostane tutumu için İskender Hocamıza müteşekkirim.

Tanrı onu korusun.

TUĞCUGİL'DEN ÖKSÜZ'E: MÜTHİŞ BİR ÖMRÜN KARŞISINDA SAYGI DURUŞU

Müsavat DERVİŞOĞLU

Saygıdeğer editör heyeti, kıymetli hocamız İskender Öksüz'le ilgili armağan kitap projesinden bahsedip bir yazı rica ettiğinde, birkaç duyguyu aynı anda yaşadım.

Hem yaşayan değerlerimize kıymet verildiğini gördüm ve sevindim, ki maalesef Türk milliyetçisi camiada bu hasletimizi yitirmeye başladığımızı şahit oluyorum. Hem de İskender Hocamızın fikir dünyasıyla tanıştığım yılları yad ettim.

O yıllarda elbette tekrarını asla istemediğimiz elim olaylar yaşanıyordu. Fakat aynı zamanda hesapsız bir dayanışmanın, mücadeleci bir fikir ahlakının, hep daha iyi ve daha güzeli arayan bir yaklaşımın hâkim olduğu yıllardı.

Sokakta mücadele eden gençler, her ne kadar bugün acıyla hatırladığımız bir çatışmaya sürüklenmiş olsalar da yüksek bir karakterle donanmışlar ve fikrî anlamda epey iyi yetişmişlerdi. Sayın Öksüz, bu karakter ve fikrin mimarlarından biriydi.

Gençlik yıllarım dergilerin siyaseti şekillendirdiği, hemen her eve birkaç gazete ve derginin girdiği, entelektüel üretimin epey yoğun olduğu yıllardı.

Hele o zamanların kasabalarında yaşarken fırsat bulup elimize bir dergi geçirdik mi, tekrar tekrar okur, uzun bir orucun ardından iftar vakti gelmiş gibi şenlenirdik.

Ankara'ya geldiğim yıllarda bu açıdan epey sevinmiştim, artık uzaktan takip ettiğimiz bir neşriyat ağını yakından ve doyurucu bir şekilde takip edebilecektim.

Töre Dergisi, tam olarak bu yıllarda pusulamız gibiydi. Kendimizi içinde bulduğumuz tartışmalarda deniz feneri gibi yolumuzu aydınlatıyordu.

Bir yandan edebî zevkimiz gelişiyor, bir yandan savunduğumuz millet, devlet, adalet gibi kavramların özüne inen tahliller okuyorduk.

Türk gençleri olarak tabii kültürümüzden gelen bir şartlanmamız vardı. Bayrak, vatan, millet lafını duyunca hemen onları savunmaya hazırдық.

Bu bir eğitim neticesinde elde edilmiş değildi, babamızın kanı, anamızın sütünden devraldığımız bir tür genetik mirastı. Fakat bu karşılıksız ve koşulsuz sevgi ile aidiyet, bu kavram ve olguları savunmak için yeterli değildi.

Bunların zayıfladığı, saldırıya uğradığı anlarda, “Neden?” sorusunun cevabı önem kazanıyordu. O neden sorusunun cevabını da Töre dergisinden öğreniyorduk.

İşte, hocamızın merhum eşi Emine Işınso, Galip Erdem, Sadi Somuncuoğlu, DüNDAR TAŞER, Arif Nihat ASYA ve o zamanki adıyla Ayhan Tuğcugil ile diğerleri...

Bu insanlar hem zihnimizi hem kalbimizi formatlıyorlardı. İnsiyaki olarak savunduğumuz kıymet ve hasletlerin neden kıymet ve haslet olduğunu öğretiyorlardı.

O yıllarda elime geçen Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi –Teori başlıklı kitap bu açıdan bir hazineydi. Töre’de tefrika edilmiş, sonra müstakil bir kitap olarak basılmıştı. O yıllardaki bir Türk milliyetçisinin soracağı bütün soruların cevabı, karşılaşıacağı bütün müşküllere dair bir rehberlik bu kitapta hazırdı.

Kitabı okudukça, yeni meselelerle karşılaştığımızda dönüp dönüp baktıkça, özgüvenimiz de arttı. Kendimizi daha iyi ifade edebilmeye, derdimizi anlatabilmeye başlamıştık. O acı darbe, 80 darbesi yaşanmasa, belki derdimizi bütün Türkiye’ye anlatabilecektik – fakat 12 Eylül bizi yok edemese de maalesef bir süre yavaşlattı.

O kitabın yazarı Ayhan Tuğcugil’in İskender Öksüz olduğunu çok sonra öğrenenlerdenim. Öğrendiğimde milliyetçi mücadelede takma isimlerin ilginç yerini düşünmüştüm: İlk kurşunumuzu atan Hasan Tahsin de takma isim kullanıyordu. Türk Mukavemet Teşkilatı’nın Bozkurt’ları, Toros’ları da öyle.

Kendisini mücadelenin içinde bulmuş bir genç olarak okuyup özümsemiğim satırların yazarı Ayhan Tuğcugil’e giyabında büyük bir hürmet besliyor, onu ailemden, çevremden biri gibi benimsiyordum. Fakat Ayhan Tuğcugil artık ete kemiğe bürünmüştü. Hem de ne ete kemiğe! İskender Öksüz’ün hikayesini öğrenmeye başladığımda, bu büyük bilim insanının, bu ince ve derinlikli zekanın yalnız bu kitapla değil, bütün hayatıyla Türk milliyetçiliği ve milliyetçileri için bir iftihar vesilesi olduğunu gördüm.

Böyle bir bilim insanının bizim saflarımızda olması, bizim hikayemizin mimarlarından olması ve seksen yaşında aynı azimle mücadeleyi sürdürmesi,

yeni dünyanın yeni meselelerini milliyetçiliğin süzgecinden geçirerek yeni sorularımıza cevap vermeye devam etmesi, layıkıyla tarifinde zorlandığım bir büyüklüktür. Bizi yetiştiren insan, çocuklarımızı yetiştirmeye, onlara rehberlik etmeye devam ediyor.

Kendisiyle nihayet fiziken tanıştığımda duyduğum saygı bu defa başka bir nedenden ötürü arttı: Mütevazı, neşeli, her hâli ve sözüyle insana enerjisi ve sıcaklığını geçiren bir insan gördüm. Türk milliyetçilerinin kanaat önderleri böyle olmalıdır: Onlarla konuşan neşelenmeli, tazelenmeli, azimle dolmalıdır. İskender Öksüz, kendisiyle temas eden herkese bu enerjiyi aşılamaya devam ediyor. Birkaç etkinlikte özellikle gözlemlerim, genç ve ihtiyarla, kadın ve erkeklerle, köylü ve şehirliyle; her cinsten, meşrepten, hikâyeden gelen Türk'le bu kadar kolay ve samimi bir ilişki kurabilen başka birine şahit olduğumu hatırlamıyorum. Yalnız ilmî eserleriyle değil, kişiliğiyle ve davranışlarıyla da bizi birleştiriyor, bizi inşa ediyor.

İhtiyacımız budur. İskender Öksüz, eskinin güzel insanlarına dair anlatılan efsanelerden, menkıbelerden fırlamış da gelmiş gibi; bizim aramızda yaşıyor, bizimle konuşuyor. Kendimi bu bakımdan şanslı addediyorum. Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi kitabında okuduğum şu kısmı hiç unutmam: *Zira Avrupa için, batı dünyası için "Orta çağ karanlığı" sözü ne kadar doğruysa bizim için de o kadar yanlıştır. Orta çağ denilen tarih devresinde biz, Türkler ve bütün İslam alemleri parlak bir ilmin ve kültürün kaynağını teşkil ediyorduk. Bir Avrupalı, "Bırak şu orta çağ kafasını!" sözünden engizisyon papazlarının kafasını anlar ve bırakmayı ister. Aynı sözü bir Türk'e söylemek "Bilge Han'ın, Tonyukuk'un, İmam-ı Azam'ın, İbn-i Sina'nın, Alparslan'ın, Uluğ Beğ'in, Fatih'in kafasını bırak." demektir ki, bizim o kafalara tekrar eriştiğimizde bırakmaya hiç niyetimiz yok.*

İskender Öksüz, o kafalara bu çağda da erişebileceğimizin delilidir. O yüzden Hocamızın aydınlattığı yolun yolcusu olmaya devam edeceğiz. "Yol yolcusuyla güzeldir." derler ya hani, nice güzel yolları birlikte yürüyebilmek dileğiyle sevgili Hocam.

O BENİM ABİM

Namık Kemal ÖKSÜZ

Alsancak'ta Şerafettin Bey sokağı 34 numaralı evde doğduğumda dedem **Ahmet Öksüz** kulağıma ezan ile **Namık Kemal** ismini okumuş. Ailemiz, Sakız bize geçince Karaman'dan Sakız'a iskân edilen Türklerden. Dedem, orada askerlik etmiş. Daha sonra da devlet memuru olarak hayatını devam ettirmiş. **Namık Kemal** de o sıralarda adada mutasarrıf. Tanışıklıkları buradan geliyor. Sonrası göç, tayinler ve en sonunda İzmir. Biz torunları da İzmir'de Alsancak'ta doğup büyüdük

1960 yılında ilkokula başladığımda o liseyi de bitirmişti. Bana Barbaroslar, Karaoğlan gibi çizgi romanlar getirirdi. 1965 yılında Gazi İlkokulu bitmiş, ortaokul ve lise hayatım başlamıştı. Tabii, onun bana okumam için verdiği kitaplar da değişmişti. **Atsız**'ın romanları ilk okuduklarım arasındaydı. Milliyetçilik o zamanlar ruhumda, dimağımda yer bulmaya başlamıştı.

Yatak odalarımız üst kattaydı. Merdiven basamaklarında deste deste Son Havadis ve Yeni İstanbul gazeteleri vardı. Ortaokul henüz bitmişti. Kendimi kısa pantolonla Türk Ocağı seminerlerinde bulmuştum. O sıralarda ağabeyim, üniversiteyi bitirip Amerika'ya mastır ve doktora yapmaya gitmişti. Aramızdaki yaş farkı 9 olduğu için benim gençliğimde İzmir'de yanımızda değildi. Amerika'dan dönüşü Ankara'ya olmuştu. Ben de ilk Ankara seyahatimi onu görmek için yapmıştım. Hem ağabeyimin hem de benim düşünce hayatımızı etkileyen kişilerle tanışmaya başladım. Önce **Sadi** (Somuncuoğlu) **Ağabey**, ardından **Dündar** (Taşer) **Bey**, **Galip** (Erdem) **Ağabey**, **Albay** (Alparslan Türkeş) ve diğerleri.

Liseye başladığım yıllar tatillerde Ankara'ya kapağı atıp oradaki havayı koklamak bana çok iyi geliyordu. Üniversite yıllarım, Ağabeyimin, yengem rahmetli **Emine Işınso** ile evliliği, yeğenim **Aziz Murathan**'ın doğumu, **Halide Hanım**, **Arif Nihat Asya** ile tanışmam, öğrenci olayları, Türkiye'nin bağımsızlığının sınındığı sıkıntılı yıllar peş peşe geldi. Yengemin romanları, Ağabeyimin **Ayhan Tuğcugil** müstear adıyla yazdığı Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi, Töre-Devlet Yayınevinde paketleme vesair işler derken 12 Eylül geldi. O

sıralar ağabeyim ailesiyle gurbete çıktı. 1987'de Ankara'ya döndüler. Benim iş hayatım ve acısıyla tatlısıyla güzel geçen günlerimiz oldu.

Ben ağabeyim **İskender Öksüz** ile çok şey paylaştım. Çok şey öğrendim. Halen de öğrenmeye devam ediyorum. Onu tanıyanlar zaten ayaklı ve yorumlu kütüphane olduğunu bilirler. Yaşadığı ve yaşayacağı yıllarda Türk'e ve Türk-lüğe çok önemli hizmetlerde bulunmuştur ve bulunacaktır. Böyle bir ağabeyim olduğu için kendimi şanslılıktan öte gururlu ve iftihar duygularıyla dolu görüyorum.

Sağ olsun, var olsun!

İSKENDER HOCA: TÜRKÇE SEVDALISI BİR BİLGE

Prof. Dr. Nasrullah UZMAN

Şahsen tanımasanız, hiç tokalaşmasanız ya da yüz yüze gelmeseniz de yazılarında kendinizden bir şeyler bulduğunuz, fikir dünyanızı etkileyen insanlar vardır. Şanslıysanız hayatınızın bir döneminde yolunuz bu insanlarla kesişir ve yine şanslıysanız hayal kırıklığına uğramaz, şahsen de tanıdığınız için sevginiz perçinlenir. Benim için Prof. Dr. İskender Öksüz böyle bir insan...

İskender Öksüz'ü ilk kez, Ayhan Tuğcuğil müstearıyla yazdığı "Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi" eseri ile tanıdım. Devlet, Bozkurt, Töre ve Türk Yurdu dergilerindeki makalelerini okudum. Sonra diğer kitaplarını ve yazılarını okudum. Birçok konuşmasını dinledim. Alparslan Türkeş, İbrahim Kafesoğlu, Osman Turan, Ömer Seyfettin, Yusuf Akçura, Ziya Gökalp, Hüseyin Nihâl Atsız ve Galip Erdem gibi İskender Hoca da beni yazılarıyla etkiledi. Alparslan Türkeş ile yakınlığını ve Emine Işınsoy ile evli olduğunu öğrenmem ona olan sevgimi ve saygımı arttırdı. Şanslıydım, İskender Öksüz'le yolum, birlikte çalışmaktan keyif aldığım kıymetli hocam Konuralp Ercilasun sayesinde kesişti. Konuralp Hoca, teknolojik bir eğitim şirketi olan SEBİT firmasına 8. sınıf öğrencileri için Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi kitabı hazırlayacak ekibe beni davet etti. O gün, Konuralp hocama da ifade ettiğim gibi beni 8. sınıf öğrencileri için Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi kitabı yazmaktan daha çok heyecanlandıran, bu kitabı İskender Öksüz'le yazacak olmamdı. Nitekim, kitabın yazım sürecinde haftada birkaç gün bir araya gelmek kaydıyla Konuralp Ercilasun ve İskender Öksüz'le aynı masada aylarca çalıştık. Kendilerine de ifade ettiğim gibi bu süreç bana çok şey kazandırdı. Her iki hocamdan da çok şey öğrendim. Bu sebeple her iki hocama da çok şey borçluyum. Elbette Konuralp Hoca hakkındaki düşüncelerim başka bir yazının konusu. Bu yazının konusu İskender Öksüz, dolayısıyla birlikte çalıştığım süreçte ondan öğrendiklerimin ve onun hakkındaki düşüncelerimin küçük bir kısmını da olsa bu satırlara sığdırmaya çalışacağım.

İskender Hoca, Türkiye'nin yakın tarihine tanıklık eden bir kültür hazinesi, "yürüyen bir kütüphane" gibidir. Türkiye'nin yakın tarihinin birçok önemli

olayına şahitlik etmiş ve karar merciindeki birçok ismi şahsen tanışmış olması, gözlem ve deneyimlerini akademik kaynaklarla desteklemesi, sadece yerli değil yabancı literatüre de hâkimiyeti, Türkiye'nin yakın tarihini bir tarihçi disipliniyle betimleyebilmesini sağlamıştır. Onu tanıyanların teyit edeceği gibi onunla tarih üzerine sohbet etmek, bir tarih kitabı okumaktan çok daha fazlasıdır. Belki de bu yüzden yakın tarihin yaşayan hafızası gibidir.

Hocamız, özgüven ile tevazuyu birleştiren duruşu, entelektüel birikimi ve dinleyenleri etkisi altına alan ses tınısıyla herkesin pür dikkat dinlediği, bulunduğu ortamın çekim merkezidir. Elbette onu tanıyan herkesin mutabık kalacağı gibi son derece naif ve babacan bir tavrı vardır. Onunla sohbet etme fırsatı bulan herkes kendisini değerli hissetmiştir. Bunun bir sebebinin de yüzünden eksiltmediği, kendisine mahsus tebessümü olduğunu düşünüyorum. Bu tebessüm karşısındakinde güven duygusu oluşturur. Güçlü hafızası, olayları geniş bir perspektiften değerlendirme kabiliyeti, herkesin derdiyle ilgilenirken kendi sıkıntısını kimseye yük etmeyişi, uzman olduğu konularda bile üstünlük yarısına girmemesi, meselelere çözüm odaklı yaklaşması onu farklı kılan diğer özelliklerinden sadece bir kaçıdır.

Diğer özelliklerinin yanında İskender Hoca, kelimenin tam anlamıyla bir Türkçe sevdalısıdır. Eşi Emine Işınsoy gibi Türkçe konusunda son derece hassastır. Sadece yazı dilinde değil, konuşma dilinde de aynı hassasiyetleri gösterir. Zarif ve etkili yazmanın, güzel ve temiz konuşmakla mümkün olduğunu vurgular. Düşüncenin sağlıklı bir şekilde ifade edilmesini dilin doğru kullanılmasına bağlar. Kurduğu cümlelerde gereksiz bir kelimeye rastlamak mümkün değildir. Çünkü her harfi özenle seçer ve titizlikle kullanır. Noktalama işaretlerini yerinde kullanır. "Ağdalı" kelimeler yerine "sade" ve "akıcı" bir anlatımı vardır. Fakat cümleleri ne kadar sade ve akıcı ise o kadar da derindir. Okuduğu metinlerden ve dinlediği kişilerden de aynı özeni bekler. Rahatlıkla söyleyebilirim ki onun Türkçe hassasiyeti, bir gösteriş ya da zorlama değil, içten gelen bir sorumluluk içgüdüdür.

Konuralp hocamla birlikte İskender hocamızdan çok şey öğrendik. Yakın tarihe dair birçok olayın yazılı kaynaklara yansımayan yönlerini, kelimelerin özenle seçilmesi gerektiğini, dilin iletişim aracı olmaktan öte bir kimlik ve kültür meselesi olduğunu, düşüncelerin anlam kazanabilmesi için ifade becerisinin önemini, noktalama işaretlerinin, bağlaçların ve kelimelerin metnin ruhunu nasıl etkilediğini ve daha birçok şey öğrendik. Türkçe ve Türklük sevdalısı hocamızdan, daha öğreneceğimiz çok şey var. Bana kazandırdığı her şey için sevgili İskender Hocama teşekkür ederim.

BAŞKA TÜRLÜ BİR DOKTOR: HAZİNE HARİTALARININ KORUYUCUSU

Naz KALIPÇI

“İskender Deden doktor ama, başka türlü bir doktor.” derdi annem, içinden çıkılamayan herhangi bir soruda veya durumda dedemi aradığımızda. Onun ne doktoru olduğunu o yaşlarda anlamasam da doktor olduğuna şüphem yoktu.

Küçüklüğümden bu yana, hâlâ evde bir sorunun cevabını bulamadığımızda ya da bir fikre ihtiyaç duyduğumuzda hemen İskender Dedem aranır. Kafa karıştırıcı semptomlarla hastalanan birimizin neye yakalanmış olabileceğinden, kimya ödevimdeki üçüncü sorunun nasıl çözüleceğine; *vuslat* kelimesinin doğru İngilizce çevirisinden, hindi butlarını kurutmadan nasıl pişireceğimize kadar... Amerika-Irak Savaşı üzerine henüz ilkokuldayken hazırlamam gereken sağlam bir ödev için de dedeme danışmıştım, daha geçen yıl bir metin çevirisi üzerine çalışırken en güncel ve başarılı yapay zekâ araçlarını merak ettiğimde de. Kısaca, hangi ağrı kesicinin hangi ağrıya iyi geleceğinden tut, Çin usulü etli brokoli yemeğinin püf noktalarına kadar, daha birçok birbirinden alakasız gibi görünen meselenin doktorudur dedem.

Kendisine sorulan her soruya merak ve ilgiyle yaklaşır. Meseleyi düşünerek, emin değilse araştırarak, emin olarak cevap verir. Evet, ilgi alanları çoktur, çünkü tutkuları çok olan bir adamdır. Bildikleri ezberden değil, tutkularının peşinden ısrar ve istikrarla yürüyerek kendini geliştirmesinden gelir. Bu yüzden de paylaştığı bilgilere güvenirsiniz. Üstelik, eğer sorduğunuz sorunun arkasında gerçekten bir merak olduğunu hissederse, yalnızca cevabı vermekle kalmaz; yanında altın değerinde bilgiler ve kaynaklar da sunar. Sevgiyle ve emekle topladığı hazinelerdir bunlar ve hazine haritalarıdır paylaştıkları.

Mesela birkaç yıl önce, Kutadgu Bilig'e merak sarmış, hangi çevirisini ve baskısını almalıyım diye sormuştum dedeme. Sorunun doğrudan cevabını değil, cevabı bulabileceğim en doğru kaynağın haritasını vermişti bana. Kızılay'da hangi pasajda, kaçınıcı katta, hangi koridordaki sahafa gideceğimi, orada kiminle tanışacağımı anlamış ve oradaki kilitli kapıları açacak selamını da cebime emanet etmişti. Bir masalın içinde hazine arayışına çıkmak gibiydi bu

haritanın elime geçmesi. Sadece aradığım kitabı bulmakla kalmadım; onunla ilgili birçok bilgiyi de paylaşan bir sahafla tanışma fırsatım oldu. İşte böyle büyüleyici dünyalara, masalsı bilgi maceralarına çıkaran bir doktordur dedem. Yani bazen, sorduğunuz tek bir soru, kocaman bir maceranın anahtarı olabilir verdiği cevapta.

Pasaj hikayesi sizi yanıltmasın, çünkü dedem uzun yıllardır sadece dijital kitap okur. Kendini sürekli geliştirmenin en etkileyici örneğidir o; hepimizden önce en son teknolojiye de hâkim olur ve onları hayatına en verimli hâliyle entegre eder. Birkaç yıl evvel “Sen hâlâ kâğıt baskı kitap mı okuyorsun? Yok artık, istersen kil tabletlerden oku!” diyerek beni tiye almış, ardından da bütün kütüphanesini nasıl dijital olarak yanında taşıdığını, aldığı notları ve bu sistemin hayatını nasıl kolaylaştırdığını göstermişti, gözlerinde, yanına yanaşılmaz bir keyif ve gururla.

İskender dedemin en ilham verici özelliği belki de bu bitmeyen merakı, araştırmacılığı ve tutkusudur. Durmadan çalışır, üretir ve paylaşır. Akademik ve profesyonel kimliğinin ötesinde, hayatta değer verdiği her şeye -hangi alanda olursa olsun- bu araştırmacı ve yenilikçi ruhla, özenle yaklaşır. Mesela kahve keyfini önemser; Ankara’da her daim nereden en uygun ve en kaliteli kahveyi alacağını bilir, onu en güzel nasıl demleyeceğini hesaplar, sonra da gururlu bir tebessümle keyfini çıkarır ve çıkarttırır. Yeni bir demleme metodu duyarsa mutlaka araştırır, dener ve bizimle de paylaşır.

Her şey bir yana, İskender dedemin en sevdiğim özelliği gülüşüdür. Hayatla arasında bir anlaşma gibi, dokunulmazlığı vardır. Karnının en derininden dolu dolu yükselir; bulunduğu odayı tümüyle sarar ve ister istemez beni -ve zannediyorum dokunduğu diğer herkesi de- hep gülümsetir. Çoğu zaman yaptığı esprilerin entelektüel veya akademik seviyesi bizleri aşsa da kahkahanın bulaşıcılığı kaçınılmazdır. Tahmin ediyorum ki çocukluğundan beri hiç değişmemiştir; tıpkı bir şekilde korumayı başardığı merakı, bilim tutkusu, üretkenliği ve yaşam neşesi gibi.

Bana verdiği ve vereceği tüm hazine haritalarına ve her bir kahkahasına şükürlerimle.

AZERBAJCAN'DAN GÖRÜLEN İSKENDER HOCA

Prof. Dr. Nesib L. NESİBLİ

Altı yıllık Türkiye hayatımın tespitlerinden başlayalım. 1. Türkiye’de milliyetçiliğin içi boşaltılmıştır. 2. Milliyetçiliğin modernizm eseri olduğu unutulmuştur. 3. Milliyetçilik İslam’a ve devlete tabi duruma sokulmuştur. Oysa ki milliyetçilik bazistir/temeldir, her ikisinin üstündedir, kurucu unsurdur. 4. Resmî Türk kimliği buhran içindedir; Türkler çoğunlukla Müslümanlığa, azınlıklar etnik kimliğe sarılmışlardır.

Haddimi aşyorum, amma demesem ölmem elbet, amma içimi sızlatacaktır. 100 yıl önceki yurttaşlığa dayalı millet kavramı çalışmaz oldu; Türk milliyetçiliğine yeni nefes vermek gerektir.

İlk adım olarak meşhur üçlü düsturu (*Türk kanlı, İslam imanlı, Firenk düşünceli və kiyafetli olalım*) yeniden değerlendirmeye açılmalıdır. Özellikle milliyetçiliğin çağdaşçılık ve dinle münasebetine yeniden bakmak gerektir. Millî kimliği tüm bileşenleri ile müzakereye açmak gerektir.

Bildiğim kadarınca bunları MDM-MİSAK yapabilir. Uzun yıllar millet ve milliyetçilik meseleleri, Türk milliyetçiliğinin fikir sisteminin araştırılmasına ömür vermiş Prof. Dr. İskender Öksüz Hoca bu hayati problemin çözülmesine önyak olabilir. Bu meselede İskender Hoca’ya çok ihtiyaç vardır.

Prof. Dr. İskender Öksüz büyük fikir adamıdır. Eskiden *mütefekkir* derlerdi.

Türkiye’nin, Türk Dünyası’nın, tüm Orta Doğu’nun şimdiki geriliği bugünün hadisesi değildir. Medeniyet merkezleri ile aramızdaki farkın belki 300 yıllık bir tarihi vardır. Yakın zamanlarda bu merkezler seviyesine yetişmek bir yana, aradaki farkın aşılması da mümkün görülüyor. *Nerede yanlışlık oldu? veya Bu merkezler neden bizi ötüp geçtiler?* gibi sorular İskender Öksüz’ün *Niçin Geri Kaldık?* başlıklı kitabının temel konusu oldu. Öbür kitaplarında olduğu gibi bu kitap da ağır konuları hafif serbest janrda ele alıyor. Aslında okuyucuyu düşünmeğe davet ediyor. Anlamadıysan eğer bir daha, bir daha oku diyor.

Kitap *Avrupa mucizesi*’nden daha çok kendi ataletimizi, yeniliğe gözümüzün kapalı olmasını ortaya koyuyor. Okuyucu olarak beğendiğim bir yaklaşımdır.

Rakibi veya düşmanı kötümek, lanetlemek kolaydır, artı itibar getirir. Fakat kendi zayıflığını dile getirirken ilk önce kuşkulu nazarları üzerinde hissediyorsun. Bu yaklaşım yazardan hem de cesaret ister. İskender Hoca tek bu ki-tapta değil, tüm eserlerinde cesurdur.

Bu bağlamda Hoca'nın şu tespitine bigâne kalmak mümkün değildir: *“Başarılı fertlerde de başarılı şirketlerde de ve sırf Osmanlı örneğinde olduğu üzere devletlerde de başarı hastalığı vardır: Başarılı olan, kendisini başarıya götüren metoda sıkı sıkıya bağlanır. Etrafındaki başarısızların yapıp ettiklerine dikkat etme gereğini hissetmez. Hâlbuki şartlar değişmiştir. Eski şartlarda kendisini başarıya götüren davranışlar yeni şartlarda artık o kadar etkili değildir, hatta ters tepmektedir!”*

Niçin Geri Kaldık? derde değen, müdrük fikirlerle doludur. İlk sayfalar-dan daha bir güzel örnek: *“Halk zaman boyutuna sahipse ve ancak o taktirde millet olur. Bir toplumdaki halk adına büyük fedakârlık isteyemezsiniz. Millet adına isteyebilirsiniz. Millet hem dedelerdir hem torunlardır. Millet hem geç-miştir hem de gelecektir.”*

Bu arada Hoca'nın makale ve kitaplarına koyduğu başlıklara hayranım: *‘İnternet çağında ne milleti’ mi? Türküm, özür dilerim; Özümlüz kabahatimiz-den büyük; Hayrola dünya, nereye böyle?*

İskender Hoca üçlü düsturdaki (millet doktrinindeki) değerlere bağlı âlim-dir, şahsiyettir. Hoca millî olduğu kadar çağdaş düşünceli ve davranışlıdır, es-kiden İslam rengine boyanmış ahlak sahibidir.

Bu anlamda Hoca'nın modern dünyanın en önemli değerlerinden biri de-mokrazi üzerine fikirleri dikkat çekiyor. Bir zamanlar bizim Azerbaycan'da da milliyetçilikle demokratik idareçilik bağdaşmayan kavramlar olduğu fikri yay-gın idi. Şimdi de bazı liberal daireler (“liboş” da diyebiliriz) bu yanlış fikri ti-rajlamaktadırlar. Liberalizmin hayattaki mürşidi olan Francis Fukuyama bile bu yanlışlığı itiraf etse de Türk devletlerindeki “kör tuttuğunu bırakmadığı” gibi eski yanlışlarından kopmak hevesinde değildirlar.

Evet, İskender Hoca'ya göre demokrasinin ilkin şartı mevcut iktidarın se-çimle kolayca gitmesidir. Başka bir şart *“Bilgi hür değilse, seçim anlamsızdır.”* Ve hürriyetsiz demokrasi kendi başına dikkat verilesi bir konudur. İyi oku-yucu belki Hoca'nın yazılarında Türkiye'nin demokratikleşme probleminin yanıtlarını bulmuştur. Fakat uzakta olanlar için daha somut yanıt arzu edili-yor. Acaba, Türkiye'nin demokrasi problemi siyasal İslam'dan mı kaynaklı, ya tersine demokrasi problemi olduğu için mi siyasal İslam meydan sulamakta?

Herhâlde Türkiye'nin demokrasi problemini çözmesi için temelli yol haritası gerektir. Bu temenni tek Türkiye için değil, tüm Türk Dünyası için geçerlidir.

Bu arada Prof. Dr. İskender Öksüz hiç Azerbaycan'da olmadı. *Millet ve Milliyetçilik* kitabı kendinden önce geldi. Diğer Türk devletlerine de bildiğim kadarınca Hoca'nın hiç seferi olmamıştır. Bu büyük fikir adamının Türk Dünyası üzerine yazılarını hasretle bekleriz.

Prof. Dr. İskender Öksüz Hoca'ya Azerbaycan'dan selam olsun!

ÖKSÜZ HANESİ

Nevin ÇELİK

Ankara Nenehatun Caddesi'nde iki ev vardı bir zamanlar. Biri Somuncu-oğlu Hanesi, diğeri ise Öksüz Hanesi. Afşar oğlum üç yaşında ya var ya yoktu. Babası Abdurrahman Çelik asker oldu ve Ankara Etimesgut Yedek Subay Okuluna gitti. Ben Adana'da Atatürk Ortaokulunda öğretemdim. Babamızı öz-lüyor ve otobüse atlayıp hafta sonlarını geçirmeye Ankara'ya gidiyorduk. Bir gidişte misafir olduğumuz Mübeccel Hala'nın evinde, Öksüzlerle karşılaştık. "Bize de gelin." dediler. Başka bir gidişimizde, Afşar ile uğradık. Kapıda Afa-can tarafından karşılanıp koklandıktan sonra, bir de ne göreyim. İskender almış iki örgü şişi, Işınsu almış iki şiş, örgü örüyorlar. Dört beş ay, rahatlamak için örgü örmeye odaklanmışlar. Sohbet trikotaj olursa öğretmen Nevin durur mu... Sıra tiğ işlerine kaydı. Bu akıllar, İskender akıllarıydı. Bayıldım elbette...

Bir başka gidişte anıları anlatırken, bir zamanlar Adana Kız Liseli arkadaş-larımla ruh çağırma seanslarını anlattım. Hatta İstanbul Bebek'te otururken, Abdurrahman ile birlikte Bilge Kağan'ın ruhunu çağırdığımızı ve mezarını sorduğumuzda "Selenge'nin altında gömülü" yazdığını filan söylediğimde İskender "Hadi madem bir ruh çağıralım!" dedi. Masayı hazırladık, başına oturduk. Kimi çağıralım deyince İskender, İsaac Asimov diye bir isim attı ortaya. "Kim bu?" dedim. "Amerikalı bir science-fiction yazarı." dedi. Bilim-kurgu tamlamasını biliyordum ama Asimov'u duymamıştım (Aslında Türkçe söz diziminde "kurgulanmış bilim" anlamında "kurgu-bilim" diye tercüme edilme-liydi.). Daha sonra Asimov'u okuyup ölmediğini de öğrenince, o zaman İskender'in eğlendiğini anladım.

Aradan birkaç yıl geçti. Abdurrahman Çelik 12 Eylül'de hapse girdi. O sırada Burdur'a taşınmıştık. Burdur Lisesinde çalışıyordum. Afşar'ın ikiz kardeşleri de karnımdaydı. Her ay Garnizona gelen askerî savcıya ifade vermeye gidiyordum, polis refakatinde. O hengâmede bilmiyordum. Yıllar sonra çek-mecemde iddianameyi bulup okudum. Meğer ben de sanıkmışım da haberim yokmuş. Neyse, Antalya'daki doktorum, doğum için mutlaka Hacettepe'ye git-memi önerdi. Sonuçta Kerküklü arkadaşımız Ümit Akkoyunlu'nun yardımıyla

ikizleri dünyaya getirdim. Halamız bizi hastaneden alıp eve getirdi. Ziyaretler, kutlamalar başladı.

Bir gün, Öksüz ailesi, Galip Erdem ağabeyim ve Dursun Yıldırım kardeşim çıkıp geldiler. Olan biteni konuşurken, Işınsu kızıma ne ad koyacağımı sordu. “Doğana kadar bilmediğim için düşünmedim.” deyince de “İlay koysana.” demez mi... Kitabı da çıkar çıkmaz okuduğum için çok duygulandım. Oradan Galip ağabey oğlana ne ad düşündüğümü sorunca “Işınsu kıza İlay dedi, acaba İlbilge mi koysam?” dedim ama dediğime pişman oldum. Bir celallendi “Olmaaaaz Bilge olacak mutlak!”

Emri aldım başımın üstüne koydum. Burdur’da hapisaneyeye bebeklerle gidip babayla tanıştırdığımda adlarını da bildirdim. Çok sevindi.

Öksüz ailesi hep başımızın tacı olmuştur... Işınsu ve diğerleri de şimdi Tanrı Dağındadır. Evvel giden ahababa selam olsun. Tanrı Türk’ü Korusun.

KİM BU AYHAN TUĞCUGİL?

Osman ÇAKIR

Türkiye ve Türk Milliyetçileri O'nu yazılarından bu ad ile tanıdı. **“Kim bu Ayhan Tuğcugil?”** diye sorulduğunda da gerçek adını hiç söylemedik. Çünkü adının bilinmesi istenmedi. 1980 sonrasına kadar da İskender Öksüz'ün Ayhan Tuğcugil olduğunu yakın çevresi hariç kimse bilmedi.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi; 1969 yılından itibaren Deniz Gezmiş'in önderliğinde ihtilâlcı solun (Dev-Genç ve THKO) karargâhı hâline getirilmiş, Milliyetçi-Ülkücü olarak bilinen öğrenciler okuldan ve yurtlardan dayak ve tehdit ile uzaklaştırılıyordu. Öğretim üyelerinin dersleri boykot ediliyor, tehditlerle okula gelmeleri ve görev yapmaları engelleniyordu. İskender Öksüz de bu şartlar altında üniversitedeki görevine gidiyor, yardımcı profesör unvanı ile ODTÜ'de bölüm başkanlığı yapıyordu. Sonrasında ise nefes alabilmek için Dündar Taşer, Galip Erdem, Sadi Somuncuoğlu ağabeylerle akşamları Devlet Gazetesinin bürosunda buluşuyorlardı.

Ben kendisini 1970 yılı Kasım ayı başında çalışmaya başladığım haftalık Devlet gazetesinin bürosunda İskender Öksüz olarak tanıdım. Bunun öncesini Sadi Somuncuoğlu ağabey 1965'den sonraki “Ülkücü Gençlik” hareketinin gelişmesi konusunda kendisi ile yapılan bir konuşmada şu cümlelerle anlatıyor:

“Bizim, Türk Ocaklı bir grup olarak (Galip Erdem, Ben, İbrahim Metin, Halil Özyıldız, İskender Öksüz, genç asistanlar gibi 9-10 kişi) siyasete başlamamız, Alparslan Türkeş'in CKMP Genel Başkanı olduğu 1965 yılına rastlar. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de 1965'de ideolojik eylemler ve fikir hareketleri dalgalar hâlinde yayılıyordu. Kısa zamanda kuru partililik itibardan düştü, boşluğu ideolojiler doldurdu. Bu ortamda ülkemiz de çalkantılı bir döneme girdi. Kimse neyin ne olduğunu doğru dürüst bilmiyordu. Gençlik bu tartışmaların merkezindeydi. CKMP böyle bir ortamda, ideolojisiyle çalışmalarına gençlikten başladı. Çalışmalara gençlikten başlandı ama gençlik çalışmaları yeterli görülüyordu.

“Türkeş, Galip ağabeyden (Erdem) yardım istiyor. “Gençliğin teşkilatlanma ve eğitim görevini kime vermeli?” diye soruyor. O da 1957-58 yıllarından itibaren

Türk Ocaklarında çalıştığım için benim adımları vermiş. Ben 1962'de Akademiyi bitirmiş, 1963-65'de askerliğimi tamamlayıp Ankara'ya dönmüştüm. 1967'de Kültür Bakanlığının bin temel eser projesinde uzman olarak çalışıyordum. Türkeş'in daveti üzerine kendisiyle görüştim. CKMP Gençlik Kolları Genel Başkanı olmamı istedi, kabul ettim. O yıllarda her fakülte ve yüksek Okulda, öğrenci dernekleri kuruluyordu. Üç fakültede Ülkü Ocağı Öğrenci Derneği (ÜÖÖD) vardı. Aşırı solun (adı sonradan Dev-Genç olan) Fikir Kulüpleri Federasyonu en önce kurulmuş idi. Sosyal Demokratlar vardı. Adalet Partisinin Hür Düşünce Kulübü vardı.

*"Biz, Ülkü Ocaklarının teşkilatlanması için bir program yaptık. Buna göre Ülkü Ocağı Öğrenci dernekleri (ÜÖÖD), 1968 sonuna gelindiğinde bütün Fakülte ve Yüksekokullarda, 1969'da üniversite şehirlerinde Ülkü Ocakları Birliği (ÜOB)'nin kurulması gerekiyordu. Bu hedef başarıyla tutturuldu. 1966'da üç ÜÖÖD ile başlayan yükseköğrenim gençlerinin teşkilatlanma işleri böylece tamamlanırken, Genel Merkezde bir program dâhilinde gençliğin sistematik eğitimi yürütülüyordu. **Dersleri veren hocalarımız, ODTÜ Bölüm Başkan vekili İskender Öksüz, Kamil Turan, Galip Erdem ve Genel Başkan Alparslan Türkeş'ti.***

"12 Mart 1971'e kadar sürdürülen eğitim çalışmalarlarıyla gençler; şuurlu, bilgili, dönemin bütün sorularına cevap veren, fedakâr, özgüveni yüksek, mücadeleci bir kimliğe sahip oldular. Bir yandan da partinin kendi kadrosu yetişiyordu. ÜÖÖD hareketi kısa zamanda çok büyüdü; Türkiye'ye yayıldı.

*"Fakülteleri işgal ve boykot gibi yollarla eğitim öğretim yapamaz hâle getiren aşırı sola karşı mücadele eden ÜÖÖD memlekette büyük bir kabul görüyordu. Bu olumlu havada üniversite öncesi (lise ve dengi) gençliğin teşkilatlanması için 1968'de Türkeş'in emriyle Genç Ülkücüler Teşkilatı (GÜT) kuruldu. 1969'dan itibaren Türkiye'nin her tarafında şubeler açıldı. Bu yıllar Türk Milliyetçilerinin teşkilatlanma ve genişleme yıllarıydı."**

1969 yılı nisan ayında yayın hayatına başlayan haftalık Devlet gazetesi bir müddet Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan bir apartmanın kapıcı dairesinin bir odasında çıkartılıyor. Gazetenin çıkartılma safhasında İskender Öksüz'ün durumunu gazetenin kurucularından ve uzun yıllar sahipliğini üstlenen İbrahim Metin şu şekilde anlatmaktadır:

"O yıllar, milliyetçi gençliğin süratle çoğalmaya başladığı zamanlardı. Şayet bu gençliğe Türk milliyetçiliği fikrini vermez isek, o zaman karşımıza tehlikeli bir grup çıkar. Zira milliyetçi gençliğe fikrî görev biçmek isteyen birtakım merkezler türemeye başlamıştı. Fikri verebilmek için ise onun eline yazılı bir şeyler tutuşturmak lazım. Seminerler veriyorsun ama seminerlerle sadece o salondakilere

* Sadi Somuncuoğlu anlatımı: "Türkeş'li Yıllar"

ulaşabiliyorsun. Teşkilatlanmalar henüz tamamlanmamış. Bu sebeple gençliğe ağırlıklı olarak Ankara'da merkezde seminerler tertiplebiliyorsun. Diğerlerine ulaşabilmek ise ancak yapacağın neşriyatla olur. Dergi çıkartacağız ama paramız yok. Elimizde maddi imkânlar yoktu.

Çıkartacağımız bir gazetenin veya derginin en azından haftalık olması lazım. Bayrak diye bir dergi vardı. Sahibi, Hami Kartay. Kendisi ayrıca Ayyıldız Matbaası'nın da sahibi idi. Dergi, milliyetçi bir havada çıkıyor ama makas usulü. Yani muhtelif yerlerde yayınlanmış yazıları makaslayarak yeniden yayınlıyorlar. Başka dergiler de vardı ama mesela Ötüken gibi; Ötüken sadece Türkçü bir fikir dergisi idi. Biz hem fikir hem siyaset olsun istiyorduk. Ötüken'de ise bazen siyasete aykırı yazılar yayınlanıyordu. Nitekim daha sonra onlar bir takım çatışmalara yol açtı. Sonra Ötüken'in yöneticisi ve yönlendiricisi biz değiliz.

Onlar da arkadaşlarımız ve ağabeylerimizdi. Ama biz nasıl fikir vermek istiyorsak onu nakledecek bir yayın organına ihtiyacımız var. Ötüken'i büyütelim diye bir şey aklımıza da gelmedi.

Tam hatırlamıyorum ama bir gün üç arkadaş (**Ben, İskender Öksüz ve Reşat Genç olabilir**) Hami Kartay'a gittik ve kendimizi şöyle takdim ettik: "Bizler üniversitelerde milliyetçi asistanlarız. Sizin derginizi beğeniyoruz. Ama bu dergi derleme toplama usulü çıkıyor, bu derginin tirajını artıralım." dedik. Hami Kartay o zamanlar dergiyi Yayınlar Genel Müdürlüğüne satıyor. Dergi, bayilerde falan yok. Orijinal yazılarla sizin tirajınızı artıracacağız. Siz, bize, derginin yazı işleri müdürlüğünü verin, yazılarına müdahale etmeyin. Dergiyi gazete bayilerinde sattıracağız. Kârı sizin olsun. Biz para pul da istemiyoruz. Sadece bu tip bir yayın istiyoruz dedik. Biraz da sohbet ettik. Bu arada biz, siyasi rengimizi belli etmemeye çalışıyoruz. Hami Kartay dedi ki:

"Çeşit çeşit milliyetçiler var. Mesela Türkeş gibi ırkçı olanlar var. Sizininki ne tür bir milliyetçilik?" Biz birbirimize baktık. Türkeş'i böyle gören bir sahiple yola çıkar isen ne olacak? Dergiyi yayacaksın, kabul ettireceksin. Sonra adam sana bir dirsek çevirecek, okuyucuyu belki başka yöne istikametlendirecek. Bunun üzerine biz tekrar görüşelim diyerek oradan çıktık. Türk Ocağına (tarihi Türk Ocağı binası) gittik ve orada toplandık.

Biz ırkçı değiliz, Türkeş de değil. Ama demek ki bizim dışımızdaki insanlar tarafından öyle değerlendiriliyoruz. Kitleyi belki de yanlış istikametlendireceğiz. Benim biraz keçi yanım var. Kendimiz, kendi imkânlarımızla çıkartırız dedim ve ısrar ettim. Salma salarız. Kendi çevremizdeki insanlar her ay bize belirli bir miktar takviye yaparak para verirler. Bununla biz dergiyi çıkarırız. Bu bir borç değildi. Dergi çıktığı müddetçe bunlar dergiye abone olmuş olurlar ve biz de onlara

dergi göndeririz. Kimseye bu parayı size geri ödeyeceğiz diye bir taahhüdümüz yoktu. Böyle biraz da benim inadıyla çıkarırız, yaparız diyerek, işe başladık.

Bu teşebbüse girişirken beraber olduğunuz insanlar öyle çok fazla da bir sayı değildi. Kimler vardı? **Ben (İbrahim Metin), Sadi Somuncuoğlu, Halil Özyıldız, diğer asistan arkadaşlar. Diğer derken İskender Öksüz, Reşat Genç, İsmail Aka, Kâzım Yaşar Koprıman.** Yukarıda saydığım isimler vardı. Belki unuttuğum isimler vardır. Bunlar Türk Ocağında da faal olan isimlerdi. Oraya devam eden arkadaşlar buraya da katkıda bulunmuşlardır.” *

İskender Öksüz ağabeyi Devlet gazetesi bürosunda görmüş ve tanımıştım. Fakat o büro KÜBİTEM (Kültür, Bilim, Teknik Eğitim Merkezi) adlı bir derneğin yeriymiş. KÜBİTEM’in kuruluşunu Sadi Somuncuoğlu ağabey şu cümleler ile anlatmıştı:

“Üniversitelerde hadiseler başladı, bizim çocukları sokağa attılar. Devlet’i çikartıyoruz ama üniversitedeki gençlerin başlarında hoca yok. Solun bütün organizatörlüğünü asistan ve profesörler yapıyor. Üniversitede bulunan hocaları organize etmemiz lazım dedim. Devlet’i o sırada Atatürk Bulvarı’nda bir odada çikartıyoruz. Kapıcının iki odası vardı. Birisini biz kiraladık. Bir gün **İskender’le (Öksüz)** Meşrutiyet caddesinde gidiyoruz. İskender’e ‘Bir daire tutalım. Bu hocaları burada toplayalım ve bunları organize edelim.’ dedim.

‘Kirasını nasıl vereceğiz?’ dedi.

“Ben bekârım, Mustafa ağabeyimin yanında kalıyorum. Bir masrafım yok. Ben maaşımı veririm. Sen ihtiyacın olanını çık ne kadar verirsin dedim. Şu kadar. İki kirayı karşılıyor. Toplayabilirsek ne âlâ toplayamazsak paramız bu kadar. Meşrutiyetle Bayındır sokağının Kocatepe Camii köşesinde büyükçe bir camının üstünde kiralık yazıyor. Telefonu da var. Sahibi o civarda bir apartmanda. Mal sahibi gelin görüşelim dedi. Gittik.

“Ben **İskender Öksüz’ü**, ODTÜ Teorik Kimya Bölümü Başkanı Yardımcı Profesör diye tanıttım. Kendimi tanıttım. İskender o zaman asistan ama onların bir yardımcı profesör diye unvanları vardı. Diğer fakültelerde böyle bir unvan yoktu. Dünder ağabey ona hep yüksek profesör derdi. Ben derneğin adını Kültür, Bilim, Teknik, Eğitim Merkezi (KÜBİTEM) deyince adam; ‘Çok iyi olur. Böyle bilim teknik işi. Kiracı geliyor evi mahvediyor. Hiç olmazsa bilim teknik işi iyi şeyler.’ dedi. Mukaveleyi orada yaptık. Devlet’i hemen oraya taşıdık.”**

İskender Öksüz ile bir eylem

* İbrahim Metin anlatımları-2009-Adı Devlet Olsun-Osman Çakır-Ötüken Neşriyat-İstanbul-2022-Sayfa: 19-22-

** Sadi Somuncuoğlu’nun anlatımları, 29 Aralık 2007 video kayıt.-Adı Devlet Olsun- Sayfa: 60-61

1970-71 öğretim yılı başladığında Ankara'da İlahiyat, Veteriner Fakültesi ve Turizm Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu hariç bütün yüksekökol ve fakülteler komünist öğrencilerin işgali altındaydı. Milliyetçi-Ülkücü bilinen öğrenciler okullarından ve yurtlarından atılmış, Site Yurdunda yer bulamayanlar tarihî Türk Ocağı binasına sığınmışlardı. Beşevler bölgesinde de Gazi Eğitim Enstitüsü ve yatakhaneleri, Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi, Fen Fakültesi de kızıkların işgali altındaydı.

Bu okullarda okuyan milliyetçi-ülkücü öğrenciler de okullarına gitmeme kararı almışlardı. Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulları öğrencilerinden Dursun Önkuzu, memleketi Zile'den dönüşünde, bu karardan haberi olmadığı için, otobüs terminalinden iner inmez doğrudan okuluna gidiyor. O'nun tek başına okula geldiğini gören komünist militanlar yakalayarak korkunç işkencelere tabi tutmuş ve işkence yaptıkları okul dershanesinin camından da aşağı atmışlardı.

TRT bu olayı radyo haberlerinde “**Komando kendini camdan aşağı attı.**” şeklinde haber yapıyordu. O yıllarda sadece TRT, radyo ve televizyon yayını yapmaktaydı. Bir devlet kurumu olan TRT'nin özellikle haber dairesi ve program müdürlüğü ihtilâlcı sol grupların emrine girmişti. “**Özerklik**” kisvesi ile ihtilâlcı solun talimatları doğrultusunda programlar yapılıyor, yanlış ve yalan haberlerle kamuoyu yönlendiriliyordu.

Dursun Önkuzu haberinin yalan ve yanlış okunması üzerine Kübitem'den, TRT Genel Müdürü Adnan Öztrak ile görüşmek üzere randevu alıyorlar. O günlerde “Gençlik müşaviri” olan Hacettepe Tıp Fakültesi asistanlarından Ferhan Özmen ve İskender Öksüz bu randevuya birlikte giderlerken yanlarına beni de aldılar. Gazetenin yazıhanesinde (Kübitem) kimse kalmamıştı. Gençler Türk Ocakları binasında ertesi günkü cenaze töreni hazırlıkları yaparken ocak binası polisler tarafından basılmış ve kim varsa emniyete götürülmüştü. Diğer ağabeyler de bu işin peşindeydi.

Yine o yıllarda TRT Genel Müdürlüğü Mithat Paşa Caddesi'nde bulunmaktaydı. Randevu akşam 19 haberlerine rastlamaktaydı. Ferhan ve İskender ağabeyler birlikte Genel Müdürün makamına girdiler. İskender ağabey cebinde taşıdığı küçük bir radyodan genel müdüre haberi dinletiyor ve gerçeği anlatıp TRT'nin bu tür provokasyonları sık sık yaptığını ifade ediyorlar. Çünkü bütün öğrenci çatışmalarını “*Öğrencilerle komandolar çatıştı.*” veya “*Komandolar ... fakültesini bastı.*” şeklinde haber yapmaktaydılar. O günden sonra haberlerin ve yorumların şeklinde fazla bir değişme olmadı fakat en azından Dursun

Önkuzu'nun öldürülmesi haberindeki yanlışlık giderildi. İskender Öksüz ağa-
beyle ilk yakınlaşmamız bu olay üzerinedir.*

Yazar Ayhan Tuğcugil

O güne kadar Devlet'te isimsiz haber ve yorumlar yazan İskender Öksüz'ü, Devlet gazetesinin (7.12.1970) 88. Sayısından itibaren "İstikbal Bu Gündür" yazısı ve Ayhan Tuğcugil imzası ile yazmaya başladığını görüyoruz. Bu tarihten sonraki yazıları aşağıdaki tablodadır.

SAYI	TARİH	SAYFA	YAZI BAŞLIĞI	İMZA
88	7.12.1970	2	İSTİKBAL BU GÜNDÜR	AYHAN TUĞCUGİL
103	22.03.1971	2	ANARŞİ DERHAL ÖNLENMEZSE	AYHAN TUĞCUGİL
104	29.03.1971	6	AŞIRI YAĞCILAR	AYHAN TUĞCUGİL
106	13.04.1971	6	ÇAĞIMIZ MÜCADELESİ VE TÜRKİYE	AYHAN TUĞCUGİL
123	9.08.1971	5	SULTAN ALP ASLANA ARZ-I HALİMDİR!	AYHAN TUĞCUGİL
124	16.08.1971	5	DAHA ÖNCELERİ NEREDEYDİNİZ	AYHAN TUĞCUGİL
126	30.08.1971	5	SÖZLÜK	AYHAN TUĞCUGİL
127	6.09.1971	5	DEMOKRASİNİN SOSYALİSTÇESİ	AYHAN TUĞCUGİL
130	16.10.1971	5	AŞAĞILIK DUYGUSU	AYHAN TUĞCUGİL
132	15.11.1971	5	PUSULANIN KUYRUĞU	AYHAN TUĞCUGİL
136	10.01.1972	5	GENÇLİĞİN BUNALIMLARININ "SOSYO- EKONOMİK " NEDENLERİNE EĞİLELİM!	AYHAN TUĞCUGİL
138	7.02.1972	5	YAKIŞIR HASPAYA	AYHAN TUĞCUGİL
139	21.02.1972	5	EKONOMİ GÖRÜŞÜMÜZ	AYHAN TUĞCUGİL
141	26.03.1972	5	EKONOMİ GÖRÜŞÜMÜZ	AYHAN TUĞCUGİL
144	1.05.1972	5	FAŞİZMİN KULAKLARI	AYHAN TUĞCUGİL
145	15.05.1972	5	DOKTAR FRENKEŞTAYN'IN CANAVARI	AYHAN TUĞCUGİL

* Dursun Önkuzu'nun şehadeti olayının öncesi ve sonrası gelişen olayların detayını DEVLET Gazetesi'nin 87-88-89-90. sayılarından okuyabilirsiniz. Bak: Milliyetçi Dergiler org.

147	12.06.1972	5	ÖYLE BİR YAZIYA BÖYLE BİR CEVAP	AYHAN TUĞCUGİL
148	26.06.1972	5	VİYANA ÖNÜNDEN ÇEKİLDİĞİMİZE KIZIYORDU	AYHAN TUĞCUGİL
149	10.07.1972	5	AŞIRILOJİ	AYHAN TUĞCUGİL
150	24.07.1972	5	KAHT-I RİCAL	AYHAN TUĞCUGİL
151	7.08.1972	5	LİBERALİZM, SOSYALİZM VE TOPLUMCULUĞUMUZ	AYHAN TUĞCUGİL
152	21.08.1972	5	ATATÜRK VE ECEVİT	AYHAN TUĞCUGİL
153	4.09.1972	5	TÖS DAVASI	AYHAN TUĞCUGİL
154	18.09.1972	5	HER DERE DİN OLUR	AYHAN TUĞCUGİL
155	2.10.1972	5	BRÂTELLİ İLE DEMİREL	AYHAN TUĞCUGİL
156	16.10.1972	5	ŞARKILAR	AYHAN TUĞCUGİL
157	30.10.1972	5	KÖLELER VE EFENDİLER	AYHAN TUĞCUGİL
158	6.11.1972	5	KÜSTÜRÜLEN AYDINLAR	AYHAN TUĞCUGİL
159	20.11.1972	5	ECEVİT VE İPEKÇİNİN A. TUĞCUGİLE VERDİĞİ ÖZEL DEMEÇ	AYHAN TUĞCUGİL
160	27.11.1972	5	ECEVİT VE İPEKÇİNİN BANA VERDİĞİ ÖZEL DEMEÇ	AYHAN TUĞCUGİL
161	4.12.1972	5	LÜTFEN CEVAP VERİNİZ	AYHAN TUĞCUGİL
162	11.12.1972	5	TUZAĞA DİKKAT	AYHAN TUĞCUGİL
163	18.12.1972	5	FEVKALÂDE MANDA	AYHAN TUĞCUGİL
164	25.12.1972	5	NİTÇEZ BU DÖVİZLERİ...	AYHAN TUĞCUGİL
165	1.01.1973	5	BİLGİ YARIŞMASI	AYHAN TUĞCUGİL
166	8.01.1973	5	NİÇİN OLMUYOR	AYHAN TUĞCUGİL
167	15.01.1973	5	DAVET	AYHAN TUĞCUGİL
274	3.02.1975	8	DEVRİMCİLER KANLI FAŞİSTLERE KARŞI	AYHAN TUĞCUGİL
275	10.02.1975	5	HANGİ DEMOKRASİ	AYHAN TUĞCUGİL
276	17.02.1975	5	HALK DEMOKRASİSİ	AYHAN TUĞCUGİL
277	24.02.1975	8	BİZE FAŞİST DİYENİN	AYHAN TUĞCUGİL
278	3.03.1975	8	MELEKLER	AYHAN TUĞCUGİL
279	10.03.1975	8	KORKAKLAR	AYHAN TUĞCUGİL
280	17.03.1975	8	KELİMELERDEKİ KAZIK	AYHAN TUĞCUGİL
282	31.03.1975	8	PEKİ, NE DENİR?	AYHAN TUĞCUGİL
283	7.04.1975	8	VAZİFELER VE FELSEFELER	AYHAN TUĞCUGİL

284	14.04.1975	8	BU ADAMLAR	AYHAN TUĞCUGİL
285	21.04.1975	8	MİLLİYETÇİLİK, MİLLİYETÇİLERİN TEKELİNDEDİR.	AYHAN TUĞCUGİL
285	21.04.1975	8	NEDEN SORSUN	AYHAN TUĞCUGİL
286	5.05.1975	8	YAZIK	AYHAN TUĞCUGİL
287	5.05.1975	8	YAZIK	AYHAN TUĞCUGİL
288	12.05.1975	8	LÜTFEN İSTİRAHAT BUYURUN	AYHAN TUĞCUGİL
290	26.05.1975	8	GARPLILAŞMANIN NERESİNDEYİZ	AYHAN TUĞCUGİL
292	9.06.1975	8	AKLINIZI BAŞINIZA TOPLAYIN	AYHAN TUĞCUGİL
294	23.06.1975	8	PEKİ, SENİN GENÇLİĞİN HANGİSİ	AYHAN TUĞCUGİL
295	30.06.1975	8	KAHREDİLEN DEVLET VE YAKILAN BAYRAK	AYHAN TUĞCUGİL
297	14.07.1975	8	BİR KİLO SOLCU BEYİNİ ONBİN TL	AYHAN TUĞCUGİL
350	19.07.1976	7	FİKİR SİSTEMİ NEDİR?	AYHAN TUĞCUGİL
351	26.07.1976	7	ESAS ALINAN DEĞER TÜRK MİLLETİDİR	AYHAN TUĞCUGİL
352	2.08.1976	7	UYGULAMA PLANI 9 İŞİKTİR	AYHAN TUĞCUGİL
353	9.08.1976	7	TÜRK MİLLETİNİN BEKASI	AYHAN TUĞCUGİL
354	16.08.1976	7	TÜRK KÜLTÜRÜNÜ KORUMAK SİSTEMİN GAYESİDİR	AYHAN TUĞCUGİL
355	23.08.1976	7	SİSTEMİN GAYE SEÇİMİNDE İLMİ KURAL YOKTUR	AYHAN TUĞCUGİL
356	30.08.1976	7	TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİN METODU İLİMDİR	AYHAN TUĞCUGİL
357	6.09.1976	7	SİSTEMİN KULLANACAĞI METOD	AYHAN TUĞCUGİL
359	20.09.1976	7	SİSTEM İÇİNDEKİ BÜTÜN İDDİALARIN İSPATI İMKÂNSIZDIR	AYHAN TUĞCUGİL
360	27.09.1976	7	FİKİR SİSTEMİ İLE DOKTRİN EŞ DEĞİLDİR?	AYHAN TUĞCUGİL

361	4.10.1976	7	MENSUBİYET ŞUURU, ÜYESİ BULUNDUĞU GURUBA BAĞL.	AYHAN TUĞCUGİL
362	11.10.1976	7	MENSUBİYET ŞUURU VE GURUBA BAĞLILIK HİSSİ.	AYHAN TUĞCUGİL
363	18.10.1976	7	MİLLET NEDİR?	AYHAN TUĞCUGİL
364	25.10.1976	7	MİLLET KAVRAMLARININ MUKAYESESİ	AYHAN TUĞCUGİL
365	1.11.1976	7	MİLLETİMİZİN EBEDİ BEKASI	AYHAN TUĞCUGİL
366	8.11.1976	7	TURANCI OLMAYA MECBURUZ	AYHAN TUĞCUGİL
367	15.11.1976	7	TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNDE METOD	AYHAN TUĞCUGİL
368	22.11.1976	7	BİZDE VE AVRUPA'DA SKOLASTİK DÜŞÜNCELER	AYHAN TUĞCUGİL
369-70	6.12.1976	7	ORTAÇAĞ ESKİ YUNAN DÜŞÜNÇESİNİN DEVAMI	AYHAN TUĞCUGİL
371	13.12.1976	7	SKOLASTİK İDEOLOJİ MARKSİZMDİR	AYHAN TUĞCUGİL
372	20.12.1976	7	SKOLASTİK VE TÜRKİYE	AYHAN TUĞCUGİL
373	27.12.1976	6	SKOLASTİĞİN ÜÇ ANA ÖZELLİĞİ	AYHAN TUĞCUGİL
374	3.01.1977	6	İSLAM KİSVESİNDEKİ KATOLİKLER	AYHAN TUĞCUGİL
375	10.01.1977	4	TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİ YABANCI MENŞELİ GÖRMEK	AYHAN TUĞCUGİL
376	17.01.1977	6	KİTLE HABERLEŞME VASİTALARI VE SKOLASTİK	AYHAN TUĞCUGİL
377	25.01.1977	10	İLMİN GAYESİ VE METODU	AYHAN TUĞCUGİL
378	31.01.1977	9	BİLİMSEL SOSYALİZM VE İLİM	AYHAN TUĞCUGİL
379	7.02.1977	10	İLİM VE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ	AYHAN TUĞCUGİL
380	14.02.1977	10	CEMİYET BİRİMLERİNİN TARİHTEKİ YERİ	AYHAN TUĞCUGİL

381	21.02.1977	10	CEMİYET BİRİMLERİNİN TARİH İÇİNDEKİ EVRİMİ	AYHAN TUĞCUGİL
382	28.02.1977	10	CEMİYET BİRİMLERİNİN TEŞEKKÜL ŞARTLARI	AYHAN TUĞCUGİL
383	7.03.1977	10	MEDENİYET VE KOZMOPOLİTLİK KARŞISINDA MİLLET	AYHAN TUĞCUGİL
436- 437	1.05.1978	27	KIRILDI	AYHAN TUĞCUGİL
438	1.06.1978	19	MAYMUN VE TONTON	AYHAN TUĞCUGİL
439	1.07.1978	15	FIKRA	AYHAN TUĞCUGİL
440	1.08.1978	15	YAKTIN BİZİ ZAFFER	AYHAN TUĞCUGİL
442	1.10.1978	16	HÜKUMET NEDEN DÜŞMÜYOR?	AYHAN TUĞCUGİL
443	1.11.1978	17	KÖPEKLEŞENLER	AYHAN TUĞCUGİL
444	1.12.1978	18	BİR HASTANIN NOT DEFTERİNDEN	AYHAN TUĞCUGİL
448	1.04.1979	19	İŞKENCE İDDİALARINA İNANMIYORUM!...	AYHAN TUĞCUGİL

İskender Öksüz 1971 yılında yayınlanmaya başlayan aylık fikir ve sanat dergisi TÖRE, 1972 yılında yayınlanmaya başlayan gençlik dergisi Bozkurt ve Töre-Devlet Yayınevinin kuruluşlarında faal olarak yer almıştır.

Devlet gazetesinde 350. Sayıya kadar yayınlanan yazıları, günlük, aktüel, siyasi ve hiciv yazıları şeklindedir. 350. Sayı (19.07.1976) ile 383. Sayıya (07.03.1977) kadar yer alan 18 adet yazısı daha sonra kitap hâline getirilen ve Töre-Devlet Yayınevi tarafından basılan “*Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*”nin özeti şeklindedir. 436-448. sayılar arasındaki yazıları ise aylık olarak çıkan dönemde yazılan siyasi ve aktüel yazılarıdır.

Aşağıya aldığım yazının başlığı biz Devlet-Bozkurt ve Töre Devlet Yayınları mensupları arasında maddi bakımdan sıkışıldığında kullandığımız bir slogan hâline gelmişti. “Nitçez bu dövizleri” diye. 53 yıl sonra bu yazıyı okuyunca günümüz Türkiye’si zihniyetinde de çok fazla bir gelişme olmadığını, hatta daha gerilere gittiğimizi fark ettim.

İskender Öksüz ağabeye sağlık ve sıhhat dileklerle.

NİTÇEZ Bu DÖVİZLERİ...

KONUŞMALAR Ayhan Tuğcugil

Yıllarca kemerleri sıktık. Kahve yerine nohut suyu içtik. Hep döviz tasarrufu içindi... Okullar açtık, binlerce garson, uşak yetiştirdik. Hıristiyan azizleri nin defi hacet ettikleri her yerde milyonluk tesisler kurduk, «**Anayurdu dört baştan**» restore edilmiş kiliselerle «ördük». Hep turist gelsin, döviz getirsin diye... Dışarda imal edilenden beş defa külüstürüne beş misli para ödeyip aldık; döviz harcamayalım diye ithal etmedik. Döviz endişesiyle sanayimizi daha yavaş kurduk, öğrencilerimiz ihtisas için yurt dışına daha zor çıktı. Döviz harcanmasın diye dışarıya adam bırakmadık; çıkanlar kaçırmamasın diye yüksek fiyatla ve zorla döviz sattık. Velhasıl senelerce her köşede döviz aradık, her yaştan otuzbeş milyon döviz avcısı yetiştirdik.

Ve nihayet döviz geldi. Ne kiliselerin ne de ihracatımızın yapamadığı işi aslan işçilerimiz - devalüasyonun da az yardımıyla - bir çırpıda gerçekleştirdi ve son iki senede Merkez Bankası'nın kasaları tarihte görülmemiş miktarda dövizle doldu. Bir zamanlar onbinlerle ifade ediliveren dolar rezervimizden söz açılınca, şimdi göğsümüzü gere gere «milyar» kelimesini kullanıyoruz.

Ne saadet değil mi? Çok nikbinsiniz... Saadet bir tarafa, başımıza belâ oldu bu dövizler...

Bir kere, Merkez Bankası'na yatırılan her Mark, Dolar, Sterlin, vs. karşılığında bu banka, yurt içinde birine, aynı kıymette Türk Lirası ödemek mecburiyetinde. Adam, «**Al Mark'ımı, ver TL'yi**» diyor. Vereceksiniz... Fakat on değil, bin değil, bir milyar dolar yatırılınca tam ondört milyar TL vereceksiniz. Milyarlara varan TL'leri verince de, iç piyasadaki para hacmi artacak, para miktarı artınca talep, talep artınca fiyatlar yükselecek. Netice: Enflasyon. Olan da budur zaten.

İkincisi, dövizimiz artınca, verdikleri kredilerle, yardımlarla bütçe açığımızı kapattığımız yabancı memleketler ve Konsorsiyum gibi teşekküller, resti çekti: «**Sizin bu kadar döviziniz varken yardımı ne yapacaksınız? Yardımı, krediyi kesiyoruz!**» Biz, saf saf, dış yardımı iç ödeme açığımızı kapatmak için kullanacağımızı itiraf ettik. Fakat adamlar Nuh dedi, peygamber demedi.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi bir dert daha edindik. Eskiden, Dolar devalüe edilmiş, Mark revalüe edilmiş, vız gelirdi. Nasıl olsa ikisi de bizde yoktu. Şimdi heyecanla dış piyasaları takip ediyoruz: Dolar inerse, Mark'a, düşerse Frank'a çevirelim diye...

Acaba ne yapacak bu dövizleri? Kimseye göstermeden denize mi döksek, yoksa bol bol Grundig radyo, Ford otomobil alıp keyfimize mi baksak? Bu ikinci yola da yavaş yavaş giriliyor. Yurt dışından getirilebilecek hediyelerin değer sınırı yükseltiyor; «Gümrük reformu» diye kontroller gevşetiliyor.

Meğerse iktidarlar; mühendis Demirel'lisi de harika beyinlisi de «**Döviz tasarrufu, döviz tasarrufu!**» dermiş ama bu işin olacağına kendi de inanmazmış. Bu yüzden, «**Bir gün döviz gelirse bununla hangi fabrikaları kuracağız, hangi makinaları ithal edeceğiz?**» sorusunu soran, yatırım projelerini hazırlayan olmamış. Şimdi Türkiye, bir tarafta yüz milyonlarca Dolar, Mark, diğer tarafta ne yapacağını bilmeyen bir sanayi ile karşı karşıya. Projeler hazır olsaydı, dövizler geldikleri gibi fabrika ithaline yatırılır, fabrikayı kuracakların döviz karşılığında Merkez Bankası'na yatıracakları TL'ler yeni dövizleri karşılar, bir taraftan süratle sanayileşirken, diğer taraftan enflasyon ve astronomik rezervler de önlenirdi. Şimdi Sayın Maliye'miz, Planlamamız, ithal edilecek fabrika projesi getirenleri karşılamak için kapılarına halılar sermekle meşgul. Yatırım projelerinde kullanılmak üzere yapılacak ithalâtı -belirli sürelerle- vergiden muaf tutuyor, faizsiz kredi veriyor... Bir gün, «**Falan tarihe kadar proje getirenler arasında yapılacak çekilişte kazanan şu kadar talihliye Nişantaşı'nda apartman dairesi, v.s.**» cinsinden Maliye-Plânlama reklâmları duyarsanız şaşırmayın.

Ziya Paşa:

Bibaht olanın bağına bir katresi düşmez

Baran yerine dürrü güher yağsa semadan

demiş; iyi demiş. Fakat anlaşılıyor ki eksik söylemiş, Biakıl olanın bağına dürrü güher yağsa, herhalde dışarı çıkar, başını gözünü yarar, hastahanelik olurdu... **DEVLET-164.SAYI-25 ARALIK 1972**

27.11.2004 Birinci sıra Soldan sağa: **Osman Çakır** (Haftalık Devlet Gazetesi İdare Müdürü:1970-1978)

Prof. Dr. İskender Öksüz (O yıllarda Ayhan Tuğcugil) Yazar ve TÖRE dergisi sahibi:
Emine Işınso Öksüz

İkinci sıra: **Osman Oktay**: (Aylık Bozkurt Dergisi İdare Müdürü ve Yazı İşleri Müdürü: 1973-1975)

Mahir Durakoğlu: (Devlet gazetesi ve Bozkurt Dergisi neşriyatçısı. 1970-1976)

Meriç Coşkun : (Aylık Töre Dergisi İdare ve sonra Yazı İşleri Müdürü: 1973-1978)

Ahmet Doğan: ANDA kitap dağıtım İç Anadolu Bölge sorumlusu 1977-1980)

GERÇEĞİN PEŞİNDE

Dr. Ömer DÖNDERİCİ

Yetmişli yılların başlarında, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Ülkü Ocağı başkanlığı yapmış biri olarak Ayhan Tuğcugil'in yazılarını severek okuyor; İskender Öksüz'ü giyaben tanıyordum. 1992'de Sevgi Hastanesinin kurucuları ve yöneticileri olarak yollarımız kesişti. Planlama ve yürütme telaşının olduğu o yoğun günlerde; her gün elinde farklı bir kitap, dergi veya makale ile gelir; okuduklarını özetler, onları bizim de okumamızı isterdi. Dönemin yönetim, işletme ve ekonomi gurularının yazılarıydı.

İlişkimiz, milliyetçi fikir sistemi tartışmalarının ötesine taşınmıştı. Onun 'hoca' yanılla tanışmış oldum. Pek çok olumlu sıfatı hak eden Öksüz'ü, illa tek bir sıfatla tanımlamak gerekseydi "bilim insanı" derdim. Ama durun biraz, akademik ünvanı profesör olduğu için değil!

Eğitimde oldum olası ciddi bir kalite sorunumuz var. İktidarların derdi, bireyleri ve ülkeyi daha ileriye taşıyacak insan yetiştirmekten çok, çocuklar ve gençler üstünden ülkeye hâkimiyetlerini perçinlemek olageldi. Kötü bir müfredatı ezberleterek bir üste devam ruhsatı veren kurumlar yarattık. Mezunları ne problem çözme ne eleştirel düşünme ne de yaratıcılık becerisi geliştirebildi. PISA'nın öğrencilerin, PIAAC'ın yetişkinlerin Türkçe okuduklarını anlama sı-kıntısını gösteren verileri hazindir. Eğitimin somuttan soyut düşünceye dönüştürme başarısızlığı, IQ testlerine de yansımıştır. Keza malumat öğretiminden, gerçek eğitim terbiyeye sıra gelmemektedir.

Mümtaz Turhan haklıdır: "*Türk münevveri ile onun cahil diye damgaladığı halk arasında büyük zihniyet farkı yoktur. Her ikisi de peşin hükümleri, kanaatleri, batıl itikatlarıyla yani inançlarıyla hareket eder.*" Bir düşünce sistemi için savaş verdiği iddiasındakiler dâhil, (aydın demeye dilimin varmadığı) okumuşumuz, -hangi fikri savunduğundan bağımsız; fırlattığı okun etrafına halkalar çizip 12'den vurduğunu söyleme garabetindedir.

Öksüz, bilim zihniyetini sindirmiş; meraklı, araştırmacı, sorgulayıcı özellikleriyle ülkemizde pek sık rastlayamadığımız bir kişiliktir. Zamanımızda en

hızla artan şeyin, artan iletişime paralel bilgi kirliliği olduğu gerçeğine dikkat çektikten sonra “Yalnız gerçeklere dayanan bir filtreye ihtiyacımız var. O yegâne filtre önyargılardan sıyrılan ve gerçek dışında otorite tanımayan bilimdir.” diyerek tavrını açıkça ortaya koymuştur.

1978’in “kavga günleri”nde yazdığı “Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi” kitabında, ideoloji kavramını mensubiyet tercihi olarak görüp benimsediyse de sonraki yıllarda “İdeolojiler idrakimize giydirilmiş deli gömlekleridir.” diyen Cemil Meriç’e daha yakındır: Millet mensubiyeti yani milliyetçilik bir tercih değil, 19-20-21. yüzyılların tartışılmaz gerçekliğidir. İnsanları birbirine bağlayan “millet memi” genlerimize kazılıdır yani fitrattandır. Gelner’den atıfla “Yer çekimi kuvveti gibidir.” Türkçülük ise bilimin gerçeklerini Türk’ün yararına kullanma yoludur.

Onun pratiğe yansıtmaya çalıştığı güncel bilgiye verdiği değer de katkısıyla Sevgi Hastanesi, Türkiye’nin ilk kalite belgeli hastanesi oldu. Daha da önemlisi pek çok devrimci yenilikle, Türk sağlık sistemini dönüştürdü dersek, abartmış olmayız.

İlki dışında diğer kitaplarını yayın öncesi okuma ve bazı konularda fikir alışverişinde bulunma onuruna sahip oldum. 1992’den bu yana devam eden – iyi ve kötü gün yoldaşlığımız nedeniyle- yazdıklarından öte, sohbetlerine katılma fırsatım oldu. Bu yüzden kendimce önemli bulduğum, bazı düşüncelerini –potpuri gibi- paylaşmak istiyorum. Cümlelerini olduğu gibi alıntılamanın daha doğru olduğunu bilmekle birlikte, “kes-yapıştır”ların bütünlüğü bozabileceği endişesiyle, O’nun düşüncelerini, kendi ifadelerim olarak dile getireceğim. Umarım hatalarım için –hem kendisi hem okuyucu- beni bağışlar.

İnsan, toplu hâlde yaşayan (sosyal) bir türdür. Sosyalliğinin merkezinde, gen ortaklığı seviyesine paralel akraba kollaması içgüdüsi vardır. Rekabet-iş birliği ikileminde, iş birliğinin daha avantajlı oluşu, aileyle başlayan toplum birimine {klan/kavim/sop, kabile, oymak, boy, millet gibi} giderek büyüyen yeni halkalar eklemeye sonuçlanmıştır. Bu genişlemede yüz okuma ve empati becerisinin, lisanın, soyut düşünme yetisinin, yazı ve matbaanın payı büyüktür. Sonuçta kan (daha doğrusu gen) yakınlığında ve lisan öncülüğünde (din, giyim-kuşam, edebiyat, sanat, müzik, gelenek-görenek gibi unsurlar yani) ortak kültürle birlikler daha da berkitilmiştir.

“Bizimkiler”in sınırını belirleyip -özellikle menfaat çatışmalı- temasla mensubiyet şuurunun farkındalığını destekleyen- “Ötekiler” ile karşılaşmada anahtar,

iletişim menzlidir. Doğrudan (fiziksel olarak) veya (mesela internet üstünden) dolaylı olarak menziliniz büyüdükçe ötekilerle karşılaşma ihtimali artacaktır. Türklerin, çoğu toplumdan çok daha önce milletleşmesinde, at kültürünün payı göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir.

Ancak etnisiteleri “millet” olarak taçlandıran ve tarih sahnesinin bir oyuncusu hâline getiren şey, devlet şeklinde örgütlenebilmeleridir. İletişim menzili yeterli hâle gelince devlet kurulmakta, devlet kurulunca millet ortaya çıkmaktadır. Hâkim bir etnik çekirdeğe dayanan seçkin iktidar yapılarının devlet kuramayacak kadar küçük ve zayıf etnisiteleri de bünyesine katmasıyla oluşan imparatorluklar yahut Avrupa Birliği gibi ittifak yapıları millete dayalı devlet (millet devleti veya ulus devlet) anlayışını tekzip edemedi. Sömürgeciliğin son bulması ve Doğu Blokunun çöküşünü ulus devletlerin izlemesi, bu gerçeğin bir tezahürüdür.

Hep, önceki hâlimize göre kalkındığımız nutukları atılır. Ama nedense iktidarlar bunu dünyayla kıyaslayarak yapmaz. Oysa milletler yarışında fakir ve geri kaldığımız tartışılmaz bir gerçektir. Türkleri (ve Müslümanları) güçsüz yapan, kendilerinin geri gitmesi değil, Batı'nın yeniliklerle sürekli ve daha hızlı ileri gitmesidir.

Tarihte Türk devletlerinin başarılarına atıfla “eskiden atalarımızın yaptıklarını terk ettiğimizden bu hâllere düştük” bir tuzaktır. Ne bugünün toplumu dünyanın toplumdur ne de dünya şartları, dünün dünyasının şartlarıdır. Bir zamanlar ne yapıyorsanız aynılarını yaparak bir yere varamazsınız.

Yapmamız gereken mevcut olumsuz duruma yol açan nedenleri bulup onları ortadan kaldırmaktır. Kök sebep, insan ve dolayısıyla sosyal sermayemizin bilim zihniyeti ve ortak yüksek kültür zafiyetidir. Bu yüzden yüksek ortak kültürü oluşturmak ve ülkenin ihtiyacı olan insan kaynağını yetiştirmekle yükümlü eğitim kalitemiz, Türkiye'nin ölüm kalım meselesidir.

Eğitime en tepeden, üniversiteden başlamalı; bunun için de gençlerimizi dünyanın mükemmellik merkezlerine göndermeli ama mutlaka dönüp çalışmalarını sürdürebilecekleri ortamları sağlamalıyız.

Devlet kurumların bir toplamıdır. Ondurur da öldürür de... Güçlü devlet ancak vizyon- misyon sahibi, layık insanlarca yönetilen; kuralların herkese eşit şekilde işletildiği, köklü gelenekleri olan ama uygarlığın rehberliğinde gerekli güncellemeleri yapan güçlü kurumlarla var olabilir.

Kanun hâkimiyeti/hukukun üstünlüğü konusundaki fecaatimiz; daha doğru bir ifadeyle ahlâk, vicdan ve bilgiye yaslanan bir hukukun olmayışı en büyük sorunlarımızdan biridir. Ülkemizde adaletin kılıcı, kanunla hâkimiyet vasıtasıdır. Batıda üretimi desteklerken, bizimki gibi merkezî otoritenin güçlü olduğu yapılarda servet ve gelir transferine hizmet eder.

Öncelikle yapmamız gereken şeylerden biri, kurumlarımızın gerek başına gerekse kadrolarına (bizim adamlar yerine), layık olan en iyi, en yeteneklilerin getirilmesi yani liyakattir.

Toplumlar birbirini seven, sayan ve daha önemlisi güvenen; hakkaniyet, adalet ve dayanışmaya (biz duygusuna) sahip insanlardan oluştuğlarında zenginleşirler.

Ellili yıllardan sonra köyden kente yoğun göçle ortaya çıkan, ne köy ne de kent değerlerine sahip insan profilimizin de etkisiyle ülkemizde din ahlaksız ritüeller şeklindedir; ahlakımız cinsellikle sınırlıdır.

Sonuçta (yatay) güven, sevgi ve saygı olmadığında, hem sebep hem sonuç olarak, boşluğu (bizim parti, cemaat, tarikat, mafya gibi yapılarla) dikey ilişkiler yani sadakat>yanaşmalık, açığözlülük, bencillik doldurmaktadır.

Yakın dostu olmak bahtiyarlığına erişmiş biri olarak da birkaç şey söylemek isterim.

Meraklı biridir. Nerdeyse ilgilenmediği konu yok gibidir. Üstelik yüzeysel öğrenmekle yetinmez. Kavrayıncaya kadar araştırır, okur. Öğrendiklerini muhatabının anlayabileceği biçimde aktarma konusunda ustadır yani gerçekten iyi bir hocadır. Nükte becerisi, sohbetlerini daha da zevkli kılar.

Yüzünden eksik olmayan tebessümü, kendisine çok yakışan ak sakal ve saçları, “bilim insanı” imajını destekleyen gözlükleri ile kendisini yeni tanıyanların hemencecik cana yakın bulacakları biridir. Ülkemizde hayli yaygın, çifte standartlı; ahlâkı başkalarından bekleyip kendi yaptıklarını mazur görenlerden değildir. Öylelerini bağışlamaz da...

İyi bir baba, mükemmel bir eştir. Ailenin doktoru kimliğimle, Emine Hanım'ın yıllar süren ciddi rahatsızlığı süresince gösterdiği sabırlı, şefkatli, sevenen yaklaşımı tek kelimeyle takdire şayandır.

Rafine zevkleri vardır. İşyerinde odamıza asacağımız tabloları seçerkenki titizliğini unutamam. Klasik Türk ve Klasik Batı müziğinin bazı harika parçalarını onun sayesinde tanıdım. Yiyecekleri ve içecekleri konusunda da çok

seçicidir. Tabii ki bu zevki, aile efradı ve sevdiği dostlarıyla paylaşmaktan da zevk aldığını eklemeliyim.

Onu tanımak, yakın dostu olmak, iyi ve kötü günde yoldaşlık etmek hayatımın en büyük bahtiyarlıklarından biridir. Yalnız bilgi değil; duruş, tutum ve davranış konusunda da kendisinden çok şey öğrendim. Minnettarım.

ESKİ YENİ MİLLİYETÇİ ÇATIŞMASI VE İSKENDER ÖKSÜZ

A. Selim BABAOĞLU

Son çeyrek asırda Türkiye ciddi bir kültür değişimi yaşadı. Bulduğumuz kesime göre iyi yönde, kötü yönde ya da kısmen iyi ve kısmen kötü yönde diyebileceğimiz değişim, bütün grupları etkiledi. Türk aydını ve toplumunun bu değişime ne kadar hazırlıklı olduğu, değişimin çözülmeye mi yoksa yeni inkişafalara mı gittiği başka bir husus olmakla birlikte toplumun birçok kesiminden “eski Türkiye”ye özlem duyanların sesini işitmek mümkün.

Her kesim ve ideolojik grup dediğimiz için Türk milliyetçilerini bu değişimden arı tutmak mümkün değil. Gözümüzle gördüğümüz, bizatihi yaşadığımız süreç devam ediyor. Son çeyrek asırda belirginleşmiş, kendini tanımlayan, teorisini ortaya koyabilen, buna rağmen dağılık, yeni tür milliyetçilik(ler) meydana geldi. Bu yeni milliyetçiliklerin dışında kaldığı hatta ötekileştirdiği milliyetçiliğe de geleneksel Türkiye milliyetçiliği demek doğru olur. Türkiye kavramını kasten kullanıyoruz. Çünkü diğer Türk devletlerinde Türk milliyetçiliğinin seyri herhâlde farklı olmalıdır. Her ikisinden de biraz bahsedelim. Ama öncelik geleneksel milliyetçilik.

Geleneksel Türkiye milliyetçiliği, 1950 ila 2000 arası siyasi alanda gelişmiş, büyük sosyolojik dönüşümlerin içinde ayakta kalmış türde bir milliyetçilik. Bu milliyetçiliği temsil edenlerin sosyolojik tabanı ağırlıklı olarak köy ve kasabalara dayanıyor. Avrupa toplumlarında milliyetçilik esasen eğitimli aristokrat ya da burjuva sınıfları arasında yani elit kesimde yayıldı. Buna benzer şekilde eski Osmanlı coğrafyasında da ilk başlarda daha eğitimli, Jöntürkler gibi kesimlerde milliyetçilik ortaya çıktı. Ancak Avrupa'nın aksine, Türkiye'de milliyetçi kesim, 1950 ila 2000 arasında siyasi tabanını şehirlerde yayamadı. Siyasi taban tabii olarak köy ve kasabalarda yayıldı ve sonra şehre taşınmaya başladı. Köy ve kasabalarda yayılan ve tabanını buradan alan milliyetçi kesim; şehir soylu elitini de muhafaza edemedi. Böylece dünyayı takip edemeyen, dil bilmeyen, sanattan anlamayan, içselleşmiş disipline sahip olmayan, dünyadaki siyasi akımlarla irtibat kuramayan, sığ zihin yapısına sahip bir yapıya teslim oldu. Köy ve kasaba kültürünün devamı ve zamanın iki kutuplu dünyasının şartları gereğince,

ideoloji, teşkilat ve lider algısı daha sert ve taklitçiydi. Yine aynı sebeple analiz ve teori geliştirme bakımından kendi döneminden önceki milliyetçiliğin Türkiye'deki örneğine göre daha zayıftı. Çünkü artık sade bir entelektüel hareket değil, siyasi bir hareketti. Buna ilaveten 1980'lere doğru iyice kızışan iç savaş hâli zaten az sayıda olan şehirli milliyetçilerin daha fazla kenara itilmelerine yol açtı. Çünkü bileği kuvvetli, zinde, gözünü kırpmayan, çok fazla düşünmeye ihtiyaç duymayan ama ölümüne ortaya atılacak köy ve kasaba kökenli aktivistlere daha fazla ihtiyaç vardı. İç çatışmaların bitmesinin ardından da siyaset alanında bu aktivistler kaldı. Türkiye'de 1980'lerin başı ile 2000'lerinin başı arasında bu grubun, arada ayrılımlar olsa da hâkimiyeti vardı.

Fakat Türkiye'de son çeyrek asırdır bu milliyetçiliğe rakipler ortaya çıktı. Bu rakipler kısmen şehirliydi. Ülke geneline büyük taban bulan lümpen milliyetçi söylemleri bu çerçevenin dışında tutmak lazım gelir. Çünkü o tarafta fikri bir zemin yoktur. Türk milliyetçiliği hem bu dönemde şehirlerden daha fazla insan cezbetmişti hem de eskinin köy ve kasabaları şehre dolduğu için eski milliyetçi kesimin bel kemiği kendini şehir içinde buldu. Burada eğitimi tamamladı, iş sahibi oldu. Bu yeni tip milliyetçilik, şehirli olması ve çağın getirdiği diğer imkânlar sayesinde eski tipe göre daha geniş bakış açısına sahip, dil bilen, sanattan anlamaya başlayan, daha kapsayıcı ve genç kimselerden oluştu. Eski milliyetçiliğin hâkim kesimi daha muhafazakârken yeni tip milliyetçi kesim, Türk toplumunun genelinde etkisini gösteren seküler bir mi zaçtıydı. Uzun ya da kısa yurt dışı eğitimleri, gezileri ya da iş imkânları sayesinde dünyayı takip etmeye başladı. İşte burada da derin bir farklılaşma kaçınılmaz hâle geldi. Çünkü bu yeni tip milliyetçilik için, dava, teşkilat, parti, lider gibi mefhumlar eskiye nazaran farklı öneme sahipti. Zira yeni tip milliyetçiliğin gözünde başta kutsal dava; siyaset, ideoloji, liderlik ve benzeri tüm kavramlar eleştirilebilir, yanlışlanabilir hâle geldi.

Farklılaşmanın bir başka mecrası da devlet kadrolarında yaşandı. Geleneksel milliyetçiliği temsil eden kesim, siyasi konjonktür değiştiğçe bürokraside bir yer edindi. Buna rağmen yeni tip milliyetçilerin de tamamen bürokrasinin dışına itilmesi elbette ki mümkün değildi. Bunlar öğretmen, avukat, hâkim, savcı ya da devletin diğer kademelerinde görevli kimseler oldular. Üst bürokratik kadrolarda, az da olsa, geleneksel görüşten gelen milliyetçi simalar yer aldı. Yani farklılaşma devlet kadrolarında, kendisini milliyetçi olarak tanımlayan iki kuşak arasında belirginleşti.

En nihayetinde siyasi erke bağlı, ancak temsil kabiliyeti daha yüksek ve nispeten bir arada hareket eden milliyetçilerle, siyasi erk ile kavgalı, dağınık,

siyaset sahnesinde temsili olmayan yeni kuşak milliyetçiler arasında derin bir ayrışma başladı. Öte yandan tamamını ele alırsak milliyetçi kesiminin varlığı siyaset veya siyasi erk ile kaim değil. Kendinden menkul de diyebiliriz. Belki biraz da bu sebepten ötürü dağınık. Ama kendi kendine yetebilmesi sayesinde, var olmaya çok daha uzun soluklu devam edebilmesi mümkün. Şu sıralarda belki de ayrışmanın en kritik dönemlerini yaşıyoruz. Her ne olursa olsun, bu iki kuşağın, bu iki farklı milliyetçiliğin aynı anda tezahürünün belki bir on yıl daha sürmesi mümkün. Sonrasında bu ayrışma zamanın ruhuna uygun bir şekilde sonlanabilir.

İki dönem milliyetçileri arasında da çizdiğimiz tipolojiye uymayanlar da muhakkak var. Bunlardan biri de kuşkusuz, İskender Öksüz. Yukarıda çizdiğimiz tipolojiye tam ters bir çizgiye sahip. Geleneksel milliyetçilerin kuşağından olmasına rağmen kasaba ya da köyden değil şehirden. Dolayısıyla Türk toplumunun rafine tabakasından. Namık Kemal'den Hüseyin Nihal Atsız'a buradan Erol Güngör'e devam eden, bilime sırtını dayayan milliyetçiliği temsil eden, yatay ve dikey hiyerarşi kültürü yerine yatay hiyerarşi ve eleştiriye öncelen düşüncenin son halkası. Bu bakımdan geleneksel milliyetçiler döneminden gelip Türkiye'nin yeni milliyetçi kuşaklarına yol gösterici kimliğe sahip. Bilimi mürşit edinen milliyetçi fikir üretmesi bir yana, külliyatındaki metodolojisi dahi yeni kuşak milliyetçiler için ayrı bir örnek teşkil ediyor.

SİMYACI

Servet AVCI

İskender Hocamız kimya profesörü ama simya profesörü sıfatı ona daha çok yakışırdı... Simyacılar, popüler kültürün elinde, 'değeri az madenleri altına çevirmeye çalışan, biraz kaçık, çokça kurnaz' tiplere dönüşse de gerçek şudur: Simya ve kimya aynı kökenden gelir, simya kimyayı da içinde barındırır. İnsanlığın yenilik arayışındaki en büyük kilometre taşlarından biridir ve kendi içinde yüksek bir felsefesi vardır.

Hoca, bıkmadan usanmadan üretti... Türk milletinde var olan 'cevher-i aslı'yi ona ölümsüzlük kazandıracak mamule dönüştürmek için entegre tesis gibi çalıştı. Bilim-milliyet-din üçlüsünün ilişki ve etkileşim biçimini ancak bir simyacıda görülebilecek ateş, hırs ve sabırla işledi. Şimdiye kadar ürettikleri ve üretmeye devam ettikleri, ne mutlu ki Türk milleti ve Türk milliyetçileri adına haddehane işlevi görüyor.

Pek nadir görülür, bilim insanlığını, Türk milliyetçiliğini ve zarafeti aynı anda tek bir bedende tevazu eşliğinde taşıyabilmek... Bu dünyadan hak ettiğini tam alamamış olmasına rağmen yaşama ve üretme sevincini hiç kaybetmeden millet yolunda yürümek... Türk milletinin bu topraklardaki tutunma kavgasına yaşına aldırış etmeden bıkmadan usanmadan omuz koymak...

İskender Hoca, ideolojik duruşları sebebiyle onlarca yıldır milliyetçiliğin artık ömrünü tamamladığını öne süren globalistlere karşı bilimle, akılla ve tabii omurgalı duruşla çok sert bir duvar ören ustalardan biri oldu.

Beni en çok etkileyen yazılarından birisidir 'Milliyetçiliğin Altın Çağı'... Önce Batı'nın milliyetçiliğiyle Türk milliyetçiliği arasındaki ayrımı işaretler. Dündar Taşer'den referansla: "*Bizim milliyetçiliğimiz kendimizi büyük gördüğümüzüzdendir; onların milliyetçiliği başkalarını aşağılık gördüklerindedir...*"

İskender Hoca'ya göre biz tarihimizi, kültürümüzü ve dilimizi sevdiğimiz için milliyetçiyiz... Batı ise bizi ve kendilerinden olmayanları aşağılık gördükleri için milliyetçilik yapar. İrkçı geçmişleri hafızalarında henüz tazedir ve tekrar ortaya çıkmak için fırsat kollamaktadır.

Ulus devletler ve milliyetçilik çağının kapandığını iddia edenlere karşı Hoca'nın direnç noktası nettir: Millet memetik, milliyetçilik ise genetik... Millet bir kavramdır. Bir anlayıştır. Gökalp'in tabiriyle bir terbiyedir. Dile, müşterek tarih algısına, müşterek akrabalık-kültür algısına dayanır.

Hem istikamet tayini hem de var olan potansiyeli tekrar tekrar hatırlatma adına söz konusu makalede Hoca -moda tabirle- küreselci bakışın içinden geçiyor:

*“Topluma bağlılık, kendi toplumunu benimsemek, kendisinden farklı olanlara **“yabancı”** veya 20. asrın moda tabiriyle **“öteki”** demek ise genetik. Kendi toplumunun ne olacağı eldeki iletişim araçlarına bağlı. Dünyası bir köy ve onun çevresindeki köylerle sınırlı birinin toplumu, köyünden ibarettir. Komşu köyler **“öteki”**dir. Biraz dolaşırsa klan algısına ulaşabilir. Deveye binip çevresi genişlerse kendinden farklı daha geniş toplulukları görecektir ve kabile veya aşiret şuuruna ulaşacaktır.”*

*“7. asır Hicaz'ından örnek verirse, Haşimiler ve Abbasiler, Kureyş kabilesinin iki **“kavmi”**dir. Başlangıcındaki İslam tarihi hem kabilelerin hem de bu **“kavim”**lerin rekabetiyle doludur. Diğer kavim ve kabileler, onların **“ötekisi”** idi.*

*“İnsanoğlu, Türkler ve Moğollar gibi ata binip binlerce kilometre kat ederse, erkenden millet şuuruna varıyor. Sonra tekrar **“oturak olursa”** yeniden daha dar bir dünyaya döner. Tersine, küçülen dünya, gelişen iletişim, yani bugünler, millet şuurunu güçlendiren etkilerdir.*

“İnsanın aile ve sülaleden klana, kabileye, aşirete, boya ve nihayet millete terfii; iletişimle birlikte, insan topluluklarının yaşama alanlarının genişlemesiyle birlikte artmıştır. O zamanların iletişim, daha doğrusu ulaşım aracı attı. Daha sonra gazeteydi, kitaptı. Sonra radyo, televizyon, internet...”

*“Bir insanın bir gruba **“benim”** diyebilmesi için bir akrabalık algısı ve çevrede **“benim değil”** diyeceği başka toplumların varlığı ve onların rekabeti gerekiyor. İletişim arttıkça **“benimkiler”** ve **“benim olmayanlar”** algısı da genişledi; sülaleden millete kadar uzandı.*

“Hugolara, Markslara, Şinasi ve Fikretlere, Karamanlara, globalistlere ve dinbazlara rağmen milliyetçiliğin gideceği tek yön yukarı doğrudur. Milliyetçiliğin tarihi ömrünün bittiğini ilan eden ideolojilerin ise bir kısmı yok olmuş. Geriye kalanlar ağır fakat emin adımlarla tarihin çöplüğüne doğru ilerliyor.

“Bir önceki yazıma Victor Hugo'dan, Şinasi ve Fikret'ten, Marks ve Engels'ten, Seyyid Kutub ve Hayrettin Karaman'dan, milletlerin artık sonunun geldiğine dair tahminleri vererek başlamıştım. Bu siyasî fikirlerin hemen hepsinin sonu geldi.

“Milliyetçilik ise dimdik ayakta ve bugün ‘yükselen milliyetçilik’ herkesin dilinde... Şimdi bundan, ‘yükselen milliyetçilik’ten, veya henüz gelmemiş olan ‘milliyetçiliğin altın çağı’ndan bahsediliyor. Daha da bahsedilecek.

“Hâlâ milliyetçilik öldü diyebilenler, aklıma eski ve hoş bir karikatürü getirdi. Biri duvara yazmış: ‘Tanrı öldü. İmza: Niçe’. Birkaç gece sonra bir başkası duvara şunu eklemiş: ‘Niçe öldü- İmza: Tanrı’. Tom Nairn’in dediği gibi, ‘Galip ihtimalle milliyetçiliğin altın çağı henüz gelmedi bile.’ “

Büyüğümüz, ağabeyimiz, dostumuz, hocamız İskender Öksüz’e ‘simya profesörü’ sıfatını yakıştırdırken haksız da sayılmazmız... Alıntıladığımız makalenin bile başlığında ‘altın’ var ve milliyetçilerin altın çağından söz ediyor...

Eline geçirdiği her bilgiyi, her nesneyi, her sözü, milleti uğruna altına çevirmeye çalışan bir bilim ve gönül insanına başka ne diyebilirdim?

Bir değil, birkaç ömre sığacak muazzam külliyatı görünce insan düşünmeden edemiyor... İskender Hoca, bu kadar büyük emeği ve gayreti, sosyal alana değil de metallere verseydi bakırı, kurşunu, alüminyumunu altına çevirebilirdi belki de.

Bize bu latifeyi yaptıran gayretin, omurganın, hiç eksilmeyen tebessümün sahibi İskender Hocamızın ilmine daha çok bereket diliyor, ellerinden öpüyorum... Tabii bir de felsefe taşını bulduğunda milletimiz adına ölümsüzlük ikirinden payımızı da istiyorum.

PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ İÇİN ANI YAZISI

Prof. Dr. Şakir ERKOÇ

Prof. Dr. İskender Öksüz hakkında yazı yazmam istendiğinde yazıya nasıl başlamam gerektiği konusunda biraz düşündüm. Zira İskender Hoca'nın birden çok şapkası var; bilimci, edebiyatçı, gazete yazarı, iş insanı, yönetici. Ben ilk tanıdığımında sadece bilim ile uğraşıyordu. Ben ilk o yönünü gördüm, diğer özelliklerini sonradan gördüm, fark ettim. Yazıya ilk tanıdığım özelliğini esas alarak başlamak en iyisi olacak. İskender Öksüz'ü ilk tanıdığımında ODTÜ Teorik Kimya Bölümünde öğretim üyesi idi. ODTÜ Teorik Kimya Bölümünün tarihçesi ile kapıyı aralayıp yola çıkardım.

ODTÜ Teorik Kimya Bölümünün Tarihçesi

Atom ve moleküllerin elektronik yapısını kuantum mekaniği yöntemleri ile incelemek düşüncesi kuantum mekaniğinin doğuşu ile başlar. 1920'li yılların sonlarına doğru kuantum mekaniğindeki gelişmeler sonucunda hidrojen atomunun Schrödinger denklemi ile tam olarak çözülebilmesi başarılmıştı. Burada "çözüm" kelimesinden atomun toplam enerjisinin ve atomun elektronunun hareketini temsil eden dalga fonksiyonunun hesaplanabilmesi anlaşılır.

İlerleyen zaman içinde hidrojenden başka bir atomun Schrödinger denklemi ile tam çözülememesi çok elektronlu atomların ve moleküllerin elektronik yapılarını inceleyebilmek, deneysel gözlem sonuçlarını anlayabilmek ve izah edebilmek için birtakım yaklaşık yöntemlerin geliştirilmesi yönünde çok yoğun çalışmaların başlamasına sebep oldu. Bu yöndeki çabalar 1950'li yılların sonlarına kadar sürdü. 1960'lı yılların başından itibaren çok elektronlu atom ve moleküllerin elektronik yapılarını inceleyebilmek için yeni teoriler geliştirildi. Bu sahadaki gelişmeler literatürde "kuantum kimyası" ve/veya "teorik kimya" olarak adlandırıldı. 1961 yılında Oktay Sinanoğlu'nun geliştirdiği "atomların çok-elektron teorisi" ilim camiasında konu ile ilgilenen herkesin dikkatini çekti. Bu teori çok elektronlu atomların çözümünü iki elektron problemine indirgiyordu, uygulaması çok kolay ve doğru sonuçlar veriyordu.

Okday Sinanoğlu'nun başarılı ve ses getiren çalışmaları onun 28 yaşında Yale Üniversitesine tam zamanlı profesör olarak atanmasını sağladı. Profesör Sinanoğlu Yale Üniversitesindeki teorik kimya çalışmalarını emekli oluncaya kadar aralıksız devam ettirdi. Profesör Sinanoğlu teorik kimya adı altındaki çalışmaların Türkiye'de de yapılabileceği ve yapılması gerektiği düşüncesini ilgililerle paylaşıyordu. 1960'lı yılların ikinci yarısında Yale Üniversitesi Teorik Kimya Bölümünde Profesör Sinanoğlu'nun Türkiye'den gitme üç doktora öğrencisi, İskender Öksüz, Timur Halıcıoğlu ve Hüseyin Önder Pamuk doktoralarını bitirmek üzerelerdi. Bu üç öğrenci doktora çalışmalarını hemen hemen aynı zamanda tamamladılar. Profesör Sinanoğlu'nun Türkiye'deki ilgili kuruluşlarla yaptığı görüşmeler sonucunda Türkiye'de ilk defa olarak kurulacak bir "Teorik Kimya Bölümü"nin temellerinin atılması hazırlıkları da bu arada devam ediyordu. 1968 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesinin rektörü Kemal Kurdaş'ın ve üniversite mütevelli heyetinin bu işe olumlu yaklaşması sonucu Teorik Kimya Bölümü Türkiye'de ilk defa ODTÜ Fen ve Edebiyat Fakültesi bünyesinde Profesör Sinanoğlu'nun girişimi ve öncülüğünde kurulmuş oldu. Teorik Kimya Bölümü ODTÜ'de kurulduğu zaman bölümün ilk öğretim üyeleri Profesör Sinanoğlu'nun doktorasını yeni tamamlamış üç öğrencisi Dr. Öksüz, Dr. Halıcıoğlu ve Dr. Pamuk'tan oluşuyordu. Bu bölüm sadece lisanüstü eğitim vermek amacı ile kurulmuştu, sadece yüksek lisans ve doktora programları vardı. Bölümün kurucu başkanlığına Dr. İskender Öksüz getirildi. Sıra ile Dr. Halıcıoğlu ve Dr. Pamuk bölüm başkanlığı yaptılar. Profesör Sinanoğlu bölümün şeref başkanıydı. Dr. Öksüz atomlar konusunda uzmandı, Dr. Halıcıoğlu istatistik mekanik ve termodinamik konularında uzmandı, Dr. Pamuk ise moleküller konusunda uzmandı. 1972 yılında bölüme yeni bir üye alındı, Dr. Fuat Bayrakçeken her ne kadar teorikçi değilse de Teorik Kimya Bölümünün öğretim üyesi kadrosuna alındı. Dr. Bayrakçeken deneysel spektroskopi çalışmaları yapan bir akademisyendi. 1977 yılında bölüm kadrosuna yeni bir akademisyen daha eklendi, Dr. Seyfettin Fakıoğlu. Dr. Fakıoğlu teorik katı hâl fiziği çalışmaları yapan bir akademisyendi.

ODTÜ Teorik Kimya Bölümü'nde ilk yüksek lisans derecesi alan öğrenciler Rıdvan Tokay, Gövel Erol, Ersin Yurtsever ve Mustafa Çakır'dı. 1973 yılında Şakir Erkoç Teorik Kimya Bölümü'ne araştırma görevlisi olarak alındı, yüksek lisans ve doktora derecelerini bu bölümde tamamladı. Dr. Erkoç ODTÜ Teorik Kimya Bölümü'nde ilk doktora derecesi alan (1977) araştırma görevlisi oldu. Bölümün araştırma görevlisi Nevzat Aktekin de yüksek lisans ve doktora derecelerini bu bölümde tamamladı. Dr. Aktekin ODTÜ Teorik Kimya

Bölümünden doktora derecesi alan (1980) ikinci ve sonuncu araştırma görevlisi oldu. ODTÜ Teorik Kimya Bölümü'nün programına kayıtlı olmayıp, başka üniversitelerin doktora programına kayıtlı, fakat tez danışmanı ODTÜ Teorik Kimya Bölümünde olan doktora öğrencileri de tez çalışmalarını bu bölümde tamamlamışlardır. ODTÜ Teorik Kimya Bölümü kurulduğu zaman Fen-Edebiyat Fakültesi'nde S Binası olarak bilinen, şimdiki Dekanlık Binasının üst katında yerleştirilmişti. 1974 yılında Teorik Kimya Bölümü için ayrıca yapılan yeni binaya taşındı. Yeni bina Kimya Bölümüne bitişik, şimdiki İstatistik Bölümünün yeridir. Bölüm kapatılıncaya kadar burada hayatini sürdürdü.

1970'li yılların sonlarına doğru Türkiye'de siyasi çatışmalar yoğunlaştı. Üniversiteler bu tür çatışmaların odaklandığı yerlerin başında geliyordu. Üniversiteler bu yüzden can güvenliğinin riskli olduğu yerler olmaya başladı. Öğretim üyeleri bu durumdan tedirgin olmaya başladı, bir kısmı ülkeden ayrıldı. ODTÜ Teorik Kimya Bölümü de bundan nasibini aldı. Bu karışık dönemde üniversite yönetimi Teorik Kimya Bölümü'nün işlevini ve misyonunu tamamladığı gerekçesiyle bölümün 1980 yılında kapatılmasına karar verdi. Bölüm kapatıldıktan sonra bölüm kadrosunda olan öğretim üyeleri muhtelif bölümlerde istihdam edildi. ODTÜ Teorik Kimya Bölümü de böylece tarihe karışmış oldu.

1973 yılında Teorik Kimya Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladığımda aynı zamanda bölümün Yüksek Lisans Programına da kaydımı yaptırmıştım. Tez danışmanı olarak İskender Hoca'yı tercih etmem isabetli olmuş. Çalıştığı konular benim daha çok ilgimi çekiyordu. Atomların elektronik yapısı ile ilgili çalışmalar yapmaya başladık. Hem Yüksek Lisans hem de Doktora tez danışmanım olan İskender Hoca ile verimli çalışmalar yaptık. Araştırmanın nasıl yapılacağı, literatürün nasıl takip edileceği bilgi ve tecrübelerini İskender Hoca'dan öğrendim. İskender Hoca'nın ders vermesi ayrı bir meziyet ve maharet. En karmaşık konuları bile basit örnekler vererek anlatması bütün sınıfın dikkatini üzerinde toplardı. Bilmek başka bir şey, bildiğini anlatmak, öğretmek başka bir şey. İskender Hoca hem iyi bilir hem de iyi öğretirdi. Bu özellik çok az akademisyende var ne yazık ki! Teorik Kimya günlerimizde iyi çalışıyor, iyi işler çıkartıyorduk, mutluyduk. Yaptığımız çalışmalar hep hesaplama işi olduğundan, hesaplamaları ancak bilgisayar ile yapmamız gerekiyordu. O zamanlar hazır paket programlar yaygın değildi, kendi programımızı kendimiz yazıyorduk. Bu bize çok şey kazandırdı; bilgisayar programcılığı insanı ayrıntılı düşünmeye alıştırtıyor, en kısa yoldan problem çözme alışkanlığı kazandırıyor. Son zamanlarda öğrencilerim ile sohbet

ederken onlara şöyle tavsiyelerde bulunuyordum: Bir konuda zorlandığınız zaman “do it yourself” (“kendi kendine yap”) yöntemini kullanmalarını söylüyordum. “Ben hep bu yöntemi kullanıyordum, beni hiç yarı yolda bırakmadı, sizi de bırakmaz.” diyordum. “Kendin pişir, kendin ye” gibi.

70’li yılların sonlarına doğru ülkedeki huzursuzluk her tarafa yayılmıştı. Bu durum ODTÜ’de daha bariz hissediliyordu. Sonunda düdüklü tencerenin basıncı arttı, kapağı basınca dayanamayarak patladı. Bu durum hem ODTÜ’de hem de yurdun her tarafında geri dönüşü olmayan durumların yaşanmasına sebep oldu.

Teorik Kimya Bölümü sonrası gelişmeler

Teorik Kimya Bölümü tarihe karıştıktan sonra İskender Hoca ODTÜ’den ayrıldı, 1981 yılında Suudi Arabistan’da Petrol ve Maden Üniversitesinde profesör olarak çalışmaya başladı. Orada hem eğitim hem araştırma hem de idari görevler yaparak 1987 yılına kadar çalıştı. 1987 yılında yurda dönen İskender Hoca 2002 yılına kadar özel sektörün sağlık, bilişim, eğitim alanlarında yönetici olarak, koordinatör olarak çalıştı. İskender hocanın yeri bence özel sektörden ziyade üniversite olmalıydı. Nihayet 2002 yılında Gazi Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Kimya Mühendisliği Bölümünde profesör olarak çalışmaya başladı. Böylece olması gerektiği yere gelmiş oldu. Burada 2012 yılına kadar çalıştı. Devlet memurlarının çalışma hayatında bir yaş sınırı var. Belli yaşa gelen her memur zorunlu olarak emekli edilir.

İskender Hoca da bu yüzden 2012 yılında, 67 yaşında, zorunlu emekli olarak üniversiteden ayrılmış oldu. Benim bildiğim İskender Öksüz öyle boş duracak birisi değil, nitekim boş durmamış, gençler bir şeyler öğrensin, ülkelerine işe yarar işler yapsınlar, bilinçli olsunlar diyerek birçok kitap yazdı, gazetelere, dergilere yazılar yazdı, yazmaya da halâ devam ediyor.

Rahmetli Oktay Sinanoğlu Hoca ile ODTÜ’de 1990’lı yıllarda karşılaştığımız bir zaman kendisine “Hocam, ben sizin akademik torununuzum.” demiştim. Nasıl diye sorunca, ben de “İskender Öksüz benim tez hocam.” demiştim. Bunu duyan Oktay Hoca çok memnun oldu, sarıldık, kucaklaştık. Bundan sonra Oktay Hoca ile vefat edene kadar devamlı irtibatta kaldık. Oktay Hoca benim bu tabirimi çok beğendi, çok hoşuna gitti, hatta bazı kitaplarında da kullanmaya başladı.

İskender Hoca'dan aldığımız el ile biz de gücümüzün yettiği kadar başka gençlerin yetişmesini sağladık. Kendi tez öğrencilerimle İskender Hoca ile karşılaştığımızda onları "Akademik torununuz Hocam." diyerek tanıştırıyorum. Öğrencilerime de İskender Hoca'yı göstererek "akademik dedeniz" diyorum. İskender Hocam bu bakımdan şanslı ve çok zengin, sadece benden dolayı 42 tane akademik torunu var; 22'si Yüksek Lisanslı, 20'si Doktoralı. Önümüze bilim kapılarını açarak yol almamıza vesile oldunuz, böylece 2020 yılında "Dünyanın en etkili bilim insanları" Mendeley listesinde adımız yer aldı. Ömrünüz uzun, sağlığınız daim olsun sevgili, değerli İskender Hocam.

ALTMİŐ YILA YAKIN BİR DOSTLUK HİKÂYESİDİR İSKENDER ÖKSÜZ

Şevket Bülent YAHNİCİ

İnsanoğlu doğuyor, yaşıyor ve sonrasında ölüp gidiyor. Doğumla ölüm arasındaki süreye hayat diyoruz. Hayat kimine göre kısa, kimine göre uzun olabiliyor. Hem kıyasında hem uzununda mukadder netice ölüm. Bunu kimse değiştiremez. Halk edip dünyada var olmamızı sağlayan irade, neticede ölüp öte âleme göç etmemiz konusunda da yetki sahibi...

Kısa veya uzun halk eden tarafından bize biçilen ömrü, yani hayatı nasıl yaşadığımız, içini nelerle doldurduğumuz ya da içine neler koyabildiğimiz ise işin en önemli yanı.

Ömrünü, kayda değer bir şeyler yapmadan geçiren o kadar çok insan var ki...

Bazı insanlar ise kısa veya uzun, yaşayabildikleri ömrü dolu dolu yaşar; edebiyatçıdır, şiirleri, romanları, yazıları kalır; bilim insanıdır, buluşlarıyla bilim ve teknolojiye katkılarıyla hatırlanır; müzik insanıdır, besteleri yüzyıllara taşar; siyaset adamıdır, askerdir, devlet adamıdır eserleri kalır; sanatçıdır tabloları, heykelleri, ürettikleri müzeleri, evleri, galerileri süsler... Velhasıl, bazı insanlar vardır ki kendilerini unutulmazlar listesine yazdırmıştır. Ne garip tecellidir ki tarife çalıştığımız insanların büyük çoğunluğunun değeri, ölümlerinden sonra anlaşılabilir; aileleri, sevenleri, ideal arkadaşları, yaşadıkları -millet varlığına kadar uzanan- her türlü toplum ve çevre maalesef çoğunlukla değerlerinin farkına sonradan -ölmelerinden sonra- varabilmektedir.

Bu kadar yazıyı/notu neden geveledim?

Arkadaşlar/dostlar arayıp da "İskender Öksüz Hoca için şu, şu, şu özellikte bir kitap/yayın hazırlıyoruz, sen de yaz..." dediklerinde doğrusu sevindim. Bir insana yaşarken, ömrü devam ederken verilebilecek en güzel, en büyük, en anlamlı hediye böyle bir şey olacağını düşünüyorum. Çok eski, çok değerli bir dostum olan İskender Öksüz'ün böyle bir hediyeyi hak etmiş bir insan olduğuna inanıyorum ve böylesi bir hediye ile mutlu edilmesinin düşünölmüş olmasını da çok değerli buluyorum.

Dile kolay 12 Eylül değil (1980) 12 Mart evveline (1970) dayanan bir kadim dostluk.

Yüksel caddesi ile Karanfil sokağının kesiştiği yerde bulunan CKMP Genel Merkezinin bahçesindeyiz. Bir avuç genç. Binanın karşısı Mülkiyeliler Birliği binası. Solunda meşhur Dem Kiraathanesi. Üst katında “Komünizmle Mücadele Derneği”...

İki katlı kâgir binanın küçük bir bahçesi var. Bahçenin arka tarafında boyu 2-3 metre olan betondan bir Kıbrıs haritası şeklinde havuz var. Havuzun etrafı biz ve bizim gibi gençlerle ağabeylerinin sohbet mekânı. Dündar Taşer, Ahmet Er, Muzaffer Özdağ, Lütfi Önsoy, Turgut Öztaşkın, Abdülhadi Toplu, Galip Erdem -isimleri ilk akla geliverenler, unuttuklarım da olabilir elbet- sohbet ehli ağabeyler...

Bir yaşlı ağabey var ki dünya tatlısı. Adı, Aziz Alpagut (Dr.) Azerbaycan Türkü. Rezulzade ile arkadaşlık etmişliği var. Dr. Alpagut, diğer Azerbaycanlı ağabeylerin (Nurettin Hazar, Altay Hazar, Aflan Mugan, Ali Taşkent, Cemil Ünal, Ahmet Karaca vb. yine unuttuğum olabilir) ağabeyi... (Dr. Aziz Alpagut o zamanki CKMP kongresinde Türkeş Bey karşısına aday çıktı -demokrasi göstergesi diye- 14 oy mu ne almıştı.) İşte bu Aziz Bey muallimin bir özelliği vardı; ziraatçıydı. Eline aldığı sapan şeklindeki bir dal parçasını yerden bir metre kadar yükseğe tutar, yer altında su olup olmadığını -titreşime göretespit ederdi. İşte böyle bir çubuk elimizde, CKMP'nin bahçesi ve civarında su arayışı yapmakta iken bir delikanlı adam geldi. Yaşı elbette bizlerden büyüktü. O da eline dal parçasını alarak bizimle birlikte su arayışına girişti. İskender Öksüz'ü o gün, orada, o bahçede tanımış oldum...

Egeliydi. ABD'den henüz dönmüştü. Yale Üniversitesinde Oktay Sinanoğlu ile çalışmıştı. Oktay Bey, Yale'de, otuzuna varmadan profesör olmuş, müthiş bir Türk'tü. İskender Hoca da zannediyorum o sıralarda yine otuzuna varmamış, profesör olmasa da “A. Prof.” unvanı almış bir teorik kimyacı idi. Bizler gibi gençler için (yaşımız 17, 18, 19) o tarihte böyle bir insanı tanıyormak (batıyı görmüş, ABD'de yaşamış, Yale'de hoca vs.) müthiş bir şeydi, takdir edersiniz.

O gün/günlerde başlayan dostluğumuz hiç bozulmadı. Devlet Gazetesi'ni çıkartırken çiçekçi dükkânı arkası, Bulvar Palaşa komşu 10 metre karelik yazıhanede (yazıhane denilebilirse) İskender Hoca hep yanımızdaydı. Halil Özyıldız, Sadı Somuncuoğlu, İbrahim Metin, Yılmaz Yalçınler, Ali Güngör hep beraberdik. Oluş Arık, Ferhan Özmen, Yücel Hacıoğlu, Emine Işınsu, Galip

Erdem, Dünder Taşer, İskender Hoca 10 metrekaireye nasıl sığışıyorduk ki! Güzel günlerdi...

Hoca, bu arada ODTÜ’de ders veriyor, akademik çalışmalarını yürütüyordu. Bir ara rektör yardımcısı iken, rektörsüz kalan ODTÜ’de rektör vekili olarak -kelle koltukta görev yapacak kimse kalmadığı bir anda- görev yaptığını da unutmayalım.

Devlet Gazetesi, sonrasında da Töre’yi yayımlamaya başladı. Artık Ayhan Tuğcugil’di...

Bu anlatımı ve bütün hatıraları bugünlere kadar taşıma niyetim yok. Bitmez bir yazı olur.

Emine Işınsu ablamızla evlilik, bahsedilmeden geçilebilecek bir konu değildir.

Bazen Reşit Galip Caddesi’nde Halide Nusret Zorlutuna Hanımefendinin evinde bazen Dünder Bey’in evinde (daha sonraları Bican Hocaların, Asuman Taşer hanımefendinin, Kafalıların, İbrahim Metin, Sadi Somuncuoğlu, Nevzat Kösoğlunun vb. evlerinde) gerçekleştirilen bir kısmı musiki ile beslenen; İsmail Baha Surelsan Hoca ve talebeleri Kadri Şarman, Ela Altın, Metin Everest, Metin Güyer, Ahmet Melik, Nurşize Hanım, Erol Sayan, bay bayan Hatipoğulları, Ekrem Vural gibi musikişinasların katıldığı o toplantıları unutmak ne mümkün!.. (Yağmur Tunalı şahittir) Bu vesileyle hepsine (Ergun Zorlutuna, Aclan Sayılğan, Emine Işınsu, Sadi bey, İbrahim bey, Kafalı, Galip Ağabey, Dünder Bey, Asuman Hanım, Nevzat Ağabey -unuttuklarım dahil- hepsine) rahmet olsun!..

İskender Hoca ile ilgili birliktelikler ve hatıralar anlatılırken, en anlatılmaması imkânsız bir olay, 12 Eylül öncesi günlerdeki İngilizce bülten mace-ramızdır.

Ben MHP Genel Merkezi Basın Müşaviriyim, Türkeş Bey’in sözcülüğünü yapıyorum. 1970’ten 1980’e uzanan çizgide, yerli-yabancı düşmanlar ve düşmanlıklarla boğuşuyoruz. “Türkeş tutuklansın, MHP kapatılsın!” şeklindeki beşinci kol kampanyası maalesef sadece yerli işbirlikçilerin değil, onlara inanan ve prim veren bazı aydın çevrelerin de yükselttiği ses... Yoğun bir boğuşma hâlinde bu aleyhtarlığa karşı basın ve hukuk bazında büyük mücadele veriyoruz. Bu arada sadece Türkiye’den değil, Batı kamuoyundan, diplomatik çevrelerinden, gazete ve TV’lerinden gelen saldırılara da cevap yetiştirmeye çalışıyoruz. İşte böyle bir anda ben “News and Views”ü çıkarmaya karar verdim.

MHP Genel Merkezi adına İngilizce bülten... Kaç sayı yayımladık bilmem ama İskender Hoca News and Views'ün her şeyiydi. Belki Milliyetçi Hareket tarihi yazılırken lazım olur...

Sonra Ayhan Tuğcugil, yeniden İskender Öksüz oldu, durmadan yazdı, konuştu; yazıyor, konuşuyor... İnanığımız Türk Milliyetçiliği Fikir ve Düşünce Sistemi için doğru tespitlerin, analizlerin, teşhislerin sahibi bir "Aksakal" artık. Dünder Bey "... yeni kavga devri..." diyordu. Biz, eski kavga devrini gören, "yeni kavga devri"nde yaşayan, o günlerden bugünlere kalan bir avuç insan hâline geldik. Gidenlere rahmet olsun! Nokta...

BİLİM ÖNCELİKLİ MİLLİYETÇİLİK

Taha AKYOL

İskender Öksüz'le tanışmam 1970'lerin sonlarındadır. Yozgat'tan Ankara'ya taşınmıştım. İskender'in *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* adlı kitabını Yozgat'tayken okumuştum. Dönemin "mücadele ve şehitlik" ruhuyla yoğrulmuş atmosferinde "fikir" ve "sistem" kavramları, milliyetçilikle diğer fikir akımları arasındaki farkların akademik düzeyde ele alınması dikkatimi çekmiş, kaptan etkilenmişim.

Ankara'ya yerleşince ilk işim onunla tanışmak oldu. Bazen rahmetli romanımız Emine İşinsu ile maaile görüştüğümüz de olurdu.

Ağır, boğucu bir barut kokusunun havayı kirlettiği bir dönemdi.

Hergün gazetesinde *Politikada Şiddet* diye bir dizi-yazı başlatmıştım. Tarihi örneklerle fanatizmin ve şiddetin ne kadar yanlış olduğunu anlatıyordum. Bir sabah gazeteye baktım ki benim dizi yazım yok! Hâlbuki bir gün önce "devamı yarın" denilmişti. Dizinin tamamı da ellerindeydi; postada gecikmiş falan olmazdı. Bazı gençler tepki göstermiş, o yüzden yayın kesilmişti.

Bir 'Şiddet' hatırası

Canım sıkıldı. Kime gidip içimi boşaltabilirim, dertleşebilirim? Tabii İskender...

Kalktım *Töre* dergisinin idarehanesine gittim. Dizinin yarıda kesildiğini üzüntüyle, öfkeyle anlatıyorum fakat İskender'in alamet-i fârikası olan tebesüm yüzünden eksilmiyordu.

- Yazının tamamı elinde var mı?
- Kopyalı yazmıştım, var.
- Getir biz yayınlatalım!

Bir kısım gençler tepki göstermişti. Kitap yayınlanınca *Töre* dergisine tepki olursa?.. İskender gidip Alparslan Türkeş'le konuşacağını, onun önsöz yazmasını isteyeceğini söyledi. Birkaç gün sonra telefonla "Tamam senin kitabı yayınlıyoruz." diye haber verdi. Merhum Türkeş'e kitabın şiddete karşı iyi bir

çalışma olduğunu, kendisinin önsözünü yayınlanmasının isabetli olacağını söylemiş. Gerçekten kitabın ilk baskısı Töre-Devlet Yayınları'ndan Alparslan Türkeş'in önsözünü yayımlandı. Onun imzasıyla yayınlanınca bir tepki olmadı, aksine ilgi gördü.

İskender'le, merhum Işınsoy'la sohbetlerim, fikir konularında dertleşmelerim hayatımın en değerli hatıraları arasındadır. Daima ufuk açıcı olmuştur.

Öksüz'ün özelliği

Milliyetçilik deyince aklımıza gelecek 'üstad' isimler tarihçi, sosyolog ve edebiyatçılardır. Bir kısmı ise şairdir. İskender Öksüz'ü 'özel'leştiren husus, bence onun müsbet ilimler okumuş, kimyada akademik kariyer yapmış, mükemmel İngilizcesiyle de dünya literatürünü takip eden bir ilim insanı ve düşünür olmasıdır. "Niçin?" adlı kitabındaki şu cümleyi ona yazdıran nüfuz-ı nazarı ve ilim zihniyetini bir düşünün:

"300 milyon nüfuslu Arap Birliği üyelerinin petrol hariç toplam ihracatı, bir Hong Kong şehrinin veya 5 milyon nüfuslu Finlandiya'nın ihracatından azdır..."

İstedik'in kadar hamaset yap, geçmişin de geleceğin de özeti bu değil mi?

İskender Öksüz'ün yazılarında ve kitaplarında millî tarihimize, milliyetçi düşüncenin hocalarına çok atıf vardır. Fakat sürekli tarihe ve büyük hocalarımıza gidip gelmek tekrarcılık, bir tür yerinde saymak değil midir? Milliyetçilik adına ortaya konmuş birçok nutuk ve yazıların hâkim özelliği bu değil midir? İskender Öksüz ise moda deyişle 'millî ve yerli' kaynaklarla yetinmez, yerinde saymayı kabul etmez. Bir bilim insanı ve ülkesi için çarpan bir yürek olarak dünyaya bakar, araştırır, soruşturur. Özellikle bilimsel ve teknolojik gelişmeleri, geçmiş asırlardan çok farklı bir çağda yaşadığımızı anlatmaya büyük önem verir. Uluslararası akademik ve entelektüel eserlere bol atıf yapar: Francis Fukuyama, Max Weber, Bernard Lewis, Daron Acemoğlu ve James Robinson, Michel E. Gerber, Robert Futnam, William Foulkner, Ernest Gellner, Noah Harari bunlardan birkaçı...

'Alt akıl...'

Bana Öksüz'ün kitaplarının hangisi onun 'şaheser'idir diye sorarsanız, *Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler* adlı kitabını söylerim. Kitabın adı çok şek anlatıyor, pek çok şey... Bir de içini düşünün?.. Okumayanlar, kafasını herhangi bir ideolojik fanusun içinde korumaya alanlar, içinde yaşadığı çağı kavrayamaz. Bu çağda kendisini de ülkesini de geliştirecek istikametlere sahip olamaz. "Bilim

soyuttur” diyen, bilimin metot ve sınanarak doğrulanmış “soyut kurallar” olduğunu anlatan Öksüz bu kitabında şöyle yazıyor:

“Millî bir proje uygulamak için bir parti kurmak, bir ideal için birleşmek soyut kavramlardır. Hâlbuki bir liderin etrafında toplanmak somuttur. ‘Bir lider çıkacak, bizi kurtaracak’ çok yakından bildiğimiz zavallıca bir düşüncedir ama ortalama IQ’nun ancak yüzde 90’a ulaştığı Türkiye’de yaygındır.”

“Geri kalmış ülkeler kötü yönetilir. Daha doğrusu kötü yönetildikleri için geri kalmışlardır. Soyutu kavrayamayanlar tarafından yönetildikleri için kötü yönetilmektedirler. Kötü yönetilen ülkeler sürekli sıkıntıya düşer, felaketlerle karşılaşır ve o felaketlerden kurtulmak için kurtarıcı ararlar. Soyut düşünememek kötü yönetime, kötü yönetim felakete, felaket kahraman ihtiyacına yol açıyor. Kurtarıcı kahramanlar kötü yönetilen ülkelere çıkar. Çünkü iyi yönetilen ülkenin kahramana ihtiyacı yoktur, dolayısıyla kurtarıcılara da.

“Soyut düşünemeyen toplumların bir proje, bir düşünce, bir doktrin etrafında doğan birlikleri yoktur. Yani siyasi parti yoktur. Toplanma, fikirler ve ülküler etrafında değil, liderin etrafında oluşur...”

Öksüz bu satırlarının devamında “lidere bağlılık” duygusu gibi, toplumumuzda yaygın “düşmanlar, hainler” evhamının da aynı zihniyetten kaynaklandığını anlatır. Soyut nitelikteki yüksek fikrî seviye olmayınca “lider” somutunda taassup ve seviyesizlik güç kazanmaktadır.

İskender Hoca, Türkçenin yaşayan en büyük âlimi Prof. Ahmet Bican Erçilasun’dan ilham alarak, sınıfında öğrencilerine bir anket uygulamıştır, bunlar üniversite öğrencileri! Şu kelimelerin manasını sormuştur: *Mürşit, pars, değirmi, iptidai, bön, alık...*

250 civarında mühendislik fakültesi öğrencisinden pek az öğrenci bu kelimelerin manasını yani anlamını bilmiştir! Ama bu cehaletle malul oldukları hâlde “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir!” sözünü biliyorlardı! Tabii ne demek olduğunu kavramadan!

Bu çağın milliyetçisi

Kadim dostum İskender’in fikir hayatımızdaki en önemli değeri bence şudur: Partizanlığı veya hamaseti milliyetçilik sananlara, nasıl bir çağda yaşadığımızı anlatmak ve bunu millî tarih şuuruyla ve millî gelecek hassasiyetiyle yapmak!

Milliyetçilik tek bir fikir veya tek bir akım değildir. Dalları, kolları hatta renkleri vardır. Kültürcü, Anadoluçu, Turancı, inkılapçı, muhafazakâr milliyetçilikler... İskender Öksüz ise Ziya Gökalp, Mümtaz Turhan ve Erol Güngör

hocalarımızın ‘sosyologlar çizgisi’nde bir milliyetçi düşünürdür. 1924’te pek erken yaşta vefat eden Gökalp, imparatorluğun çöküş döneminde ve inkılapçı millî devletin kuruluşunun iki yılında yaşamış, o devirlerin sorunlarını düşünerek milliyetçilik fikrini geliştirmişti. Mümtaz Turhan, millî devletin kökleştiği fakat millî kültür ve kalkınma konularında ciddi sorunların yaşandığı, komünist akımların da kendini gösterdiği bir dönemin milliyetçi sosyolog ve düşünürüydü. Erol Güngör, inkılapçı baskıların gölgelediği Osmanlı tarihini ve aynı zamanda modernleşme ve sanayileşme meselelerini ele alan bir milliyetçi sosyolog ve düşünürdü.

Bilhassa Soğuk Savaş döneminin sorunları, öncelikleri, endişeleri etkili olmuştu.

İskender Öksüz, Soğuk savaşın geçmişte kaldığı, “komünizmle mücadele”nin gündemden düştüğü, şehirleşme, piyasa ekonomisi, dışa açılma, küreselleşme ve demokrasi konularının ağır bastığı bir dönemin milliyetçi düşünürüdür. Bütün milliyetçilik tarihimizde bu konuları önceki büyük hocalarımızdan daha yoğun olarak ele alması da bundandır. İskender’in “liberalizm, Türkçesi hürriyetçiliktir” cümlesini önceki zamanlarda yazan çıkmamıştı nitekim.

Türkiye çağımızın medeniyet merdiveninin hangi basamağındaysa, Türkiye’deki bütün ana fikir ve siyaset akımları da biraz aşağı, biraz yukarı, aynı basamaklar civarındadır. İskender gibi tarih tetkikine ve şuuruna sahip ve aynı zamanda çağımızı ‘bilgi’ ile bilen düşünürlere bütün fikir ve siyaset akımlarının ihtiyacı var. Hamaset ve husumetten beslenen siyasetin bundan “müstağni” olması ise Türkiye’nin belki en büyük talihsizliğidir.

ŞAMANDIRAYI KORUYAN AYDIN: PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ

Talat ŞALK

İskender Bey'i Millî Düşünce Merkezinde tanıdım. Millî Düşünce Merkezine de ilk defa merhum Sadi Somuncuoğlu'nun daveti üzerine gittim. Sadi Bey'i ismen biliyordum. Türk milletinin tanıdığı çok değerli bir siyaset ve fikir adamıydı. Onunla da ortak bir dostumuzun onun için verdiği yemekte tanışmıştım. Hani, ilk domino taşı bir sonrakini düşürür ya öyle oldu. Dostumuzun verdiği yemekte bir araya geldik. İkimiz de gıyabımızda birbirimizi biliyorduk. Beni MDM'ye davet etti, gittim. Gidiş o gidiş...

Her Çarşamba bilgi şöleni adıyla Türkiye'nin sorunları ele alınıyor, diğer günlerde de çok değerli sohbetler ediliyordu. Orada İskender Bey, Ahmet Bican Ercilasun, Mustafa Kafalı, Vali Mustafa Yıldırım gibi burada hepsinin ismini sayamayacağım isimlerle beraber olduk veya konferanslarını dinledik. Sonra Sadi Bey'in teklifiyle derneğin denetleme kuruluna girdim. O günden beri de bu göreve devam ediyorum.

Dedim ya, İskender Hoca ile MDM'de tanıştım. O da derneğin yöneticisiydi. Bu yazı kaleme alınırken de bu durum devam ediyor. Onunla ve diğer kıymetli isimlerle Sadi Bey'in başkanlığındaki Yönetim Kurulu toplantılarında daha yakın olduk. Onları daha yakından gözlemlene fırsatım oldu. Zaman zaman keşke daha önce tanışmış olsaydım diye içimden geçirdiğim oldu ancak bu kadarı bile güzeldi.

MDM'nin internet sitesinde yazmaya başladım. Düzensiz olsa da hukuk, ayrılıkçı terör ve tarih konularında yazılarım yayımlandı. İskender Hoca'nın fikir yazılarını da bu arada tanıdım.

Aklımda kalanlardan birisi de bir arkadaşımın önerisiyle okuduğum "Şamandıra" yazısı oldu. 1979 yılında yazmıştı. Ben geç okumuş oldum elbette ama bugüne de sesleniyordu.

İskender Hoca, "*Kültürümüz büyüktü, kültürümüz derindi. Avrupa, rönesansının ışığıyla eski Yunan'ı görmeye çalışırken bizim kültürümüzün güneşi yanında, eski Yunan gölgede kalmıştı. Kültürümüz şaheserdi...*" demişti. "Sonra

onu bize unutturdular, öğretilmediler, tahrip ettiler. Sonunda her sahadaki gibi kültürde de Avrupa'nın ağızına, Batı'ya el açar olduk. Mevlana'nın, 'tozlu, örümcek kafalı tekkecilik' ithamlarından kurtulabilmesi için Avrupa'nın 'Mevlâna büyüktür' hükmü gerekti.'" diyordu.

Hocanın yazısı uzundur, hoca kendi kültürümüzün büyüklüğünü başkalarından dinlemekten dertlidir. Yalnız Mevlâna'yı değil, Şeyh Galip'i, Süleymaniye'yi başkalarının verdiği konferanslardan dinlemek Hoca'yı üzmüştür. Yazı, "Kültürümüz batmış bir gemiyse bizim neslimiz onu yüzdürecek güce sahip değildir... "(o zaman) 'Burada battı' diye bir şamandıra dikebiliriz ki gelecek nesiller onu -hiç olmazsa- yanlış yerlerde aramasınlar." diye bitiyordu.

Gördüğüm o ki İskender Öksüz hâlâ o batık gemiyi çıkarmak için mücadele ediyordu. Çıkarmaya çalışırken, aynı zamanda, gelecektekiler devam edebilsinler diye şamandırayı da korumaya devam ediyordu.

Türk milleti için böyle çalışan bir değerle tanışmama vesile olan Sadi Bey'e rahmet, başta İskender Bey olmak üzere bütün dostlara sağlık diliyorum.

AYHAN TUĞCUGİL'İ TANIMAK

Turgay BOSTAN

Türkçülük-Turancılık akımını, slogan söylemlerden arındırıp fikrî bir zemine oturtmamda gençliğimde okuduğum eserlerin etkisi çoktur.

Küçük bir kasabada, kitaba kolay ulaşılabilen bir iklimde büyüdüm.

Yine de şanslıydım. Kasabanın gazete bayiliğini yapıyorduk. Yaz tatillerinde dükkândan pek ayrılmıyor, bütün gazetelerin ve dergilerin köşe yazılarını okuyordum. Yetmişli yıllardı. Bir gün dükkanımızın önünde bir kamyonet durdu. Erzurum'dan geliyordu. İçeriye orta yaşlarda birisi girdi. Kitap dağıtımını yaptığını ve satılmak üzere kitap bırakabileceğini söyledi.

“ANDA Dağıtım”ı tanımam işte o günlere denk gelir. Gelen kişi kamyonetin arkasındaki raflardan yüzlerce kitap çıkarıp önüme dizdi. Kitaplar arasındaki romanların çoğu E Yayınları'na aitti. Adını ilk kez duyduğum Ötügen Neşriyat'ın ise genellikle tarih, roman, biyografi, deneme, siyaset, din, şiir içerikli kitapları vardı. Kitap seçimlerini beraberce yaptık. Pazarlık da etmedik; “Hele satılsın, sonra hesaplaşırız.” deyip gitti, gelen kişi.

Kitaplardan bazılarını kendim için seçmiştim.

Emine Işınsoy, Nihal Atsız, Necdet Sancar, Necmettin Hacıeminoğlu, Nihat Sami Banarlı, Ziya Gökalp, Necdet Sevinç ve daha bir çok milliyetçi yazarın eserleriyle tanışma günüm, o gündür. Seçtiğim onlarca eser arasında Ayhan Tuğcugil'in “*Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi / Teori*” ile Hüseyin Nihal Atsız'ın “*Türk Tarihinde Meseleler*” adlı eseri de vardı. Bu eserleri merakımdan ötürü ben mi seçtim yoksa gelen kişinin önerisiyle mi kendime ayırdım anımsamıyorum.

ANDA Dağıtım'la alışverişimiz 12 Eylül Darbesine kadar böylece sürüp gitti. O kısacık zaman diliminde onlarca değerli eser okudum, okutturdum, kütüphaneme kazandırdım. Tezgaahımıza dizdiğim bu eserlerin, sadece benim değil, benim çağlarımdaki birçok gencin “milliyetçilik” fikrini sağlam temeller üzerine oturtmasında yadsınamaz bir yeri olduğuna zaman içinde tanık oldum.

Bir süre sonra kasabanın kitap danışmanıydım.

Solcu arkadaşlarıma E Yayınları'ndan çıkan Mario Puzo'nun "Baba"sı, Kerim Korcan'ın "Linç"i, Cengiz Tuncer'in (E Yayınları'nın kurucularından) "Kerkenez"i ile Kelebek, Usta ile Margarita gibi romanları önerirken, milliyetçilere Tarık Buğra ile Peyami Safa'nın romanlarıyla Emine Işınsu'nun "Sancı"sını, Nihal Atsız'ın "Bozkurtlar Diriliyor"unu, Sevinç Çokum'un "Makine"sini ve Ayhan Tuğcugil'in "Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi" gibi eserleri öneriyordum. Garip bir paradoks gibi gelebilir ama o yıllarda bir yandan sosyalist yazarların romanlarını okurken, diğer yandan Ötüken Neşriyat'tan çıkan roman, hikâye, tarih ve siyaset kitaplarına sarmıştım.

O günlerin ikliminde düşünce hayatım ile edebiyat zevkim çelişkili gibi görünse de bugün, ne kadar doğru bir tercih yaptığımı anlıyorum. Sonraki yıllarda yukarıda adını sıraladığım yazarların çoğunu bir şekilde takip ettiğim hâlde, Ayhan Tuğcugil âdeta sırra kadem basmıştı. Bir dönem karşımıza çıkmış, düşünce dünyamızda izler bırakmış ve sonra adından söz edilmez olmuştu. Tıpkı Barış Manço'nun 1971'de yazdığı "Binboğa'nın Kızı" adlı eserinin dizelelerinde olduğu gibi: "Bir göründün, bir yok oldun serap misali."

Meğerse Ayhan Tuğcugil'i yeniden ama bu kez farklı bir adla tanımak için aradan otuz yıl geçmesi gerekiyormuş. Bir gün, değerli ağabeyim A. Yağmur Tunalı, Prof. Dr. İskender Öksüz'le beni tanıştırtırken, "Nam-ı diğer Ayhan Tuğcugil." deyince hem çok şaşırdım hem de heyecanlandım.

İlk söylediğim şey "Hocam Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi'ni okudum. İlk baskısı var bende. Bir gün imzalar mısınız?" oldu. Sonraları çok aramama rağmen kitabın o ilk baskısını bulamadım. Galiba biri okumak için kütüphaneden aldı ve getirmede.

O günden sonra sadece bir idol, bir ideolog olarak Ayhan Tuğcugil'i değil, bir bilim ve fikir insanı Prof. Dr. İskender Öksüz'ü tanımanın ayrıcalığı yaşıyorum.

Prof. Dr. İskender Öksüz'ün zaman zaman bilim insanı kimliği öne çıksa da ben onun daha çok düşünce dünyasına tanıklık ettim. Onun bütün çabası Türk kültürünü, değerleri koruyarak çağdaş dünyayla özdeşleştirmektir. Akli ve bilimi ön plana çıkardığı eserlerinde bunun sancısını görmek mümkündür.

Bir araya geldiğimiz her ortamda onun akılcı ve rasyonalist bakış açısının bana çok şey kattığını söyleyebilirim. İleri sürdüğü her şeyin matematik izahının olması en sevdiğim yanı. Bana göre onun için mantık dışı her şey ya laf-ı güzaftır ya da efsane veya masaldır. Hayran olduğum yanı da budur. Söylediği hiçbir şey havada kalmaz, o fikri mutlaka bir temele dayandırır ve en cahil kişinin anlayacağı bir sadelikle anlatır. Bu kolay şey değildir. Hele de bizim

gibi analitik düşünce yapısına sahip olanların pek itibar edilmediği şark toplularında.

Onunla genellikle Yağmur ağabeyin (A. Yağmur Tunalı) evindeki kuru fasulye partilerinde bir arada oluruz. Buluşmalarımızda o ana kadar duymadığımız, görmediğimiz ve okumadığımız şeylerden bahsetmesi, o fikri, haberi ya da düşünceyi esprileriyle, şakalarıyla, fıkralarıyla süslemesi ve hepimizin anlayacağı tarzda izah etmesi her defasında beni şaşırtmıştır.

Bugün artık Ayhan Tuğcugil adı ve Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi eseri mazide kalmış, yerine “*Bilim Din ve Türkcülük, Alt Akıl: Aptallar ve Diktatörler, Türk’üm Özür Dilerim, Niçin Geri Kaldık? Çin Dünyayı Ele Mi Geçiriyor?*” adlı eserleriyle düşünce dünyamıza yeni bir soluk getirmiş, ülke sorunlarına ufuk açıcı çözümler sunmuştur.

Onun bir bilim insanı olarak kariyerinden bahsetmek bana düşmez. Bu konuda elbette çok şey söyleyenler, yazarlar çıkacaktır. Benim söylemek istediğim şey henüz on sekizime basmadan ondan öğrendiklerim hâlâ bitmedi, bitmez, bitmeyecek. Gençleri kışkındıracak enerjisiyle yazdığı makaleleriyle, konferansları ve sohbetleriyle her zaman ayrıcalık yarattı, yaratmaya devam ediyor.

Prof. Dr. İskender Öksüz, sadece Türkiye’nin değil, Türk Dünyasının büyük bir kazancı ve şansıdır.

Kitapları ve makaleleri milletimizin yolunu daima aydınlatacak, adı bilim ve düşünce hayatımıza altın harflerle yazılacaktır.

PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ AĞABEYİM

Turgay TÜFEKÇİOĞLU

1976 yılında Töre Dergisinde yayınlanan “Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi - Teori” yazısını okumuştum. Yazarı Ayhan Tuğcugil idi. O yıllarda Ankara Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi Makine Bölümünde asistandım. Türk Milliyetçiliğinin fikir yapısına en ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde 1977’de kitap olarak bu eser tam zamanında yayınlanmıştı.

O yılları yaşayanlar bu kitabın kıymetini ve değerini iyi bilirler.

Aradan yıllar geçti, Oktay Sinanoğlu ile 1990’larda Türkiye’ye döndüğü yıllardan, uçağa vardığı 2015’e kadar birlikte olarak, onun Türkçe konusundaki düşüncelerine destek olmaya çalıştım. Bu sürede ABD’de Yale Üniversitesinde doktora yaptırdığı talebeleri içinde en iyilerinden birinin İskender Öksüz Bey olduğunu bana bahsederdi.

Ayhan Tuğcugil’in de İskender Öksüz olduğunu öğrenmiştim.

İskender Öksüz Ağabeyimi buldum, kitaplarının daha çok okunması için Youtube kanalında kendisiyle izlenceler yaptım. Sağ oldukça da bunu yapmaya devam edeceğim.

Hayatımda 60 yıldır sürdürdüğüm Türk Milliyetçiliğine hizmet etmemde en büyük fikri desteği İskender Ağabeyimden aldım. Kendisi ile tanıştıktan bir yıl sonra da “Size ‘ağabey’ diyebilir miyim?” diye sorup iznini almıştım. Bugün sahip olduğum fikirlerimin temel yapısı benden beş yaş büyük olan İskender ağabeyimindir, benim fikri önderimdir.

Son 60 yıldır sürdürdüğümüz Türk Milliyetçiliği davasının en donanımlı evladı olarak İskender Öksüz ne yazık ki Türkes sonrasında kenarda tutulan bir değerimizdir. “Altının kıymetini en iyi sarraf bilir.” denir. Sarrafın olması gereken yere, yanlış kişiler geldi ve bu olumsuzlukları da yaşamaktayız.

Türk tarihinde örnek alınacak birçok kıymetli değerimiz var. Ama asıl olan yaşayan değerlerimizin kıymetini bilmektir. Bunlardan biri olan İskender Öksüz, Türk kültür ve bilim tarihinde yerini şimdiden almıştır. Bu vesile

ile onu tanımayan Türk gençlerinin kitaplarını okuyarak fikirlerini öğrenmesi çok önemlidir.

Yukarıda belirttiğim gibi ondan öğrendiklerim fikir dünyamın temelini oluşturdu. Türk Milletinin temelini kültür olduğu konusunda onun kitaplarında ve izlencelerinde verdiği önemli bir örneği burada paylaşmak isterim: İskender Öksüz Ağabeyim ABD’de doktora yapmış birisi olarak Amerikan toplum yapısını da incelemiştir. Onlarca değişik etnik yapıdan son 400 yılda bir araya gelmiş olan insanlardan günümüzdeki Amerikan toplumunda başardıkları milletleşme sürecine ait çok değerli bir tespitini bizlere aktarır:

“Bakınız, ABD’de her Kasım ayının üçüncü perşembesinde Şükran Günü kutlanır. Bu sadece ve sadece bir Amerikan âdetidir. Başka bir ülkede yoktur. Şükran Günü’nde, ülkenin çeşitli yerlerine dağılmış aileler bir araya gelir ve o akşam şükran günü yemeği birlikte yenir. Mutlaka hindi yenir. Mutlaka hindi!”

“Niçin? Çünkü 1620 yılında Yeni Dünya Amerika’ya Mayflower adlı gemi ile 100 Kalvinist gelmişti. Amerikanlar, bugün onlara ‘hacı’ anlamında, ‘pilgrim’ diyor. On haftalık yıpratıcı bir deniz yolculuğundan sonra bu kabile Plymouth’da karaya çıkmış ve toprağı işlemeye koyulmuş. Yıl dönüp de 1621 hasat mevsimi geldiğinde, bunlardan ancak 50 tanesi hayatta kalabilmiş. Bir yıl hayatta kalabildikleri ve ilk ürünü alabildikleri için Allah’a şükretmek arzusuyla bir hindi ziyafeti hazırlarlar. Hindi Amerika’ya ait bir kuş, dünyaya oradan yayıldı. 1621’deki hindi ziyafetine yerliler de davetlidir. Çünkü kışın gemide getirdikleri yiyecek bittiğinde, yerliler erzaklarını onlarla paylaşmış, bu çaresiz beyazlara mısır yetiştirmeyi ve yılan balığı avlamayı öğretmiş. Sofrada 50 Kalvinist ve 90 yerli vardı. İşte her Kasım ayının üçüncü perşembesinde, her renk ve etnisiteden, yüz milyonlarca Amerikan, ‘atalarının’ gününü anar, kutlar ve şükreder. Tıpkı 1621’deki gibi hindi pişer... Bugünkü Amerikanların Mayflower Gemisi ile gelip o günkü adıyla Plimoth Plantation’da çalışan bu 100 veya 50 kişiyle bir kan bağı bulunması ihtimali yok gibidir. Varsa milyonlarda birdir. Fakat hemen bütün Amerikalılar bu millî sembolü benimser, o elli kişiyi cetleri sayar.

“Bu macera, yetmiş iki etnisiteden, yekvücut bir Amerikan milleti inşasının birçok tuğlasından biridir. Bakınız, birçok etnisitenin bir millet hâline gelişini, Yael Tamir, kitabında nasıl anlatıyor:

“Devletler, milletin hikâyesini ve mirasını yaymak için, millî dili öğretmek için, devlete ve devletin sembollerine bağlılığı yerleştirmek için okulları kullandı. Her okul gününde her çocuk yüzünü Amerikan bayrağına döner [elini kalbinin üstüne koyar, ona] ve onun temsil ettiği cumhuriyete bağlılık andı içer: ‘...’

Tanrı'nın altında bölünmez tek millet, herkese adalet ve hürriyetle', derken milletin birliğini ve değerlerini yücelten bir merasimde rol almaktadır.

"Bu ant size başka bir andı hatırlatıyor mu? Yoksa üzerinden uzun yıllar mı geçti? Unuttunuz mu?"

Tamir, şöyle devam ediyor:

'Millî Eğitim Derneği Başkanı James H. Smart, tek tek fertleri, bir millet birliğine dönüştüren eritme kazanının (meltingpot) eğitim olduğunu söylüyordu: 'Amerikan okulundaki sınıf, bu fevkalade değişimin olduğu yerdir. Her ülkenin, her dille konuşan veya her dinî veya siyasi inanca sahip çocukları, usulca yürüyen bir asimilasyon süreci içinde, 'yabancı' ve 'öteki' olmaktan çıkıp dünyanın en büyük ve en iyi siyasî organizasyonun gönüllü birer mensubu hâline dönüşür.'

"Ama biz bu fikirde değildik. 'Asimilasyon cinayettir!' dedik. Hatırlıyor musunuz?"

Geçen yıl uçmağa varan Prof. Dr. Orhan Türkdoğan Hocam da "Millî devletin asıl görevi vatandaşları arasındaki farklılıkları gidermektir." derdi.

Prof. Dr. İskender Öksüz ağabeyim, yaşayan ve kendisini tanımaktan onur duyduğum Türk Milletinin değerli bir evladıdır. Ömrü uzun olsun, Türk kültür hayatına hizmetleri daim olsun.

PROF. DR. İSKENDER ÖKSÜZ'E DAİR

Prof. Dr. Umay TÜRKEŞ GÜNAY

Bazı insanları anlatırken pek çok sıfat kullanmanız gerekir. İskender de o çok yönlü ve çok yetenekli kişilerdendir. Sıradan bir insandan farklı olarak pek çok ilgi alanına ve beceriye sahiptir. Bunların arasında bilim adamlığı ve üniversite hocalığı mutlaka ön plana çıkacaktır. Benim tanıdığım yıllarda OD-TÜ’de hocaydı ve kendi ifadesi ile fizikle kimya arasında geçişken bir alanda aktif çalışmalar yapıyordu. Onun ABD’de olsa Nobel’e aday olacak önemli çalışmalar yapabileceğini hep düşünmüşümdür. Türkiye’deki hele de o yıllardaki üniversitelerin imkanları böyle uzun soluklu çalışmalara uygun değildi. O da pek çoğumuz gibi iyi hoca olmakla yetindi. Ayrıca o yıllarda genç neslin çoğunluğu gibi Cumhuriyetimizin bekası için üzerimize düşen yeni çağa uygun fikir üretmek ve arkadan gelen nesilleri de bilgilendirmenin görevimiz olduğuna inanıyorduk. İskender ortaokul yıllarından itibaren Nihal Atsız’ın takipçisi ve Türk Milliyetçiliği ideolojisinin bilinçli bir temsilcisiydi. Bütün ömrü boyunca da Türk milletini yükseltmek için pek çok alanda sistemli çalışmalar yaptı. Bu çalışmalarını arasında Emine Işınso ile birlikte çıkarttıkları TÖRE dergisi önemli bir yer tutar. TÖRE dergisi bir neslin hem sanat hem de fikrî olgunlaşmasında belirleyici olmuştur. Genç şair, yazar ve ressamların ilk yuvası olmuş ve tanınmalarına imkan sağlamıştır.

12 Eylül sonrası yaşadığımız büyük dram ve kaos içinde Işınso ile beraber dostlarının yanında yer alıyor ve Yeni Düşünce Dergisiyle karşılaştığımız haksızlıklara direnen yazılar yanında yapılan hataların bugünlere gelindiğinde yaratacağı erozyonlar konusunda da uyarı mahiyetinde önemli makalelerin yayımlanmasına imkan sağlıyordu. O günlerde 12 Eylül mağduru ailem dolayısıyla biz bir bakıma beraber yaşıyorduk. Hem Işınso’nun hem de İskender’in bana dar günlerimde verdikleri destek bu günleri bulmamda sağaltıcı nitelikteydi. Bütünüyle hasbi ve çok kaliteli bir dostluğun iklimini bu günlerde anlatmak bile güç görünüyor.

İskender’i Işınso olmadan Işınso’yu da İskender olmadan anlatmak mümkün değildir. Çünkü onların beraberliği öncelikle ikisinin de çok nitelikli ve

kaliteli yaradılışlarına dayalı büyük aşkın fikir ve ortak inançlarla yol bulmasıydı. İkisinin de gönlü hem kendi aşklarını ve beraberinde bütün sevgileri bir arada taşıyacak kadar genişleyen gönüllerdendi. Bu sebeple çocukları Elif, Yağmur ve Murathan'a verdikleri kadar sevgiyi dostlarının çocuklarına da verdiler. Tanıdığım bütün çocukların en kıymetli teyzesi ve amcası oldular. Işinsu'nun sanatçı yaradılışının getirdiği bazı sarsıntıları İskender tolere ederken İskender'in zekasının fazlalığı sebebiyle ortaya çıkan sivrilikleri de Işinsu tolere ederdi. Hem başlı başına kendi kararlarını alan birey olmak hem de beraber bütün olmak ve çevreyle ahenkli ilişkiler kurabilmek sıra dışı meziyetlerdi. Ölümsüz aşk hayal eden gençler yaradılışları ve kavrayışları tek boyutlu olanların böyle bir şansının olmadığını bilmelidirler. Işinsu ve İskender'e bakarak bunun iki zengin yaradılışı belki tabiatın buluşturmasıdır diye görmek gerekir.

İskender ilgisini çeken her konuda profesyonel araştırma yapar ve sonra uygulamaya geçerdi. Pek çok insandan farklı olarak örgü örmesi, mantar yetiştirilmesi, bazı özel yemekleri ustaca yapması gibi hepimizin hayran olduğu meşguliyetlere de hayatında yer verdi.

Işinsu'nun uzun süren rahatsızlığı döneminde de o gene her anlamda beraberliği canlı tutmayı başardı.

Benim gözümde ve gönlümde özel bir yeri olan hep sevgili bir dost, takdir ettiğim bir beyefendi oldu.

Mutluluklar hep onunla olsun.

DOSTLUKLARI YAZMAK ÇETİN MESELE

A. Yağmur TUNALI

Yazı hayatımda en çok yakınlarım hakkında yazmakta zorlandım. Öyledir, nereden başlayacağınızı bilemezsiniz. Uzun yıllar içinde biriken sadece hatıralar değildir. Yaşanan pek çok şeyin, neşenin, acının, zevkin, kederin, paylaşılanların tadı bildiğinizden başkadır. Bu yakınlık, günler, aylar ve yıllarla bir türlü demlenirken size bilmediğiniz bir siz eklenir. Hâlinize başka bir hâl gelir. Onunla yeniden yapılırsınız. Böyle bir hâli anlatacak dil yoktur. Her söz sıradan gelir ve o yalnız kendine benzer durumu andıracak söyleyişlere razı olursunuz.

Yakınlıklar böyledir. Denizde yaşayan balıklar gibi, dost deryasında, gönül rahatlığı ve eşsiz bir güven duygusunun ferahlığıyla yaşarsınız. Anlatmak ayrı şeydir.

Bir toplantıda A. Bican Ercilasun Hoca hatırlattı. 14 Ocak 2017’de, *Gittiler* kitabımın Millî Kütüphanede tanıtım toplantısı vardı. Evvel giden 26 ismi yazmıştım. Sevgili Füsün Menşure her ay yapılan bu güzel toplantıların planlayıcı ve yürütücüsüydü. A. Bican Ercilasun ile İskender Öksüz *Gittiler*’i anlatacaklardı. Konuşmalar bitti. Sonunda yazarı çağırdılar. Teşekkür için kürsüdeydim. Teşekkür ederken arada kitabım hakkında da birkaç cümle edecektim. Toplantıyı düzenleyen Türk Ocakları Genel Merkezine, Kuşlukta Yazarlar Topluluğu’na, konuşanlardan Genel Başkan Prof. Dr. Mehmet Öz’e teşekkür ettim. Bican Ağabey ve İskender Ağabey’e dönerek “*Bu iki profesör için elbette çok ayrı şeyler söylemek lazım. Dostluk payımı düşerek söylüyorum: Benzerlerini arasanız zor bulursunuz...*” diyerek başladım. Böyle coşmuş gidiyordum. Bican Ağabey aşağıdan seslendi: “*Yağmur biz daha gitmedik!*”

Gittiler’in üslubuyla konuşunca, gelen bu nükte tam yerini bulmuştu. Hatırlayanlar bu çok güldüğümüz Ahmet Bican nüktelerini hâlâ söylerler. Yalnız, toplantı için hoşluk yaratan bu cümle hayatımız için pek de doğru görünmez. Orada ve o şekilde değilse de dostlarımız hakkındaki duygularımızı,

düşüncelerimizi biz veya onlar gitmeden söylemek doğrudur. Edebiyatımızda, fikir hayatımızda böyle örnekler de çoktur. İyi ki öyledir.

Dostluğu Yaşamak Tamam da...

İskender Ağabey'in kayınvalidesi, şair ve yazarımız Halide Nusret Zorlutuna'yı her hafta bir veya iki kere mutlaka ziyaret ederdim. Bir gidişimde -sarımsı 1979 olacak-, Tefik İleri'nin eşi Vasfiye Hanım, Fuad Köprülü'nün eşi Behice Hanım ve Âdile Ayda oradaydı. Bir devrin önde gelen kadınları, tavır ve davranışlarıyla, yüksek kültürleriyle her biri birer âbide... Âdile Hanım Elçilik ve DTCF hocalığından emekliydi. Arada *Hisar*'da yazıyordu. Halide Nusret Hanım ona dedi ki: "*Sevgili Âdile, ben gidince arkamdan yazacaklarını merak ediyorum. Gel seninle farklı bir şey yapalım, şimdi yaz da ben de okuyayım!..*" O da "*peki*" dedi ve yazdı. Benim için pek hoş bir şahitlikti. *Hisar*'da çıkan o yazının böyle bir hikâyesi var. Edebiyat Tarihi'ne böyle bir not düşelim.

Benim İskender Ağabeyle ilgili söyleyeceklerim, bu iki hatırıya da yaklaşan tarafları bulunmakla beraber, bir armağan kitabına yazılmış dostluk yazısı çerçevesindedir. Gitmekle alakası yok diyemeyeceğim, çünkü gideceğiz. Gitmeden diyeceklerimiz arasında dostluklar muhakkak önde olacaktır. Şunu unutmamak lazım: Tekrar etmekte hâlimizi anlamak ve anlatmayı doğru yerden görmek bakımından fayda görüyorum, bizim yakınlıklarımız yazılmaya değil yaşanmaya dairdir. Dostlarla geçen böyle demleri tadına vararak yaşar ama anlatmayı-yazmayı düşünmeyiz. Belki de sevmeyiz, büyüsu bozulacak gibi hissederiz. Bugün için çok yanlış bulacağımız bu şarklı tarafımız hâlâ değişmedi.

Yeni Zaman Tanzimat Aydını

İskender Ağabey, Türkiye ortalamasına göre epeyce Batılı sayılır. Hem Batı hem Doğu kültürüne aynı derecede yakındır. Eşit değilse de aynı derecede yatkın bir kültür adamıdır. Gecikmiş bir Tanzimat aydınıdır. İki kültür-lülüğün bütün avantajlarıyla duyar, düşünür. Akademik hayatı fen bilimleri alanında. Eserleri sosyal meselelerle ilgilidir. Bu iki alanın geçişkenliğine biz doktorlarla alıştık. Bir devrin fen alanında çalışan aydınları da aslında böyle bir kültür yüksekliğiyle tanınırlar. Eski İTÜ hocaları, hepsi veya çoğu Oğuz Atay'ın romanlaştırdığı bir Mustafa İnan gibi olmasalar da derece derece

kültürlü insanlardır. Bugün, İTÜ de sonra kurulan ODTÜ ve Yıldız Teknik de bütün memleket gibi bu gelenekten uzağa düşmüşlerdir.

İskender Ağabey, bu genişleme içinde özel bir örnektir. Romanı yazılacak bir isimdir. Kimyacıdır. Doçentken, “Üç ay kapansam bir büyük buluşum olur.” dediğini hatırlıyorum. Hocası Oktay Sinanoğlu gibi konusuna hâkimdir ve kendisine güvenir. Bu sözü ettiğinde ODTÜ’de hocaydı ve anarşi almış başını gidiyordu. Öncü milliyetçilerdendi, hedefteydi. Deniz Gezmiş ve iki arkadaşı odasını bastılar. Sonra üçü birden idam edilince, o her zaman devrede olan espritüel söz söyleme gücüyle “İskender’e dokunmayın, tekin değildir!” demeye başladığını biz de söyleriz, kendisi de gevrek kahkahalarla anlatır.

Uzun Beraberlik Yılları

Çok uzun bir zaman diliminden bahsediyoruz. Acı tatlı hâlleri, baş dönürücü değişme ve gelişmeleriyle, çetin dönemeçleriyle koca bir ömür geçti. 12 Eylül öncesi, tanışma-yakınlaşma yıllarımızdı. Çok yönlü çalışmaya mecbur olduğu(muz) bir dönemdi. İskender Ağabey, Töre-Devlet Yayınevini yönetiyordu. Gelen gidenle meşgul oluyordu. Her gün olanı biteni takip edip değerlendirmek de kaçınılmaz işlerindendi.

Bu sırada milliyetçiliğin yeni bir gözle teorisini yazmaya başladı. Gökalp’ı, Sadri Maksûdî’yi ve Mehmet İzzet’i güncelleme gibi değildi. Günümüzün gelişmelerine, toplumlara ve milletlere göre Türk’ün tarih içindeki yürüyüşünden çıkarılan düşünce sistemini bugünün insanlarına düşündürmekti. Töre Dergisi’nde her ay bir bölümü çıkan o teori, tefrikası tamamlanınca “*Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi*” adıyla kitap olarak yayınlandı. O günler için büyük bir ihtiyacı karşıladığı açıktı. Bana sorarsanız, diğer kitaplarıyla beraber bugün de öyledir.

O günlerin çalışma hızı gece gündüz tanımazdı. Gün, gündüzü ve geceyle bir mücadelenin temposu ve derdi içinde akar giderdi. Belki bazılarımız için daha da fazla böyleydi. Neden böyle, nelerle uğraşılırdı, nasıl uğraşılırdı ayrıntılarını anlatacak değilim. Uzun ve destanî, inancı erişilmez değerde, coşkunluğu içinde şahlanan ve yer yer hüznü bir hikâyedir. Bu ülkünün atılış yıllarında akşamları da boş geçmezdi. O kadar boş geçmezdi ki İskender Ağabey’in Işınso Ablamla ve çocuklarla baş başa kaldıkları gün herhâlde nadirdir. Benim bildiğim 1975 sonrasında böyleydi. Ya evde misafir ağırlanır ya da misafirlige gidilirdi. Galip Erdem, Bilge-Ahmet Ercilasun, Mübeccel-Sadi Somuncuoğlu, Nevzat Kösoğlu, Âsuman Taşer, Yasemin-Şevket Bülent Yahnici,

Umay Günay, Çağrı (Türkeş)Saraç ve daha birkaç kişi en sık görüşülenlerdi. Edebiyat ve sanat âleminde, milliyetçilerden gelen giden de eksik olmazdı.

Ankara dışından gelenlerin uğradıkları yerlerden önemli merkezlerden biri Töre'ydı. Bunlar içinden eve davet edilenler az değildi. Erol Güngör, Necmettin Hacıeminoğlu, Tarık Buğra, Sevinç Çokum yanında daha genç isimlerin uğrak yeri önce Töre, sonra Işınsu-İskender Öksüzlerin eviydi. Ankara'nın sanatçıları arasında da haftalık, on beş günlük ev buluşmaları olurdu. Hisar Toplantıları en uzun devam ediydi. Güzide Taranoglu ve başka dergiler etrafında da böyle buluşmalar olurdu. Onlara Işınsu Abla gelirse çok zaman İskender Ağabey de katılırdı.

Böyle yoğun bir yaşayışımız vardı. Bu görüşmelerin fikir tarafı, dinlenme-eğlenme tarafının her zaman önündeydi. Bir bakıma şifahî kültürle yazılı kültürün kaynaşması yaşanırdı. Bu ikilikten birliğe varan terkipler çıkarımlar arasında İskender Ağabey'i saymak doğrudur. İşin özünü anlama melekesi sağladı. Can alıcı yerinden yakalardı. Keskin bir zekâ, pür mantık bir bakış, frenklerin hümor, edinilmiş kültürle birleşerek bizimkilerin mizah duygusu dedikleri yetenekle öne çıkardı. Bu taraflarıyla Galip Erdem'e benzerliği vardı. Galiba ona en çok yaklaşımımız da oydu. İkisini bir arada dinlemek pek zevkliydi. Yer yer Galip Ağabey'i konuşturmak için tatlı atışmalara da yol açılırdı.

Evlilik Hâlleri

İskender Ağabey'in Işınsu Abla'ya, Işınsu Abla'nın da İskender Ağabey'e tesiri, üzerinde durulacak esaslı bir meseledir. İki ayrı kulvarda görünseler de beraber koşarlardı. Işınsu Abla, İskender Ağabey'in fen işlerine yakın değildi. Pratik çözümler de İskender Ağabey'in işiydi. Aklına çokça ihtiyaç duyulurdu. Edebiyat, sanat ve insan ilişkileri Işınsu Abla'nın işiydi. İnsan ilişkilerinde Işınsu Abla pek hassastı. İskender Ağabey'in rahatlığı yer yer onun bakışıyla tesviye edilirdi. Böyle bir iş bölümü görünürdü.

Uzun ve iyi bir evlilikleri vardır. İki sevgiliden bahsediyoruz. Uzun zamanın getirdiği her şeyi beraber yapma alışkanlığı ile pekişen bir sevgiyle yaşadılar. Galiba, bu "*her şeyi beraber yapma*" işin sırrıdır. Bu "*her şey*"e yazma, okuma, düşünme dâhil değildir. Birbirlerine alan bırakmayı ihmal etmezler. Ayrı yaptıkları şeyler belki daha çoktur. Beraber bir yerlere gidilir, sinema, tiyatro, eş dost toplantıları, yemekler, film ve dizi seyretmeler olur. Bunlar mutlaka beraber yapılır. Onun dışında işleri bir ölçüde ayrıdır, ayrı ayrı yaptıkları çok şey vardır. Zaman zaman bu da yetmez ve Işınsu Abla, şaka yollu,

“Çiftler hafta sonları buluşsa daha iyi olur.” der. Sanatkâr ruhun yaratış dönemlerinde bu tür hoş çıkışları vardır. O durumlarda ona daha fazla alan açmak ve zihnini, hayalini daha çok rahat bırakmak gerekebilir. O evde bunlar da bir türlü sağlanırdı.

İskender Ağabey fikir adamıdır, Işınsu Abla sanatkâr. Bu ikisi de birbirini farkında olarak olmayarak besler. İskender Ağabey de yazardır. Bir fen adamından beklenmeyecek kadar iyi ve güzel bir kalemi vardır. Türkçesi sağlamdır. En çetrefil meseleleri anlaşılır hâle getirerek yazar. Türkçe konusunda da derdimiz ortaktır. Son yıllarda Karar’da yazıyor; daha önce de muhtelif yayınlarda zaman zaman dille ilgili yazardı. Dil konuşmamız hiç bitmez. Dilelerimiz dil bakışından farklı bir bakışı vardır. O bakış, teorik bilgilere uzak olmamakla beraber doğrudan dilin kendisine yönelir. Dilin tadı ve zevki ön plandadır. Kime ne söylediği benim için çok önemlidir.

Dil yazısından birisiyle ilgili pek ilginç bir yorumu nakletmek isterim. Bir gün, bir yayınevinde denemeci yazar ve Edebiyat Tarihçisi akademisyen dostumuz Hüseyin Özbay’la karşılaştım. Yeni çıkan kitabından bir nüshayı da İskender Ağabey’e imzaladı ve ondaki tesirini gösteren bir örnek anlattı. Hasan Celal Güzel Bey o sırada hayattaydı. Çıkardığı *Yeni Türkiye* dergisinin bir sayısını dile ayırmıştı. İskender Ağabey de yazanlardandı. Hüseyin Bey o yazıdan bahsederek, “*Orada belki yüz imza var. Çoğu da dilci, edebiyatçı. Ben meslektaşlarımdan yazdıklarından yeni bir şey öğrenmedim ama İskender Hoca’nın yazısından öğrendim.*” dedi. Dile bakışı ve hâkimiyeti gösteren bir örnektir ve bunu dedirtmenin değeri üzerinde durmak lazımdır.

Kimyacıdan Çok Sosyal Bilimci

Bugün için bu ara başlığın söylediği geçerlidir. Sosyal alanlarda derinleşen ilgisi, bilgisi, yazdıkları ve konuştukları bir sosyal bilimci profili verir. Yönetim bilimlerini muhtemelen en iyi bilenler arasında İskender Ağabey vardır. Dikkati, her zaman teoriyi ihmal etmeden pratiğe yönelir. *Sevgi Hastahanesini* yönetirken, dünyada bu alanda çıkmış belli başlı eserleri getirtmiş, okumuş ve fikirler çıkarmıştı. İdarî bilimlerin büyük ustası Drucker’ı ondan ne çok duyardım.

Beşerî ilimlere merakı ağırlıklı sosyolojik konularaydı. Burada şaşılacak bir durumla karşılaştı: Millet ve Milliyetçilik meseleleriyle uğraşırken, bizim sosyoloji kürsülerinin, 1980 öncesinden bugüne gelemediklerini fark etti. Yeni görüşleri, yeni anlayışları yerli kaynak veya tercümelerden ziyade,

İngilizcelerinden tarayarak eserlerini yazdı. Bu sırada ondan en çok duyduğum isim de Gellner'di. Sanırım, Sosyoloji'nin belli alanlarında, hiç olmazsa millet ve milliyet meselelerinde İskender Öksüz'ün bildiğine yaklaşan sosyoloji akademisyenimiz var mıdır, şüpheliyim. “*Sosyologumuz var mıdır?*” dediğime dikkat etmişsinizdir; o ileri bir safhadır ve muhtemelen sistemli bir bakışla bizde sosyologların -belki birkaç isim, kişi hariç- varlığından bahsetmek güçtür. Az çok fikir söyleyenlerimiz elbette vardır.

En çok son on yılda yazdı

İskender Ağabey, her zaman yazdı. Emeklilik döneminde daha çok yazdı. *Türk Milliyetçiliği Fikir Sistemi* hariç diğer kitapları son yıllarda çıktı. Önceki yazdıklarından bu kitaplara ekledikleri de olmakla beraber büyük çoğunluğu yenidir. İşin başka bir ilginç tarafı var: Bu kitaplar, Işınsu Abla'nın rahatsızlığı ile aynı dönemdedir. Bu yoğun ve sıkıntılı dönemi verimli geçirmenin yolunu bulan bir psikolojik anlayış üzerinde durmak lazımdır. Devamlı bilgisayar başındadır. Okur, araştırır, yazar.

Çok önemseydiğim için özellikle yazdım. Bu çetin şartlarda, zihnini o duruma sabitlemeden, başka alanlara da zaman ve dikkat ayırarak yaşamak, bunun yolunu bulmak hiç de kolay bir şey değildir. Bunun yapılabildiğini de düşündürmek için söylemek istedim. Sanırım, bu da böyle özel bir örnektir.

Bu yazıda, mümkün merteye yakınlığımızı ve yaşadıklarımızı öne çıkarmamaya çalışarak onun çok yönlü şahsiyetinden bazı çizgiler vermeye çalıştım. 50 yıllık dostluğun bütünüyle objektif bir bakışa imkân vermeyeceği açık. Buna rağmen kendimi tuttum. Ve yazılacakların pek azını yazdım. Diğer yazan dostların girmeyeceğini tahmin ettiğim hususlardan bahsettim. Varın, azını çoğa sayın!

50 Yıllık Dostluktan Sızan

Şu kadarını söylemek sadece benim için değil, entelektüel hayatımız için gereklidir: İskender Öksüz, Türkiye'nin son devri için istisnai karakterde bir aydındır. Bu şartlarda nasıl yetiştiğine şaşılacak bir aydındır. Sıkça tekrarladığımız “*Bu memleket sürprizlidir.*” sözünün vücut bulmuş hâlidir. Konuşulması, tartışılması ve anlaşılması gereken bir görüş hâlinde söylenmesi aydın sorumluluğudur. Bunu yapmak, etiketler üzerinden yürüyen fikir hareketleri

için kapalı kapıların aralanmasıdır. Geniş bir pencereden ufku, ufukları görme imkânının açılmasıdır.

Kamlara ayrılmış kafalar memleket ve dünya gerçeğini tam olarak algılayacak kafa serbestliğine ulaşamazlar. Türkiye bu darlığın yarattığı körlüğü yaşıyor. Kendisini dinle tarif edenler, kültüre girmeye çalışırken “*bizim adam*” darlığında boğuldular. Türkiye’nin solu hala kültür alanını kendi darlığında kontrole çalışıyor. Yumuşamış görünen mahalleye sıkışma darlığından henüz kurtulamadılar. Hilmi Yavuz gibi birkaç isim, geriye doğru yanlışlarını itiraf ettiler. “*Biz sağdakileri görmez ve dikkate almazdık*” demeye gelen sözler ettiler. Yaşadığımız bunca felakete rağmen bu kafa değişmiş görünmüyor. Dehşettir.

Milliyetçiler milletten habersiz olduğu için darlık ve körlükler alanı kapladı. Hayatımızı zehirlemekte yarışan etiketlerle çevriliyiz. Üç beş sloganın peşinde düşünceyi boğuyorlar. Bunu göreceğiz.

İskender Öksüz’ü anlamanın bu darlığı aşmada anahtar rolü oynayacağı rahatlıkla söylenebilir. Etiketine hapsolmayan kafa muhteremdir. Elbette fikirler ve mahalleler olacak. Yalnız, oraya sıkışıp kalmak kadar çürütücü bir şey yoktur. Belki İskender Öksüz örneğinin bize düşündüreceği en değerli fikir bana kalırsa budur. Milliyetçiliğin kavrayıcı-kapsayıcı ruhu da budur.

“İNSAN DEDIĞİN” RADYO SÖYLEŞİSİ

Prof. Dr. İskender Öksüz'ün 22.10.2011 tarihinde katıldığı
TRT Ankara Radyosunda yayınlanan programı -12:30

Sunucu (Hafize Okan): Sevgili dinleyiciler, bir *İnsan Dediğin* programında çok değerli bir konuğumuzla birlikteyiz. Bugünkü konuğumuz, bilim dünyamızın önemli isimlerinden Profesör Doktor Sayın İskender Öksüz. Hoş geldiniz.

İskender Öksüz: Hoş bulduk.

Hafize Okan: Efendim, aslında programı ben değil, siz açacaktınız. Siz açsaydınız burayı nasıl tanımlayacaktınız, bir dinleyelim.

İskender Öksüz: Ankara'daki en eski genel müdürlük binasındayız. Türkiye radyolarının. TRT daha sonra kullanılan bir tabir. Tabii ta çocukluğumdan beri özellikle memleket saat ayarını çok severdim ve şöyle giderdi o. “Burası Türkiye radyo yayın postaları, bin altı yüz kırk sekiz metre seksen iki kilo secle, Uzundağ'da Ankara radyosu. Gongu saat tam on ikide vurulacak.” ve sonra “dan” diye o fiziki bir gongmuş, hakikaten bir gonga vurulmuş.

Hafize Okan: Evet. Çok haklısınız, örneğin gong biz işe girdiğimiz zamanda hâlâ vardı ve ayrıca bir altı yedi ay sadece göreviniz gonga vurmak idi o zamanlar. Ondan sonraki hocalar da bu sistemi devam ettirdiler. Hiçbir şeyi anons etmeden, gonga sadece vurarak altı ay staj yapıyorsunuz.

İskender Öksüz: Dervişliğe odun taşıyarak tekkeye başlanırmış, onun gibi bir şey olmalı.

Hafize Okan: Tam da öyle. Şimdi sayın Öksüz özellikle sizi bilim dünyası ve öğrencileriniz uluslararası alanda bilimsel çalışmalar, yaptığınız çalışmalarla tanınan bir isim olduğunuzu sevgili dinleyicilerimize hatırlatalım ama onun ötesinde Profesör Doktor İskender Öksüz değil de sadece İskender Öksüz yaşama ne zaman, nerede, nasıl başladı, nasıl bir insandır? Buradan yola çıkacak olursak neler söylersiniz, kendinizle ilgili?

İskender Öksüz: İzmir doğumluyum. İzmir Alsancak, Şerafettin Bey Caddesi'nde doğdum. Şerafettin Bey, İzmir'e giren ilk süvari birliğinin komutanı, Binbaşı zannedersen kendisi. O günler güzel günlerdi. Bugünlere benzemeyen çok tarafı var da insan yavaş yavaş geçtiği için pek bilmiyor. Mesela gaz tesisatının eve döşenmesi çok önemli bir olaydı ve acaba döşetsek mi tehlikeliymiş, patlar çatlar, efendim, zehirleniriz korkusu vardı. Zannedersen su tesisatı da yoktu. Çünkü tulumba olduğunu hatırlıyorum.

Hafize Okan: Evet. Çektiniz mi o tulumbayı siz?

İskender Öksüz: Tabii, tabii, tabii. Tulumbaya evvela üstten biraz su koyardınız ki.

Hafize Okan: Neden öyle olurdu?

İskender Öksüz: Lastik kuruyor. Bir nevi yağlama yapıyor ilk koyduğunuz su. Ondan sonra çekebiliyorsunuz.

Hafize Okan: Aksi takdirde boşa kürek sallamak gibi.

İskender Öksüz: Aksi takdirde daha zor çekiliyor ve herhâlde çekmez, hava kaçarır falan. İki tane tulumba olduğunu hatırlıyorum.

Hafize Okan: Bahçenizde miydi?

İskender Öksüz: Avludaydı, bütün evlerin de avluları vardı, şehirden bahsediyoruz şimdi, avlusuz ev olmazdı.

Hafize Okan: Evet. Ama Alsancak ki gerçekten kordonu dillere destan, bütün dünyanın böyle gıptayla baktığı bir kordon.

İskender Öksüz: Ben deniz kıyısında değildim, bizim ev deniz kıyısında değildi. Sait Altınordu Meydanından başlıyor şimdi, Şerafettin Bey Caddesi ve Mesudiye Caddesi, şimdiki adıyla Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ne kadar uzanıyor. Babam da Altınordu'da futbolcuymuş, ciddi futbolcuymuş.

Hafize Okan: Profesyonel futbolcu.

İskender Öksüz: Zannedersen o zaman hiç profesyonel yok. Bin dokuz yüz kırklardan bahsediyoruz şimdi, ben kırk beş doğumluyum.

Hafize Okan: Kırk beş doğumlusunuz. Peki siz oynadınız mı futbol?

İskender Öksüz: Hayır.

Hafize Okan: Hiç oynamadınız.

İskender Öksüz: Hayır. Futbola veya başka bir şeye. Belki de kötü futbol oynadığım içindir, daha fazla okumaya, yazmaya filan meraklıydım. Olağanüstü iyi bir ilkokul öğretmenim vardı, Teşrika Sagon. Ortaokul hocalarım da iyiydi, fakat ben fen öğrencisi olduğum hâlde edebiyat hocam, Behçet Altın Bey’in çok etkisi olmuştur. Mesela şu anda bile, kalem kullanmadan aruz vezinlerini çözebilirim, olağanüstü bir insandı. Hatta doktora tezimde bana düşünmeyi öğreten hocalarıma diye bir ithaf yaptım ki aklımda Behçet Bey vardı. Behçet Altın.

Hafize Okan: Evet, Behçet Altın Bey vardı, evet. Ne güzel, aslında tabii bizi biz yapan çok önemli isimler var görünmeyen, arka planda. Biz biliyoruz ya da çoğunu unutuyoruz bile ama demek ki geçmişe döndüğümüzde çocukluğunuza dair anılarınız arasında sizi etkileyen öğretmenlerinizin epeyce önemli bir yeri var.

İskender Öksüz: Var tabii, şimdi aklıma geldi, başka edebiyat hocaları da var. Nedense hep edebiyatçılardan etkilenmişim. Zeki Baran, Münife Baran arkadaşımın anne ve babasıydı, fakat onların havasını teneffüs etmek de bir keyifli ve çok öğretici bir şeydi.

Hafize Okan: Evet, sadece edebiyat değil anladığım kadarıyla hocam, aynı zamanda tarihe de merakınız varmış. Mesela bir Osmanlı tarihinde çok önemli değerleri ön plana çıkardığınız bir yazınızı okuyorum ben. İsimler, kişiler, yerler. Orada hiç unutmadığım Yahya Kemal’e aitti galiba, bir sözü de kullanmışsınız. Kalbi olanların dili yok, dili olanların kalbi yok.

İskender Öksüz: Kalbi yok diyor, evet.

Hafize Okan: O kadar önemli noktalara dikkat çekiyorsunuz ki eğitimin ne kadar değerli bir şey olduğunu vurguluyorsunuz. Bu sizin aldığınız eğitimin önemini kavramış olmanızdan mı, nereden kaynaklanıyor?

İskender Öksüz: Bu herhâlde Batılılarda gözlemediğim tarih şuurunu, bizim cemiyetimizde daha zayıf olmasından kaynaklanan bir isyan.

Hafize Okan: Evet.

İskender Öksüz: Yahya Kemal de o bahsettiğiniz yazıda aynı şeyi vurguluyor. Şu kadarını söyleyeyim, Yahya Kemal’den yine hareketle, onları neden söylemiş, kalbi olanların dili yok, dili olanların kalbi yok diye. On dokuzuncu

asrın son yirmi beş yılı ve yirminci asrın işte cumhuriyetin kuruluşuna kadar olan kısmı. Elli yıllık, belki biraz daha geriye de gidebilirsiniz. O zaman dilimi bizim için korkunç bir felaket, felaketlerin üst üste geldiği yıllar. Üsküplüdür biliyorsunuz. Yahya Kemal orada doğmuştur, büyümüştür. Rumeli'nin elden çıkışı filan. Bizim insanlarımızın şuurunda Rumeli mesela sanki işte Üsküp'te bir Türk mahallesi, getto'su falan varmış da orada siyasi el değiştirince bizimkiler kalkmışlar, buraya gelmişler gibi değil. Çoğunluğu Türk olan. Yani İzmir'den, bilmem Ankara'dan, İstanbul'dan hiçbir farkı olmayan yerler oralar ve orayı kaybediyoruz. O kaybı yaşayanlar, özellikle Rumeli'de doğup büyüyüp de o kaybı yaşayanlar işte Yahya Kemal onlardan biridir, Mustafa Kemal onlardan biridir. Kendi aralarında da Mübarek Rumeli diye konuşuyorlar. Gerçi İsmet Paşa Rumelili değil fakat o da Mübarek Rumeli diye. Yani akıllarına çakılmış vaziyette Rumeli'nin kaybı. E kendileri yaşamışlar fakat yaşamayanların da yaşamış gibi hissetmeleri lazım. Bu sadece bilgi meselesi değil. Yahya Kemal'in söylediği o. Ernest Renan'ın bir sözü var. Türkler Rumeli'yi geri alacak falan diye endişe etmeyin. Çünkü Türklerin tarih hafızası yok diyor. E tarih hafızası olabilmesi için bir edebiyat olması lazım. Bunları anlatan bir edebiyat olması lazım. Bu yok. Türklerde edebiyat tasvirler, aşk vesaire diyor. Kendi geçmişlerini onlara söyleyen bir edebiyatları yok diyor.

Hafize Okan: Çok haklısınız ve yine sizin o yazınızda çok önemli bir saptama vardı, tam bu söylediklerinize uygun. Bugünkü Budapeşte'nin Budin olduğunu çocuklarınıza, öğrencilerinize öğretemediğiniz bir sistemin içinde eğitime devam ediyorsunuz.

İskender Öksüz: Ben çok şaşırıyorum ona. Neden sordum bilmiyorum. Budapeşte nereden geldi derse onu da bilmiyorum da. Siz Budin'in neresi olduğunu biliyor musunuz? Dedim. Aa baktım kimse bilmiyor. Azarladım filan tarih var. Tarih hocamız yan odada dediler. Ona gittim. Hocam dedim bunlar Budin'in neresi olduğunu bilmiyorlar. Sonra korktum. O da bilmeyebilir diye lafı değiştirdim ve çıktım dışarıya.

Hafize Okan: Şimdi öğrencilerinizden söz edince hemen o tarafa da geçelim bir uzun atlama yapıp gene geriye dönebiliriz tekrar. Buyurun hocam.

İskender Öksüz: Yahya Kemal'in o kalbi olanların dili yok, dili olanların kalbi yok dediği de bu Balkan faciası.

Hafize Okan: Evet, evet. Sizin hakkınızda internette birkaç yerde gördüm. Ders anlatırken bir cümle söyler, on dakika güleriz ama dersi çok iyi öğretir diyorlar. Nasıl bir özelliktir bu? Kazanılarak, çalışılarak kazanılan bir özellik mi-dir yoksa bu doğuştan getirdiğiniz, farkına varmadan geliştirilen bir özellik mi?

İskender Öksüz: Her ikisi de herhâlde. Yani hocalıkla sizin meslek spikerlik arasında ve stand-up komedyenlik arasında çok yakın akrabalık olduğu ka-naatindeyim. Siz de farkındasınız yıldan yıla daha iyi oluyor bu işler.

Hafize Okan: Evet. Yapa yapa değil mi?

İskender Öksüz: Yapa yapa daha iyi oluyor. E biraz da kabiliyet lazım.

Hafize Okan: Nasıl peki öğrencilerinizle diyalogunuz derslerde?

İskender Öksüz: Vallahi çok seviyorum öğrencilerimi. Yaz tatilinden sonra da biraz hoşlanarak giriyorum ilk sınıflara. Emeklilikten sonra ne olacak bil-miyorum.

Hafize Okan: Az kaldı değil mi?

İskender Öksüz: Az kaldı, çok az kaldı.

Hafize Okan: Çok öğrenci yetiştirdiniz, pek çok isim bugün artık sizden öğrendikleriyle o yolda devam ediyor ama şöyle bir baktığımızda o kadar çok alanda çalışmalarınız olmuş ki sizin uzmanlığınızla ilgili olarak şimdi ben ta-nımlayayım desem birini söylesem biri kalacak. Biz sizi nasıl tam olarak tarif edebiliriz Sayın Öksüz? Yani, sizin yaptığınız master çalışmaları, tez çalış-malarınız, doktora çalışmalarınız, ondan sonra üzerine inşa ettiğiniz akademik araştırmalar, birlikte profesör arkadaşlarınızla yaptığınız çalışmalar bunların hepsine şöyle bir baktığımda bir tanımlama getiremiyorum, hepsi farklı alan-larda çünkü. Siz nasıl tanımlarsınız?

İskender Öksüz: Valla herhâlde bir alanda çok büyük başarı elde edeme-yince insan dolaşıp duruyor acaba buradan bir şey çıkar mı, şuradan bir şey çıkar mı diye. Merak ettiğim noktalara girdim zannediyorum. Bilim adamları da cins cinstir, böyle olanları var. Ama tek konuda zirve olanları da var. Bir bilim adamı yine Hans Selye zannederim, bu eski bir isim. Stres konusunda, tıpta, stresi icat eden adam. Stres daha evvel var da stresin tıbbi mahiyetini ta-rif eden insan. İki türlü bilim adamı vardır diyor. Bilim bir ormansa bir cins, maymun gibi ağaçtan ağaca atlar, diyor. Bir başka cins de o ipek böceği gibidir,

bir yaprağı hazmeder. O yaprak hakkında her şeyi biliyordur o diyor. Maymun bilemez onu ama birçok ağaç tanımıştır, diyor. Ben galiba maymun cinsine yakını. Maymun iştahlı da deriz ya biz.

Hafize Okan: Çok güzel. Hakikaten hayata ve aslında yaptıklarınıza mizahi bir bakış açısıyla yaklaştığınızda iş biraz daha kolaylaşıyor gibi sanki. Ne kadar zor olursa olsun üzerinde çalıştığınız konu, bakış açısıyla onu kolaylaştırabilmek mümkün mü tıpkı sizin yaptığınız gibi?

İskender Öksüz: Keyif almanız lazım mutlaka. Zorluktan ziyade sıkıcı mı değil mi? Sıkıcı değil. O kadar keyif alınacak şey, o kadar ilgi çekici şeyler var ki dünyada hem tabiatta hem insanlarda, insan da tabiatın bir parçası zaten. Onun için. O maymun iştahlılık da oradan geliyor. Maymun iştahlılık değil bakın, hiçbir konuda ilgimi kaybetmiş değilim. Maymun iştahlı deyince sanki sıkılmış. Hayır değil, hiçbirinden sıkılmadım konuların ama ona da ona da ona da ona da merak saldım. Bu farklı biraz, o yüzden.

Hafize Okan: Tabii, çok farklı. Sizin aynı zamanda Profesör Doktor Oktay Sinanoğlu ile de birlikte yaptığınız çalışmalar var değil mi? Onunla isimlerin zaman zaman beraber yürüyor çünkü.

İskender Öksüz: Evet ben TÜBİTAK'ın ilk bursiyerlerindenim. Bursu aldıktan sonra da nereye gideyim diye düşünmeye başladım. Cebinize burs koymuşsanız, notlarınız da iyiyse her yere gidebilirsiniz. Çünkü bedava zaten, para vereceksiniz gittiğiniz yere. İstenir de böyle öğrenci. O sırada da Oktay Sinanoğlu'nun Türkiye'de adının çok geçtiği bir dönemdi. Bu, çok elektron terorisini yeni ortaya atmıştı ve yanılmıyorsam yirmi altı veya yirmi dokuz yaşında tam profesör olmuştu. Bu olağanüstü bir şey. Yale Üniversitesi tarihinde de. Birkaç yere yazdım fakat yani Sinanoğlu'na karar vermem çok çabuk oldu. Doktora hocamdır, yani bilimin nasıl yapılacağını ben Sinanoğlu'dan öğrendim. Ha bu demek değildir ki Sinanoğlu da benim kadar bilim yapar. Hayır, o benden çok daha iyisini yapıyor tabii ama ben alabildiğimce aldım, bir şeyler öğrendim. Pek az da yapabildim. Ondan o beraber geçenler Sinanoğlu ile birlikte tez çalışmamızdır.

Hafize Okan: Epeyce isim, birlikteliğiniz var o çalışmalar içinde. Aslında tabii bilimin içinde yer aldığınızda bilimin bir koca evren size sunması, bir sonsuzlukla karşınıza çıkması ve keşfedilecek çok alanın olması çok heyecan verici olsa gerek Sayın Öksüz.

İskender Öksüz: Öyle, tabii onu görebilmek lazım. Sinanoğlu görürdü onu, ben o zamanlar göremezdim. Sonradan biraz gördüm herhâlde. Şeyin bir sözü var, Newton’un olmalı, “*Kendimi deniz kıyısında bir çocuk gibi hissediyorum. Bazen bir, diğerlerinden farklı bir taş buluyorum. Bazen bir deniz kabuğu buluyorum ve çok ilgimi çekiyor bunlar. Hâlbuki keşfedilmemiş koskoca bir okyanus var önümde.*” diye. Şiirli sözler gibi geliyor bunlar ama insan bunu yaşayarak bilebilmeli.

Hafize Okan: Evet, tabii.

İskender Öksüz: Yahya Kemal’in dediği gibi biraz önce, yaşayarak bilebilmeli. E o da bir marifet işi.

Hafize Okan: O da bir marifet. Şimdi aslına bakacak olursak, özellikle sizinle ilgili olarak işte neleri söyleyebiliriz, bilim dedik, bilimin hangi alanları? Teorik kimya, fiziko kimya, bilgisayar uygulamaları ve programlama, numerik metodlar, Monte Carlo metodları, görüntü işlem, bilgisayar yardımıyla eğitim, o kadar çok alan var ki ama bunun yanında bir de tam sohbetin başında da söylediğim önünde Profesör Doktor titri olmaksızın bir İskender Öksüz’ün hayatı da devam ediyor tabii ki. Yani üniversitedeki öğrencilerinin dışında, bilimsel çalışmalarının, yazılarının, çizilerinin dışında siz nasıl geçiriyorsunuz gününüzü bütün bunlardan arta kalan zamanlarda? Kendinize vakit ayırdığınızda ne yapıyorsunuz? Kimleri okuyorsunuz, kimlerin özellikle eğiliyorsunuz çalışmalarına?

İskender Öksüz: Tabii bir kere eşimi okuyorum. Eşim romancı benim, Emine Işınsu.

Hafize Okan: Evet.

İskender Öksüz: Dinleyiciler de tanırılar.

Hafize Okan: Çok ünlü bir edebiyatçı, tanımamak mümkün değil. Haklısınız.

İskender Öksüz: Evet. Başka kimleri okuyorum? Valla günden güne değişiyor fakat devamlı birilerini okumaya çalışıyorum. Mesela geçen ay bu soruyu sorsaydınız bana, Fukuyama’nın yeni bir kitabı çıktı. Siyasi Organizasyonlar Tarihi diye. Siyasi organizasyondan devleti kastediyor. Çin’den bu tarafa devlet yapılarını incelemiş. Altı yüz sayfa bir kitap. Fransız İhtilali’nde birinci cilt bitti, ikinci cilt daha çıkmamış.

Hafize Okan: Evet.

İskender Öksüz: Bu geçen aydı. Eylül'de gecikmiş bir okumaydı bu. Mehmet Genç'in Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi kitabını okudum. Okuduklarımı da başkalarına anlatmak istiyorum, bunları oturup yazıyorum. Bazı gazetelerde filan yayınlanıyor sağ olsunlar. Okuma ve yazmayla herhâlde geçiyor diğer günler. Ve arkadaşlarla sohbetle geçiyor.

Hafize Okan: Okumak, aslında yaptığınız iş ne olursa olsun ne kadar çok vaktinizi alırsa alsın mutlaka zaman ayırmanız gereken bir iş değil mi? Bunu hiçbir zaman yapmadan bir gün geçirdiğiniz oluyor mu kitabınızın sayfasına dokunmadan?

İskender Öksüz: Vallahi olağanüstü evde boru patlarsa filan, belki okuyamadığım günler olabilir ama. Hani boş zamanlarımda okurum kadar saçma bir laf yok. Çünkü insanın hayatının asıl çizgisi okumak, dinlemek, almakla geçiyor. Şimdi rahmetli Erol Güngör'ün bir sözü geldi aklıma. Arkadaşı olmak şansına sahip oldum. Çok verimli bir yazardı kendisi. Geçen gün eşinin bir röportajı vardı Şeyma Hanım'ın. Yazdıklarına bir bakın, bir de hayatına bakın. Kaç saat geriye kalıyor hesap edin demişti. Hakikaten çok verimli, çok velut bir yazar. O bir kere şakadan, ben galiba okuduğundan çok yazan bir adam olacağım demişti. O bir tehlikedir tabii. Ama kızarak girdim, hani o şey lafı çok sık kullanılır, boş zamanlarımda okurum lafı, o felaket bir söz.

Hafize Okan: Evet, yani boş zaman diye bir şey olamaz. Okumak için ayrıca zaman ayırmak son derece önemli.

İskender Öksüz: Daha doğrusu diğer işler okumanın etrafında kendilerine bir yer bulmalılar.

Hafize Okan: Evet, haklısınız hocam. Şimdi bu sözleri bir hoca olarak da söyleyince çok daha burada önemli bir yol çizildi diye düşünecek sevgili dinleyenlerimiz. Geçmişinizle ilgili çok az bilgiler belki edinen edinmiş olanlar vardır ama şöyle ana hatlarıyla baktığımızda bir hayli çalışmakla geçen, çok imrenilecek bir geçmiş, son derece güzel bir geçmiş ve çok başarılı bir kariyer hayatınız var.

İskender Öksüz: Sağ olun, teşekkür ederim. İnşallah öyledir. Şimdi bir kısım dinleyenler de şunu hissedecekler: Ya adama bak, enayi hiç dinlenmemiş,

hiç eğlenmemiş, devamlı çalışmış. Hâlbuki o sizin çalışma dediğiniz benim için eğlence. Bir de üstüne maaş veriyorlar bunun için.

Hafize Okan: Sevdiğiniz bir şey için.

İskender Öksüz: Evet, evet.

Hafize Okan: Ne güzel, bir bakış açısı.

İskender Öksüz: Tabii tabii.

Hafize Okan: Peki hiç keşke dediğiniz bir durum var mı geçmişinize dönük hocam?

İskender Öksüz: Vallahi yok galiba.

Hafize Okan: Yok. Her şeyden memnun ve hoşnutsunuz.

İskender Öksüz: Evet.

Hafize Okan: Ne kadar güzel. Bunu söyleyebilmek mutlu, huzurlu bir hayat bu söylediğiniz. Bunun formülü ne o zaman, böyle bir hayatın formülü?

İskender Öksüz: Sevdiğini yapmak herhâlde. Bir de şey miydi o Susanna Tamaro muydu? Kalbinin götürdüğü yere git, mutlaka oraya gitmek. Sevdiğini yapmakla o söz aynı sözler aslında zaten. Hedefinize doğru giderken yolda zor dönemler oluyor. Ama esas olan o hedefi sevmeniz sizin. O zaman kolaylaşıyor o zorluklar ama mutlaka sevdiğimizi yapmak.

Hafize Okan: Evet. Nasıl belirleyeceğiz peki onu Hocam? Neyi sevdiğimizi nasıl anlayacağız? Şimdi gençlikle sizin daha yakın ilişkiniz var çünkü öğrencileriniz onlar ama karşınıza çıkan her öğrenci isteyerek ve severek mi gelmiş o bölüme?

İskender Öksüz: Hayır, değil. Onu da asla yapmamaları lazım. Yani şey seçme zamanı değil, bölüm seçme zamanı değil şimdi, arkada bıraktık onları. Bu ikinci sınavdan sonra mı? Birinci sınavdan sonra mı? Nereye gideyim diye düşünüyorlar. Katiyen sevmedikleri işi yapmasınlar. Tavsiyem budur. Mutlaka sevdikleri işi yapınlar. Bir de bu iş ama daha fazla para getiriyormuş, o tuzağa da düşmesinler. Neden? Çünkü onlar mezun olana kadar o iş değil de başka bir iş para getiriyor olabilecek. Ben kimyayı seçtiğim zaman kimya Türkiye’de en fazla para getiren meslekti. Şimdi maalesef en fazla para getiren meslek değil kimya. Mesela psikolojiye merak, ama ben kimyaya meraklıydım. Bakın para

getiriyor diye değil, o ikisi çakıştı, iyi. Ben mezun olduğum zaman, doktoramı aldığım zaman para falan getirmiyordu fakat ben iyi kazandım yine her dönemde. Çünkü en iyisiydim. En iyisi olacağım da para kazanacağım diye de düşünmedim. Ben onu sevdiğim için en iyisi oldum.

Hafize Okan: Evet. Şimdi, aslında Sayın Öksüz öyle bir nokta ki siz bu kariyerin yanı sıra aynı zamanda çeşitli şirketlerde yöneticilik de yaptınız, zaman zaman ortaya işte Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi üniversitelerde rektör yardımcılığı gibi görevlerinizle karşımıza çıktınız. Bunların hepsi farklı incelemeler gerektiriyor herhâlde. Siz hiç sıkıntıyla karşılaşmadınız mı insan ilişkilerinizde? Canınızı sıkan durumlar, işin içinden çıkamadığınız durumlar ve size çözüm bulmanız için gelen insanlara sunmanız gereken reçeteler, bunlar sizi hiç bunaltmadı mı?

İskender Öksüz: Sıkıntılı durumlar gayet tabii oluyor yöneticilik yaparken ama başardınız mı? Yüzde ne kadar başardınız? Bu arada sıkıldığınız noktalar da oldu mu? Birincisinin yanında ikincisi, eğer siz doğru yaptıysanız işlerinizi, pek azdır ve unutursunuz da artık onları. Herkes de unuttur zaten. Mutlaka olmuştur problemler ama bakın, sevdiğin işi yap dedim. Seksen beş gibiydi. Daha evvel başladı. Yetmiş beşte filan işe ilgi duymaya başladım. Buradaki iş kelimesi iş yapmayı. Mesela bir yayıncılık yapmayı veya hastane yönetmeyi, Hastanecilik yapmayı filan kastediyorum veya bir yazılım şirketi kurmayı. İşe ilgin yetmiş beşlerde başladı ve kendi kendime mesela muhasebe öğrenip bir şirketin muhasebesini tutmaya başlamıştım. Seksenlerden itibaren, seksen beş gibi elimin altında çok güzel bir kütüphane vardı. İşin bilimini de öğrenmeye başladım ki enteresan bir şey, seksen beşten sonra iş bilimi bir patlama göstermiş dünyada. İşte topyekûn kalite, bilgi işçiliği, bilgi işi filan gibi işler ondan sonra çok öne çıkmaya başladı. Bunları uygulamak istiyordum. Araya torpil sokarak beni üniversiteye almamalarını temin ettim. Çünkü çok ısrar ediyorlardı arkadaşlar. İmzanı taklit edip seni müracaat etmiş gibi gösterip kadroya alacağız diyorlardı. Bir bakan arkadaşına telefon ettirttim. Ne olur bırakın bu adamın peşini diye.

Hafize Okan: Beni rahat bırakın diyorsunuz.

İskender Öksüz: Evet, evet. Neden? Çünkü onu yapmak istiyordum. Onu seviyordum.

Hafize Okan: Çok net bir hedefiniz vardı.

İskender Öksüz: Tabii, tabii, tabii ve hakikaten bir sürü iş yaptım. İшти önemli olan. Yem fabrikalarına hammadde temin etmekten çizgi filmciliğe. TRT de müşterimiz oldu o yüzden bir süre. Belki seyretmişsinizdir Deli Dumrul'un oğlunun maceraları.

Hafize Okan: Elbette. Elbette.

İskender Öksüz: Onu hem yazıp hem başka şeylerini, teknik kısımlarını filandı.

Hafize Okan: Bilgisayar kullandınız mı o dönemde?

İskender Öksüz: Tabii tabii tabii. Yani yoğun şekilde, bayağı bilgisayar vardır onların içinde. Dede Korkut da bende. Bir tekniktir o. Onu da kullandık. Efendim, sonra hastane ve sağlık işi. Orada bayağı başarılı olduk. Onun için hiçbir şeyden pişman değilim.

Hafize Okan: Pişman değilsiniz. Yaptığınız işler o kadar çok ki çok iyi derecede İngilizce, Almanca bilmeniz dolayısıyla hani TRT diyorsunuz ya işte.

İskender Öksüz: Almancam o kadar iyi değil.

Hafize Okan: Daha çok İngilizceden mi çeviriler yaptınız hep, dizi ve film çevirileri? Şimdi buraya baktığınızda bir de dile olan bir özel sempatiniz var. Aslında eşiniz edebiyatçı ama siz de işinizi dille yapıyorsunuz. Dil çok önemli.

İskender Öksüz: Hepimiz dille yapıyoruz, bir onun farkına varabilsek. Gerçekten işin içinde dil olmayan pek az iş var. Siz bir kere muhakkak dille yapıyorsunuz. Daha başka dille yapmayan, yapılmayan hangi iş var? Yöneticilik, biraz evvel siz söylediniz insan ilişkisidir. İnsan ilişkisi el kol hareketiyle değil dille sağlanır. Bunları kolay zannediyorlar. Üniversitede Türkçe dersi var. Sınıfta kalanların anne-babaları, yani benim oğlum Türkçe bilmiyor mu diyor, bilmiyor. Onun farkında değil. Bilmek, yani bir dili bilmek ne demektir onun farkında değiller.

Hafize Okan: O zaman dili olanların bir de kalbi olsa...

İskender Öksüz: Yani hem o hem o olması lazım, ikisi de zor o işlerin. Belki de kalbi olması daha kolay da dili olması zor.

Hafize Okan: İkisini bir arada bulundurabilmek için ne yapmak lazım?

İskender Öksüz: Yani Türkiye’de yetmiş küsur milyon şair var biliyorsunuz. Kalbi olmak kolay.

Hafize Okan: Bir de dili olsun.

İskender Öksüz: Dili olmak zor, evet.

Hafize Okan: Peki bunun için ne lazım hocam?

İskender Öksüz: Okumak lazım.

Hafize Okan: Evet. Okumak, okumak.

İskender Öksüz: Okumak, klasiklerini tanımak lazım. Sonra da tabii o klasiklerin yazılış şartlarını hissetmek lazım. Hissetmek başka bir şey, ezberlemek başka bir şey. Bizim lise öğrenciliğimiz sırasında, ortaokul öğrenciliğimiz sırasında tarih kitaplarımız bir felaketti. Korkunç şeylerdi. Bu tarih merakımı filan ben o yüzden katıyen, onlardan değil, daha sonraki okumalarımından edindim. Ama şimdiki çocuklar şanslı. Artık o kitaplardan kurtuldular zannediyorum. Şeyi ezberledik. Bilmem kaç kara kuruş tazminata mahkûm etmişiz, harbin sonunda bilmem hangi ülkeyi. Yahu Kara Kuruş nedir? O ülke neresidir? Lehistan mesela. Lehistan neresidir? Hiçbir fikrimiz yok. Geriye baktığımız zaman, İngilizcedeki bir laf bu, hatasız görürsünüz deniyor. Biz geriye bakıyoruz.

Hafize Okan: Geriye baktığımız zaman hatasız görürsünüz. O zaman biz yine söyleyelim Yahya Kemal’i de bir kez daha anarak, çünkü çok hoşuma gitmişti o cümle orada dili olanların kalbi olsa, kalbi olanların dili olsa ikisi bir arada bulunsa herhâlde muhteşem olacak bu dünya. Çok teşekkür ederiz sayın Öksüz.

İskender Öksüz: Ben teşekkür ederim bu fırsatı verdiğiniz için, sağ olun.

İSKENDER ÖKSÜZ KİTABI

İskender ÖKSÜZ, bilim adamı ve çok yönlü bir aydın. Sosyal meselelere derinden bakan bir yazar. Türklük ve Türkiye merkezli düşünür. Millet ve milliyetçilik özel ilgi alanıdır. Fikirlerini sosyoloji biliminin verileriyle oluşturur. Derdi tasası Türklük olanlardandır. Eserlerinin önemli bir bölümü bu mesele etrafındadır.

Dostları ve sevenleri 80. yaşında bir saygı günü düzenlemeye karar verdiler. Bu toplantıda, kamuoyunun tanıdığı İskender ÖKSÜZ'ün insanî yönleri açığa çıkacaktı. Dostları yakınlıklarını konuşacaklardı. Aileden isimler, baba, kardeş, ağabey İskender ÖKSÜZ'ü anlatacaklardı. Üniversiteden akademisyen arkadaşları ve öğrencileri hocalığından ve ilmî seviyesinden bahsedeceklerdi.

Hazırlıklar sırasında bu çok yönlü biyografik konuları daha geniş bir kadroya ısmarlanan yazılarla bir kitaba dönüştürme fikri ortaya çıktı. Zaman dardı. Onun için kısa yazılar istenmesine karar verildi. Yazı istenenlerin tamamına yakını yazdı.

Bu kitaptaki yazılar, entelektüel bir biyografi için önemli malzemeler veriyor. Biyografik bir roman için de yaşanmış sahneler ve insan yönünü yansıtan canlı bilgiler sunuyor.

EDİTÖRLER

Alperen **OKUR**
Emirhan Gençay **GÜL**
Fatma Zehra **OKUR CERİT**
Konuralp **ERCİLASUN**

Nevşehir Yerleşkeleri:
Mustafapaşa - Uçhisar - Ürgüp
Tel: 0384 353 5009 (pbx) Fax: 0384 353 5125
Sabiha Gökçen Yerleşkesi:
Şeyhli, Bol Ahenk Sk. No:2, 34912 Pendik
Tel: 0216 588 0010 (pbx) Fax: 0216 588 0012
info@kapadokya.edu.tr

